

Sňatie závoja

SLÁVA EVANJELIA V ZMLUVÁCH

Daniel E. Bernhardt

Sňatie závoja

Sláva evanjelia v zmluvách

Sňatie závoja: Sláva evanjelia v zmluvách.

Daniel E. Bernhardt, 2022

Copyright © 2022 Daniel E. Bernhardt

Libertador San Martín, Entre Ríos, Argentina

Názov v angličtine: *Removing the Veil, The Glory of the Gospel in the Covenants.*Pôvodný názov v španielčine: *Descorriendo el Velo, La Gloria del Evangelio en los Pactos.*Návrh obálky: Prinomo – <https://prinomo.com>**ISBN: 978-987-778-989-8**

Bernhardt, Daniel

Removing the Veil: The Glory of the Gospel in the Covenants / Daniel Bernhardt.

– 1. vydanie – Libertador San Martín: Daniel Edgardo Bernhardt, 2022.

Digitálna kniha, PDF

Archivo Digital, descarga y online

ISBN 978-987-778-989-8

1. Religión Cristiana. 2. Teología. 3. Dios. I. Título.

CDD 230.01

Morálne právo autora bolo uplatnené.

Materiál môžete slobodne kopírovať a znovu distribuovať v akomkoľvek médiu alebo formáte, ale musíte priznať zásluhu. Nesmiete ho použiť na komerčné účely.

Verše z Biblie pochádzajú z rôznych slovenských prekladov Písma.

Pod'akovanie

Táto kniha je výsledkom radu prezentácií uskutočnených od mája do septembra 2020, kým bola väčšina sveta zatvorená v lockdowne. Nebolo by to bývalo možné bez čerpania podpory z rôznych zdrojov. Moja hlboká vd'aka a uznanie patrí všetkým, ktorí to rôznymi spôsobmi umožnili.

Spisy A. T. Jonesa a E. J. Waggonera, a najmä kniha *Věčná zmluva* od Waggonera, jasne vysvetlili tak starú, ako aj novú zmluvu. Mnohé myšlienky a koncepcie sú požičané práve z nej.

Anders Nygren vo svojej knihe *Agapé a Eros* pomohol definovať termíny pre lásku agapé a eros, rovnako ako pre Božiu obet'.

John Boskovic vo svojich prezentáciách o viere Ježišovej.

Adrian Ebens v stanovení zásad Božieho vzoru a jeho aplikovaní na zmluvy.

Vyjadrenia v tejto knihe sú mojím pochopením ich slov, myšlienok a koncepcií.

Carlos Hernández, Rene Bernhardt a Danutasn Brown pomohli dôležitými pripomienkami a náhľadmi, čím ju veľmi vylepšili.

Danutasn Brown, Lorena Lista Dreherová, Marlise Schneiderová a Rolando Bernhardt pomohli s editovaním a pripomienkami.

Marlise Schneiderová preložila pôvodný španielsky dokument do angličtiny a Danutasn Brown ho zredigoval.

Zbor *Talking Rock Sabbath Chapel* poskytol podporu, ktorá to umožnila.

Obsah

Lepšie sľuby	8
Ľudské sľuby.....	8
Lepšia služba.....	10
Dva druhy zasľúbení.....	11
Božie zasľúbenia	12
Božia zmluva s Izraelom.....	14
Dve zmluvy	15
Abrahám a Božie zasľúbenia	20
Božie zasľúbenia dané Abrahámovi	20
Definovanie zasľúbenia, Semeno.....	22
Abrahám v Egypte.....	23
Definovanie zasľúbenia, Semeno a zem	24
Vojna a vysvetlenie zasľúbenia	28
Zázračné narodenie	30
Abrahám, ospravedlnený vierou a nie skutkami	32
Čo to znamená byť ospravedlnený?	32
Pochybnosti	32
Stará zmluva.....	33
Mŕtve skutky	37
Božia zmluva.....	38
Znamenie.....	39
Pripravený prijať zasľúbenie.....	42
Dve zmluvy v Abrahámovi	45
Prijaté zasľúbenie	45
Skúška viery.....	46
Sloboda v Ježišovi.....	49
Sára a Hagar	53
Spravodlivý bude žiť z viery	59
Spravodlivosť	59
Evanjelium a Božia spravodlivosť	60
Božia Spravodlivosť v Kristovi Ježišovi.....	60
Pôsobenie Boha v ľud'och, ako a kde?	65
Od viery k viere.....	66
Čo je to viera?.....	67
Veľkosť viery.....	69
Zdroj a nárast viery.....	70
Viera Ježišova	73
Ježiš Kráľ viery	73
Ako sa žije život skrze vieru Ježišovu?.....	74
Božie slovo a spravodlivosť	79
Izrael v Egypte	82
Čo sa stalo Izraelu po odchode do Egypta?.....	82
Vzostup Mojžiša.....	86
Boží zámer	91
Boh je spaľujúci oheň	91
Božia túžba po Izraeli	92
Božie meno	95
Boží vzor	96
Náboženská sloboda	98
Božia túžba po faraónovi a egyptskom ľude	100
Zatvrdenie srdca.....	103
Odchod z Egypta	105
Duchovné útočisko a sobota	105

	7
Boh opakuje svoje meno a zmluvu.....	105
Zatvrdenie srdca, morové rany a zlí anjeli.....	107
Pascha	111
Ničiteľ	114
Odchod.....	116
Chlieb z neba a voda zo skaly.....	121
Prechod Červeným morom.....	121
Horké vody	123
Manna z neba.....	125
Živé vody.....	129
Danie Božieho zákona a jeho zámer	135
Božie posvätenie	135
Danie zákona	137
Úvahy o zákone.....	139
Stará zmluva, potvrdená a porušená.....	146
Potvrdenie prvej zmluvy.....	146
Svätyňa a Božie dielo.....	149
Zlaté teľa	152
Vlastníctvo zeme.....	155
Čo sa stalo Izraelu?	160
Dnes sa zaslúbenie opakuje.....	165
Služba smrti.....	168
Dve rôzne služby	168
Služba smrti v živote kráľa Dávida	172
Petrova skúsenosť	174
Sláva a tieň.....	175
Podobenstvá	181
Boží vzor, kľúč k zmluvám	184
Genéza starej zmluvy.....	190
Pád človeka	190
Obet' starej zmluvy.....	195
Obet' novej zmluvy	201
Dve zrkadlá	205
Pod zákonom.....	218
Deti Abraháma	218
Večnosť zákona	223
Pod hriechom	224
Telo proti Duchu	226
Zákon ako polícia, ktorá uväzňuje.....	227
Zákon je dôležitý, aby nás priviedol ku Kristovi Vykupiteľovi	231
Pod milosťou a odpustením.....	235
Hojná milosť	236
Ježiš a Mojžiš	236
Od počiatku	239
Od založenia sveta.....	243
Definovanie „sveta“	243
Definovanie strateného.....	244
Božia spása v Kristovi.....	246
Božia múdrosť	248
Utrpenia Krista.....	250
Prebývanie v Kristovi.....	255
Všetky naše skutky.....	258
Príjemné a Pahké	259
Vzhládanie k Ježišovi	262

Lepšie sľuby

Lúč slnka prebleskoval cez okno, zľahka žiaril na čiastočky prachu víriace vo vzduchu. Zdalo sa, akoby sa medzi sebou nežne pohrávali, zjavujúc dráhu svetla. Ako som sa prizeral, oči mi spočinuli na otvorenej knihe na stole. Ako dlho som už tu, stratený v tom uprenom pohľade? Ako dlho mi už myseľ blúdi, bez toho, aby naozaj venovala pozornosť náhodne otvorenej Biblii?

Pozrel som sa na hodinky – ubehlo viac ako 50 minút. Koľkokrát sa mi to už stalo? Sedel som s rovnakým úmyslom – stráviť čas s Bohom –, no predsa som sa cítil uviaznutý v iných myšlienkach alebo upútaný inými knihami, ktoré akoby na mňa volali z knihovne. Už som bol unavený z toho, že neplním sľuby, ktoré som dal Bohu. Ako som mohol nájsť pokoj a odpočinok a uniknúť z tejto situácie?

Ľudské sľuby

Čo hovorí Biblia o mojich sľuboch? Čo vraví o ľudských sľuboch?

5Moj 23, ²¹ Ak dáš sľub Hospodinovi, svojmu Bohu, nemeškaj ho splniť, lebo Hospodin, tvoj Boh, to bude určite od teba žiadať, inak by si mal hriech. ²²

Ak nebudeš sľubovať, nezhrješ. ²³ Čo vyšlo z tvojich úst, dodrž a splň sľub, čo si dobrovoľne dal Hospodinovi, svojmu Bohu – sľub, ktorý si vyslovil svojimi ústami.

Tento verš bol pre mňa zdrvivý. Ak Bohu zložíme prísahu alebo dáme sľub, mali by sme sa ponáhľať, aby sme ho splnili bez „otáľania“ alebo omeškania. A pokračuje to takto: „... *ak sa zdržiš alebo nebudeš prisahať, nezhrješ, nebudeš mať hriech.*“ Takže čo sa týka nášho vzťahu s Bohom, existuje lepší spôsob: je lepšie Bohu nič nesľubovať, aby nebolo hriechu. A ak nám Boh vložil do srdca túžbu niečo urobiť, urobme to bezodkladne s vedomím, že netreba Mu niečo sľubovať, ale len urobiť to, čo nám položil na srdce. Čo iné o tom ešte Písmo hovorí?

Kaz 4, ¹⁷ Daj si pozor na svoje kroky, keď pôjdeš do Božieho domu! Priblížiť sa a počúvať je lepšie, ako keď obeť prinášajú hlupáci, lebo nevedia, že robia zle. **5,** ¹ Neuvážene neotváraj ústa a tvoje srdce nech sa nenáhli vyrieť žiadne slovo pred Bohom, lebo Boh je v nebi a ty si na zemi, preto **nech je málo tvojich slov.** ² Po mnohej námahe prichádza sen a hlas hlupáka *poznať* po mnohých slovách. ³ Ak dáš Bohu sľub, nemeškaj ho splniť, lebo v hlupákoch nemá zaľúbenie. Čo sľúbiš, splň! ⁴ **Lepšie je, ak nesľubuješ, ako keď sľúbiš, a nesplníš.** ⁵ Nedovoľ ústam, aby ti telo zvädzali na hriech, a

nehovor pred Božím poslom, že to *bol* omyl. Prečo sa má Boh rozhnevať pre tvoju reč a zničiť dielo tvojich rúk?

Keď ideme do Božieho domu, mali by sme skôr počúvať, než si otvárať ústa. Obetou a darmi bláznov je ich nerozvážna reč. Najmúdrejší človek na svete vraví: „Nech je málo tvojich slov.“ Ak prijímame, že máme sklon k bláznovstvu, kiežby sme si uvedomili, že lepšie je nesľubovať.

4Moj 30, ⁴ Ak dá Hospodinovi sľub žena a vezme *na seba* záväzok ešte ako dievča v otcovskom dome; ⁵ a ak otec počuje jej sľub i záväzok, ktorý vzala na seba, no nič na to nepovie, potom **všetky jej sľuby i záväzky, ktoré vzala na seba, budú platné.** ⁶ No ak jej v tom otec zabráni v ten istý deň, keď sa o všetkých jej sľuboch a záväzkoch dozvie, nebudú platné a **Hospodin jej odpustí,** lebo otec s tým nesúhlasil.

Sme takí náchylní k robeniu záväzkov, ktoré nie sú múdre, alebo ich dokonca ani nemáme robiť my, že nám Boh v tomto verši dáva východisko: otec môže prísahu zrušiť. Sľubujeme ľahkomyselne, alebo si to rozmyslíme, prípadne nedomyslíme následky. Preto je lepšie nesľubovať. Pavol vysvetľuje našu situáciu:

2Kor 1, ¹⁵ V tejto dôvere som chcel prísť najprv k vám, aby ste mali druhý raz prejav mojej priazne; ¹⁶ a cez vás prejsť do Macedónska a z Macedónska sa znova vrátiť k vám, aby ste ma sprevádzali do Judska. ¹⁷ **Bola to azda ľahkomyselnosť,** keď som to chcel? Alebo keď sa pre toto rozhodujem, **rozhodujem sa podľa tela, aby moje „áno-áno“ znamenalo aj „nie-nie“?**

Pavol hovorí Korint'anom o svojich plánoch a zámeroch. Uvedomuje si krehkosť ľudských slov a otvára vsuvku slovami: „*Bola to azda ľahkomyselnosť, keď som to chcel?*“ Chce sa uistiť, že jeho plánovanie nie je vnímané ako impulzívne alebo riadne neuvážené. Jeho plánovanie nie je ako telesné: „*Rozhodujem sa podľa tela, aby moje „áno-áno“ znamenalo aj „nie-nie“?*“ Vidíme tu človeka v jeho prirodzenom stave. Je premenlivý, rozpoltený a jeho slovo je Áno a Nie. To preto sme vyzvaní, aby sme Bohu nesľubovali a nezaväzovali sa narýchlo. Ježiš to ďalej objasňuje v nasledujúcom podobenstve:

Mt 21, ²⁸ Čo myslíte? *Istý* človek mal dvoch synov. Prišiel k prvému a povedal: ‚Syn môj, choď dnes pracovať do vinice.‘ ²⁹ Ale ten mu odpovedal: ‚**Nechce sa mi.**‘ **Neskôr to však oľutoval a šiel.** ³⁰ Prišiel teda k druhému a povedal to isté. Ten síce odpovedal: ‚**Idem, pane,**‘ **ale nešiel.** ³¹ Kto z tých dvoch splnil otcovu vôľu? Povedali: „Prvý.“ Ježiš im odpovedal: „Amen, hovorím vám, že mýtnici a neviestky vás predchádzajú do Božieho kráľovstva. ³² Lebo Ján k vám prišiel cestou spravodlivosti, no neuverili ste mu, ale mýtnici a neviestky mu uverili. Vy ste to videli, ale ani potom ste neprejavili ľútosť a neuverili ste mu.‘

V Božej rodine sú dva druhy ľudí:

- kým jeden s prácou v Božej vinici súhlasí, jeho srdce je v nepriateľstve s Bohom a nakoniec nejde. Spočiatku s pozvaním súhlasí, ale neskôr sa to Áno zmení na Nie. Túto triedu predstavujú vedúci kňazi a starší¹, farizejská trieda.
- Druhá skupina ľuď sa javí tak, že Božie slovo neprijíma. No po jeho zvážení prejde k pokániu a činí Božiu vôľu. U nej zaznieva Nie a potom Áno. Predstavujú ju publikáni a neviestky.

Lepšia služba

V to ráno som si uvedomil, že moje slová, sľuby a snahy sú jasne nedostatočné. Mojou prvou reakciou bola myšlienka, že som sa vlastne nesnažil dost'. Nevenoval som tomu všetku pozornosť, nasadenie a úsilie, ktoré si Boh zaslúžil. Lenže tento pocit nebol nový. Už predtým som skúsil chytiť sám seba pod krk a donútiť sa študovať Božie slovo – a nefungovalo to.

Vtedy som si uvedomil, že som sa za tento problém nikdy nemodlil a nepovedal o ňom Bohu. Došlo mi, že je pre mňa veľmi ťažké povedať Mu, čo sa so mnou deje a zdalo sa, akoby som klamal sám seba a predstieral, že Ho chcem poznať lepšie, kým moje srdce bolo očividne kdesi inde. Prečo by som to mal pred Ním skrývať? Ved' On to už vedel. Toto zistenie ma presvedčilo, že je lepšie povedať Mu na modlitbe všetko, čo sa mi deje a požiadať Krista o pomoc. Ako by mi mohol pomôcť v mojich sľuboch a naplniť Jeho zasľúbenia v mojom živote?

Heb 8,⁶ Teraz však dostal o toľko vznešenejšiu službu, o koľko je lepšia zmluva, ktorej je prostredníkom, lebo je ustanovená lepšími prisľúbeniami.

Apoštol Pavol v tejto kapitole zdôrazňuje, že v Kristovi máme veľkňaza, ktorý je na toto postavenie viac než spôsobilý. Je veľkňazom a služobníkom pravého stánku, ktorý postavil Pán (**Heb 8,2**). Nie je služobníkom podľa Mojžišovho zákona, aby slúžil v pozemskej svätyni, ale služobníkom nebeských vecí.

Na druhej strane bola služba kňazov, ktorí slúžili v tom, čo bolo príkladom tieňa nebeských vecí (**Heb 8,5**), podľa toho, čo bolo ustanovené v Mojžišovom zákone. Kristus je prostredníkom lepšej zmluvy, založenej na lepších zasľúbeniach. To nás vedie k záveru, že existovala aj iná zmluva, horšia, založená na menej dobrých sľuboch. Dve zmluvy – jedna s lepšími zasľúbeniami a jedna s horšími. Inklinujeme k ich deleniu na kňazstvo Levítov v starovekom Izraeli, ktoré je akosi horšie, a kňazstvo Krista v kresťanskej ére, ktoré je akosi lepšie. Lenže rozlišuje to takto Biblia?

Okrem toho to vyvoláva veľa otázok o Božích zasľúbeniach. Robí Boh niektoré zasľúbenia lepšie a iné horšie? Mohlo by to byť, že Boh dáva jednej skupine ľudí lepšie zasľúbenia a druhej horšie? Mohlo by to byť, že Boh ustanovil horšiu zmluvu s jednou

¹ Mt 21,23

skupinou ľudí a lepšiu s druhou? Nezná to správne, to by nemohlo byť. V Bohu niet žiadnych chýb. Boh robí všetko veľmi dobré². Pokiaľ ide o túto záležitosť, vlastne čítame:

5Moj 32, ⁴ *On je Skala, jeho dielo je dokonalé, všetky jeho cesty sú spravodlivým súdom. Boh je verný, bez nepravosti, spravodlivý a priamy.*

⁵ *Odvrátili sa od neho synovia nezdarní, pokolenie nestále a zvrátené.*

Božie dielo je dokonalé, všetky Jeho cesty sú spravodlivým súdom, niet v ňom nepravosti, je spravodlivý a priamy. Čo okrem toho Písmo vraví o Božom zaobchádzaní s rôznymi ľuďmi?

Rim 2, ¹¹ ... lebo Boh neuprednostňuje nikoho.

Sk 10, ³⁴ Peter sa teda ujal slova a povedal: „Naozaj poznávam, že Boh nikoho neuprednostňuje, ³⁵ ale v každom národe mu je milý ten, kto sa ho bojí a koná spravodlivo.“

Boh nikoho neuprednostňuje, ale tešia ho všetci, čo sa Ho boja a konajú spravodlivo, nech sú z akéhokoľvek národa. Ako by sme teda mali chápať, že Ježiš je prostredníkom lepšej zmluvy, založenej na lepších zaslúbeniach?

Dva druhy zaslúbení/sľubov

Heb 8, ⁷ *Veď keby tá prvá zmluva bola bývala bez chyby, nebolo by sa hľadalo miesto pre druhú. ⁸ Keď ich karhá, hovorí: Hľa, prichádzajú dni, hovorí Pán, a uzavriem s domom Izraela a s domom Júdu novú zmluvu.*

Potvrďujeme vyššie uvedené: existuje horšia zmluva, jedna s chybou, tu nazvaná prvá alebo stará zmluva; na druhej strane je lepšia zmluva, bezchybná, nazvaná druhá alebo nová zmluva. A verš vraví, že Pán, vyčítajúc im chybu, uzatvorí novú zmluvu. Pán nemohol v nich zrealizovať svoj sľub. Chyba bola v nich a dokonca sa zdá, že to oni dali chybné sľuby Bohu.

Heb 8, ⁹ *Nie takú zmluvu, ako som uzavrel s ich otcami v ten deň, keď som ich vzal za ruku, aby som ich vyviedol z egyptskej krajiny. Oni totiž nezotrvali pri mojej zmluve a ja som ich opustil, hovorí Pán.*

Problém je v tom, že sa rozhodli odísť zo zmluvy, ktorú s nimi uzatvoril Boh, a keď tak urobili, zjavne ustanovili inú zmluvu. Táto horšia zmluva nastala preto, že nepokračovali v pôvodnej, ideálnej Božej zmluve. Vyjadrená je tu myšlienka: „*Nie takú zmluvu, ako som uzavrel ... , Oni totiž nezotrvali pri mojej zmluve.*“ Božiu zmluvu nahradili zmluvou vlastnej výroby a Boh sa znížil k tomu, že ju s nimi uzatvorí. Zakladala sa na ľudských

² 1Moj 1,31

podmienkach a podľa ľudských skutkov, takže podľa ich podmienok si ich Pán nevšímal a dovolil im, aby šli svojou vlastnou cestou.

Ž 81, ¹² **Môj ľud však nedbal na môj hlas, Izrael ma neposlúchol.** ¹³ **Nechal som ich teda v tvrdosti ich srdca, A oni šli podľa svojich zámerov.**

Lenže zmluva, ktorú uzatvorili s Bohom nie je tá, ktorú chce Boh uzatvoriť s domom Izraela a domom Júdu. Zdá sa, že keby bol Izrael „zotrval pri mojej [Božej] zmluve“, mal by novozmluvnú skúsenosť a bol by býval vedený Kristom.

Keď to zhrnieme, Kristus bol učiný služobníkom, veľkňazom, prostredníkom lepšej zmluvy. Táto lepšia zmluva sa zakladá na lepších zasľúbeniach a je identifikovaná ako druhá – alebo nová – zmluva. Ľud, ktorý vyšiel z Egypta nechcel zotrvať pri Pánovej zmluve, namiesto toho uzatvoril horšiu zmluvu, založenú na horších sľuboch, kde bola chyba v ľudoch, ktorí boli jej súčasťou. A pretože sa zakladala na horších sľuboch, tie boli zjavne ľudské. Mohlo to tak byť? Alebo žeby Boh dal jednej skupine ľudí horšie zasľúbenia, než druhej? Čo hovorí Písmo o Božom slove a zasľúbeniach?

Božie zasľúbenia

Z Pavlovho verša o slove človeka vidíme, ako kontrastuje s Božími zasľúbeniami:

2Kor 1, ¹⁵ V tejto dôvere som chcel prísť najprv k vám, aby ste mali druhý raz prejav mojej priazne, ¹⁶ a cez vás prejsť do Macedónska a z Macedónska sa znova vrátiť k vám, aby ste ma sprevádzali do Judska. ¹⁷ Bola to azda ľahkomyselnosť, keď som to chcel? Alebo keď sa pre toto rozhodujem, rozhodujem sa podľa tela, aby moje „áno-áno“ znamenalo aj „nie-nie“? ¹⁸ **Ako je však Boh verný,** naša reč k vám nie je aj „áno“, aj „nie“! ¹⁹ Totiž Boží Syn Ježiš Kristus, ktorého sme vám hlásali my – ja, Silván a Timotej – nebol „áno“ aj „nie“, ale **v ňom sa uskutočnilo „áno“.** ²⁰ **Lebo všetky Božie prisľúbenia, koľkokol'vek ich je, v ňom sú „áno“;** a preto prostredníctvom neho znie aj „amen“ Bohu na slávu skrze nás.

Boh je spoľahlivý (alebo verný), preto Pavol uvádza, že Jeho slovo nie je podľa tela. Všetky Božie zasľúbenia sú v Ježišovi Áno a Amen. Amen znamená „nech je tak“³. Ak sme v Kristovi, už nie sme v tele, čiže v *Áno a Nie*, ale v *Áno a Amen*. Božie slovo je prirovnané k Božím zasľúbeniam. Všetky Božie slová sa nachádzajú v Kristovi Ježišovi a len skrze Neho sa stávajú skutočnosťou. Boh splní všetky svoje zasľúbenia v Kristovi a skrze Neho. Vidiac, že stav telesného človeka je *Áno a Nie*, sme nabádaní:

³ 281. ἀμήν **amēn**, *am-ane*; z heb. alebo [543]; prop. *pevný*, t. j. (obrazne) *dôveryhodný*; prísl. *ustitne* (často ako zvolanie *Nech je tak*),—amen, nepochybne.

1Pt 4, ¹¹ Keď niekto hovorí, *nech hovorí slovami, ktoré mu dal Boh; ...*

Ak hovoríme, nech sú vyslovené slová v súlade s Božími. A aké je Božie slovo? Aké sú Božie zaslúbenia? Sú *Ano a Amen* – a čo iné?

Iz 55, ⁸ Ved' moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty," znie výrok Hospodina. ⁹ Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú moje cesty vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky. ¹⁰ Lebo ako padá dážď a sneh z neba a nevráti sa ta, ale zavlaží zem, zúrodní ju a dá jej vyklíčiť, vydá semeno na siatie a chlieb na jedenie, ¹¹ **tak sa stane s mojím slovom, ktoré mi vyjde z úst. Nevráti sa ku mne naprázdno, pretože urobí to, čo som si želal, a dosiahne to, kvôli čomu som ho poslal.**

Myšlienky a cesty človeka nie sú myšlienkami a cestami Boha. Ba čo viac, sú od seba vzdialené ako nebesá od zeme; obrovský rozdiel. Slová, Božie zaslúbenia, sa nevracajú naprázdno. Božie slovo urobí to, čo On prikáže, splní zaslúbenie a prinesie ovocie. Veľmi jasný príklad je na začiatku stvorenia. Boh povedal: „Nech je svetlo“, a bolo svetlo⁴. Je to ako s každým slovom, ktoré vychádza z Božích úst. On povedal a stalo sa⁵. To preto verš vraví,

4Moj 23, ¹⁹ Boh nie je človek, aby klamal, nie je syn človeka, aby ľutoval.
Povie azda a nespraví? Sľúbi a nesplní?

To, čo Boh vraví, sa spraví; to, čo povie, sa stane. Jeho slovo je pravdivé a isté.

Nože sa vráťme k nášmu textu v liste Hebrejom. Vraví,

Heb 8, ⁶ Teraz však dostal o toľko vznešenejšiu službu, o koľko je lepšia zmluva, ktorej je prostredníkom, lebo je ustanovená lepšími prisľúbeniami. ⁷ Ved' keby tá **prvá bola bývala bez chyby**, nebolo by sa hľadalo miesto pre **druhú**. ⁸ Keď **ich karhá**, hovorí: Hľa, prichádzajú dni, hovorí Pán, a uzavriem s domom Izraela a s domom Júdu novú zmluvu, ⁹ Nie takú zmluvu, ako som uzavrel s ich otcami v ten deň, keď som ich vzal za ruku, aby som ich vyviedol z egyptskej krajiny. Oni totiž nezotrvali pri **mojej zmluve** a ja som ich opustil, hovorí Pán.

Ježišova služba je založená na lepšej zmluve, a tá zmluva je lepšia preto, že sa zakladá na lepších zaslúbeniach. Boh neuprednostňuje nikoho, a Božie slovo je pravdivé, nevráti sa naprázdno, splní vôľu toho, ktorý ho poslal. A „keď im vytýka chybu,“ tak je jasné, že tým, čo odišli z Egypta. A tá chyba bola v sľuboch, lebo to boli horšie sľuby, telesné, poškrvnené. Neverili Božím zaslúbeniam im daným a namiesto toho dali Bohu svoje vlastné neúspešné sľuby. Preto Boh sľubuje, že príde čas, keď ustanoví s domom Izraela a Júdu novú, bezchybnú zmluvu, nie ako tú, čo uzatvoril s ich praotcami.

⁴ 1Moj 1,3

⁵ Ž 33,9

Božia zmluva s Izraelom

Ak je to tak, pozrime sa na dejiny Izraela podrobnejšie, aby sme potvrdili to, k čomu sme práve dospeli. Mali by sme nájsť Božie zaslúbenia a sľuby ľuďí a byť schopní zistiť, že ľudské sľuby sú horšie. Prečítajme si najskôr Božie slová a Božie zaslúbenia s Izraelom:

2Moj 19, ³ Mojžiš vystúpil k Bohu. Hospodin ho oslovil z vrchu a povedal mu: „Toto povieš domu Jáкова a oznámiš synom Izraela: ⁴ ‚Sami ste videli, čo som urobil Egypťanom, ako som vás niesol na orľích krídlach a priviedol k sebe. ⁵ **Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu,** budete mojim osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. ⁶ **Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom.**‘ Toto povieš Izraelitom.“

Boh zdôrazňuje, čo pre nich už urobil a ako si ich priviedol k sebe so zámerom urobiť *viac* pre nich, v nich a s nimi. Prosí ich, aby počúvali Jeho hlas⁶ a zachovávali zmluvu, tú Božiu. Slovo „zachovávať“ sa dá preložiť aj ako „strážiť, chrániť, zachovať, opatrovať“. Práve v tomto verši spolu s **2Moj 6** sú uvedené podmienky zmluvy. Boh neočakáva žiadnu inú odozvu ako *Áno a Amen*. Túži po tom, aby to bola odozva viery. Aby to bolo možné, potrebovali Krista, lebo v Ňom je *Áno a Amen*.

A kde Boží ľud uchovával zmluvu, Božie slová?

5Moj 11, ¹⁸ Zachovajte si tieto slová v srdci a v myslí,

Božou žiadosťou a prosbou je to, aby počúvali Jeho hlas, Jeho zmluvu, ako je vyjadrená v Jeho slovách, a uschovávali si ju vo svojich srdciach a duši. No ešte konkrétnejšie, presne ktoré slová sú Božou zmluvou?

2Moj 34, ²⁸ Bol tam s Hospodinom štyridsať dní a štyridsať nocí. Nejedol chlieb ani nepil vodu. Na tabule napísal **slová zmluvy, desať prikázaní.**

Božia zmluva s Jeho ľudom je desať prikázaní. Prvé zjavenie je to, že desať prikázaní je Božími zaslúbeniami; sú tým, čo chce Boh urobiť vo svojom ľude. Boh vraví, že ak budú počúvať Jeho hlas a strážiť (chrániť, opatrovať) Jeho zákon, budú svätým ľudom. Inými slovami, ak načúvate Jeho hlasu a zachováвате Jeho zmluvu,

1. Nebudete mať iných bohov	3. Nevyslovíte meno Hospodína nadarmo
2. Neurobíte si modlu	4. Pamätáte na deň soboty

⁶ Kým the KJV to prekladá ako „počúvnuť môj hlas“, slovo preložené ako „počúvnuť“ je toto: 8085.

שָׁמָעָה *shâma'*, *šó-ma'*; a prim. koreň; *počuť* rozumne (často s podtextom pozornosti, poslušnosti atď.; kauz. *povedať* atď.), ...

5. Ctíte svojho otca a svoju matku
6. Nezabijete

7. Nescudzoložíte.
8. Nepokradnete
9. Nevyslovíte krivé svedectvo.
10. Nepožiadate.

Slovesá sú v budúcom čase, nie v rozkazovacom spôsobe (príkaz). Vďaka tomu je jasné, že to nie sú príkazy, ale skôr zasľúbenia – sú dielom, ktoré vykoná Boh. Jediné prikázanie, ktoré nie je v budúcom čase, je piate, ktoré je zhodou okolností jediné spojené so zasľúbením. Božia zmluva, desať prikázaní, sú zasľúbenia; sú tým, čo chce Boh vykonať v srdciach svojho ľudu.

Dve zmluvy

Ako však zareagoval Izrael? Ako odpovedal na Božie slovo a zmluvu?

2Moj 19, ⁷ Mojžiš šiel, zvolal starších ľudu a predniesol im všetko, čo mu Hospodin prikázal. Potom Mojžiš predniesol Hospodinovi odpoveď ľudu.

⁸ Všetok ľud spoločne odpovedal: „**Splníme všetko, čo povedal Hospodin.**“

Boh od nich nežiadal, aby niečo sľubovali, a predsa sľúbili, že budú počúvať a činiť. Nevieme, či sľúbili, že budú svätí. No Boh im povedal len to, aby „počúvali a zachovávali“ – nie „počúvali a sľúbili“, ani „počúvali a splnili“ alebo „počúvali a činili“. Namiesto toho mu dali sľuby, ktoré nežiadal. Aký bol sľub ľudu Izraela Bohu? „Všetko, čo hovoril Hospodin, budeme robiť.“

Boh ich po ich ľudskom sľube pripravuje na prijatie zmluvy a v 20. kapitole im dáva zákon, desať prikázaní. Toto je hlas zmluvy, ktorú mali pozorne počúvať. A ako zareagoval ľud na tento hlas a túto zmluvu?

2Moj 20, ¹⁸ Všetok ľud pozoroval hrmenie, blesky, zvuk rohu a dymiaci vrch. Keď to ľud videl, chvel sa od strachu. Stáli obďaleč ¹⁹ a Mojžišovi povedali: „Ty s nami hovor a my budeme počúvať. **Nech s nami nehovorí Boh, aby sme nezomreli.**“ ²⁰ Mojžiš odpovedal ľudu: „Nebojte sa, veď Boh vás prišiel skúšať, aby ste sa ho báli a nehrešili.“

Ľud žiadal Mojžiša, aby k nim Boh už nehovoril – presne vtedy, keď ich Boh žiada, aby počúvali Jeho hlas! No vari sme nečítali, že Bohu sľúbili, že budú počúvať a činiť?

5Moj 5, ²⁷ Priblíž sa k nemu ty a vypočuj všetko, čo bude hovoriť Hospodin, náš Boh. Ty nám potom vyrozprávaš všetko, čo ti povie Hospodin, náš Boh, a **to si vypočujeme a učiníme.**‘

Ubehli ledva tri dni a už porušili sľub, ktorý dali Bohu. Vidíme, že je to sľub tela, najskôr Áno, potom Nie. Potom Boh ďalej hovorí priamo s Mojžišom a žiada ľud, aby počúval

hlas anjela, ktorý ho bude chrániť cestou, a nebúril sa⁷. Mojžiš potom prichádza k izraelskému ľudu s ďalšími slovami od Boha, lebo Oni ho už nechceli počuť.

2Moj 24, ³ Keď sa Mojžiš vrátil, vyrozprával ľudu všetky Hospodinove slová a všetky právne ustanovenia. Všetok ľud jednohlasne odpovedal: „**Budeme plniť všetko, čo Hospodin povedal.**“ ⁴ **Mojžiš napísal všetky Hospodinove slová.** Včasráno vstal a na úpäti vrchu postavil oltár i dvanásť posvätných stĺpov pre dvanásť kmeňov Izraela. ⁵ Potom poslal izraelských mládencov, aby priniesli spaľované obety a zabili býčky na obety spoločenstva na počesť Hospodina. ⁶ Mojžiš vzal polovicu krvi a nalial ju do mís; druhou polovicou krvi pokropil oltár. ⁷ Potom vzal knihu zmluvy a nahlas z nej čítal ľudu, ktorý vyhlásil: „**Poslušne splníme všetko, čo povedal Hospodin.**“ ⁸ Nato Mojžiš vzal krv, pokropil ňou ľud a povedal: „Toto je krv zmluvy, ktorú s vami uzavrel Hospodin podľa všetkých týchto slov.“

Zjavne nevenovali pozornosť tomu, čo vravel Boh, lebo potrebovali len počuť slovo, zachovávať ho a opatrovať. No zjavne ešte stále s mentalitou otrokov sľúbili, že budú činiť všetky Hospodinove slová. Namiesto toho, aby to robil Boh, *budú to robiť oni*. Odkedy je ten, kto dostáva zasľúbenie tým, kto ho plní?

Potom priniesli spaľované obeť a obetovali Hospodinovi býčky ako pokojné obeť. Mojžiš číta knihu zmluvy a oni znovu sľubujú, že budú robiť všetko, čo povedal Hospodin a že budú poslúchať. A ustanovili zmluvu s Bohom na krvi obetí.

Boh ich žiada, aby načúvali Jeho hlasu a opatrovali Jeho slová a robiac tak budú učinení svätým ľuďom. Dáva im svoju zmluvu, zasľúbenie desiatich prikázaní. Izraelský ľud však namiesto načúvania Božiemu hlasu žiada, aby ho už nepočuli a namiesto toho sľubuje, že *to oni* učinia všetky Hospodinove slová. Práve takto opúšťa Izrael Božiu zmluvu. Ide postaviť svoju vlastnú spravodlivosť⁸, skrze zákon, (svojimi skutkami, nie vierou), lebo to on hodlal splniť zasľúbenia. Takto uzatvára zmluvu s Bohom a Boh sa zníži k tomu, že s ním túto zmluvu uzatvorí.

Heb 8, ⁸ Keď ich karhá, hovorí: Hľa, prichádzajú dni, hovorí Pán, a uzavriem s domom Izraela a s domom Júdu novú zmluvu. ⁹ **Nie takú zmluvu, ako som uzavrel s ich otcami** v ten deň, keď som ich vzal za ruku, aby som ich vyviedol z egyptskej krajiny. Oni totiž **nezotrvali pri mojej zmluve** a ja som ich opustil, hovorí Pán.

V tomto verši vidíme dve zmluvy:

- Jedna je Božia, tá, v ktorej Izrael nezotrval.
- Druhá zmluva je tá, ktorú s nimi uzatvoril, prijatím ich chybných sľubov.

⁷ 2Moj 23,20–21

⁸ Rim 10,3

Potom Boh vraví: „... uzavriem... novú zmluvu. Nie takú, ako som uzavrel s ich otcami.“ Nová zmluva, ktorú chce uzatvoriť nie je tá, ktorú uzatvoril s tými, ktorých vzal z Egypta, lebo neskôr vraví, že nezotrvali pri „mojej zmluve“. Nová zmluva, ktorú chce uzatvoriť je stále tá, na ktorú sa Boh odvoláva ako na „moju zmluvu“ – tú pôvodne zamýšľanú, pri ktorej Izraeliti nezostali.

Ku zmluve, ktorú s nimi Boh napokon uzavrel, sa znížil, lebo nezostali v Božej zmluve. Ako sa to stalo? Božie slová a zaslúbenia sa stretávajú s neverou a nedôverou; a ľud namiesto toho sám rozhodne, ako splní to, čo si *myslí*, že Boh chce. Podmienkou tejto chybnéj zmluvy je poslúchať, aby žili, lebo „*Prekliaty je každý, kto nezotráva vo všetkom, čo je napísané v knihe Zákona, a neplní to*“⁹. Je to chybná zmluva, lebo závisí od človeka, aby zachovával Božie slová a zaslúbenia. Je neuveriteľné, že by to oni sľúbili! Porovnali sme tu lepšie Božie zaslúbenia s horšími sľubmi človeka. Boh im chce dať svoju zmluvu, kým oni naproti tomu chcú ustanoviť pred Bohom svoju vlastnú spravodlivosť.

Stará zmluva bola pre nestálosť slova a sľubu človeka nevyhnutne odsúdená na záhubu. V tele je to Áno a Nie. V tomto príbehu sa to prejavuje takmer okamžite – ten istý ľud, ktorý sľúbil, že bude činiť všetky Božie slová, sa o pár dní neskôr klaňal zlatému teľaťu. Čo sa stalo ľudu Izraela?

Jer 11, ⁷ Ved' som veľmi prízvukoval vašim otcom, a to vtedy, keď som ich vyviedol z Egypta, a až po tento deň som stále zdôrazňoval toto:
»Poslúchajte môj hlas!« ⁸ **Oni však nepočúvali, ani nezbystrili sluch, ale každý kráčal v tvrdosti svojho zlého srdca.** Splním na nich všetky slová tejto zmluvy, ktorú som im dal, aby ju zachovávali, ale nerobili tak.“¹⁰

Boh ich prosí, aby počúvali Jeho hlas. Lenže oni nechceli počúvať Božie slová, radšej šli za inými bohmi – podľa umiernenosti svojich zlých srdc.

Takže takáto bola skúsenosť Izraela. Vrátime sa späť do Heb 8, aby sme sa zamerali na Kristovu službu:

Heb 8, ¹⁰ **Lebo toto je zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po tých dňoch, hovorí Pán. Svoje zákony vložím do ich mysle a napíšem ich na ich srdcia.** Budem ich Bohom a oni budú mojím ľuďom. ¹¹ A nikto už nebude poučať svojho blížneho ani brat svojho brata slovami: „Poznaj Pána!“, lebo ma budú poznať všetci, od najmenšieho po najväčšieho, ¹² **pretože sa zľutujem nad ich nepravosťami a na ich hriechy si viac nespomeniem.**

Kristus je veľkňaz, služobník lepšej zmluvy založenej na lepších zaslúbeniach, ktoré sú od Boha. Kristova služba nemá splniť ľudské sľuby, ale Božie zaslúbenia. Boh vytýkal chybu Izraelu, lebo si zatvrdili srdcia, nezotrvali v Jeho zmluve a snažili sa ustanoviť svoju vlastnú. Ich prvú reakciu im ukázal tým, že napísal zákon na kamenné dosky ako

⁹ Gal 3,10

odraz stavu ich srdc. Boh im dáva kamenné dosky, lebo nechceli uschovávať Jeho zákon vo svojom srdci.

Nekonečné Božie výzvy, aby načúvali Jeho hlasu zostávali nevypočuté, preto ich prenecháva ich vlastným cestám. Odt'ahuje sa od nich, aby konali svoju vôľu a sľubuje, že v budúcnosti ustanoví s domom Izraela a Júdu novú – Jeho vlastnú – zmluvu (keď si uvedomia, že ich sľuby sú plané).

- Teda prvá zmluva, tá stará, k uzatvoreniu ktorej sa Boh s nimi dočasne znížil, bola uzatvorená s Izraelom.
- Druhá zmluva, založená na Božích zaslúbeniach, je tiež s domom Izraela a Júdu.

Z čoho pozostáva táto nová, Božia zmluva? Z toho, že Boh im dáva svoj zákon do mysle a srdca. Kto to sľubuje? Boh, ktorý je verný. Kto to robí? Boh, ktorý je Všemohúci. Boh je milosrdný k ich nespravodlivosti a vymazáva ich hriech a nepravosti. Požehnania novej zmluvy teda spočívajú v podstate v dvoch veciach:

1. Boh zabezpečuje, aby bol Jeho zákon vyrytý do srdc a mysli domu Izraela a Júdu, aby chodili po Božích cestách a zachovávali Jeho prikázania. Tento počín sa skončí tým, že urobia Boha svojim Bohom, aby Ho poznali a uznali samých seba za Jeho ľud.
2. Boh prejavuje svoje milosrdenstvo tým, že im odpúšťa ich hriechy, nepravosti a nespravodlivosť.

Ako môžeme vidieť, zákon – Desat' prikázaní a ich plnenie – je stále stredom tak starej, ako aj novej zmluvy. V obidvoch sa zaslúbenie večného života zakladá na tých istých podmienkach, a tou je dokonalá poslušnosť. No kým v starej zmluve sa zákon a Božie zaslúbenia rozhodne plniť človek, vlastnou silou a vo vlastnom tele, na druhej strane, v novej zmluve, si človek nezatvrdzuje srdce, keď načúva Božiemu hlasu, ale dovoľuje a umožňuje Bohu, aby mu vpísal svoj zákon do mysle a srdca. Takže v novej zmluve je to z milosti a človek sa nemôže chvastať, lebo ten, kto činí, je Boh a nie človek. Presne to chcel Boh už od začiatku robiť s ľudom Izraela.

V starej zmluve sa človek snaží pracovať na Božej spravodlivosti alebo vykonávať ju, aby žil. Nedáva to zmysel, lebo život vždy predchádza činy. Skutky človeka sú podľa života, akým žije. Najskôr musí dostať život od Boha, aby žil a vykonával Jeho spravodlivosť. Človek očakáva, že Božie prikázania bude plniť, aby dostal večný život bez toho, aby najskôr dostal večný život do srdca. Na druhej strane, v novej zmluve, ktorá je z viery, je Božie Slovo počuté a prijaté a pôsobí svoju spravodlivosť v človeku. Ten, kto prijíma Božie prikázania do svojho srdca a zachováva ich bude zjavovať Božiu spravodlivosť.

Stará zmluva	Nová zmluva
Horšia zmluva	Lepšia zmluva
Založená na horších sľuboch	Založená na lepších zaslúbeniach

Prvá zmluva	Druhá zmluva
Zmluva s chybou	Zmluva bez chyby
Sľuby sú človečie	Zasľúbenia sú od Boha
Základom zmluvy je Desat' prikázaní	Základom zmluvy je Desat' prikázaní
Sľuby človeka, že bude plniť Boží zákon	Boh dáva svoj zákon do srdca a mysle
Vzdorovanie Božiemu hlasu	Načúvanie Božiemu hlasu
Prikázania na kamenných doskách	Prikázania v srdci a mysli
Zatvrdenie srdca, srdce z kameňa	Vnímavé srdce, srdce z mäsa
Sľuby človeka, aby žil	Človek najskôr dostane život
Človek robí Božiu prácu, aby žil	Človek plní zmluvu prijímaním života od Boha
Človek ustanovuje svoju vlastnú spravodlivosť	Boh pôsobí v človeku tým, že človek si cení Božie slovo
Zmluva je s Izraelom	Zmluva je s domom Izraela a domom Júdu

Znovu sa ocitám pri svojom stole s mojou otvorenou Bibliou. Veci v mojej mysli sú teraz jasnejšie, Moje slovo je neúčinné; mne ako človeku je nemožné, aby som dodržal svoje sľuby dané Bohu. V Písme však čítam, že sám Boh chce konat' dielo a byť Bohom v mojom živote. On mi chce vložiť svoj zákon do mysle a srdca. Nie ja to musím robiť, ja musím len prijať slovo, počúvať ho a opatrovať. Vidiac to takto a všímajúc si všetky časy, kedy som Jeho slovo nezachovával, čítam:

Heb 4, ⁷ ... Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia.

Potom prednášam svoju modlitbu:

Ž 51, ¹² Stvor mi čisté srdce, Bože, obnov vo mne pevného ducha!

Abrahám a Božie zaslúbenia

Keď sme jasne uvideli bezcennosť našich sľubov daných Bohu a skúsenosť ľudu Izraela po odchode z Egypta, nemôžeme si nevšimnúť, že zmluva uzatvorená Bohom s Izraelom je tá istá, akú uzatvoril s Abrahámom, Izákom a Jákobom.

2Moj 6, ³ Zjavil som sa Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi ako Všemohúci Boh. Svoje meno Hospodin som im však nedal poznať. **4 Uzavrel som s nimi aj zmluvu,** že im dám Kanán, krajinu, kde bývali ako cudzinci.

Božie zaslúbenia dané Abrahámovi

Bude užitočné, aby sme sa vrátili v čase späť k príbehu Abraháma, aby sme vedeli, ako mu Boh dal svoju zmluvu, z čoho pozostávala a pochopili, ako Abrahám žil Božie slová a zaslúbenia.

1Moj 12, ¹ Hospodin povedal Abrámovi: „Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem! ² Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zvelebím tvoje meno. Buď požehnaním! ³ Požehnám tých, čo teba žehnajú a tých, čo tebe zlorečia, prekľajem. V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme.“ ⁴ Vtedy Abrám odišiel, ako mu prikázal Hospodin. Šiel s ním aj Lót. Abrám *mal* sedemdesiatpäť rokov, keď odišiel z Charánu.

Boh dáva Abrahámovi zaslúbenia a na ich ho vyzýva, aby odišiel zo svojej krajiny. Z čoho tieto zaslúbenia pozostávali?

- Odíď zo svojej krajiny do krajiny, ktorú ti ukážem.
- Urobím z teba veľký národ.
- Požehnám ťa, zvelebím tvoje meno.
- Budeš požehnaním. Požehnám tých, čo teba žehnajú a tých, čo tebe zlorečia, prekľajem. V tebe budú požehnané všetky pokolenia zeme.

Ich vzťah sa zakladal na Abrahámovej viere a dôvere v Božie slová a zaslúbenia. Zjavné je to z Abrahámovej reakcie:

Heb 11, ⁸ **Vo viere Abrahám poslúchol,** keď ho Boh volal, aby odišiel na miesto, ktoré mal dostať ako dedičstvo. Odišiel, hoci nevedel, kam ide.

Abrahám vierou prijal Božie slovo a zaslúbenie. Bolo mu sľúbené dedičstvo, ale keď vyšiel, nevedel, kam ide – musel sa zaslúbenia pridržiavať a zachovávať ho vierou. Súvisí to s Novou zmluvou a evanjeliom Ježiša Krista?

Gal 3, ⁸ Keďže Písmo predvídalo, že Boh z viery ospravedľňuje pohanov, **už vopred ohlásilo Abrahámovi radostnú zvesť:** V tebe budú požehnané všetky národy. ⁹ Teda tí, čo sú z viery, dostávajú požehnanie s veriacim Abrahámom.

Kto predvídal a kázal Abrahámovi? Písmo. To ono mu prináša dobrú správu. Kristus je Božie slovo¹⁰. Pán mu kázal evanjelium tým, že mu vravel, že v ňom budú požehnané všetky národy zeme. A ako bolo toto požehnanie prijaté? Vierou. Ktokoľvek iný, kto verí vierou v Písmo¹¹ je požehnaný spolu s Abrahámom.

Dedičmi zaslúbenia sú tí, čo sú z viery. No od koho a skrze koho dostávame zaslúbenia?

2Kor 1, ¹⁹ Totiž Boží Syn Ježiš Kristus, ktorého sme vám hlásali my – ja, Silván a Timotej – nebol „áno“ aj „nie“, ale v ňom sa uskutočnilo „áno“.²⁰ Lebo všetky Božie prisľúbenia, koľkokoľvek ich je, v ňom sú „áno“; a preto prostredníctvom neho znie aj „amen“ Bohu na slávu skrze nás.

Všetky Božie zaslúbenia k nám prichádzajú len skrze Ježiša a v ňom sú naplnené. To v ňom sú Áno. Potom nie je možné vyhlásiť, že niektoré zo zaslúbení daných Bohom Abrahámovi sú dočasné a iné večné. Verš nám vraví, že všetky Božie zaslúbenia sú v Kristovi Ježišovi Áno, takže chápeme, že všetky zaslúbenia, ktoré dostal Abrahám mali mať večné naplnenie.

Aké je vo svetle tohto naplnenie dobrej správy, že všetky pokolenia zeme budú požehnané v Abrahámovi? Peter vysvetľuje počúvajúcim Židom po Kristovom vzkriesení:

Sk 3, ²⁵ „Vy ste synovia prorokov a zmluvy, ktorú Boh uzavrel s vašimi otcami, keď povedal Abrahámovi: V tvojom potomkovi budú požehnané všetky národy zeme. ²⁶ Predovšetkým pre vás vzbudil Boh svojho Služobníka Ježiša a poslal ho, aby vám priniesol požehnanie a odvrátil každého z vás od neprávostí.“

Peter vysvetľuje, že tým Semenom, v ktorom budú požehnané všetky pokolenia zeme, je Boží Syn. To Ježiš je Semenom Abraháma. Požehnanie, zmluva a zaslúbenie nespočíva len v tom, že Boh vzkriesil svojho Syna z mŕtvych, ale že Ho poslal, aby sa každý odvrátil od svojich neprávostí. Prijatím Jeho Syna Ježiša, prinášajúceho spravodlivosť, sú požehnané všetky čelade zeme.

1Kor 15, ²⁷ ... lebo mu [Kristovi Otec] **všetko položil pod nohy. ...**

Všetko bolo dané Kristovi pod nohy. Otec urobil a robí všetko skrze Krista, najmä to, čo sa týka veľkého sporu medzi dobrom a zlom.

¹⁰ Jn 1,1

¹¹ Rim 10,17

Kol 1, ¹⁹ Ved' Boh chcel, aby v ňom prebývala všetka plnosť ²⁰ a aby **skrže neho a v ňom zmieril všetko**, čo je na zemi i v nebesiach, keď nastolil pokoj preliatím jeho krvi na kríži.

Otcovi sa páčilo a bola to jeho vôľa, aby Kristus zmieril všetky veci so sebou a Otcom, veci na zemi i v nebesiach. Tam, kde nebolo pokoja, tam ho Kristus nastolil krvou svojho kríža.

Ef 1, ³ Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, **ktorý nás požehnal** všetkým duchovným požehnaním cez naše spoločenstvo **v Kristovi** v nebesiach. ⁴ Ved' ešte **pred stvorením sveta si nás vyvolil**, aby sme boli pred ním svätí a nepoškvrnení v láske. ⁵ Podľa milostivého rozhodnutia svojej vôle **nás predurčil, aby sme skrže Ježiša Krista dostali synovstvo** ⁶ na chválu a slávu jeho milosti, ktorou nás **obdaroval vo svojom milovanom Synovi**. ⁷ **V ňom máme** skrže jeho krv **vykúpenie** a odpustenie priestupkov podľa bohatstva jeho milosti, ⁸ ktorou nás zahrnul vo všetkej múdrosti a rozumnosti, ⁹ keď nám dal poznať tajomstvo svojej vôle, podľa svojho milostivého rozhodnutia, v ktorom si predsavzal, ¹⁰ že podľa plánu, až sa naplní čas, **zjednotí v Kristovi ako v hlave všetko**, čo je na nebi i na zemi,

V týchto veršoch máme množstvo dôkazov, že Božie zaslúbenia sú naplnené jedine v Kristovi. Otec nás požehnal v Kristovi, vyvolil si nás v ňom pred založením sveta, predurčil nás na synovstvo skrže Ježiša Krista, prijal nás v Milovanom, v ktorom jedinom máme vykúpenie. Všetko má svoje naplnenie a realitu v Kristovi, všetko je zjednotené v ňom, a toto bolo naplánované a navrhnuté pred existenciou samotného sveta.

Sk 4, ¹² **A v nikom inom niet spásy**, lebo pod nebom niet iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení.

Spásu máme len v Ježišovi Kristovi a prostredníctvom Neho. Len v mene jednorodného Božieho Syna môžeme byť spasení¹².

Definovanie zaslúbenia, Semeno

Abrahám odišiel z Úru vyzbrojený arzenálom zaslúbení a po pobyte v Chárane pokračoval do Kanánu. Tam sa mu znovu zjavuje Hospodin a ďalej mu vysvetľuje svoje zaslúbenia:

¹² Jn 3,18

1Moj 12, ⁷ A Abrámovi sa zjavil Hospodin a povedal mu: „Túto krajinu dám **tvojmu potomstvu.**“ Potom tam postavil oltár Hospodinovi, ktorý sa mu zjavil.

Slovo „semeno“ je preložené aj ako „potomstvo“¹³. Definujme si slovo „potomok“ alebo „semeno“:

Gal 3, ¹⁶ Prísľuby boli dané Abrahámovi a jeho potomkovi. Nehovorí: „a potomkom“, akoby šlo o mnohých, ale o jedného: **a tvojmu potomkovi, a ním je Kristus.**

Komu bolo dané zasľúbenie? Abrahámovi a jeho Semenu. Pavol tu zdôrazňuje, že text neznie „semená“. Zasľúbenie alebo zmluva bolo dané semenu alebo potomkovi, ktorý je jeden. A tým semenom je Kristus. Krajina bola teda sľúbená Kristovi, ktorý je dedičom zasľúbení. Práve v Ňom sa Abrahám stal účastníkom tohto zasľúbenia.

Abrahám v Egypte

V zemi bol hlad a Abrahám šiel žiť do Egypta. V zázname čítame:

1Moj 12, ¹¹ Keď sa chystali vojsť do Egypta, povedal svojej žene Saraj: „Pozri sa, viem, že si žena krásneho vzhľadu. ¹² Keď ťa uvidia Egypťania, povedia si: ‚Toto je jeho žena.‘ Mňa zabijú a teba nechajú nažive. ¹³ **Povedz teda, že si moja sestra, aby sa mi pre teba vodilo dobre a zostal som tvojou zásluhou nažive.**“

Tu vidíme, ako Abraháмова viera v zasľúbenia kolíše a zlyháva. Boh dal svoje slovo. Nebude sa preto snažiť ho dodržať? Neuistí sa preto, aby mal Abrahám potomkov? Abrahám účinne zabúda, čo mu Boh sľúbil a veľmi ohrozuje Saraj, len aby si zachránil vlastnú kožu. V jeho živote vidíme prejav telesného sklonu človeka spoliehať sa skôr na ľudskú múdrosť a skutky ako na Boha. Navrhuje svoj vlastný plán, aby mohol žiť.

Nevieme, či si to naozaj hlboko premyslel alebo nie, ale ak sa domnieval, že Egypťania, vediac, že Saraj je jeho žena, by boli v pokušení zabiť ho, aby sa jej zmocnili, o čo viac by ju chceli vziať, keby si mysleli, že mu je len sestra! A práve to sa stalo. Svedectvo, ktoré sa šírilo po celom Kanáne, keď vo svojej bohoslužbe a na oltároch, ktoré postavil, hlásal svojim bližným Božie meno nebolo svedectvom na oslavu Boha v Egypte. Tento nedokonalý muž bol však ten, ktorého Boh vzal a doviedol k bodu, v ktorom bol nazvaný Božím priateľom¹⁴. Dáva nám to útechu a nádej v pôsobenie Božej moci v tých, čo Ho počúvajú.

¹³ The Living Bible

¹⁴ Jk 2,23

Boh nepovolal Abraháma preto, že bol dobrý, ale skôr preto, že ho mohol ospravedlniť, hoci bol hriešny. A Abrahám uveril Bohu a dobro, ktoré sa zjavilo v jeho živote, tak ako v našom, je len to, aké Boh koná pre každého hriešnika, ktorý Ho prijíma.

Keď faraón nakoniec odhalil Abrahámovu lož, vyhnal ho z Egypta a biblický príbeh nám vraví, že šiel do Negevu a odtiaľ do Bétela.

Definovanie zaslúbenia, Semeno a zem

Abrahám sa vrátil tam, kde býval predtým. Dobytok Abraháma a Lóta sa rozmnožil až do tej miery, že zem už nestačila obom a dochádzalo k hádkam medzi ich pastiermi. Na zachovanie pokoja sa museli rozdeliť. A všímame si Abrahámovu ponuku:

1Moj 13, ⁸ Preto Abrám povedal Lótovi: „Nech nie je rozbroj medzi nami, medzi mojimi pastiermi a tvojimi pastiermi, veď sme bratia! ⁹ **Či nie je pred tebou celá krajina?** Preto ťa prosím, oddeľ sa odo mňa! Ak pôjdeš naľavo, ja pôjdem napravo; ak si vyberieš pravú stranu, ja sa poberiem na ľavú.“

Všímame si, ako pokojne Abrahám ponúka celú krajinu Lótovi. Jeho veľkorysosť sa zakladá na tom, že poznal svojho Boha a povahu učiných zaslúbení. Aj keby si Lót vybral to najlepšie z krajiny, ani v najmenšom by to nezmenilo Abrahámovu dedičstvo, lebo tým, že mal Krista, mal všetko. Vidíme, že na vyriešenie celého konfliktu nie je nič účinnejšie ako Kristova prítomnosť. V Abrahámovom správaní vidíme kresťanskú zdvorilosť. Lebo Abrahám bol Lótov strýko, mohol si presadiť svoju dôstojnosť a nárokovať si právo prvej voľby. Zaslúbenie zeme predsa dostal on. Lenže Abrahám prejavil pravého Kristovho Ducha prejavom lásky agapé¹⁵, ktorá nehľadá svoje vlastné¹⁶.

Táto výmena medzi Lótom a Abrahámom nezostala Hospodinom nepovšimnutá, lebo čítame, že neskôr sa mu zjavil:

1Moj 13, ¹⁴ Keď sa Lót od neho oddelil, Hospodin povedal Abrámovi: „Rozhliadni sa z miesta, na ktorom si teraz, pozri sa na sever i na juh, na východ i na západ. ¹⁵ **Celú krajinu, ktorú vidíš, dám tebe a tvojmu potomstvu naveky.** ¹⁶ **Rozmnožím tvoje potomstvo a bude ho ako prachu zeme.** Ak niekto bude môcť spočítať prach zeme, potom spočíta aj tvoje potomstvo. ¹⁷ Vstaň a prejdi krajinu po dĺžke a šírke, lebo ti ju dávam!“

¹⁵ Boh je agapé (**1Jn 4,8**) a táto Božia láska dosahuje svoj ľudský zenit v položení svojho života za priateľa (**Jn 15,13**). Božia láska sa však prejavuje ešte viac v tom, že keď sme boli ešte nepriateľmi (**Rim 5,8–10**), Boh dal svojho jednorodného Syna (**Jn 3,16**), aby sme sa mohli zmieriť. V tom bola zjavená Božia láska (**1Jn 4,9–10**), a v poznaní Božej agapé sme vyzvaní, aby sme boli ako náš nebeský Otec (**Mt 5,44–48; 1Jn 4,20–21**). Agapé je teda úplná sebaobetavá láska voči druhým.

¹⁶ **1Kor 13,5**

Boh uvádza ďalšie podrobnosti o pôvodnom zasľúbení. Hospodin ho pozýva, aby sa pozrel na sever, juh, východ a západ a pozrel si celú zem. V 2Moj 12,7 je zasľúbenie zeme pre Semeno, ale teraz je zahrnutý Abrahám. A zasľúbenie nie je len pre Abraháma a Krista; je rozšírené v tom, že semenom sa stane veľký zástup¹⁷. Hospodin teda výslovne vyhlasuje, že urobí z Abrahám veľký národ.

Ako môžeme rozumieť týmto textom, v ktorých je semenom jedine Kristus, a predsa je to tiež veľký zástup? Odpoveď nachádzame v nasledujúcich veršoch:

Gal 3, ²⁷ Ved' všetci, čo ste boli pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli. ²⁸ Nie je ani Žid, ani Grék, nie je ani otrok, ani slobodný, nie je muž a žena, **lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi.** ²⁹ **A ak ste Kristovi, ste Abrahámovo potomstvo a podľa prisľúbenia dedičia.**

Verš vraví, že ak sme Kristovi, sme Abrahámovo semeno alebo potomstvo, dediči podľa zasľúbenia. Keď Kristovi nie sme, vylučuje nás to z Abrahámovho rodokmeňa a zo zasľúbenia, ktoré dostal.

Verš tiež vraví: „...**všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi.**“ A to na základe čoho? Toho, že „*sme boli pokrstení v Krista*“ a „*obliekli sme si Krista*“. Prijali sme Krista do svojho srdca. Jeho vôľa a myseľ sa stávajú našou vôľou a myseľou¹⁸. V Kristovi sme jedným a stávame sa súčasťou semena. A teda vidíme, ako je semeno prisľúbené jednému – Kristovi – a tým, čo si Ho obliekli.

1Kor 12, ¹² Tak totiž ako je jedno telo a má mnoho údov, a všetky údy tela, hoci je ich mnoho, tvoria jedno telo, tak aj Kristus. ¹³ Ved' my všetci sme boli pokrstení jedným Duchom v jedno telo, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní; a všetci sme boli napojení jedným Duchom. ... ²⁷ **Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.**

Po prijatí toho istého Ducha sa stávame údmi toho istého tela; stávame sa jedným v Kristovi Ježišovi. Je to priamy odkaz na spoločenstvo Ducha, k účasti v ktorom sme pozvaní¹⁹. Ježiš modliac sa k svojmu Otcovi vraví:

Jn 17, ²⁰ Neprosím však len za nich, ale aj za tých, ktorí skrze ich slovo uveria vo mňa; ²¹ aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, si vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet veril, že si ma ty poslal. ²² A slávu, ktorú si dal mne, dal som ja im, aby boli jedno, ako sme my jedno – ²³ ja v nich a ty vo mne, aby boli tak dokonale jedno, aby svet poznal, že si ma ty poslal a zamiloval si si ich tak ako mňa.

¹⁷ Zj 7,9; 12,17

¹⁸ Gal 2,20; 1Kor 2,14–16

¹⁹ 2Kor 13,13

Kristus, súc v Jeho učeníkoch, robí z nich jedno v Ňom. To Božia sláva ich spája a robí ich jedným. Nestrácajú prítom svoju individualitu, ten istý Duch ich vedie, robí ich jedného zámeru, jednej mysle a jedného srdca. To takto je splnené zasľúbenie, že môžeme byť spoludedičmi s Kristom.

Z tohto verša by sme chceli zdôrazniť niekoľko ďalších bodov:

1Moj 13, ¹⁴ Keď sa Lót od neho oddelil, Hospodin povedal Abrahámovi: „**Rozhliadni sa z miesta, na ktorom si teraz, pozri sa na sever i na juh, na východ i na západ.** ¹⁵ Rozmnožím tvoje potomstvo a bude ho ako prachu zeme. Ak niekto bude môcť spočítať prach zeme, *potom* spočíta aj tvoje potomstvo. ¹⁷ Vstaň a **prejdi krajinu po dĺžke a šírke, lebo ti ju dávam!**“

Odkedy sa Abrahám vrátil z Egypta a bol v Kanáne, mohli sme veriť, že zasľúbenie mu dané – a síce, že dostane zem – sa naplňa práve tam. Lenže Štefan, naplnený Duchom Svätým, tesne pred svojím ukameňovaním povedal nasledujúce:

Sk 7, ² A on odpovedal: „Bratia a otcovia, počúvajte! Boh slávy sa zjavil nášmu otcovi Abrahámovi, keď bol ešte v Mezopotámii, skôr ako sa usadil v Charáne, a povedal mu: ‚Odíď zo svojej krajiny a od svojich príbuzných a choď do krajiny, ktorú ti ukážem.‘ ⁴ Potom odišiel z krajiny Chaldejcov a usadil sa v Charáne. A odtiaľ ho Boh po smrti jeho otca presťahoval do tejto krajiny, v ktorej vy teraz žijete. ⁵ **V nej mu nedal dedičný podiel ani na stopu nohy, ale prisľúbil, že túto krajinu dá do vlastníctva jemu a po ňom jeho potomstvu, hoci ešte nemal dieťa.**“

Abrahám nedostal dedičstvo zeme, na ktorej prebýval, ani na stopu svojej nohy.

2Moj 6, ³ Zjavil som sa Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi ako Všemohúci Boh. Svoje meno Hospodin som im však nedal poznať. ⁴ Uzavrel som s nimi aj zmluvu, že im dám Kanán, krajinu, **v ktorej bývali ako cudzinci.**

Abrahám prebýval v tej krajine ako pútnik a cudzinec, nie ako vlastník. Zasľúbenie znelo, že vlastníctvo zeme bude dané semenu a Abrahámovi súčasne, lebo text vraví, že „*prisľúbil, že túto krajinu dá do vlastníctva jemu a po ňom jeho potomstvu*“. Je to v súlade s tým, čo sme čítali v **1Moj 13**, kde čítame to isté: „*Celú krajinu, ktorú vidíš, dám tebe a tvojmu potomstvu naveky.*“ Abrahám dostane zasľúbenie dedičstva v rovnakom čase ako Kristus – nie skôr. To preto Štefan povedal, že Abrahám nedostal z toho prisľúbenia nič. Niektorí by sa mohli spýtať, o čom bolo teda toto zasľúbenie dedičstva? Hľa, ako to vysvetľuje samotný Pavol:

Rim 4, ¹³ Ved' zasľúbenie, že bude dedičom sveta, nedostal Abrahám a jeho potomstvo skrze Zákon, ale na základe spravodlivosti z viery.

Zasľúbenie dedičstva a vlastníctva v Abrahámovi a jeho Semene je zasľúbenie celého sveta. Je to nadchádzajúci svet, obnovený svet, Nová Zem. O Abrahámovi, Izákovi, Jákobovi a tých, čo nasledovali po nich čítame:

Heb 11, ¹³ **Títo všetci umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené,** ale iba z diaľky to videli a pozdravovali. Vyznávali, že sú na zemi cudzincami a pútnikmi. ¹⁴ Tí, čo takto hovoria, naznačujú, že hľadajú vlasť. ¹⁵ Keby totiž mysleli na tú, z ktorej vyšli, boli by mali dosť času vrátiť sa. ¹⁶ **Teraz však túžia po lepšej, čiže po nebeskej. Preto sa ani Boh nehanbí volať sa ich Bohom, veď im pripravil mesto. ...** ³⁹ **A títo všetci, i keď dostali svedectvo pre vieru, nedosiahli naplnenie prisľúbenia,** ⁴⁰ lebo Boh pre nás zamýšľal niečo lepšie, **aby nedosiahli dokonalosť bez nás.**

Nikto z nich nedostal zasľúbenie dedičstva; ani jeden. Ani Abrahám, ani Izák, ani Jákob. Nikto z tých, čo nasledovali – či už to bol Mojžiš, Rachab, Gideon, Barak, Dávid a všetci tí z galérie viery v 11. kapitole listu Hebrejom – nedostali zasľúbenie. Božie zasľúbenie bolo vždy dedičstvo obnovenej Zeme, krajiny, v ktorej už nevládne hriech. Nikto v Kristovi ho nedostane oddelene od druhých.

Okrem toho vidíme, že zasľúbenie v **1Moj 13,15** znie: „*Celú krajinu, ktorú vidíš, dám tebe a tvojmu potomstvu naveky*“. Keď dal Boh Abrahámovi zem, bude to navždy. Inými slovami, v zasľúbení dedičstva zeme je zasľúbenie večného života. Boh zasľubuje Abrahámovi večný život na obnovenej Zemi. A v tejto kapitole listu Hebrejom je Abrahám predstavený ako ďalší dedič vierou, medzi ktorými sa spomína aj Ábel, Enoch a Noe. Zasľúbené dedičstvo sa dalo prijať len skrze Ježiša a po vzkriesení. Takto bolo Abrahámovi kázané evanjelium dobrej správy o spáse, obnove rajského domova, vykorenení zla, vzkriesení a večnom živote.

Stručne povedané, Boh povoláva Abraháma a vraví mu: „Vyjdí von z oblasti vplyvu Babylonu a choď do zeme, ktorú ti ukážem. Urobím z teba veľký národ, lebo zasľúbené Semeno, Kristus, vyjde z teba. A tomu Semenu dám túto krajinu, všetko, čo vidíš, celú krajinu. Dám mu ju obnovenú. A všetci tí, čo prijímajú tvoje Semeno, Krista, a ktorí si ho obliekajú, sa stanú jedným s Ním a tak Jemu, ako aj tebe a veľkému zástupu, ktorý prijíma Krista, dám večný život a novú Zem, na ktorej budú bývať navždy.“ Toto sľúbil Boh Abrahámovi. Takto mu kázal evanjelium vystredené v Kristovi, a Abrahám ho tak pochopil. Sám Ježiš povedal:

Jn 8, ⁵⁶ **Váš otec Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň; aj videl a zaradoval sa.**

Vojna a vysvetlenie zaslúbenia

Lót si po určitom čase postavil svoje stany bližšie k Sodome. Potom bola vojna medzi piatimi kráľmi proti štyrom kráľom. A v tej bol zajatý Lót a obyvatelia Sodomy, spolu so všetkým, čo mali. Keď sa o tom dopytal Abrahám, vyzbrojil ľud svojej domácnosti a spolu s inými mužmi, Anerom, Escolom a Mamrem napadli nájazdových kráľov a ich armády, premohli ich a získali späť všetok zajatý ľud a stratený majetok. Keď sa Abrahám vracal,

1Moj 14, ¹⁸ Šalémsky kráľ Melchisedek **priniesol chlieb a víno**. Bol totiž kňazom Najvyššieho Boha. ¹⁹ Požehnal ho a povedal: „Nech Abráma požehná Najvyšší Boh, Tvorca neba i zeme. ²⁰ Nech je zvelebený Najvyšší Boh, ktorý ti vydal do rúk tvojich nepriateľov.“ Vtedy mu Abrám dal desiatok zo všetkého.

Melchizedek je kráľom Šálema, čiže kráľom pokoja a spravodlivosti²⁰. A je nielen kráľom, ale aj kňazom Najvyššieho. Melchizedek je teda učinенý na podobu Božieho Syna, ktorý je súčasne Kňazom²¹ i Kráľom²² pokoja a spravodlivosti. A Melchizedek prichádza a dáva Abrahámovi to, čo dal Kristus svojim učeníkom: chlieb a víno, symboly novej zmluvy²³. Melchizedek má s Abrahámom večeru Pánovu; ten chlieb a víno je symbolom Kristovho tela a krvi. Vidíme, že Abrahám bol v jeho dobe pod vyšším kňazstvom, kňazstvom podľa poriadku Melchizedeka, ktorému dal Abrahám desiatok a ktorý ho požehnal. Hneď potom sa Hospodin zjavil Abrahámovi ešte raz:

1Moj 15, ¹ Po týchto udalostiach zaznelo Abrámovi vo videní Hospodinovo slovo: „Neboj sa, Abrám, ja som tvoj štít, tvoja hojná odmena.“

Ježiš, súc Slovo Hospodinovo, prišiel k Abrahámovi vo videní a hovoril, a teda vidíme, že Abrahám dostal ducha proroctva, ktorým je svedectvo Ježišovo²⁴. Ako prvé vraví: „*Neboj sa,*“ alebo nemaj strach. Prečo to hovorí? Lebo Abrahám sa bál. A prečo sa bál? Vrátil sa víťazne z boja, ale myšlienky mal zrejme znepokojené. Bol človekom pokoja a vyhýbal sa konfliktu. Teraz však pri ňom pretrvávali hrôzy vojny, zabíjanie a násilie. Písma o zabíjaní vravia:

1Moj 4, ¹³ Kain povedal Hospodinovi: ... ¹⁴ ... „a stane sa, že ktokoľvek ma nájde, zabije ma.“

Zj 13, ¹⁰ Ak vedie niekto do zajatia, pôjde do zajatia; **ak zabije niekto mečom, musí byť zabitý mečom**. Tu je trpezlivosť a viera svätých.

²⁰ Heb 7,1–2

²¹ Heb 7,26–28

²² Jn 18,33–37

²³ 1Kor 11,23–25

²⁴ Zj 19,10

Keď jeden človek zabije druhého, nemôže sa vyhnúť ovplyvneniu strachom, že niekto iný príde a zabije ho. Abrahám sa bál, že jeho nepriatelia sa chcú pomstiť jemu a jeho rodine. Nahradí búrlivá budúcnosť ten pokojný život, ktorý viedol doposiaľ? Kam až dovidel, Božie zaslúbenia, že z neho urobí veľký národ neboli naplnené, a on a jeho žena príliš zostarli, než aby mohli splodiť dediča. Po takom veľkom víťazstve naňho zostúpila veľká temnota²⁵. A práve v tejto chvíli veľkej núdze sa mu zjavuje sám Boh a vraví: „*Neboj sa, ja som tvoj štít, tvoja bojná odmena*“ (1Moj 15,1).

Kristus sa teda sľúbil ako štít.

Prísl 30, ⁵ Každá Božia reč je rýdza, je štítom tým, čo dúfajú v neho.

Ak niektorá časť tela nie je za štítom, nebude chránená. Sám Kristus sľubuje, že bude stáť v ceste útokom nepriateľa. Doslova to predviedol na Golgote.

Kristus tiež vraví: „*Som tvoja bojná odmena*.“ Kristus Abrahámová odmena?! Aké zaslúbenie! Ako túto myšlienku vysvetľuje zvyšok Písma?

Ž 16, ⁵ Hospodin, moje dedičstvo a kalich, ty si záruka môjho údely.

Ž 142, ⁶ Kričím na teba, Hospodine, hovorím: Ty si mojím útočiskom, mojím dielom v zemi živých.'

Boh je naším útočiskom a údelom. Hospodin je naším dedičstvom. V akom zmysle?

Rim 8, ¹⁶ Tento Duch sám dosvedčuje nášmu duchu, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia, Boží dedičia a Kristovi spoludedičia, ...

Sme Boží dediči, lebo sme Jeho deti, a tými sa stávame, lebo sme sa Duchom narodili do nového života. Prijímaní v Milovanom²⁶ dostávame ako spoludediči Jeho Božiu prirodzenosť²⁷. Teda teraz niet bedákania pre ľudské dedičstvo, ktoré sme mohli dostať; po znovuzrození sme sa stali novými stvoreniami a deťmi Najvyššieho.

V rámci tohto si všímame načasovanie zaslúbení. Videli sme, že Boh sľubuje Abrahámovi, že mu dá zem. Zaslúbenie zeme je budúcim zaslúbením. No slová „*neboj sa, ja som tvoj štít, tvoja bojná odmena*“ sú v prítomnom čase. Práve v tej chvíli, keď sa Boh prihovára Abrahámovi, je Abrahámovou odmenou Kristus. Práve dnes je Ježiš pri dverách našich srdiec a volá²⁸. Zaslúbenie Ducha, zaslúbenie, že sám Kristus je prostredníctvom Jeho Ducha našou odmenou, je práve teraz, je dnes. To preto vraví:

²⁵ Pripomína nám to Eliáša, iného Božieho muža. Po tom, čo vzal meč a zabil Bálových kňazov, premohla ho zdrvujúca sklúčenosť a hrôza z toho, čo sa stalo, a takmer stratil svoju vieru a nádej.

²⁶ Ef 1,6

²⁷ 2Pt 1,4

²⁸ Zj 3,20

„Dnes, keď počujete jeho hlas“²⁹. Privádza nás to k záveru, že prednosť má dedičstvo Jeho charakteru.

Najskôr dostávame preddavok alebo záruku dedičstva, ktorou je Svätý Duch³⁰. Jeho prijatím nám zapisuje Boh do srdca Boží zákon a zjavuje sa ovocie Ducha³¹, a tak dostávame dedičstvo Jeho charakteru. Zem prichádza potom, druhá v poradí. To tichí zdedia zem³². Teda Kristus je prvý a vraví: „... učte sa odo mňa, lebo som tichý...“³³.

1Jn 3, ⁹Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, **lebo jeho semeno zostáva v ňom;** a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha.

Semeno Boha zostáva vo všetkých tých, ktorí Ho prijímajú, a – pretože Kristus nehreší, ten, v ktorom Semeno zostáva, nemôže hrešiť. Teda vidíme vzťah zdroj-riečisko, v ktorom Božia spravodlivosť je neviditeľným zdrojom a dedičstvo zeme jej viditeľným prejavom. Prijatie Svätého Ducha je zdrojom všetkých požehnaní Božích zasľúbení.

Ž 37, ²⁹Spravodliví zdedia zem, budú v nej bývať naveky.

Zázračné narodenie

Ako reaguje Abrahám na Kristovo utešovanie slovami „*Neboj sa, ja som tvoj štít, tvoja odmena*“?

1Moj 15, ²Abrám povedal: „Pán, Hospodin, **čože mi dáš?!** Veď odchádzam bezdetný a dedičom môjho domu bude damaský Eliezer.“ ³ Abrám ešte dodal: „**Hľa, mne si nedal semena,** a tak hľa, cudzí syn môjho domu bude mojím dedičom“

Až doteraz boli Božie slová adresované Jeho služobníkovi Abrahámovi ochotne prijímané. V tejto chvíli ho však kvári depresia a sklúčenosť z hrôzy nad tým, že musel zodvihnúť meč. To preto nevie prijať Božie zasľúbenie s absolútnou dôverou tak ako predtým. A pýta sa Boha: „*Pán, Hospodin, čože mi dáš?! Veď odchádzam bezdetný?*“ Pripomína Bohu, že mu nedal syna a jeho dedičom je otrok narodený v jeho domácnosti. Abrahám v tomto výroku navrhuje adopciu svojho sluhu Eliezera za syna a dediča. V nasledujúcich slovách však dostáva uistenie, že dedičom bude jeho vlastný syn:

1Moj 15, ⁴Hospodin mu však povedal: „On nebude tvojím dedičom. **Tvojím dedičom bude ten, čo vyjde z teba.**“ ⁵ Vyviedol ho von a povedal mu: „Len sa pozri na nebo a spočítaj hviezdy, ak ich môžeš spočítať,“ a dodal: „Toľko

²⁹ Heb 3,7.15; 4,7

³⁰ 2Kor 1,22; 5,5

³¹ Gal 5,22–23

³² Mt 5,5

³³ Mt 11,29

bude tvojho potomstva.“⁶ Abrám uveril Hospodinovi a on mu to počítal za spravodlivosť.

Kristus opakuje zaslúbenie, uist'uje Abraháma, že jeho semenom bude jeho vlastný syn, čo vyjde z neho, a že to semeno bude nespočetné, bude ho ako hviezd na nebi. Tak Kristus ešte raz³⁴ potvrdzuje, že spravodliví zdedia zem. A potvrdzuje aj to, že spravodliví sú pokladaní za potomkov³⁵.

V tomto zázračnom narodení zaslúbenom Bohom Abrahámovi bolo veľké duchovné poučenie. Zázračné bolo preto, že Abrahám a Saraj už neboli v takom fyzickom stave, aby mohlo dôjsť k pôrodu. Toto poučenie spočíva v tom, že sami od seba nie sme schopní urobiť nič dobré a konkrétne porodiť nového človeka³⁶. Čo však nie je možné človeku, je možné Bohu v každej duši, ktorá sa Ho chopí. Syn mal prísť vierou; vierou sa rodí duchovný život³⁷ a vierou sú nám dané zaslúbenia a skutky spravodlivosti.

Boh berie Abraháma von a ukazuje mu hviezdy so slovami: „Toľkoto bude tvojich potomkov, nespočetných ako hviezd na nebi.“ A Abrahám presne v tej chvíli Hospodinovi uverí. A to sa mu počítalo za spravodlivosť. Koreň slova „uveriť“ je rovnaký ako slovo „amen“. Vidíme teda, že Abrahám počuje Božie zaslúbenie a vraví Áno a Amen. Prijíma zaslúbenie Krista a verí v neho. To, že Abrahám prijal a dostal Krista zjavuje aj nasledujúci verš:

1Kor 1, ³⁰ ... **Ježišovi Kristovi**, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha, **spravodlivosťou** a posvätením i vykúpením,

Ježiš Kristus je spravodlivosť z človeka a Abrahám tým, že prijal Krista a Jeho slovo, bol učinенý spravodlivým. Pavol vraví nasledujúce:

Fil 3, ⁸ ..., **aby som získal Krista** ⁹ **a bol v ňom** ako človek bez vlastnej spravodlivosti, ktorá je zo Zákona, ale aby som mal spravodlivosť skrze vieru v Krista, **spravodlivosť z Boha, založenú na viere**,

Človeku je dostupná len jedna spravodlivosť, a tá nie je zo zákona, ale skrze vieru Krista. Je to spravodlivosť prichádzajúca od Boha vierou v Jeho slovo. Takto znovu vidíme potvrdenie, že Božie zaslúbenia sú v Kristovi a skrze Neho. To bola skúsenosť Abraháma v tomto čase.

³⁴ 1Moj 13,14–17; Gal 3,27–29

³⁵ Jn 8,39

³⁶ Jn 3,3–16

³⁷ Jn 3,16–21

Abrahám, ospravedlnený vierou a nie skutkami

Čo to znamená byť ospravedlnený?

V predošlej časti sme videli, ako bol Abrahám prevedený procesom väčšej viery do väčšej spravodlivosti. A z čoho ten proces pozostával? Vysvetlenie nachádzame v nasledujúcich veršoch:

Rim 4, ³Lebo čo hovorí Písmo? **Abrahám však uveril Bohu a započítalo sa mu to za spravodlivosť.** ⁴ Tomu, kto pracuje, mzda sa nezaráta z milosti, ale z povinnosti. ⁵ Ale tomu, kto nekoná skutky, no verí v toho, kto ospravedľuje bezbožného, tomu sa jeho viera ráta za spravodlivosť .

Čomu to Abrahám uveril? Božím slovám, že hriechy mu boli po vyznaní odpustené. Všimnite si, ako to popisuje Pavol:

Rim 4, ⁶ Tak aj Dávid vyhlasuje za blahoslaveného človeka, ktorému Boh započítava spravodlivosť bez skutkov: ⁷ Blahoslavení, ktorým boli odpustené neprávosti a ktorých hriechy sú prikryté. ⁸ Blahoslavený človek, ktorému Pán nezaráta hriech.'

To takto Boh pripisuje spravodlivosť človeku bez skutkov: odpustením hriechov a neprávostí. Keď vidíme svoje hriechy a svoj stav a vyznáme ich, môže nám odpustiť³⁸; a keď veríme, že Boh nám odpúšťa, začíname byť v stave uveriť aj ostatným Jeho zasľúbeniam. Pavol vraví, že presne toto bolo blahoslavenstvo Abraháma:

Rim 4, ⁹ Platí toto blahoslavenstvo len o obrezaných, alebo aj o neobrezaných? Veď hovoríme: Abrahámovi bola zarátaná viera za spravodlivosť.

Čo musel urobiť Abrahám, aby mu bolo odpustené? Okrem vyznania svojich hriechov nič. Inými slovami, musel dať svoje hriechy Hospodinovi a ten mu dal na výmenu Božiu spravodlivosť. To je celá transakcia. A v odpustení hriechov rozpoznávame prvok, ktorý je súčasťou Novej zmluvy³⁹.

Pochybnosti

1Moj 15, ⁷ Potom mu povedal: „Ja som Hospodin, ktorý som ťa vyviedol z chaldejského Úru, aby som ti dal do vlastníctva túto krajinu.“ ⁸ On sa opýtal: „Pán, Hospodin, podľa čoho poznám, že ju budem vlastniť?“

³⁸ 1Jn 1,9

³⁹ Heb 8,8–13

Keď Abrahám dostal odpustenie, položil otázku, ktorá nám prezrádza, akým zápasom si prechádza, a to napriek tomu, že práve uveril Hospodinovi. Och, Abrahám! Uveril, že mu bolo odpustené, ale váha jeho práve odpusteného hriechu mu zabránila v tom, aby videl, že naplniť sa môže aj zvyšok Božích zaslúbení.

Keď o tom uvažujem, rozpoznávam to aj vo svojom živote. Vidím v ňom hriech. Hoci poznám Božie odpustenie, je ťažké veriť, že Jeho dobré zaslúbenia sa môžu naplniť vo mne. Hriech rúca vieru a ničí našu dôveru v Božie zaslúbenia. To preto sa Abrahám pýta: „Aký je dôkaz, že to zdedím?“

Je to neuveriteľné, však? Práve povedal *Áno a Amen*, a teraz je slovne vyjadrená jeho pochybnosť. Jeho otázka znie: *Ako môžem vidieť prejav tobo, čo zdedím? Ako budem vedieť, že je to tak?* Boli mu sľúbení potomkovia a uveril; bola mu sľúbená zem a pochyboval. Pripomína nám to Petra, ktorý chodil vierou po vode, ale keď zapochyboval, už o pár sekúnd neskôr sa topil⁴⁰ a Pán pokarhal jeho malú vieru. V týchto príkladoch našich duchovných praotcov vidíme, ako sa „malá viera“ prejavuje pri určitých zaslúbeniach ako *Áno* a pri iných ako *Nie*. Tiež sa pri určitých zaslúbeniach prejavuje síce ako *Áno*, ale po zmene okolností sa pochybnosti vrátia.

To, že ide o okamih slabosti je ďalej zjavené v tom, že rovnaké okolnosti sa vyskytnú u Abrahámovho potomka o viac ako 2000 rokov neskôr. Anjel Hospodinov prišiel k Zachariášovi, keď už bol starý, a sľúbil mu syna.

Lk 1, ¹⁸ Zachariáš povedal anjelovi: „**Podľa čoho to poznám?** Ved’ ja som starec a moja manželka je v pokročilom veku.“

Máme tu presne tú istú otázku a presne tú istú reakciu – žiadosť o znamenie slovami „podľa čoho to poznám?“ Anjelova odpoveď Zachariášovi zjavuje stav človeka, ktorý žiadal dôkaz:

Lk 1, ²⁰ „...**, lebo si neveril mojim slovám,** ktoré sa splnia vo svojom čase.“

Zachariáš neveril, pochyboval o slovách anjela. Keď sa vrátíme k Abrahámovi, keď prešiel od *Áno a Amen* k nevere a pochybovaniu o Božích slovách, nevidíme v ňom prirodzený stav ľuď – neustále kolísavé *Áno a Nie*?

Stará zmluva

U Zachariáša bolo dané znamenie, že nebude môcť rozprávať. Jeho pokarhanie je silnejšie ako u Abraháma, lebo Zachariáš sa mal poučiť zo skúsenosti svojho praotca. U Abraháma Boh privoľuje, že uzatvorí zmluvu na spôsob človeka. Boh s ním uzatvára zmluvu kvôli slabej viere a dôvere Abraháma v Boha, aby si získal svoje váhajúce diet’a, lebo Abrahámovi Jeho slovo a Jeho zaslúbenia nestačili. V Abrahámovej otázke „*Podľa*

⁴⁰ Mt 14,28–31

čoho to poznám?“ vidíme, ako prosí o viditeľné znamenie, ktoré by potvrdilo jeho vieru. Boh preto súhlasí so zmluvou so svojim služobníkom, použije pritom bežné a typické ľudské formy na potvrdenie slávnostných zmlúv.

1Moj 15, ⁹ On mu odpovedal: „Prines mi trojročnú jalovicu, trojročnú kozu, trojročného barana, hrdličku a holúbka!“ ¹⁰ Keď to všetko priniesol, rozpolil to a jednu polovicu položil naproti druhej, ale vtáky nerozpolil. ¹¹ **Dravé vtáky zlietali na mŕtve telá** a Abrám ich odháňal.

Boh od neho žiada, aby priniesol zvieratá, a Abrahám sa náhli a pripraví časti zmluvy, rozdelí ich na polovice, všetko okrem vtákov. Takto Boh uzatvára s Abrahámom obetnú zmluvu. V nej sa svojim vlastným životom zaväzuje, že splní zasľúbenie, lebo medzi ľuďmi bolo zvykom, že ak jeden z nich porušil svoju časť dohody, podrobí sa rozsekaniu na kusy. Potvrdili to⁴¹ nasledujúce slová:

Jer 34, ¹⁸ Mužom, ktorí prestúpili moju zmluvu a **nedodržali podmienky zmluvy, ktorú uzavreli predom mnou,** urobím ako teľaťu, ktoré rozťali na dvoje a prechádzali medzi jeho časťami. ¹⁹ Judské a jeruzalemské kniežatá, dvoranov i kňazov a všetkých ľudí krajiny, ktorí prechádzali medzi jeho časťami, ²⁰ vydám do ruky ich nepriateľov a do ruky tých, čo im striehnu na život, takže ich mŕtvy budú pokrmom **pre nebeské vtáky a poľnú zver.**

Kniežatá, kňazi a ľud z Judska a Jeruzalema uzatvoril túto zmluvu s Bohom, prechádzali medzi časťami teľaťa a sľubovali, že oslobodia otrokov výmenou za nejaké opatrenia na úľavu od Nabuchodonozorovej agresie. Keď tú zmluvu porušili, Boh im podľa ich chápania povedal, že budú vydaní koncu krivoprišažníkov, ktorý predvídali.

Boh použil tento rituál, lebo poznal jeho dôležitosť pre Abraháma: obradnosť tejto najstarodávnejšej formy uzatvárania zmluvy ho uistí o tom, že Boh to so svojimi zasľúbeniami myslí vážne. To takto Boh odpovedal na otázku: „Podľa čoho poznám?“ Je to dôkaz, ktorý dáva Boh Abrahámovi na povzbudenie jeho viery, aby ho nakoniec znovu voviedol do Novej zmluvy dôvery v Jeho zasľúbenia. A v tej starej zmluve, ktorú uzatvára Boh, mu teraz hovorí, čo sa stane v nasledujúcich rokoch:

1Moj 15, ¹³ Hospodin povedal Abrahámovi: „Dobre si uvedom, že tvoji potomkovia budú prišelcami v cudzej krajine, zotročia ich a štyristo rokov budú s nimi zle zaobchádzať. ¹⁴ No ja budem súdiť aj národ, ktorému budú otročiť. Potom vyjdú s veľkým majetkom. ¹⁵ **Ty však odídeš v pokoji k svojim predkom a pochovajú ťa v úctyhodnej starobe.** ¹⁶ Vo štvrtom pokolení sa sem však vrátia, lebo doteraz nie sú dovŕšené viny Amorejčanov.“ ¹⁷ Keď zapadlo slnko a nastala hustá tma, objavila sa dymiaca pec a ohnivá pochodeň, ktorá prechádzala medzi rozpolenými čiastkami. ¹⁸ **V ten deň**

⁴¹ Tak ako Izrael (Ž 79,2) sú v Zj 19,17–18 na konci času tí, čo si necenili hlas Božích zasľúbení všetci vydaní svojim vlastným sľubom.

uzavrel Hospodin zmluvu s Abrámom a povedal: „Tvojmu potomstvu dám túto krajinu od Egyptského potoka až po Veľkú rieku, rieku Eufkrat,¹⁹ územie Kénitov, Kenizzejcov, Kadmončanov,²⁰ Chetitov, Perizzejcov a Refajov,²¹ Amorejčanov, Kanánčanov, Girgašejov a Jebúsejov.“

Abrahámovi potomkovia budú prebývať v cudzej krajine a 400 rokov budú utláčaní a vzatí ako otroci. Boh však bude súdiť národ, ktorému budú podrobení, a vyjdú s veľkým bohatstvom. Boh mu vraví, že zomrie v pokoji a v úctyhodnej starobe. Tak vyjasňuje pochybnosti a obavy, ktoré Abraháma znepokojovali. Nemusel sa trápiť nad svojou budúcnosťou, ani nad možnou pomstou zo strany národov, ktoré porazil vo vojne vedenej na záchranu Lóta a ľudu Sodomy.

Vo štvrtom pokolení⁴² sa Abrahámovi potomkovia vrátia do krajiny, v ktorej sa v tej chvíli práve nachádzal – do Kanánu – a ísť budú môcť až vtedy, keď Amorejčania naplnia svoj kalich neprávosti. Vraví nám to niečo o krajine a o tom, ako sa dá vlastniť. To, že Amorejčania budú vyhnaní z krajiny kvôli svojej neprávosti ukazuje, že vlastníci krajiny budú spravodliví. Zaslúbenie dané Abrahámovi, že on a jeho potomkovia budú vlastniť krajinu naveky záviselo od ich spravodlivosti.

Iz 60,²¹ Tvoj ľud, všetci budú spravodliví, naveky budú vlastniť krajinu,

...

Spravodliví zdedia zem navždy. Kto sú to? Tí, čo vyznávajú svoje hriechy a dostávajú a prijímajú Božie odpustenie, veriac Jeho zaslúbeniam.

Abrahám pochyboval, či je Boh schopný dať mu zem. Teraz vidíme, že Boh, aby si získal jeho kolísajúcu vieru, akoby zmenšil zaslúbenie a urobil ho tak pre Abraháma uveriteľným. Zaslúbenie sa týkalo celej zeme navždy, ale teraz vidíme, že zaslúbenie Semenu znie, že „*dám túto krajinu od Egyptského potoka až po Veľkú rieku, rieku Eufkrat*“, zem Amorejčanov a iných národov. A kladieme si otázku: Ako by sa mal vykladať tento verš? Lebo toto zaslúbenie je práve také pravdivé ako predošlé.

Nakoľko zaslúbenia sú v Kristovi Ježišovi vždy *Áno a Amen*⁴³, a ak zvažíme, že Semenom Abraháma je Kristus⁴⁴ a tí, čo sú v Ňom, vidíme, že tu sľúbená zem je zaslúbená nielen Abrahámovi, ale predovšetkým Kristovi. Hospodin vraví: „*Tvojmu potomstvu dám túto krajinu*“ a mnohí berú tento sľub ako prijatý Józuovými armádami, ale

⁴² Štvrté pokolenie sa počíta od tých, ktorí vošli do „toho národa, ktorému budú otročiť,“ lebo text vraví „vrátia sa sem“. Je to rodová línia, Jákob, Lévi, Kohát, Amrám, Mojžiš (2Moj 6,14.16.18.20). Jákob, Lévi a Kohát vošli do Egypta (1Moj 46,8.11). Teda Kohát sa stáva 1. pokolením, Amrám 2., Mojžiš a Áron tretím, a 4. pokolenie, Mojžiš a Áronove deti, „sa sem vrátia“.

⁴³ 2Kor 1,19–20

⁴⁴ Gal 3,16

nie je to tak, hoci im rozdelil ich krajinu lósom⁴⁵. Pripomína nám to Štefan a podľa Pavla v jeho výpočte celej galérie viery v **Heb 11** „nedostali zaslúbenie“ – stále naň čakajú⁴⁶. Semeno, ktorým je Kristus, dostáva zaslúbenie najskôr, a potom tí, čo sú Kristovi⁴⁷.

Božie zaslúbenie je stále rovnaké – sľub novej zeme danej navždy Kristovi a tým, čo sú Jeho. Ktorý výrok by teda urobil všetky tieto verše pravdivými naraz, bez pridania alebo ubrania, a s tým, že dovolíme Písmu, aby sa vysvetlilo samo? Zaslúbenie toho geografického popisu dané obyvateľom tej doby je evidentne naplnené v nasledujúcich textoch:

Zach 14, ³ Potom Hospodin vytychne a bude bojovať proti tým národom, ako bojoval v deň vojny. ⁴ **Jeho nohy v ten deň zastanú na Olivovom vrchu, ktorý leží na východ od Jeruzalema,** a Olivový vrch sa rozštiepi napoly – od východu na západ – a utvorí sa veľmi veľké údolie. Polovica vrchu sa posunie na sever a polovica na juh. ⁵ Vtedy budete utekať do údolia medzi mojimi vrchmi, lebo toto horské údolie bude siahať až k Acalu. Budete utekať, ako ste bežali pred zemetrasením v dňoch judského kráľa Uzziju. Vtedy príde Hospodin, môj Boh, a všetci jeho svätí s ním. ⁶ V ten deň nebude svetlo ani zima, ani mráz. ⁷ Bude to jediný deň známy iba Hospodinovi. Nebude to ani deň, ani noc, ale vo večernom čase bude svetlo. ⁸ V ten deň bude z Jeruzalema vytekať **živá voda,** polovica do mora na východ a polovica do mora na západ. Tak to bude v lete i v zime. ⁹ **Hospodin bude kráľom nad celou zemou. V ten deň bude jediný Hospodin a jeho meno jediné.**

Zj 21, ² A videl som, ako z neba od Boha zostupuje **sväté mesto, nový Jeruzalem,** pripravené ako nevesta ozdobená pre svojho ženícha. ³ Od trónu som počul mohutný hlas: „Pozri, Boží stánok medzi ľuďmi. **Boh bude s nimi prebývať a oni budú jeho ľuďmi; on sám, ich Boh, bude s nimi.**“

Aby bolo zaslúbenie pre Abraháma v jeho pochybovačnom stave uveriteľnejšie, Boh vo svojom popise obmedzuje geografickú oblasť na oblasť Kanánu. Svoje slová adresované Abrahámovi upravuje tak, aby veril, lebo oblasť od rieky Egypt po Eufkrat bola súčasťou celej zaslúbenej zeme, a preto bola zahrnutá v zaslúbení. No Boh chce, aby si Abrahám uvedomil, že toto sa naplní len zostúpením Jeruzalema z neba na tento región. Pavol pri odkaze na posledné roky Abraháma (keď býval s Izákom a Jákobom) vysvetľuje ohľadom Abrahámovho vzťahu k zaslúbeniu zeme a jeho spôsobu prekonania počiatočnej pochybnosti toto:

Heb 11, ⁸ Vo viere Abrahám poslúchol, keď ho Boh volal, aby odišiel na miesto, ktoré mal dostať ako dedičstvo. Odišiel, hoci nevedel, kam ide. ⁹ Na

⁴⁵ Sk 13,19

⁴⁶ Heb 11,39; Sk 7,4–5

⁴⁷ Dan 7,13–14.18.22.27

základe viery sa usadil v prislúbenej zemi ako v cudzej a býval v stanoch s Izákom a Jákobom, spoludedičmi toho istého prislúbenia. ¹⁰ **Očakával totiž mesto s pevnými základmi, ktorého tvorcom a staviteľom je Boh.**

Prečo bol Kanán pre Abraháma cudzou krajinou, keď mu bol zasľúbený? Lebo vyzeral mesto so základmi, ktorého staviteľom a tvorcom je – na rozdiel akéhokoľvek iného pozemského mesta – Boh. Viera teda pokladá súčasnú krajinu za cudziu a nie za súčasť naplnenia zasľúbenia, hoci je to zasľúbená zem. Najskôr musí byť obnovená a dovtedy nemá byť nárokováná. Na druhej strane, keď viera kolíše, človek lipne k tomu, čo je pozemské a prestane sa pokladať za cudzinca.

Mt 24, ³⁵ Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nikdy nepominú.

Zj 21, ¹ Videl som nové nebo a novú zem, lebo prvé nebo a prvá zem sa pominuli a ani mora už niet.

Mŕtve skutky

Dostávame sa k nasledujúcemu príbehu, v ktorom je Abrahám v jeho prvozmluvnom, starozmluvnom / človekozmluvnom stave, v ktorom sa človek sám človek usiluje splniť Božie zasľúbenia.

1Moj 16, ¹ Abráмова žena Saraj nerodila. Mala však slúžku, Egyptanku menom Hagar. ² Raz Saraj povedala Abrámovi: „Pozri, **Hospodin mi zabránil rodiť. Vojdi teda k mojej slúžke! Možno, že z nej dostanem syna.**“ Abrám prijal radu od Saraj. ³ Po desiatich rokoch odvtedy, čo sa Abrám nasťahoval do Kanánu, Abráмова žena Saraj vzala svoju egyptskú slúžku Hagar a dala ju svojmu mužovi Abrámovi za ženu. ⁴ On vošiel k Hagar a ona počala. Keď spoznala, že počala, pohrdavo hľadela na svoju paniu. ⁵ Saraj povedala Abrámovi: „Pre teba znášam príkorie. Dala som ti svoju slúžku do lona a teraz, keď vidí, že počala, mnou opovrhuje. Nech Hospodin rozsúdi medzi mnou a tebou!“ ⁶ Nato Abrám povedal Saraj: „Pozri, svoju slúžku máš vo svojej moci. Nalož s ňou, ako uznáš za dobré!“ Keď ju Saraj sužovala, Hagar od nej ušla. ⁷ Keď ju Hospodinov anjel stretol pri prameni vody na púšti, pri prameni na ceste do Šúru, ⁸ povedal jej: „Hagar, Sarajina slúžka, odkiaľ prichádzaš a kam sa uberáš?“ Ona odpovedala: „Utekám od svojej panej Saraj.“ ⁹ Hospodinov anjel jej povedal: „Vráť sa k svojej panej a buď jej poddaná!“

Abrahám predtým prejavil vieru v Božie zasľúbenie, že mu dá biologického syna⁴⁸ na rozdiel od jeho nedostatku viery v zasľúbenie zeme⁴⁹. Ako čas plynul a syna nebolo,

⁴⁸ 1Moj 15,4–6

⁴⁹ 1Moj 15,7–8

tento nedostatok viery prerástol do spochybňovania zasľúbenia syna. Spolu so Saraj vymysleli plán na zrealizovanie zasľúbenia a Abrahám si berie Hagar ako manželku a tá počne Izmaela.

1Moj 16, ¹⁵Hagar porodila Abrámovi syna. Abrám dal svojmu synovi, ktorého porodila Hagar, meno Izmael. ¹⁶ Abrám mal osemdesiatšesť rokov, keď mu Hagar porodila Izmaela.

Božie zasľúbenie sa malo naplniť v Säre dieťaťom toho zasľúbenia, Izákom, preto bol toto nepochybne jeden z najväčších omylov v živote Abraháma.

Boh zasľúbil Abrahámovi nespočetné semeno. A keď to sľúbil, pre Abraháma a Sárú už bolo z ľudského hľadiska nemožné, aby mali dieťa. Abrahám tak ako pri iných zasľúbeniach najskôr verí, ale potom zakolíše, lebo človek v sebe nemá žiadne určité *Amen*. Poznamenávame, že je neslýchané, aby sme sa snažili splniť Božie zasľúbenia.

Odkedy sľub splňa príjemca? A predsa sa toto až dodnes deje. Ba čo viac, úsilie príjemcu splniť zasľúbenia vlastne spôsobuje, že sľubujúci ich nemôže splniť, alebo sa to preňho stane ťažkým. A hoc aj sľúbené zjavne príde k príjemcovi, ale jeho vlastným úsilím, je tým zasľúbenie splnené? Rozhodne nie. Ešte stále je nevybavené tým, kto dal zasľúbenie. Ba čo viac, zastaví jeho príjemcu, aby už nečakal na skutočné splnenie, lebo je presvedčený, že jeho podstatu už dostal. Vidíme teda, že snahou splniť Božie zasľúbenia pracujeme vlastne proti Nemu a vykonanie Jeho vôle komplikujeme.

Od začiatku malo byť zjavné, že zasľúbenie nenastane skrze otroka, keď vyjasnil Abrahámovi, že sa nesplní cez Eliezera. Hagar ako milienka by mala potomkov, ktorí by boli v otroctve, nie slobodných. Keby si bol Abrahám zachoval Hospodinove slová vo svojom srdci, nebol by počúval Sárú.

Božia zmluva

Abrahám mal teraz syna z otrokyne Hagar. A prešlo veľa rokov a predstavujem si ho so Sárú, ako veria, že Božie zasľúbenie sa naplnilo, a to bez ohľadu na ťažkosti, ktoré vznikli v dome začlenením ďalšej osoby do manželského vzťahu. Trinásť rokov po narodení Izmaela a dvadsaťštyri rokov po odchode Abraháma z chaldejského Úru sa mu Hospodin zjavil ešte raz:

1Moj 17, ¹ Keď mal Abrám deväťdesiatdeväť rokov, zjavil sa mu Hospodin a povedal: „Ja som El-Šaddaj, choď stále predom mnou, buď bezúhonný. ² **Uzavriem zmluvu medzi mnou a tebou a veľmi Ťa rozmnožím.**“

Ako prvé sa Boh identifikuje slovami: „*Ja som Všemohúci Boh*“. Preukazuje sa ako Boh, ktorý môže urobiť všetko, pre čo sa rozhodne; ako ten, kto môže dodržať zasľúbenia javiace sa ľudom ako nemožné. Je dosť mocný, aby dal Semeno Abrahámovi a Säre.

Potom Boh vraví Abrahámovi, aby chodil pred Ním, aby jeho kroky boli v svetle Jeho tváre. Boh zaslúbuje, že Abraháмова cesta sa vyjasní a že bude pred Ním dokonalý. „Dokonalý“ bolo preložené aj ako „bezúhonný“. Boh vraví Abrahámovi, aby pred Ním chodil bezúhonne, s celým srdcom, aby to nebolo *Áno a Nie*, ale skôr *Áno a Amen*; aby bolo celé jeho srdce oddané, poddané a dôverujúce, že Všemohúci Boh je dokonale schopný splniť svoj sľub. Hospodin potom vraví, že On dokoná zaslúbené dielo svojej zmluvy a tým sľubuje, že Abraháma nadmieru rozmnoží.

1Moj 17, ³ Abrám padol na tvár a Boh mu povedal: ⁴ Ja som, hľa, **moja zmluva je s tebou**, a budeš otcom mnohých národov ⁵ Už sa nebudeš volať Abrám, tvoje meno bude Abrahám, lebo som ťa určil za otca mnohých národov.“

Toto je Božia zmluva, zaslúbenie nespočetného semena v Kristovi Ježiš. A na dôkaz toho sa už nebude volať Abrám, ale Abrahám.

Abrahám znamená „otec zástupov“, a odteraz vždy, keď ho niekto nazve novým menom, na um zide spomienka na Božie zaslúbenie, ako aj dychtivá nádej v jeho splnenie.

Znamenie

Boh dal potom Abrahámovi fyzickú pripomienku, ktorá jemu i jeho potomkom pomôže veriť:

1Moj 17, ⁹ Boh potom povedal Abrahámovi: „Ty však zachovávaj moju zmluvu: ty, tvoje budúce potomstvo a všetky pokolenia! ¹⁰ Toto je moja zmluva medzi mnou, vami a tvojím budúcim potomstvom, ktorú budete zachovávať: Každá osoba mužského rodu spomedzi vás bude obrezaná. ¹¹ Dáte si obrezať mäso svojej neobrezanej predkožky, to bude znamením zmluvy medzi mnou a vami.“

Boh mu vraví, že on i jeho potomkovia by mali byť obrezaní, čo bude pre budúce pokolenia znamením, aby neopakovali Abrahámovu chybu. Namiesto toho, aby sa pýtali „*podľa čoho to poznám?*“ vidiac ho by sa mohli vierou chopiť zaslúbenia. Abrahám dal najavo túžbu skutkárčiť, niečo robiť, aby mu Boh dal znamenie zmluvy, čo bude názorným poučením o skutočnom stave človeka. Zaujímavé je, že to Abrahámovi povedal skôr, ako vyhlásil, že Sára bude mať dieťa, čo sa spočiatku stretne so skepsou a zjaví to stav človeka a súčasne ukáže, že Boh vie, akí sú ľudia.

Čo je to vlastne obriezka a čo znamená?

Rim 4, ¹ Čo teda povieme o Abrahámovi, našom praotcovi podľa tela? Čo dosiahol? ² Ak totiž Abrahám bol ospravedlnený zo skutkov, má sa čím

chváliť, ale nie pred Bohom. ³ Lebo čo hovorí Písmo? Abrahám však uveril Bohu a započítalo sa mu to za spravodlivosť.'

Ako bol Abrahám ospravedlnený? Tým, že veril Bohu. Vlastne, aby sme to lepšie vysvetlili, verš hneď za tým to okamžite znovu potvrdzuje:

Rim 4, ⁵ Ale tomu, kto nekoná skutky, no verí v toho, kto ospravedľňuje bezbožného, tomu **sa jeho viera ráta za spravodlivosť.**

Nepíše sa tam „*ten, kto koná skutky, je ospravedlnený*“, ale že ospravedlnený ten, kto „*verí v toho, kto ospravedľňuje bezbožného*“. Inými slovami ten, kto si uvedomuje, že je bezbožný a trpezlivo verí, že Boh v ňom pôsobí. A Pavol sa ohľadom Abraháma pýta nasledovne:

Rim 4, ¹⁰ Ako mu teda bola zarátaná? Keď bol obrezaný, alebo keď bol neobrezaný? Nie keď bol obrezaný, ale keď bol neobrezaný. ¹¹ **A znamenie obriezky dostal ako pečať spravodlivosti z viery, ktorú mal už ako neobrezaný.** Tak sa stal otcom všetkých, ktorí veria ako neobrezaní, aby aj im bola zarátaná spravodlivosť,

Za spravodlivosť sa mu počítala viera, nie skutky. Keď dostal požehnanie odpustenia hriechov, bol ospravedlnený⁵⁰, hoci bol ešte stále neobrezaný. Abrahám dostal obriezku ako znamenie, ako pečať toho, že v srdci verí Bohu, a to sa mu pred Bohom počítalo za spravodlivosť. Takto sa obriezka stáva znamením novej zmluvy, znamením alebo pečaťou spravodlivosti vierou.

Rim 2, ²⁵ Lebo obriezka síce osoží, keď robíš to, čo káže zákon. Ale keď si priestupníkom zákona, tvoja obriezka stala sa neobriezku. ²⁶ Ak teda neobrezaný zachováva požiadavky Zákona, či sa jeho neobriezka nebude počítať za obriezku? ²⁷ A neobrezaný na tele, ktorý plní Zákon, bude súdiť teba, ktorý napriek litere a obriezke prestupuješ Zákon. ²⁸ **Lebo Židom nie je ten, kto je ním navonok, ani obriezku nie je obriezka viditeľná na tele,** ²⁹ **ale Židom je ten, kto je ním v skrytosti, a obriezku je obriezka srdca podľa Ducha, nie podľa litery.** Jeho chvála nepochádza od ľudí, ale od Boha.

Táto spravodlivosť, ktorej je obriezka znamením, je to, čo požaduje Boží zákon. Znamená to, že sama osebe nič nepridáva, ak Boží zákon nie je zachovávaný (lebo žitie zákona je spravodlivosť). V tomto texte vlastne čítame, že pravou obriezku je zachovávanie zákona. Hospodín nepožaduje vonkajšie divadielko, žiada si, aby bola pravda vyrytá vo vnútri. Okázala šou bez prebývania pravdy v srdci je ohavnosťou. No zákon môže byť v srdci len Hospodinovou mocou skrze Ducha. Obriezka je teda vlastne pečaťou alebo znamením Božej spravodlivosti spôsobenej v srdci Svätým Duchom.

⁵⁰ Rim 4,6–9

Práve toto Abrahám prijal, keď uveril Božím slovám a zaslúbeniam. Takto sme zapečatení Svätým Duchom. Toto je závdavkom alebo zárukou dedičstva⁵¹, lebo je to Duch, kto prináša spravodlivosť vierou, a zem dedia tí, čo túto spravodlivosť majú. Obriezka bola teda pečaťou spravodlivosti z viery prijatej skrze Svätého Ducha, a súčasne bola znamením zaslúbeného dedičstva.

Obriezka tým bola vždy. Vždy znamenala spravodlivosť v srdci a keď tá chýbala, iný význam nemala. Text to tak jasne uvádza:

5Moj 30,⁵ Hospodin, tvoj Boh, ťa privedie do krajiny, ktorú obsadili tvoji otcovia. Ty ju obsadíš a on ti preukáže dobrodenie; hojnejšie ťa rozmnoží než tvojich otcov. **6 Hospodin, tvoj Boh, obreže tvoje srdce i srdce tvojho potomstva**, aby si miloval Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a tak žil.

Obriezka srdca je Hospodinovým dielom a je potrebné, aby sme sa stali schopnými milovať Boha celým svojím srdcom a celou svojou dušou. Keď Boha milujeme a plne dôverujeme skôr Jemu ako sebe, sme schopní prijať Jeho zaslúbenie, Jeho slovo, Jeho prikázania. Pri obriezke je Svätému Duchu umožnené, aby nám vpísal zákon do srdca. Všetko toto je Božia práca⁵². To preto Písmo vraví:

Rim 4,¹¹ a dostal znamenie obriezky, ...

Dostal obriezku ako pripomienku, že spravodlivosť je len z viery. A dostal ju ako znamenie na tele.

Ef 2,¹¹ ..., ktorých takzvaná obriezka na tele, učená rukou, zovie neobriezku;

Obriezka na tele učená rukami bola len formálna, nie pravá. Prečo vlastne Abrahám dostal znamenie obriezky, keď pravá obriezka je obriezka srdca? Dostal ju ako znamenie, ako pripomienku pravej obriezky, ktorú mal dostať. Vždy, keď šiel na záchod a vždy v intímnych chvíľach so Sárrou si pripomenul, že Božie zaslúbenia a zmluva nie sú z moci ľudského tela, ale Božej⁵³. Obriezka na tele sa tak stala riečiskom, ktoré povedie Abraháma a jeho potomkov, aby chápali pravú obriezku, ktorou je spravodlivosť z viery.

Tak ako Nikodémovi mu Hospodin zjavuje, že sa musí znovu narodiť⁵⁴. Tak ako Petrovi mu Ježiš vraví, že keď sa obráti, nech posilňuje svojich bratov⁵⁵. Abrahám si rovnako ako Peter a Nikodém nevedomoval svoj skutočný stav. Tak ako pri izraelskom národe, ktorému dáva Boh zákon na kamenných doskách na zjavenie tvrdosti ich srdca a svojho zámeru napísať im do nich zákon, dáva Boh Abrahámovi obriezku ako odhalenie srdca,

⁵¹ Ef 1,14

⁵² Jn 6,29

⁵³ Zach 4,6

⁵⁴ Jn 3,3

⁵⁵ Lk 22,31–32

stále nedostatočne citlivého na vnuknutia Božieho Ducha, aby mu tieto zasľúbenia napísal do srdca. Takto sa obriezka stáva vyhlásením o stave Abraháma, človeka, a znamením toho, čo chce Boh urobiť vo svojich det'och.

Odporujeme týmto tvrdením Pavlovým slovám, že obriezka bola Abrahámovi daná ako znamenie spravodlivosti z viery, ktorú už dostal? Vôbec nie. Spomeňme si, že keď Abrahámovi sľúbil Boh semena ako hviezd, uveril Mu a to sa mu počítalo za spravodlivosť. Kým Abrahám veril Bohu, vlastnil tú Božiu spravodlivosť, ktorá je vierou Ježiša. No ako sme videli, Abrahám potom o Božích zasľúbeniach zapochyboval, a to sa prejavilo v pokuse tela splniť ich. Po tomto mu dal Boh znamenie obriezky, poukazujúce tak na spravodlivosť z viery, ktorú kedysi mal, ako aj na jeho súčasnú potrebu tej spravodlivosti. Abrahám potreboval, aby bola jeho viera zdokonalená až do bodu, keď bude môcť Božiemu slovu plne dôverovať a žiť len z neho. Obriezka bola teda pripomienkou začiatku v Duchu, ktorý bol nahradený pokusom byť zdokonalený v tele⁵⁶. Abrahám potreboval zavrhnúť telo a vrátiť sa k Duchu, veriť Božiemu slovu a byť na ňom závislý tak, ako mu bolo dané. Ježiš vysvetľuje, že to Jeho slová sú duch a život⁵⁷.

Neskôr obriezku prekrútili do tej miery, že dostala opačný význam (že keď ste obrezaní, znamená to, že boli učinení spravodlivými v tele). Avšak:

Fil 3, ³ Veď my sme skutočne obrezaní, my, ktorí v Božom Duchu slúžime Bohu, chválime sa v Kristovi Ježišovi a nespoliehame sa na telo.

Pravá obriezka nie je obriezka tela, ale Ducha. Obriezka je tá, ktorá sa klania Bohu v duchu a raduje sa v Kristovi Ježišovi.

Pripravený prijať zasľúbenie

Abrahám je teraz v stave znovu počuť Božie zasľúbenie a to, že sa naplní cez Sáru.

1Moj 17, ¹⁵ Potom Boh povedal Abrahámovi: „Svoju manželku Saraj už nebudeš volať Saraj, lebo jej meno bude Sára. ¹⁶ **Ja ju požehnám a dám ti z nej syna. Požehnám ju** a stane sa matkou národov; vyjdú z nej králi národov.

Práve tak, ako je zmenená meno Abraháma, mení sa aj meno Sarajino: už sa nevolá Saraj. A požehnaná je aj odpustením hriechov a Abrahámov syn bude daný jej prostredníctvom. Hospodin to musí Abrahámovi zopakovať, aby to správne počul a chápal: Sára bude požehnaná a stane sa matkou národov; vyjdú z nej králi národov. Keď dal Boh zasľúbenie Abrahámovi po prvýkrát, *zabránilo* Sáru. A práve to človek z mäsa zlyháva,

⁵⁶ Gal 3,3

⁵⁷ Jn 6,63

myslí si, že zaslúbenia sú len pre neho a nie aj pre jeho životnú družku. A Písmo predsa vraví, že sú jedno⁵⁸, čiže všetko, čo bolo sľúbené Abrahámovi, bolo sľúbené aj Sára.

1Moj 17,¹⁷ Abrahám padol na tvár, **zasmial sa** a v duchu si povedal: „Môže sa storočnému narodiť syn a môže deväťdesiatročná Sára porodiť?“

Abrahám si myslel, že je to zábavné, jeho prvou prirodzenou telesnou reakciou bolo neveriť Božiemu slovu. Rýchlo si však uvedomil skutočný rozmer Božieho zaslúbenia.

1Moj 17,¹⁸ Abrahám povedal Bohu: „Keby aspoň Izmael žil pred tvou tvárou!“¹⁹ Boh však opakoval: „Tvoja žena Sára ti porodí syna a dáš mu meno Izák. **Uzavriem s ním zmluvu, večnú zmluvu s ním i s jeho potomstvom.**²⁰ Vypočul som ťa, aj pokiaľ ide o Izmaela. Požehnám ho, urobím ho plodným a preveľmi ho rozmnožím. Narodí sa z neho dvanásť kniežat a urobím z neho veľký národ.²¹ **Svoju zmluvu však uzavriem s Izákom, ktorého ti o takomto čase na budúci rok porodí Sára.**“²² Keď Boh skončil rozhovor s Abrahámom, odišiel od neho.

Vidíme, že Abrahám sa nesmiel dlho: jeho ďalšia poznámka ukazuje, že teraz Hospodinovi naozaj verí. Prekonal svoju počiatočnú pochybnosť a pýta sa na Izmaela – bol predsa len tiež jeho syn – a úpenlivo zaňho Boha prosí. Vidíme tu zmenu, ktorá nastala v Abrahámovom živote. Jeho prvá reakcia je Nie, ktoré sa potom zmení na Áno. A Boh opakuje svoje zaslúbenie, že to bude Sára, kto porodí Abrahámovho syna a jeho meno bude Izák, čo znamená smiech. Zaslúbenia zmluvy budú potvrdené Izákovi a po ňom jeho Semenu. Kristus Ježiš príde cez Izákovu líniu. Boh nezabúda na Izmaela, tiež ho požehnáva a činí z neho veľký národ.

A takto sa rozhovor s Hospodinom končí. V ten istý deň sú všetci mužského pohlavia v Abrahámovom dome obrezaní, učiniač znamenie zmluvy, ktorým je oslobodenie kvôli odpusteniu a vyhlásenie v ich vlastnom tele o chybe spočívajúcej v dôvere v telo, ktorá nič neosoží.

No Hospodin ešte neskončil. Abrahám zrejme povedal Sára všetko, čo mu Boh povedal, lebo nemôžete skryť fakt, že všetci muži v domácnosti sú obrezaní v jeden deň⁵⁹. O pár dní neskôr sa Hospodin ukáže Abrahámovi ešte raz, tentoraz v rámci kontextu návštevy v Sodome a Gomore. A čítame nasledujúce:

1Moj 18,⁹ Spýtali sa ho: „Kde je tvoja manželka Sára?“ Odpovedal: „Tu, v stane.“¹⁰ Hospodin povedal: „O rok o takomto čase sa vrátim k tebe a tvoja manželka Sára bude mať syna.“ Sára počúvala za vchodom do stanu.¹¹ Abrahám a Sára boli starí, mali vysoký vek, a Sára už bola dávno po prechode.¹² **Preto sa Sára v duchu zasmiala** a povedala si: „Teraz, keď som

⁵⁸ 1Moj 2,24, Mt 19,4–6

⁵⁹ 1Moj 34,25

už stará, mám myslieť na rozkoš? Aj môj pán je stavec.“¹³ Hospodin povedal Abrahámovi: „Prečo sa Sára smeje a myslí si: ‚Či by som naozaj mohla porodiť, keď som zostarla?‘¹⁴ **Je azda Hospodinovi niečo nemožné?** O rok o takomto čase sa vrátim k tebe a Sára bude mať syna.“¹⁵ Sára však zapierala a povedala: „Nesmiala som sa.“ Bála sa totiž. Hospodin jej povedal: „Určite si sa smiala.“

Je jasné, že Abrahám a Sára boli životní partneri, lebo prirodzene reagovala rovnako ako jej manžel. Pozorujeme tu boží vzor. Smiala sa ako Abrahám, ale potom uverila, bez toho, aby Boh musel pridať ešte niečo iné. Teda v Abrahámovi a Säre vidíme ľudskú povahu tak, ako ju vysvetlil Ježiš v podobenstve o synovi, ktorý najskôr vraví na zaslúbenie *Nie*, ale potom povie *Áno*. Lebo takto svedčí Písmo:

Heb 11,¹¹ **Vo viere** aj neplodná Sára dostala silu počať potomka, hoci už prešiel jej čas, lebo **pokladala za verného toho, čo jej dal prislúbenie.**

Aké životné skúsenosti! Abrahám uveril Bohu a niektorým z Jeho zaslúbení, ale bolo preňho ťažké uveriť iným. Boh pre záchranu svojho syna Abraháma privolí k uzatvoreniu – starej alebo prvej – zmluvy s ním. Abrahám sa v starozmluvnom stave pokúša naplniť Božie zaslúbenie tým, že má syna s Hagarou. Po nejakom čase sa mu však Boh znovu zjaví a dáva mu svoju zmluvu. Hodlajúc Abrahámovi odhaliť, že zaslúbenie Semena bude cez Sáru, ukazuje mu tak jeho chybu a dáva mu prácu, ktorú zvládne urobiť: obriezku. Tá zjavuje prirodzený stav ľudí a je pečaťou tej spravodlivosti, ktorá je jedine z viery.

Je prirodzeným stavom ľudí, aby povedali *Áno*, len aby vzápätí prestali veriť a povedali na Božie zaslúbenie *Nie*. Keď však človek spozná Boha lepšie, povie na Jeho zaslúbenie *Nie*, ale potom to napraví a v Kristovi Ježišovi vraví na celé Božie slovo *Áno a Amen*. Obriezka sa teda, okrem toho, že je pečaťou spravodlivosti z viery, stáva pripomienkou potreby zostávať po prijatí Krista v narodení z Ducha v počiatočnom *Áno*.

Dve zmluvy v Abrahámovi

Prijaté zaslúbenie

Po stretnutí Abraháma a Sary s Bohom bola zničená Sodoma a Gomora. Potom čítame:

1Moj 20, ¹ Odtiaľ sa Abrahám vybral do kraja Negev. Zastavil sa medzi Kaděšom a Šúrom a dočasne zostal v Geráre. ² Abrahám vtedy o svojej manželke Säre hovorieval: „Toto je moja sestra.“ ...

Abrahám mal tak nejakú podozrivú vôň, že preňho bude bezpečnejšie, ak si budú vládcovia tej krajiny myslieť, že Sára je jeho sestra, nie manželka, a tak klamal. Och, Abrahám! Hospodin musel zase raz naprávať problémy, ktoré si jeho služobník spôsobil sám. Nie sme ako Abrahám? Nemáme aj my stretnutia s Hospodinom a neupadneme potom znovu späť do svojich vlastných slabostí? A nevidíme tu Božiu veľkosť a milosrdenstvo? Abrahám uveril Bohu, ale **nedôveroval plne** jeho ochrane. Tak ako sa Sára smiala a potom zo strachu z odhalenia klamala, Abrahám klamal zo strachu, čo by sa mu mohlo stať.

Všetko toto poukazuje na nedostatok dôvery v Božie slovo, ochranu a starostlivosť. Boh Abrahámovi povedal, že zomrie v pokoji a v úctyhodnej starobe, takže sa nemal cítiť ohrozený. Boh ho zachraňuje z tohto problému a Sára nakoniec porodí:

1Moj 21, ¹ A **Hospodin** navštívil Sárú, tak ako povedal, a **učinil Säre, ako hovoril.** ² Sára počala a porodila Abrahámovi syna v jeho starobe a v čase, ktorý mu Boh predpovedal. ³ Abrahám dal svojmu synovi, ktorého mu porodila Sára, meno Izák. ⁴ Na ôsmy deň obrezal Abrahám svojho syna Izáka, ako mu prikázal Boh. ⁵ Abrahám mal sto rokov, keď sa mu narodil syn Izák. ⁶ Vtedy Sára povedala: „Boh mi dal dôvod zasmiať sa. Kto sa to dopočuje, zasmej sa.“ ⁷ A dodala: „Kto by bol povedal Abrahámovi, že Sára bude ešte pridávať synov? A predsa som mu porodila syna v jeho starobe.“

Sára, súc neplodná, vierou počala a porodila. Prečo? Lebo napriek smiechu v nej zvíťazila viera a uverila, že Ten, kto zaslúbil, bude verný a splní to.

Zjavných je niekoľko záverov:

- Izák bol plodom viery, semenom zaslúbenia, synom slobodnej, narodeným Božím zázrakom.
- Na druhej strane Izmael je semenom tela, synom otroctva, narodeným z ľudskej snahy.
- Izmael je produktom ľudskej zmluvy, tej starej, kým Izák Božej zmluvy, tej novej.

Zaslúbenie, ktoré dal Boh Abrahámovi znelo, že semeno bude také početné ako je piesku mora a hviezd na oblohe. Toto semeno zdedí zem; bolo to duchovné semeno,

nie telesné. Inými slovami, tento potomok sa narodí zázračne, tak ako Ježiš a Izák. Obidve narodenia boli zázračné a k obidvom došlo prostredníctvom Božieho Ducha⁶⁰. V obidvoch máme predvedenú Božiu moc, aby nás urobil Božími deťmi a dedičmi zasľúbenia.

A pokračujeme príbehom Abraháma:

1Moj 21, ⁸ Chlapec rástol a odstavila ho. V deň, keď bol Izák odstavený, Abrahám vystrojil veľkú hostinu. ⁹ Keď Sára videla, že **syn Egyptčanky Hagar, ktorého porodila Abrahámovi, vysmieva sa** jej synovi, ¹⁰ povedala Abrahámovi: „Vyžeň tú slúžku i jej syna, lebo syn tejto slúžky nesmie mať podiel na dedičstve s mojím synom Izákom!“ ¹¹ Abraháma sa to veľmi dotklo, lebo to bol jeho syn. ¹² Boh však povedal Abrahámovi: „Netráp sa nad chlapcom ani nad slúžkou. Poslúchni Sáru vo všetkom, čo ti povedala, lebo **tvoje potomstvo sa bude volať po Izákovi.**“ ¹³ No aj zo syna slúžky urobím veľký národ, lebo je tvojím potomkom.“ ¹⁴ Abrahám včasráno vzal chlieb a mech s vodou, dal to Hagar; dieťa jej položil na plecá a prepustil ju. Ona odišla a blúdila po púšti Beér-Šeba.

Syn Hagary, egyptskej otrokyne, sa vysmieval synovi slobodnej a rada znela, aby otrokyňu s jej synom poslali preč z domu. Abrahámovi sa to javilo ako strašné. Boh však Sárin návrh podporil. Nepochybne preto, aby im dal lekciu. Abrahám sa potom s Hagar a jej synom Izmaelom rozlúčil. Vôbec to neznamenal, že Boh Izmaela opúšťa, lebo o pár veršov neskôr sa dozvedáme, že bol s ním. Dôraz z tohto príbehu je na tom, že syn otrokyne začína prenasledovať syna slobodnej a spolunažívanie doma sa stáva ťažkým, nemožným, a to až do tej miery, že syn otrokyne je nakoniec vyhnaný. Má to následky pre vzťah medzi tými dvoma zmluvami, tak v nás samých, ako aj medzi skúsenosťami dvoch skupín.

Skúška viery

Uplynulo niekoľko rokov a z Izáka vyrástol mladý muž. Abrahám po všetkých spomenutých skúsenostiach videl, ako ho Boh zázračne viedol, chránil a dal mu syna. Boh však necháva Abraháma prejsť tým istým územím ešte raz, aby sa uistil, že sa danú lekciu naučil a spečatil tak svoju vieru.

1Moj 22, ¹ Po týchto udalostiach Boh skúšal Abraháma a povedal mu: „Abrahám!“ On odvetil: „Tu som.“ ² Boh povedal: „Vezmi svojho jediného syna Izáka, ktorého miluješ, odíď do kraja Morija a obetuj ho tam ako spaľovanú obeť na vrchu, o ktorom ti poviem.“

⁶⁰ Gal 4,29

Izák sa ešte neoženil a nemal deti. Božia požiadavka teda znamenala na prvý pohľad odobratie nádeje, že všetky Božie zaslúbenia sa jedného dňa naplnia. Skúšaná bola teda nielen Abraháмова náklonnosť k milovanému synovi, ale aj jeho viera v Božie zaslúbenie večného dedičstva.

Táto skúška vyvolala v Abrahámovi hrozný vnútorný boj. Na um mu isto zišla záľaha pochybností. Bol pokúšaný vo všetkom: aby pochyboval, či to naozaj prehovoril Boží hlas a či boli pravdivé tie zaslúbenia, ktoré dostal veľa rokov predtým. Nad touto skúškou však zvíťazil vierou.

Rim 4, ²⁰ Nezapochoval v neviere o Božom prisľúbení, ale naopak, stal sa silným vo viere a tak vzdal slávu Bohu. ²¹ Bol pevne presvedčený, že ten, ktorý dal sľub, môže ho aj splniť. ²² Preto mu to bolo zarátané za spravodlivosť.

Heb 11, ¹⁷ Vo viere Abrahám obetoval Izáka, keď bol skúšaný, a jednorodeného prinášal ako obeť ten, ktorý dostal prisľúbenia ¹⁸ a ktorému bolo povedané: Po Izákovi sa bude volať tvoje potomstvo. ¹⁹ **Usudzoval totiž, že Boh má moc vzkriesiť aj mŕtvych.** Preto dostal Izáka naspäť aj ako predobraz vzkriesenia.

Od začiatku až do konca sa všetko zakladalo na tom, či Abrahám verí tomu, že Boh dá život tomu, čo je mŕtve. Abraháмова viera potrebovala byť potvrdená po vzkriesení z mŕtvych. Už samotné Izákovo narodenie bolo zrodením života z prakticky mŕtveho tela Abraháma a Sáry. Abrahám pochyboval o Božom slove, že by to mohol urobiť, a spojil sa v nerovnom jarme s Hagarou.

Tento bod bol teda preskúšaný ešte raz: Abrahám obetoval Izáka veriac, že Boh je schopný vzkriesiť aj mŕtvych. Teraz naozaj veril, že Boh je mocný a schopný urobiť všetko, čo zaslúbil. A práve táto dôvera, presvedčenie a viera sa mu počítali za spravodlivosť. Aká úžasná viera Abraháma!

Verš spomína Izáka ako jednorodeného Abrahámovho syna. A to nám prirodzene pripomína, že Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby každý, kto verí v Neho nezahynul, ale mal život večný⁶¹. V Abrahámovej obeti máme predobraz toho, ako dal Otec svojho jednorodeného Syna, a Abrahám to pochopil. Obetoval svojho jednorodeného syna dôverujúc, že bude vzkriesený z mŕtvych, lebo Boh už dával svojho jednorodeného Syna, keď povedal: „... ja som tvoj štít, tvoja bojná odmena“ (**1Moj 15,1**). A tú Abrahámovu vieru, že Boh môže vzkriesiť Izáka z mŕtvych nachádzame prejavenu v príbehu:

⁶¹ Jn 3,16

1Moj 22, ⁴Na tretí deň Abrahám pozdvihol oči a zďaleka uzrel to miesto.
⁵ Povedal svojim sluhom: „Zostaňte tu s oslom. **Ja pôjdem s chlapcom ta, pokloníme sa Bohu a vrátíme sa k vám.**“

Abrahám vedel, že sa vráti s Izákom. To preto vraví: „*Ja pôjdem s chlapcom ta ... a vrátíme sa k vám.*“ Izák, ako Kristus, niesol drevo na obeť. A tak ako Kristus, ktorý dobrovoľne dal sám seba za nás, nevzdoroval, ale dobrovoľne sa vzdal. Tak je obeť nielen Otcova, ale i Synova. V Izákovi máme predobraz Krista, ktorý bol vzatý ako baránok na zabitie⁶², a prejavom tej viery bol Abrahámov výrok, že Boh zabezpečí baránka.

1Moj 22, ¹¹Vtom z neba zavolať naňho Hospodinov anjel: „Abrahám, Abrahám!“ On odpovedal: „Tu som!“ ¹² Anjel mu povedal: „Nedotýkaj sa chlapca, neublíž mu! Teraz viem, že sa bojíš Boha, lebo si mi neodoprel ani svojho jediného syna.“ ¹³ Abrahám sa rozhlíadal a v kroví uzrel barana zachyteného za rohy. Abrahám šiel, vzal barana a obetoval ho namiesto svojho syna ako spaľovanú obeť.

Takto bola naplnená dokonalá Božia vôľa. Abraháмова viera bola vyskúšaná a osvedčila sa ako dokonalá.

1Moj 22, ¹⁵Hospodinov anjel znova zavolať z neba na Abraháma ¹⁶ a povedal: „**Prisahám na seba samého,**“ znie výrok Hospodina: „pretože si to urobil a neodoprel si mi svojho jediného syna, ¹⁷ určite **ŕa požehnám a rozmnožím tvoje potomstvo ako hviezdy na nebi a ako piesok na morskom brehu; tvoje potomstvo sa zmocní brány svojich nepriateľov.** ¹⁸ Pretože si poslúchol môj hlas,

Anjel Hospodinov hovoril s Abrahámom po druhýkrát a vraví mu, že Boh prisahal na seba samého. Význam tejto prísahy nachádzame tu:

Heb 6, ¹³Keď Boh dával Abrahámovi prisľúbenie a nemal nikoho väčšieho, na koho by **prisahal**, prisahal na seba samého ¹⁴ slovami: Veru, hojne ŕa požehnám a veľmi ŕa rozmnožím. ¹⁵ A tak Abrahám trpezlivo čakal a dosiahol splnenie prisľúbenia. ¹⁶ Ľudia totiž prisahajú na niekoho väčšieho od seba a prísaha je pre nich potvrdením ukončenia každého sporu medzi nimi. ¹⁷ A **pretože Boh chcel dedičom prisľúbenia presvedčivo dokázať nezmeniteľnosť svojho rozhodnutia, zaručil sa prísahou,** ¹⁸ aby sme v týchto dvoch nezmeniteľných veciach, v ktorých Boh nemôže klamať, mali silné povzbudenie my, čo sme našli útočisko v tom, že sa budeme verne pridržať ponúkanej nádeje,

⁶² Iz 53,7

Prečo Boh prisahal? Urobil tak, lebo nám chcel niečo ukázať. Prísaha bola daná nám, dedičom, lebo čo sa týka Abraháma, ten už v Hospodina uveril a práve to dokázal v ťažkej skúške. Zaslúbenie už mal, respektíve dosiahol ho⁶³. Prísahu nepotreboval, na rozdiel od času, keď žiadal Boha o znamenie a Boh s ním vošiel do ľudskej prísahy. A tak táto prísaha – „*prisahal som na seba samého*“ – je pre nás, dedičov, na ktorých prišiel koniec sveta, aby sme sa presvedčili, že Boh urobí to, čo sľúbil, a môžeme sa chopiť nádeje nám danej, tej istej, ktorá bola daná Abrahámovi.

Boh vie, že niektorí z nás sú bojzliví a chýba im viera. V živote sme mohli vidieť svoju vlastnú slabosť a veľa vzbúr a zlyhaní. Niektorí môžu možno povedať: „Som celkom sám a niet vo mne ničoho“ a mohli by sa báť, že Boh by ich neprijal. No pre všetkých tých, čo sa cítia takto, máme Abrahámov príbeh, ktorým sa nám Boh prihovára:

Iz 51, ¹ Počúvajte ma, vy, čo sa usilujete o spravodlivosť a hľadáte Hospodina. Pozrite na skalú, z ktorej ste vykresaní a na hĺbku studne, z ktorej ste vykopaní. ² **Pozrite na Abraháma, vášho otca,** a na Sáru, vašu rodičku. **Ved' bol sám, keď som ho povolal,** požehnal a rozmnožil.“ ³ Áno, Hospodin sa zľutúva nad Sionom, potešuje všetky jeho zrúcaniny. Jeho púšť zmení na raj a jeho step na Hospodinovu záhradu. Jasanie a radosť zavládne na ňom, vzdávanie vďaky a hlas piesne.

Pozrime sa na Abraháma a na to, ako ho Boh vzal preč spomedzi pohanov, von z Babylonskej ríše, a keď bol len jeden, požehnal ho odpustením a zaslúbením a zmluvou. To isté chce urobiť s nami. Pamätajme, že prísaha, v ktorej dal do zálohu svoj život, bola určená nám. Nám na útechu, prísaha ľudí, akoby vedel, že potrebujeme rovnakú istotu ako Abrahám v jeho starej zmluve. V splnení tohto požehnanie je v stávke Jeho vlastná česť a život.

Sloboda v Ježišovi

Anjel Hospodinov sľúbil Abrahámovi okrem toho, že jeho potomkov bude toľko ako hviezd a piesku aj to, že jeho Semeno tiež zdedí bránu jeho nepriateľov. V Kristovi budú požehnané všetky národy zeme. V akom zmysle Semeno zdedí bránu svojich nepriateľov? Semenom je Kristus a všetci tí, čo sú Kristovi, a nikto iný. Hriech prišiel skrze Satana, ktorý je protivník⁶⁴, nepriateľ Semena⁶⁵, antikrist. Zaslúbenie, že Semeno Abraháma bude vlastniť bránu jeho nepriateľov a zaslúbenie víťazstva nad hriechom skrze Krista Ježiša. Vidíme to tak, keď Duchom Svätým naplnený Zachariáš prorokoval týmito slovami:

⁶³ Heb 6,9–12.19–20; 10,32–39

⁶⁴ Strong H7854

⁶⁵ Mt 13,39; 1Pt 5,8; Ef 6,12; Jn 8,44

Lk 1, ⁶⁸„Požehnaný Pán, Boh Izraela, lebo navštívil a vykúpil svoj ľud ⁶⁹ a vzbudil nám mocného Spasiteľa v dome svojho služobníka Dávida, ⁷⁰ ako oddávna hovoril ústami svojich svätých prorokov, ⁷¹ že nás oslobodí od našich nepriateľov a z rúk všetkých, čo nás nenávidia. ⁷² Preukázal milosrdenstvo našim otcom a rozpomätal sa na svoju svätú zmluvu, ⁷³ **na prísahu, ktorou sa zaviazal nášmu otcovi Abrahámovi;** ⁷⁴ **umožní nám, aby sme po vyslobodení z rúk nepriateľov slúžili mu bez strachu** ⁷⁵ **vo svätosti a v spravodlivosti pred jeho tvárou po všetky naše dni.“**

Skrze Krista sme vyslobodení z ruky našich nepriateľov, aby sme mohli slúžiť Bohu v svätosti a spravodlivosti. Toto Semeno, Kristus, rozšliape hadovi hlavu⁶⁶. Vidíme, že ešte aj teraz tí, ktorí boli učinení súčasťou semena majú boje proti nepriateľovi a stále nevidíme, že sme zdedili bránu našich nepriateľov, ale z Božej milosti to čoskoro uvidíme⁶⁷. Zaslúbenie zahŕňa celé dielo evanjelia až do konečného vykúpenia. Všetko toto vysvetľuje sám Ježiš:

Jn 8, ³¹ Vtedy povedal Ježiš Židom, ktorí v neho uverili: „**Ak vy zostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi,** ³² **poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“**

Ježiš je dobrý pastier⁶⁸. Boh v priebehu vekov vyzýva svoj ľud, aby počúval Jeho hlas a zachovával Jeho zmluvu, Jeho slová. A Ježiš sa preukazuje ako Ten, koho majú počúvať, koho slová si majú uchovávať ako poklad. Vedie to k poznaniu pravdy, a pravda nás oslobodzuje. To takto sa prijíma zaslúbenie slobody od nepriateľov.

Jn 8, ¹² Potom k nim Ježiš znova prehovoril: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života.“

Nasledovaním Ježiša a zachovávaním Jeho slov budeme mať svetlo života. Ježiš apeluje na svojich poslucháčov, aby Ho prijali ako Božie slovo. Ako však zareagovali?

Jn 8, ³³ Odpovedali mu: „Sme potomkovia Abraháma a nikdy sme nikomu neslúžili. Ako to, že ty hovoríš: ‚Stanete sa slobodnými?‘“

Ich odpoveď znie, že oni už sú semeno tým, že sú pokrvní potomkovia Abraháma. Automaticky sa pokladali za dedičov zaslúbenia teda slobodných ľudí.

Keď ich však Ježiš vyzýva, aby počúvali Jeho hlas a držali sa Jeho slov, označoval sám seba ako Semeno zaslúbené Abrahámovi, to Semeno, v ktorom sú naplnené všetky zaslúbenia, a je to On, kto ich oslobodí. No pre Jeho poslucháčov bolo ťažké pochopiť to, zahlásili, že nikdy neboli v otroctve, čím naznačovali, že ich netreba od ničoho

⁶⁶ 1Moj 3,15

⁶⁷ Rim 16,20

⁶⁸ Jn 10,1–18

oslobodiť. S týmto duševným nastavením len ťažko chápali Ježišove slová, ktoré sú ako vytiahnutý meč pre každého, kto dychtí po vyvýšení.

Jn 8, ³⁴ Ježiš im odpovedal: „Amen, amen, hovorím vám: **Každý, kto pácha hriech, je otrokom hriechu.** ³⁵ **A otrok nezostáva v dome natrvalo.** Syn zostáva navždy. ³⁶ Ak vás teda Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.“

V týchto slovách vidíme, že sloboda, ktorú chce dať Boh, je sloboda od hriechu. Naším otroctvom je hrešenie. A Ježišova výzva adresovaná Abrahámovi a Izraelu v Starej zmluve znela, aby počúvali Jeho hlas a zachovávali Jeho slová, lebo činiac tak budú oslobodení od hriechu. Toto je Boží dar Jeho jednorodného Syna.

Otrok hriechu prebýva v dome na určitý čas, ale nezostáva v ňom navždy. Ježiš tu priamo odkazuje na Izmaela. Na druhej strane, syn zostáva v dome navždy, čo je priamym odkazom na Izáka. To Ježiš dáva slobodu od hriechu a robí nás deťmi v Božom dome. A Ježiš ďalej vraví:

Jn 8, ³⁷ „Viem, že ste Abrahámovo potomstvo, a predsa ma chcete zabiť, lebo **sa moje slovo vo vás neujíma.**“

Ježiš si uvedomoval, že sú Abrahámovo semeno. No a je tu veľký rozpor, pokúšali sa Ho zabiť. Neodhaľuje ich to ako otrokov hriechu? Neukazuje ich to ako tých, ktorí nezostávajú v dome, lebo prenasledujú Syna zasľúbenia, tak ako Izmael Izáka? Prečo sa pokúšali zabiť Ježiša? Lebo nechceli počuť Jeho hlas, ani pre Jeho slovo nebolo miesta v ich srdciach. Oni sami rozhodnú, ako majú byť Božími synmi, než by mali prijať Božie synovstvo. Teda syn otrokyne prenasledoval syna zasľúbenia. A toto odmietnutie a zatvrdenie srdca sa zvrhlo na snahu zabiť Krista.

Jn 8, ³⁸ „Ja hovorím to, čo som videl u Otca, a vy robíte to, čo ste počuli od svojho otca.“ ³⁹ Odpovedali mu: „Naším otcom je Abrahám!“ Ježiš im povedal: „**Keby ste boli deťmi Abrahámovými, robili by ste skutky Abrahámove.**“

Ježiš vykladá zasľúbenia dané Abrahámovi. Zasľúbenie dedičstva nie je pre deti tela, ale pre tých, ktorí idú cestou viery Abraháma, čo sa prejavuje v jeho skutkoch ⁶⁹. Tým, že Ho túžili zabiť, dávali najavo, že sú vlastne len deťmi tela, a nie Duchu, lebo Abrahám by Ho nechcel zabiť.

Ježiš zjavuje, že sú telesní. Tí, čo nejdú v stopách Abraháma, správaním a povahou, nie sú synmi Abraháma – čiže nie sú súčasťou semena, ani dedičmi zasľúbenia. A čo robil Abrahám, čo tí, ktorí hovorili s Ježišom, robíť nechceli?

1Moj 26, ⁵ To preto, že Abrahám **poslúchol môj hlas a zachovával moje nariadenia, príkazy, ustanovenia a zákony.**

⁶⁹ Heb 11,8–19

Abrahám počul hlas a zachovával – alebo cenil si – Božie vedenie alebo zmluvu. Robil presne to, k čomu bol pozvaný Izrael na vrchu Sínaj⁷⁰. Teda dedičia sú tí, ktorí počujú hlas Dobrého pastiera a zachovávajú alebo cenia si ho.

Jn 8, ⁴³ „Prečo nechápete moju reč? – Preto, že **nemôžete počúvať moje slovo.** ⁴⁴ Vaším otcom je diabol a chcete plniť žiadosti svojho otca. On bol od počiatku vrahom ľudí a nestál v pravde, lebo v ňom niet pravdy. Keď hovorí lož, hovorí z toho, čo mu je vlastné, pretože je klamár a otec lži. ⁴⁵ **Mne však neveríte, pretože ja hovorím pravdu.** ⁴⁶ Kto z vás ma usvedčí z hriechu? A keď hovorím pravdu, prečo mi neveríte? ⁴⁷ **Kto je z Boha, počúva Božie slová. Vy nepočúvate preto, lebo nie ste z Boha.“**

V presvedčení, že konajú Božie dielo prenasledovali Ježiša a následkom toho neboli Boží, ale skôr svojho otca diabla, tým, že prijímali a zachovávali jeho lži. Keď počuli pravdy, ktoré im vravel Ježiš, pochytil ich hnev a obvinili Ho, že má démona. No Ježiš tieto obvinenia priamo konfrontoval a tvrdil, že zasľúbenia zmluvy neboli prijaté skrze Abraháma, ale skrze Neho. Všetky zasľúbenia, vrátane večného života, boli prijaté Ním a skrze Neho.

Jn 8, ⁵¹ „Amen, amen, hovorím vám: **Ak niekto zachováva moje slovo, neuzrie smrť naveky.**“ ⁵² Židia mu povedali: „Teraz sme spoznali, že si posadnutý démonom. Abrahám zomrel, aj proroci, a ty hovoríš: ‚Ak niekto zachováva moje slovo, neokúsi smrť naveky.‘“ ⁵³ Si azda väčší ako náš otec Abrahám, ktorý zomrel? Aj proroci pomreli. **Kým sa robíš?“** ⁵⁴ Ježiš odpovedal: „Ak sám seba oslavujem, moja sláva nestojí za nič. **Je tu môj Otec, ktorý ma oslavuje a o ktorom hovoríte: ‚On je naším Bohom!‘**“ ⁵⁵ Vy ste ho nepoznali. No ja ho poznám. Keby som povedal, že ho nepoznám, bol by som klamár, podobne ako vy. Ale ja ho poznám a **zachovávam jeho slovo.**“ ⁵⁶ Váš otec Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň; aj videl a zaradoval sa.“ ⁵⁷ Židia mu povedali: „Ešte nemáš päťdesiat rokov a videl si Abraháma?“ ⁵⁸ Ježiš im odpovedal: „**Amen, amen, hovorím vám: Skôr ako bol Abrahám, Ja som!**“ ⁵⁹ Tu zdvihli kamene a chceli ich hádzať do neho. Ježiš sa však skryl a vyšiel z chrámu.

Ježišove činy dokazovali Božiu moc⁷¹. Otcov hlas vyhlásil, že Ježiš je Jeho milovaný Syn⁷². Ján Krstiteľ svedčil o Kristovi⁷³. Slová samotného Krista dokazovali, že je božský Učiteľ. Nechcel, aby to chápali nesprávne. Jasne im vraví, že to On učinil Abraháma spravodlivým a Abrahám to vedel: „*Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň*“ a „*Skôr ako bol*

⁷⁰ 2Moj 19,5

⁷¹ Jn 5,36; 14,11

⁷² Mt 3,17

⁷³ Jn 1,29–34

Abrahám, Ja som!“ Zaslúbenie dostanú vierou v Neho, nie v ich rodokmeň alebo ich vlastné skutky.

Pavol, ktorý dostal toto učenie od samotného Krista⁷⁴, to rozvádza:

Rim 9, ¹ Hovorím pravdu v Kristovi, neklamem a dosvedčuje mi to moje svedomie v Duchu Svätom, ² že mám veľký žiaľ a neprestajnú bolesť v srdci. ³ Želal by som si totiž byť sám prekliaty a odlúčený od Krista pre mojich bratov, mojich príbuzných podľa tela. ⁴ Sú to Izraeliti, im patrí synovstvo aj sláva, aj **zmluvy**, im bol daný Zákon aj bohoslužba, aj prisľúbenia. ⁵ Ich sú otcovia a z nich pochádza podľa tela Kristus, ktorý je nad všetkými, Boh požehnaný na veky. Amen. ⁶ To však neznamená, že Božie slovo stratilo účinnosť. **Veď nie všetci, ktorí sú z Izraela, sú Izrael.** ⁷ **Ani deťmi nie sú všetci len preto, že sú potomstvom Abraháma, ale: Podľa Izáka sa bude volať tvoje potomstvo.** ⁸ **To znamená, že Božími deťmi nie sú deti tela, ale za potomstvo sa pokladajú deti prisľúbenia.** ⁹ Lebo toto je slovo prisľúbenia: O tomto čase prídem a Sára bude mať syna.

Pavol ukazuje bolesť, ktorú cíti nad stavom Izraela podľa tela. A uznáva, že Božia adopcia synov a dcér, sláva, dve zmluvy (stará i nová), danie zákona, bohoslužba, zaslúbenia, patriarchovia a samotné Semeno, ktorým je Kristus, prichádza cez ľud Izraela. No hoci je to tak, nerobí to z nich automaticky dedičov zaslúbení. Deti Abraháma nie sú deti tela, ale skôr deti zaslúbenia, lebo tie sú počítané za potomkov. Deti tela nezostávajú v dome. Ilustruje to príbeh Izmaela a Izáka.

Sára a Hagar

Analýzu Abrahámovho života uzatvoríme uvažovaním nad nasledujúcimi veršami:

Gal 4, ²² Lebo je napísané: Abrahám mal dvoch synov: jedného od otrokyne a druhého od slobodnej. ²³ **Ten z otrokyne sa narodil podľa tela, ale ten zo slobodnej podľa prisľúbenia.** ²⁴ To je obrazná reč, lebo **to sú tie dve zmluvy:** Tá prvá z vrchu Sinaj rodí pre otroctvo, a to je Hagar. ²⁵ Hagar znamená vrch Sinaj v Arábii a zodpovedá terajšiemu Jeruzalemu, lebo ten je so svojimi deťmi v otroctve. ²⁶ Ale Jeruzalem, ktorý je hore, to je tá slobodná, ktorá je našou matkou. ²⁷ Veď je napísané: Raduj sa, neplodná, ktorá nerodíš, jasaj a výskaj, ty, ktorá netrpíš pôrodnými bolesťami, lebo opustená má veľa detí, viac ako tá, čo má muža. ²⁸ Vy však, bratia, ste deti prisľúbenia ako Izák. ²⁹ **Ale ako vtedy ten, čo sa narodil podľa tela, prenasledoval narodeného podľa Ducha, tak aj teraz.** ³⁰ Čo však hovorí Písmo? Vyžeň otrokyňu a jej

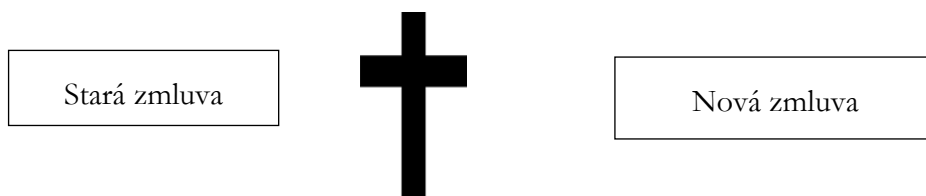
⁷⁴ 1Kor 1,17; Ef 3,8; Gal 1,11–12

syna, lebo syn otrokyne nebude dedičom so synom slobodnej.³¹ Preto, bratia, nie sme deťmi otrokyne, ale slobodnej.

- Izmael sa narodil podľa tela a je otrok, lebo sa narodil z otrokyne.
- Druhý syn, Izák, sa narodil zo Sára, slobodnej; narodil sa podľa zasľúbenia a je slobodný.

Toto, ako nám vraví verš, je alegóriou, ilustráciou. Tieto dve ženy sú dve zmluvy: Hagar je stará zmluva a Sára nová.

V živote jedného človeka, Abraháma, sa zjavuje tak stará, ako aj nová zmluva. Keď o nich hovoríme, zvyčajne si predstavujeme, že stará zmluva platila v čase Starej zmluvy a nová platí počas novozmluvného obdobia. Toto nás učili naši praotcovia.

Populárny pohľad na dve zmluvy, ktorému chýba biblický základ

V prvej kapitole sme však videli, že ľud Izraela po odchode z Egypta prežíval obidve zmluvy. Hospodin ich vyzval, aby prijali Jeho zmluvu, oni s Ním však uzatvorili inú. Teraz vidíme, že v Abrahámovom živote sa prejavujú obidve.

Teológia postavená na tom, stará zmluva je pred krížom a nová zmluva po kríži nie je podľa biblického svedectva. Tie dve zmluvy sú v skutočnosti skúsenosti srdca, ktoré bežia súbežne od začiatku až do konca dejín. Sú to tiež dve skúsenosti, ktoré bežia paralelne celým našim životom. A nakoľko Abrahám je otcom viery⁷⁵, obidve zmluvy sa prejavujú v nás všetkých.

⁷⁵ Rim 4,16

Pokračujme ďalej v analýze verša, ktorý vraví, že „*Hagar znamená vrch Sínaj v Arábii a zodpovedá terajšiemu Jeruzalemu*“. Spolu so svojimi deťmi „je v otroctve“. Prečo sa tam píše, že Hagar je Sínaj? Bola tu vytvorená paralela. Tak ako Abrahám vzal Hagar, keď sa pokúšal splniť Božie zaslúbenia, aj Boží ľud ustanovil zmluvu ľudí s Bohom tým, že sľúbil a potvrdil krvou⁷⁶, že splní všetky Božie slová. Toto je stará zmluva, ľudská. Je to ľudské úsilie, ktoré sa snaží splniť Božie slová.

Nazýva sa to stará – alebo prvá – zmluva, lebo je potvrdená najskôr človekom jeho obet'ami, sľubmi alebo ľudskými snahami splniť Božie zaslúbenia. Je tiež prvá, ktorá prinesie plody podľa tela, inými slovami: Izmaela. Stará zmluva je prejavom túžby človeka činiť skutky a Božie zaslúbenia podľa vlastného úsudku. Je to spása zo skutkov.

A tak Izrael sľúbil na vrchu Sínaj, že splní Božie zaslúbenia vlastným úsilím, a tam sa ukázalo aj prvé ovocie (ako ho Pavol nazýva: mŕtve skutky⁷⁷). Inými slovami, poslušnosť lítere zákona, bez Božieho Ducha. Táto zmluva, vraví Pavol, zodpovedá terajšiemu Jeruzalemu – súčasnému, človekom vytvorenému Jeruzalemu, nie tomu nebeskému. Opisuje to takto:

Rim 10, ¹ Bratia, túžba môjho srdca a prosba k Bohu za nich je, aby boli spasení. ² Veď im môžem dosvedčiť, že sú plní horlivosti za Boha, ale **bez pravého poznania**. ³ Pretože **nepoznajú Božiu spravodlivosť a usilujú sa uplatniť svoju**, nepodrobili sa Božej.

Božia spravodlivosť je spravodlivosť z viery. No Abrahám vo svojej skúsenosti s Hagar, Izrael na vrchu Sínaj a súčasný Jeruzalem sa snažia dosadiť svoju vlastnú spravodlivosť snahou činiť skutky a plniť všetky Božie slová.

Tie Abrahámove deti len podľa tela (tí, čo sa snažia ustanoviť svoju vlastnú spravodlivosť ignorovaním tej Božej) nemôžu byť duchovnými deťmi Abraháma a dedičmi zaslúbenia, no nejaký čas zostávajú v dome. Načo? Aby sa, kým sú tam, mohli narodiť z Ducha a stať sa deťmi zaslúbenia, čiže aby boli slobodné. Ilustruje to sloboda udelená otrokom v siedmom roku.⁷⁸ Tí, čo si z lásky k svojmu pánovi želali zostať v jeho dome, mohli tak urobiť, len ak si prepichli ucho⁷⁹, čo symbolizovalo, že zostávajú v dome len počúvaním a ctením si slova.

Ak však zostanú vo svojom stave otrokov hriechu, nakoniec sú z domu vyhnaní a nepočítajú ich za potomkov. To preto je Izák predstavený ako jednorodený

⁷⁶ 2Moj 19,7–8; 24,3–8

⁷⁷ Heb 6,1

⁷⁸ 2Moj 21,2

⁷⁹ 2Moj 21,6

Abrahámov syn⁸⁰. Kedy sú vyhnaní? Keď prenasledujú tých, čo sú deťmi zasľúbenia. Je prirodzenou vlastnosťou tých, čo žijú v rámci prvej zmluvy, aby prenasledovali a obťažovali tých, čo žijú v rámci tej druhej.

Pavol pokračuje vo svojom liste Galatským, že Jeruzalem, ktorý je hore, ktorý je matkou nás všetkých, je slobodný (**Gal 4,26**). Izák bol narodený z Ducha a bol pravým semenom. Boh povedal, že jeho potomstvo sa bude volať po Izákovi⁸¹. Teda Abrahámove deti sú tie, čo sa tak ako Izák narodili z Ducha. Izák sa narodil ako slobodný, ale len Abrahámove deti (tie narodené z Ducha) sú slobodné; tie druhé sú deťmi otrokyne.

Z čoho pozostáva to otroctvo? Z pripútanosti k našim vlastným sľubom, ktoré sa nedajú splniť. Otroctvo znamená byť pod hriechom; byť v Božom dome, lebo musíme. V Starej zmluve vidíme postoj otroka a sluhu. Slová sú prijímané ako príkazy, nie ako zasľúbenia. Tento postoj, prirodzený u tých, čo sa snažia postaviť svoju vlastnú spravodlivosť, ich zotročuje a spôsobuje ich zameranie na výkon a úspech v Božom diele. Bráni im to vo vstupe do skutočného vzťahu s ich Nebeským Otcem a bratmi. Presne toto sa stalo Izraelu po toľkých rokoch otroctva, ako aj dnes tým, čo sú v službe.

Otok robí pre Boha počas dňa a potom večer doma má svoje vlastné pravidlá a úlohy. Ba čo viac, v sobotu robí to, čo je Božie, lebo to Boh požaduje, ale len čo slnko zapadlo, náhlivo využíva svoj čas, svoje hodiny a chápe to tak, že toto je jeho vlastný priestor na zábavu.

Na druhej strane, z čoho pozostáva sloboda? Je to skúsenosť zrodenia z Ducha a toho, že Boží Duch nám píše Jeho zákon do srdc. Syn/dcéra si uvedomuje, že ich vlastná múdrosť povedie len k bolesti a útrapám, tak ako pred nimi u Abraháma. Veria v Božiu dobrotu a v to, že Jeho vôľa je pre nich najlepšia. Sú presvedčení, že odovzdanie svojej vôle Bohu je kľúčom k slobode od hriechu, ktorý je tu stále, aby všetko skazil.

Tento rod slobodných ľudí, ktorí kráčajú komplikáciami života vo viere namiesto toho, aby si zatvrdzovali srdcia, počujú a ctia si hlas Pastiera a nasledujú Ho, sa stáva deťmi Jeruzalema, ktorý je hore (**Gal 4,26**)⁸². Je tam narodenie, odstavenie a rast do podoby Krista⁸³. Stávajú sa Božími deťmi.

Nazýva sa to nová alebo druhá zmluva, lebo je v ľudských očiach posledná, potvrdená Bohom daním Jeho Syna a Jeho smrťou na kríži. Je to druhá zmluva, lebo je druhá, čo prináša ovocie, lebo Izrael sa narodil podľa Ducha, Izmael podľa ovocia tela.

1Kor 15, ⁴⁶Nie je však skôr duchovné, ale prirodzené, až potom duchovné.

⁴⁷ Prvý človek je zo zeme, pozemský, druhý človek je z neba. ⁴⁸ Aký je ten pozemský, takí sú aj ostatní pozemskí; a aký je ten nebeský, takí sú aj ostatní

⁸⁰ Heb 11,17

⁸¹ 1Moj 21,12; 1Moj 26,3–5

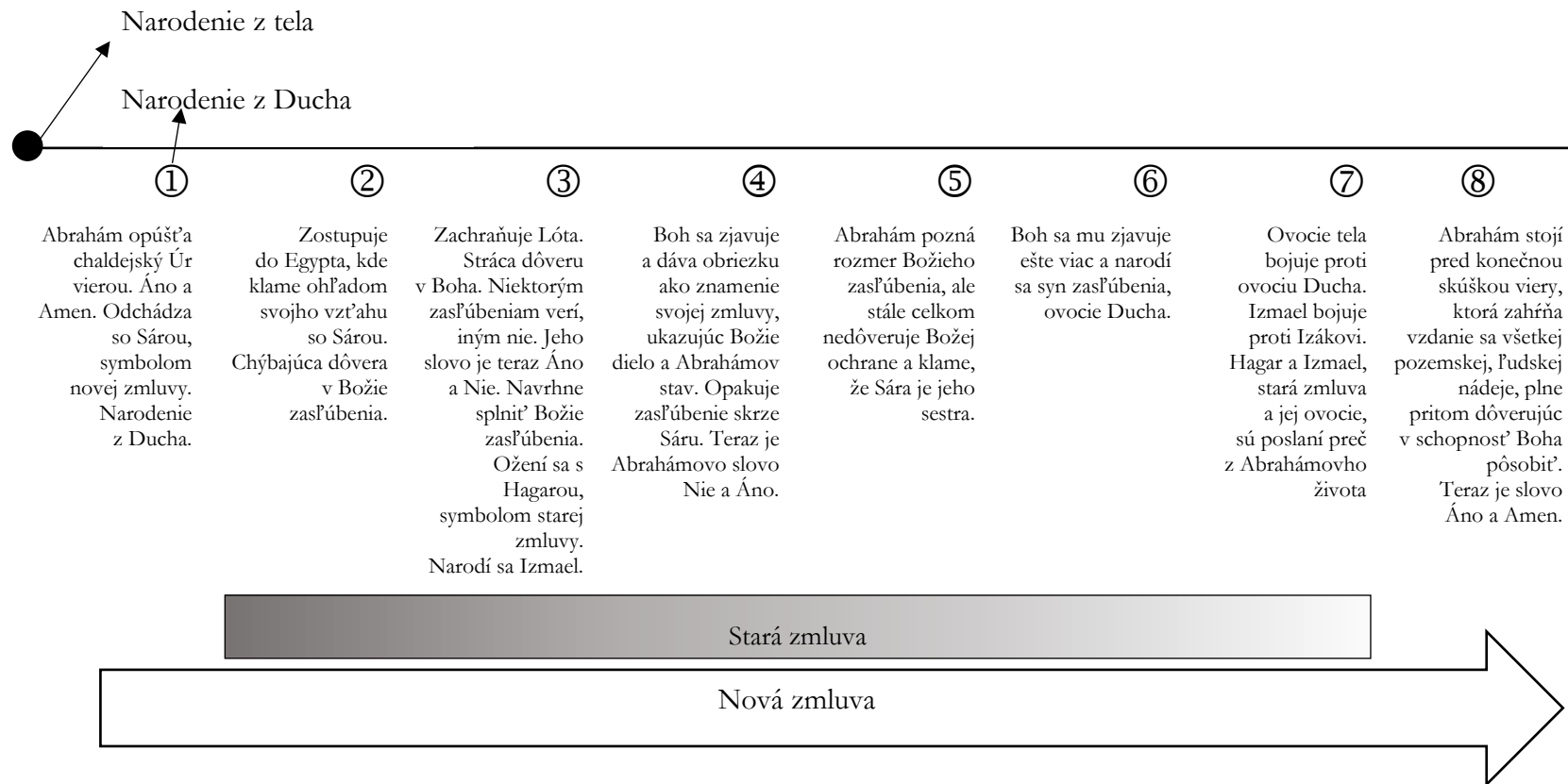
⁸² Heb 12,22–23

⁸³ Jn 3,3–8; 1Moj 21,8; Ž 131; Heb 5,12–14; Ef 4,13; Rim 8,28

nebeskí. ⁴⁹ A ako sme niesli podobu toho pozemského, tak budeme niesť aj podobu toho nebeského. ⁵⁰ Toto teda hovorím, bratia, že telo a krv nemôžu zdediť Božie kráľovstvo, ani porušiteľnosť nezdedí neporušiteľnosť.

Keď sa narodí človek, narodí sa do telesného stavu. Je to prirodzený stav ľudí. Toto je prvý človek, zemský. Zasľúbenie je však dané každej ľudskej bytosti na tejto zemi, aby mohla byť učená na obraz druhého človeka, toho nebeského. Tento človek učený na obraz druhého človeka, nebeského človeka Ježiša, si ctí každé slovo Jeho Otca – tak ako to robí Boží Syn.

Život Abraháma

Spravodlivý bude žiť z viery

Videli sme život Abraháma a teraz si rozviňme dôsledky toho, že uveril Bohu a bol učený spravodlivým. Túto spravodlivosť dostal – alebo bola „mu počítaná“ – vierou. Čo to znamená? O akej spravodlivosti to hovoríme? Čo je to spravodlivosť? Ako ju definuje Biblia, a tiež slovo „viera“? O akej viere to hovoríme?

Spravodlivosť

Slovo „spravodlivosť“ je definované ako poctivosť (charakteru alebo konania), ospravedlnenie⁸⁴. Toto nám samo osebe nehovorí veľa, takže si tento termín definujeme pomocou Biblie. Ako prvé si všimneme, že spravodlivosť je Božia:

Mt 6,³³ Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť...

Rim 3,⁵ Ak však naša nespravodlivosť dáva vyniknúť Božej spravodlivosti,
...

Ako definuje Božiu spravodlivosť Biblia?

5Moj 6,²⁵ Ak budeme starostlivo zachovávať všetky tieto príkazy pred Hospodinom, svojim Bohom, ako nám prikázal, bude sa nám to počítať za spravodlivosť.

Ž 119,¹⁷² Kiež môj jazyk ospevuje tvoju reč, lebo všetky tvoje príkazy sú spravodlivé.

Iz 51,⁷ Počujte ma, vy, ktorí poznáte spravodlivosť, ľud, v ktorého srdci je môj zákon! ...

Boží zákon je Božia spravodlivosť. Desať prikázaní napísaných na kameni je len vyhlásenie o Božej spravodlivosti, vyjadreným ľudskými slovami, a mať ich napísané vo svojom srdci znamená poznať Božiu spravodlivosť. A predsa je Desatoro len opisom toho, aký je Boh, Jeho charakteru a života. Zákon je duchovný⁸⁵ a veľkou zásadou alebo duchom, ktorý ho udržiava, je láska agapé⁸⁶.

Napríklad prikázanie „nezosmilniš“⁸⁷ je duchovné. Nezahŕňa len samotný počin, ale aj myšlienky a srdce človeka, lebo ak ten žiadostí vo svojej mysli, už zákon prestúpil⁸⁸.

⁸⁴ Strong, 1343. δικαιοσύνη *dikaiōsunē*, *dik-a-jos-u'-né*; z 1342; poctivosť (charakteru alebo konania); špec. (kresť.) ospravedlnenie, –spravodlivosť.

⁸⁵ Rim 7,14

⁸⁶ Rim 13,10

⁸⁷ Rim 13,9

⁸⁸ Mt 5,27–28

Keby sme však chceli chápať ducha zákona dôkladnejšie, ako by sme k tomu dospeli? Čo nám dá porozumieť duchovného zmyslu prikázani? Čo nám plne a dokonale ukáže Boží život?

Evanjelium a Božia spravodlivosť

Kde je Božia spravodlivosť zjavená najlepšie?

Rim 1, ¹⁶ Veď ja sa nehanbím za **evanjelium Kristovo**, ... ¹⁷ **Pretože v ňom sa zjavuje Božia spravodlivosť** z viery vo vieru, ako je napísané: Spravodlivý z viery bude žiť.

Keď evanjelium vidíme a hľadáme naň, zjaví sa Božia spravodlivosť. Toto zjavenie je z viery vo vieru. Čo je to však evanjelium? Podotýkame, že je „Kristovo“. V tom ohľade čítame:

Rim 1, ¹ PAVOL, služobník Ježiša Krista, povolaný apoštol, vybraný pre **Božie evanjelium**, ² ktoré Boh už dávno prisľúbil skrze svojich prorokov vo svätých Písmach, ³ **evanjelium o jeho Synovi**, ktorý sa podľa tela narodil z Dávidovho potomstva...

Božie evanjelium je o Jeho Synovi Ježišovi, je o Ježišovom živote. Je to dobrá správa o Ježišovi, Jeho príbehu, o tom, kto je, a čo urobil, robí a urobí pre každé zo svojich stvorení. A čo iné je evanjelium?

Rim 1, ¹⁶ Veď ja sa nehanbím za evanjelium Kristovo, lebo **ono je Božou mocou na spásu pre každého veriaceho**, najprv Žida, potom Gréka.

Evanjelium je Božou mocou na spásu každého, kto má na ňom účasť, a jeho spásnu moc pozorujeme v živote Ježiša⁸⁹ a tých, čo Ho nasledujú.

Božia Spravodlivosť v Kristovi Ježišovi

Kristus je tiež naša spravodlivosť.

1Kor 1, ³⁰ Vy ste však z neho v Kristovi **Ježišovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha, spravodlivosťou** a posvätením i vykúpením,

Boh nám dal Krista Ježiša, aby sme v ňom prebývali. Keď dovolíme a prijmeme, aby Jeho slovo a Jeho Duch zostávali v nás, potom v nás môžu prebývať⁹⁰. Zdrojom múdrosti a spravodlivosti sa nám stáva On, namiesto toho, aby sme sa snažili nájsť ich v inom zdroji.

⁸⁹ Mt 1,21

⁹⁰ Jn 15,1–13

2Kor 5, ²¹ Toho, ktorý nepoznal hriech, urobil za nás hriechom, **aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou.**

Božia spravodlivosť k nám prichádza skrze Krista. Ten, ktorý nepoznal hriech, bol učinенý hriechom za nás; na Neho bolo položené bremeno našich hriechov. Načo? Aby sme v ňom mohli byť učinení Božou spravodlivosťou. Svoje hriechy dávame Kristovi a On nám dáva Božiu spravodlivosť. Cena našej premeny na Boží charakter je v tom, že Kristus bol učinенý hriechom za nás. Je to Boží dar pre nás.

Rim 5, ¹⁷ Kým pre priestupok jedného zavládla smrť skrze tohto jedného, omnoho skôr **tí, čo dostávajú hojnosť milosti a daru spravodlivosti,** budú kraľovať v živote **skrze jedného, Ježiša Krista.**

V súvislosti so zjavením a prejavom Božej spravodlivosti čítame nasledujúce:

Rim 3, ²¹ Teraz však je zjavená Božia spravodlivosť bez Zákona dosvedčená Zákomom a Prorokmi. ²² Božia spravodlivosť skrze vieru Ježiša Krista pre všetkých, čo veria. Niet totiž rozdielu, ²³ lebo všetci zhrešili a nemajú Božiu slávu. ²⁴ Ospravedlňovaní sú zadarmo, jeho milosťou, vykúpením v Ježišovi Kristovi. ²⁵ Boh ho ustanovil za prostriedok zmierenia skrze jeho krv prostredníctvom viery. Tak Boh preukázal svoju spravodlivosť, keď prehliadol hriechy, ktoré boli spáchané už skôr, ²⁶ v čase Božej zhovievavosti, a aby ukázal svoju spravodlivosť v terajšom čase, takže sám je spravodlivý a ospravedlňuje toho, kto je z viery Ježišovej.

Božia spravodlivosť je zjavená bez zákona. Kde? V samom živote samotného Ježiša Krista. On stelesňuje Božiu spravodlivosť, zjavenú v Jeho živote tu na zemi. A tento život je dosvedčený zákonom a prorokmi. Sám Ježiš povedal:

Jn 5, ³⁹ „Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a **práve ony svedčia o mne.** ... ⁴⁶ Lebo keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne, ved' **on písal o mne.**“

Spisy Starého zákona dosvedčujú, že Ježiš Kristus je Božia spravodlivosť. Tá neprichádza skrze zákon, ani skrze prorokov. Vravia, že bola zjavená nehľadiac na zákon („bez zákona“ v **Rim 3,21**). Zákon je tu, ale vidíme, že Božia spravodlivosť je zjavovaná nezávisle v osobe Ježiša. Je tam ďalšie svedectvo:

Jn 5, ³⁶ Ja však mám väčšie svedectvo, ako je Jánovo, totiž skutky, ktoré mi dal Otec, aby som ich vykonal. Samy **skutky, ktoré konám, svedčia o mne,** že ma poslal Otec. ³⁷ **A Otec, ktorý ma poslal, sám vydal svedectvo o mne.** Vy ste nikdy nepočuli jeho hlas, ani nevideli jeho tvár.

Kristove slová a dokonca sám Otec dosvedčujú, že Ježiš je zjaviteľom Boha – súc „obrazom Božej podstaty“ žil na zemi spravodlivý charakter Jeho Otca. A tak Jeho Otec svedčí o svojom Synovi:

Mt 17, ⁵Kým ešte hovoril, zahalil ich jasný oblak a vtom bolo z oblaku počuť hlas: „**Toto je môj milovaný Syn, ktorého som si obľúbil. Jeho počúvajte!**“

Tak teda Otec vyhlasuje, kto je Kristus: Ten, koho by sme mali počúvať.

Akým iným spôsobom je Božia spravodlivosť prejavovaná alebo zjavovaná? V živote Abraháma sme videli, že sa prejavuje uznaním hriechnosti a vierou v odpustenie.

Lk 18, ⁹Tým, čo boli presvedčení, že sú spravodliví a ostatnými pohrdali, povedal toto podobenstvo: ¹⁰ „Dvaja muži vošli do chrámu modliť sa. Jeden bol farizej, druhý mýtnik. ¹¹ Farizej stál a takto sa v duchu modlil: ‚Bože, ďakujem ti, že nie som ako ostatní ľudia: vydierači, nespravodliví, cudzoložníci alebo ako tento mýtnik.‘ ¹² Postím sa dva razy do týždňa, dávam desiatky zo všetkého, čo získam. ¹³ Mýtnik však stál v diaľke a neodvážil sa ani len oči zdvihnúť k nebu, bil sa do prs a **hovoril: ‚Bože, buď milostivý mne hriešnemu.‘** ¹⁴ **Hovorím vám: Tento odišiel domov ospravedlnený,** a tamten nie. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa poníža, bude povýšený.“

Slovo „milosrdný“ je preložené aj ako „uzmierit“. Publikán pripustením toho, že je hriešnik, prosí Boha, aby napravil jeho stav. Na rozdiel od farizeja je on tým, kto dostane spravodlivosť zmierením sa s Bohom.

Kristovo srdce pretekalo Božou spravodlivosťou a prejavoval ju hlásaním Božej vernosti a spásy⁹¹. Božia vernosť je zjavená v Jeho milosrdenstve.

Ž 36, ⁶Hospodin, **tvoje milosrdenstvo** siaha po nebesia a tvoja vernosť až k oblakom.

Ž 92, ³ hneď zrána hlásať **tvoju milosť** a tvoju vernosť v noci,

To preto Ján neskôr povie:

1Jn 1, ⁹ Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej neprávosti.

Lebo Boh je verný a spravodlivý, odpúšťa nám a očisťuje nás. Keby to nerobil, prestal by takým byť. Jeho spravodlivosť sa tak zjavuje, vyhlasuje a prejavuje v odpustení hriechu a v očistení od všetkej našej nespravodlivosti. Spravodlivosť sa tak zjavuje v milosrdenstve. Okrem toho čítame:

Ž 89, ¹⁵ Spravodlivosť a právo sú základom tvojho trónu, milosrdenstvo a ver-nosť predchádzajú tvoju tvár.

Youngov doslovný preklad (YLT) prekladá tento verš nasledovne:

⁹¹ Ž 40,11

Ž 89, ¹⁴ Spravodlivosť a súd [sú] pevným miestom Tvojho trónu, láskavosť a pravda idú pred tvojou tvárou.

Základom Božieho trónu je Jeho spravodlivosť a súd. Kým spravodlivosť sa zjavuje v láskavosti a milosrdenstve, súd je zjavením pravdy.

Ž 96, ¹³ pred Hospodinom, lebo prichádza, prichádza súdiť zem. On bude spravodlivo súdiť svet a národy podľa svojej pravdy.

Ž 119, ⁴³ Neber mi nikdy z úst **slovo pravdy**, lebo čakám na tvoje súdy.

Iz 42, ³ Nalomenú trstinu nedolomí, hasnúci knôť nedohasí, bude vynášať **súd podľa pravdy**.

Boh vykonáva svoje súdy zjavením pravdy. Kristus teda vo svojom živote zjavil pravdu o tom, aký je Jeho Otec, aby zmaril skutky diabla⁹², ktorý je luhár od počiatku⁹³. Takto je Božia spása tiež daním pravdy.

Ž 25, ⁵ Veď ma svojou pravdou a vyučuj ma, lebo ty si Boh mojej spásy, na teba čakám deň čo deň.

Ef 1, ¹³ V ňom ste aj vy, ktorí **ste počuli slovo pravdy, evanjelium o svojej spáse, a uverili ste mu**, dostali pečať prisľúbeného Ducha Svätého,

Usudzujeme, že Božia spravodlivosť sa prejavuje a zjavuje, stáva sa viditeľnou v Božom milosrdenstve a odpustení, a v Božej pravde, ako je hlásaná v Kristovom živote. Pavol dospieva k tomuto záveru u **Rim 3,21-26**, čo zvažujeme, keď vraví, že Boh vyhlasuje svoju spravodlivosť na odpustenie predošlých hriechov skrze Božiu zhovievavosť, aby mohol byť spravodlivý v udelení milosti bezplatného vykúpenia, ktoré sa nachádza v Kristovi.

Pýtame sa sami seba, ako je Božia spravodlivosť prístupná ľuďom? Ako ju môžeme uchopiť? Môžeme ju dostať skrze vieru Ježiša Krista, pre všetkých tých, čo veria v **Neho**. Medzi ľuďmi niet rozdielu, lebo všetci sme zhrešili. Niet rozdielu v spôsobe, akým ju možno získať⁹⁴. Pre prijatie Božej spravodlivosti jestvuje len jeden spôsob. Či už človek žil pred Kristom alebo po ňom, On je pre všetkých tých, čo v Neho veria. Boh postavil Krista ako zjavenie svojej spravodlivosti a On je jediným prostriedkom jej prijatia⁹⁵. V Kristovi potom môže byť spravodlivosť prejavovaná v odpustení hriechov. A niet iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mohli byť spasení⁹⁶.

⁹² 1Jn 3,8

⁹³ Jn 8,44

⁹⁴ Rim 3,22

⁹⁵ Jn 14,6

⁹⁶ Sk 4,12

Samotný život a charakter Boha bol dokonale a úplne zjavený v živote Krista. Sám Ježiš povedal:

Jn 17, ⁴ „**Ja som ťa oslávil na zemi** tým, že som dokonal dielo, ktoré si mi dal vykonať. ... ⁶ **Zjavil som tvoje meno** ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta. Boli tvoji, dal si ich mne a zachovali tvoje slovo. ... ⁸ **lebo slová, ktoré si dal ty mne, odovzdal som im, ...**“

Ježiš zjavil v živej podobe Božie slová a charakter, takto bol zjavením Otcovho života, až do bodu, keď mohol povedať: „*Kto videl mňa, videl Otca.*“⁹⁷

Heb 1, ⁹ **Miloval si spravodlivosť** a nenávidel nepravosť, preto ťa Boh, tvoj Boh, pomazal olejom plesania nad tvojich druhov.

Kristus miloval Božiu spravodlivosť. Uchovával si ju v srdci.

Ž 40, ⁹ **Činiť tvoju vôľu, môj Bože, si želám, v srdci mám tvoj zákon.** ¹⁰ Radost-ne som oznámil **spravodlivosť** vo veľkom zhromaždení. Nezavrel som svoje ústa, Hospodin, ty to vieš. ¹¹ **Neukryl som tvojej spravodlivosti vo svojom srdci;** povedal som o tvojej vernosti a o tvojom spasení. Nezatajil som veľkému zhromaždeniu tvojej milosti a tvojej pravdy.

Boží zákon, Božia spravodlivosť, bola v Ježišovom srdci. Následkom toho kázal spravodlivosť vo veľkom zhromaždení. A sám Ježiš vyhlasuje, že Božiu spravodlivosť neskrýl⁹⁸, lebo jeho ústa hovoria to, čím je naplnené srdce⁹⁹.

On je prejavom Božej vôle:

Jer 23, ⁵ „**Hľa, prídu dni,**“ znie výrok Hospodina: „**že vzbudím Dávidovi spravodlivý výhonok. Bude panovať ako kráľ, bude si múdro počínať a bude činiť súd a spravodlivosť na zemi.** ⁶ **Za jeho dní Júda dosiahne spasu, Izrael bude bývať v bezpečí. Toto je meno, ktorým sa budú volať: ,HOSPODIN JE NAŠA SPRAVODLIVOSŤ.**“

Inými slovami, Kristovo srdce prekypovalo Božou spravodlivosťou, lebo tá je väčšia ako litera zákona, pretože zákon je duchovný¹⁰⁰. Je to Boží neskrtný život tryskajúci ako žriedlo živej vody. Kristus nemôže nezjavovať dobrú správu o Božej láske a odpustení; to preto ju nemôže skryť.

⁹⁷ Jn 14,9

⁹⁸ Mt 5,15

⁹⁹ Mt 12,34

¹⁰⁰ Rim 7,14

Pôsobenie Boha v ľuďoch, ako a kde?

Boh si želá dať svoju vlastnú spravodlivosť do vnútra človeka.

Ž 51, ⁸ Hľa, praješ si pravdu **vo vnútornostiach**. ...

5Moj 6, ²⁵ Ak budeme starostlivo **zachovávať** všetky tieto príkazy pred Hospodinom, svojim Bohom, ako nám prikázal, bude sa nám to počítať za spravodlivosť.

Božie zaslúbenie, že budeme mať spravodlivosť, keď budeme zachovávať všetky Božie prikázania. Slovo „zachovávať“ je to isté, ktoré sme predtým videli preložené ako „uchovávať“ alebo „ceniť si“ s odkazom na počutie Božieho slova, tak pri Abrahámovi¹⁰¹, ako aj Izraeli¹⁰². To preto povedal Izraelcom na vrchu Sínaj pri ponuke novej zmluvy toto:

5Moj 6, ⁶ Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, **budeš mať na srdci**

Toto je zaslúbenie novej zmluvy:

Jer 31, ³³ „Toto však bude zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po týchto dňoch,“ znie výrok Hospodina. „**Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpíšem ho do ich srdca**. Budem im Bohom a oni budú mojím ľuďom.

To samotný Boh nám dáva svoj zákon mysle a píše nám ho do srdca. Sami od seba to nevieme spraviť. Boh pokrýva človeka svojou spravodlivosťou.

Iz 61, ¹⁰ Radostne budem jasať v Hospodinovi, duša mi zaplesá v mojom Bohu, pretože **ma zaodel rúchom spásy, plášťom spravodlivosti ma zahalil**; ako ženícha, čo ako kňaz nosí plátenný turban a ako snúbenicu okrášlenú skvostmi.

Boh nielenže zachováva a zapečatuje svoju spravodlivosť v srdci, tiež pokrýva človeka rúchom. Zakrýva ho aj náprsným pancierom, ktorý ho chráni pred oštepami nepriateľa.

Ef 6, ¹⁴ Stojte teda! Bedrá si prepášte pravdou, **oblečte si pancier spravodlivosti...**

A ako sme prepásaní? Ako sme vyzbrojení náprsným pancierom?

Rim 8, ⁹ No vy nežijete telesne, ale duchovne, **ak vo vás prebýva Boží Duch**. Ale ak niekto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho. ¹⁰ Ak však je Kristus vo vás, telo je mŕtve pre hriech, ale **Duch je život pre spravodlivosť**.

¹⁰¹ 1Moj 26,5

¹⁰² 2Moj 19,5

Boh nám chce dať svoju spravodlivosť skrze Jeho Ducha. Ak je Kristus v nás, ak Kristov Duch prebýva v nás, potom sme prešli zo smrti do života a náš duch bude žiť pre spravodlivosť. Lebo verš pokračuje slovami:

Rim 8, ¹¹ Ak teda vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, tak ten, ktorý vzkriesil Krista z mŕtvych, oživí aj vaše smrteľné telá **svojím Duchom, ktorý prebýva vo vás.**

To Boží Duch prebývajúci v nás prináša do našich životov Božiu spravodlivosť, Jeho život, a to nás oživuje.

Gal 5, ⁴ Vy, čo chcete byť ospravedlnení zo Zákona, ste úplne odlúčení od Krista; vypadli ste z milosti. ⁵ Lebo my v Duchu z viery očakávame nádej spravodlivosti vierou.

Od viery k viere

Keď sme videli tieto koncepcie ohľadom Božej spravodlivosti, nože sa vráťme k veršu, o ktorom sme práve uvažovali:

Rim 1, ¹⁶ Veď ja sa nehanbím za evanjelium Kristovo, lebo **ono je Božou mocou na spásu** pre každého veriaceho, najprv Žida, potom Gréka. ¹⁷ Pretože v ňom sa zjavuje Božia spravodlivosť **z viery pre vieru**, ako je napísané: **Spravodlivý z viery bude žiť.**

Dobrou správou o spásu v Kristovi Ježišovi je Božia moc na spásu každému, kto verí. Všetci ľudia sú stratení a nemajú Božiu slávu¹⁰³, čiže Jeho dokonalý charakter. Sú odcudzení Božiemu životu. Pôsobenie evanjelia je u každého človeka na tejto zemi osobné a individuálne, aby bol uvedený do súladu s Božím zákonom, alebo s Jeho spravodlivosťou alebo charakterom. Celý tento proces je dielom viery.

Verš nám vraví, že v evanjeliu (čiže v Kristovi) je zjavená Božia spravodlivosť z viery. Z akej viery do akej?

Rim 3, ²² Božia spravodlivosť **skrze vieru** Ježiša Krista **pre všetkých**, čo veria. Niet totiž rozdielu,

Ako to vyjadruje *Jubilee Bible 2000*:

Rim 3, ²² spravodlivosť, ktorá je od Boha **vierou Ježiša, Krista, pre všetkých** a na všetkých tých, čo veria v neho, lebo niet rozdielu;

Vidíme tam **od/kým** a **ku/pre**? Božia spravodlivosť bola zjavená **vierou** Ježiša, **pre** vieru tých, čo **v Neho** veria. Božia spravodlivosť je zjavená v Ježišovi Jeho vierou, aby

¹⁰³ Rim 3,23

v Neho verili. V Ježišovi vidíme život človeka s dokonalou dôverou a podriadenosťou Bohu, nášmu Otcovi.

Verš ďalej vraví¹⁰⁴: „*ako je napísané: Spravodlivý z viery bude žiť*“. Na koho sa tu odkazuje? Hlavne na Ježiša, lebo On je ten jediný, v kom sa Božia spravodlivosť zjavila v úplnosti. To preto bol nazvaný Spravodlivý¹⁰⁵:

Sk 22, ¹⁴ A povedal: Boh našich otcov si ťa vopred vyvolil na to, aby si spoznal jeho vôľu, **uvidel Spravodlivého a počul hlas z jeho úst.**

Vidíme, že Božia spravodlivosť bola prejavená a zjavená Ježišom skrze Jeho vlastnú vieru, aby sme najskôr v Neho uverili a tak dostali Jeho vieru. To preto to Pavol musí vysvetliť, keď cituje:

Hab 2, ⁴ Pozri sa na pyšného! Jeho duša nie je úprimná, kým spravodlivý žije **zo svojej viery.**

Spravodlivý – inými slovami Ježiš – žije zo svojej viery a my žijeme z Ježišovej.

Čo je to viera?

A prirodzene si kladieme otázku, čo je to viera? Z čoho pozostáva? Ako ju získame?

Mt 8, ⁵ Keď vošiel do Kafarnauma, prišiel k nemu stotník a prosil ho: ⁶ „Pane, môj sluha leží doma ochrnutý a hrozne sa trápi.“ ⁷ Ježiš mu odpovedal: „Prídem a uzdravím ho.“ ⁸ Stotník mu na to povedal: „Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu. Ale **povedz iba slovo a môj sluha ozdravie.** ⁹ Veď aj ja som podriadený človek a mne sú zasa podriadení vojaci. Keď poviem jednému: ‚Chod!‘, tak ide, a druhému: ‚Pod!‘, tak príde, a svojmu sluhovi: ‚Urob to!‘, tak to urobí.“

¹⁰ Keď to Ježiš počul, začudoval sa a povedal tým, čo išli za ním: „**Amen, hovorím vám, že u nikoho v Izraeli som nenašiel takú veľkú vieru.** ¹¹ No hovorím vám, že mnohí prídu od východu i západu a budú stolovať s Abrahámom, Izákom a Jákobom v nebeskom kráľovstve, ¹² ale synovia kráľovstva budú vyhodení von do tmy. Tam bude plač a škrípanie zubami.“

¹³ Potom Ježiš povedal stotníkovi: „Chod’ a nech sa ti stane tak, ako si uveril.“ V tej chvíli jeho sluha ozdravel.

Ježiš videl v stotníkovi veľkú vieru, lebo nebolo treba, aby osobne uzdravil jeho sluhu, stačilo povedať slovo. Stotník sa vyhlásil za nehodného a tiež chápal, ako funguje

¹⁰⁴ Rim 1,16–17

¹⁰⁵ Sk 3,14; 7,52

právomoc a velenie: veril, že Kristus má skrze svoje slovo nadvládu nad chorobou, zdravím a všetkými stvoreniami.

Prirodzene nás to privádza späť na začiatok, keď Boh povedal: „*Nech je svetlo! A bolo svetlo*“¹⁰⁶. Ako text vraví: „*lebo povedal — a stalo sa*“¹⁰⁷. Toto je viera: je to presvedčenie, že Božie slovo je splnené. Je to viera v Božie slovo a zaslúbenie, v Ježiša. A Ježiš, keď počul takú dôveru v Božie zaslúbenia, posadil stotníka po boku s patriarchami viery – Abrahámom, Izákom a Jákobom. Prečo? Lebo Božie slovo bolo dostatočné.

A ako Ježišova odpoveď? „... *nech sa ti stane tak, ako si uveril*“ (Mt 8,13). Je zaujímavé, že Boh činí podľa miery viery človeka. Viera umožňuje Bohu pôsobiť. Vidíme to v nasledujúcich veršoch:

Mt 9,²⁸ Keď vstúpil do domu, slepci pristúpili k nemu a Ježiš sa ich spýtal: „Veríte, že to môžem urobiť?“ Odpovedali mu: „Áno, Pane.“²⁹ Nato sa dotkol ich očí a povedal: „**Nech sa vám stane podľa vašej viery.**“

Mt 15,²⁷ No ona povedala: „Áno, Pane, veď aj šteňatá sa živia omrvinkami, ktoré padajú zo stola ich pánov.“²⁸ Vtedy jej Ježiš povedal: „Žena, veľká je tvoja viera! **Nech sa ti stane, ako si želáš!**“ A v tú hodinu jej dcéra ozdravela.

Mt 13,⁵⁸ Pre ich nevieru tam neurobil mnoho mocných činov.

Tomu, kto verí, je všetko možné¹⁰⁸. Boh dáva skrze Ježiša každému podľa miery jeho viery. Boh nám dáva to, čomu veríme. Vidíme teda, že Boží dar určuje viera v nás.

V príbehu o stotníkovi máme prvú definíciu viery. Pozrieme sa na ďalší verš:

Heb 11,¹⁷ Vo viere Abrahám obetoval Izáka, keď bol skúšaný, a jednorodeného prinášal ako obeť ten, ktorý dostal prisľúbenia¹⁸ a ktorému bolo povedané: Po Izákovi sa bude volať tvoje potomstvo.¹⁹ Usudzoval totiž, že Boh má moc vzkriesiť aj mŕtvych. Preto dostal Izáka naspäť aj ako predobraz vzkriesenia.

Všímame si, že v našom chodení je skúšaná naša viera. Keď prišla skúška v prípade Abraháma, ukázalo sa, že verí Božím zaslúbeniam.

Jk 1,³ veď viete, že **skúška vašej viery** prináša vytrvalosť.

Dedičstvo dostaneme vierou a trpezlivosťou¹⁰⁹. To skúška viery vyvolá trpezlivosť. Takto je Bohom prisľúbené dedičstvo prijaté vierou a ovocím tejto skúšky, čiže trpezlivosťou.

¹⁰⁶ 1Moj 1,3

¹⁰⁷ Ž 33,9

¹⁰⁸ Mk 9,23

¹⁰⁹ Heb 6,12

1Pt 1, ⁷ aby vám **vaša vyskúšaná viera**, oveľa cennejšia ako pominuteľné zlato, ktoré sa tiež preskúšava ohňom, bola na chválu, slávu a česť pri zjavení Ježiša Krista,

Viera sa po skúške stáva cennejšou ako zlato prečistené v ohni a nachádza sa v chvále, cti a sláve, keď sa zjaví Kristus.

Pozrime si ešte jeden verš, ktorý nám pomôže porozumieť viere:

Heb 11, ¹ Viera je podstatou toho, v čo dúfame, a zdôvodnením toho, čo nevidíme.

Viera je podstatou toho, v čo dúfame od Boha a čo zasľúbil. Zakladá sa na pevnom „je napísané“ a nie na tom, čo si predstavujeme. Keď veríme Bohu, spája nás to s Ním a je to dôkaz toho, čo nevidno. Je to poznanie spojené s istotou a presvedčením, že Božie slovo splní to, čo Boh povedal, hoci to nevidíme, hoci to nie je zjavné alebo to odporuje tomu, čo nám vravia naše zmysly. Pavol nám dáva ohľadom tohto príklad:

Heb 11, ⁸ **Vo viere** Abrahám poslúchol, keď ho Boh volal, aby odišiel na miesto, ktoré mal dostať ako dedičstvo. Odišiel, **hoci nevedel, kam ide.**

Abrahám nevedel, kam ide, a predsa vyšiel vo viere. Počul Božie slovo a s Božou silou a milosťou podľa neho konal. Pravá viera prináša v sebe a zo seba pôsobenie, na ktoré bola poslaná. Ohľadom tohto v Písmach čítame:

Gal 5, ⁶ Ved' v Kristovi Ježišovi ani obriezka, ani neobriezka nerozhoduje, ale **viera činná pomocou lásky.**

Viera pôsobí skrze lásku. Motivuje ju láska agapé. Prijatá viera vyvoláva Božou milosťou vo veriacom čin. Abrahám vierou vyšiel, hoci nevidel, kam ide.

Viera je teda dôkazom, presvedčením, istotou, vierou, že Božie slová a zasľúbenia sú splnené. Je to viera, že Božie slovo vykoná prácu, o ktorej vraví, že ju vykoná, hoci to nie je našim zmyslom zjavné.

Veľkosť viery

Viera sa u ľudí vyskytuje v rôznych dimenziách, veľkostiach alebo intenzitách.

Rim 12, ³ Mocou milosti, ktorá mi bola daná, každému z vás hovorím, aby si nenamýšľal o sebe viac, ako treba, ale aby o sebe zmýšľal tak, aby konal rozumne, **podľa toho, akú mieru viery každému udelil Boh.** ... ⁶ Máme však rozličné dary podľa milosti, ktorá nám bola daná. Ak má niekto dar prorockta, nech je **v súlade s vierou;**

Boh udelil každému človeku mieru viery a sme nabádaní, aby sme ju podľa nej uplatňovali. Ježiš povedal o rímskom stotníkovi: „*Ani v Izrael som nenašiel takú vieru.*“ Sýrofeničanke povedal: „*Veľká je tvoja viera*“¹¹⁰. No učeníkom vraví:

Mt 17, ²⁰ On im odpovedal: „**Pre vašu malú vieru.** Amen, hovorím vám: **Keby ste mali vieru čo i len ako horčičné zrnko** a povedali by ste tomuto vrchu: ‚Prejdi odtiaľto tam!‘, tak prejde, a nič pre vás nebude nemožné.“

Učeníci mali „malú vieru“, dokonca menšiu ako horčičné zrnko.

2Kor 10, ¹⁵ Ani sa nadmieru nechváľime cudzou námahou, veď máme nádej, že **ako sa bude vzťahovať vaša viera**, tak sa aj naša vážnosť medzi vami zväčší v súlade s určenou mierou,

Je však nádej, že viera porastie.

Zdroj a nárast viery

Teraz si kladieme otázku, odkiaľ pochádza viera? Ako ju získame? A čo je ešte dôležitejšie, ako ju zväčšíme?

Rim 3, ²¹ Teraz však je zjavená Božia spravodlivosť bez Zákona dosvedčená Zákonom a Prorokmi. ²² Božia spravodlivosť **skrze vieru Ježiša Krista** pre všetkých, čo veria. Niet totiž rozdielu,

Ktorú vieru? **Ježiša Krista.** Nie Danielovu, ale Ježišovú. To je tá viera, ktorá sa chytá Božej spravodlivosti.

Heb 12, ² Upierajme zrak na Ježiša, pôvodcu a završovateľa *našej viery.*

Ježiš je pôvodcom a završovateľom, tým, kto vieru dokončil alebo zdokonalil. To preto je to **Ježišova** viera. Je to len výsledok, vývoj Ježiša. A ako prichádza k nám?

Ef 2, ⁸ Veď ste spasení milosťou skrze vieru. A to nie je z vás, je to **Boží dar.**

Konečným cieľom viery je naša spása¹¹¹. Viera nám nie je vlastná, je to Boží dar (a teda z milosti); Boh nám dáva vieru Ježiša. Ako ju dostávame?

Gal 5, ²² No ovocie Ducha je ... viera,

Viera je ovocím Svätého Ducha. Keď prijmeme Ježiša, dostaneme Svätého Ducha. Keď Kristov Duch prebýva v nás, Kristova viera si môže nájsť miesto v našich srdciach. Ježiš povedal nasledujúce:

¹¹⁰ Mt 15,28

¹¹¹ 1Pt 1,9

Jn 7, ³⁸ **Kto verí vo mňa,** ako hovorí Písmo, prúdy živej vody budú tiecť z jeho vnútra.“ ³⁹ **To povedal o Duchu, ktorého mali prijať tí, čo v neho uveria.** Duch totiž ešte nebol *daný*, lebo Ježiš ešte nebol oslávený.

To preto Ježiš povedal Pavlovi:

Sk 26, ¹⁵ Spýtal som sa: ‚Kto si, Pane?‘ A Pán odpovedal: ‚Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ. ¹⁶ Ale vzbop sa a postav sa na nohy. ... ¹⁸ aby si im otvoril oči, nech sa odvrátia od tmy k svetlu a od satanovej moci k Bohu a **aby tak dosiahli odpustenie hriechov a účasť medzi tými, ktorí sú posvätení vierou vo mňa.**‘

Kristus nám chce dať svoju vieru, a skrze ňu odpustenie a dedičstvo. Tak sme ospravedlnení my i Abrahám. Ježiš, Semeno, verí v Božie slovo, že dostane zaslúbené dedičstvo, a Jeho vieru dostaneme, aby sme tiež verili, že dostaneme dedičstvo.

Rim 10, ¹⁷ Teda viera je z počutia, počutie však skrze Božie slovo.

Viera prichádza z počutia Božieho slova. Keď prijmem Krista, prijímame Jeho vieru počutím, ak neodmietneme Jeho alebo Jeho slovo, ani si nezatvrdíme srdcia.

Spravodlivý bude následne žiť z viery. Kristus sa nám stal posvätením¹¹². Týmto procesom je nám Boží zákon vpísaný do srdca. Zákon je duchovný, preto nie je iba o pamätaní si desiatich výrokov, ale aj o zosúladení našich životov s Božím. Je to o stále väčšom zjavovaní našej bezbožnosti a stále väčšej Božej добрote, aby sme prijali Boží charakter a život, ako bol zjavený v živote Krista. A to z viery vo vieru. Ako je napísané:

Rim 1, ¹⁷ Pretože v ňom sa zjavuje Božia spravodlivosť **z viery pre/vo vieru,** ako je napísané: **Spravodlivý z viery bude žiť.**‘

Na začiatku tejto časti sme tento verš aplikovali na Ježiša v tom zmysle, aký mu dal Habakuk¹¹³ a odkiaľ je citovaný. No Pavol ho aplikuje na človeka, teba a mňa. Dostávame zjavenie Božej spravodlivosti v osobe Ježiša a malú mieru viery, aby sme v osobu Ježiša verili a prijali ju. Vierou v Ježiša spoznáme Božie milosrdenstvo. Lebo počujeme Jeho hlas, počujeme o Jeho láske, súcite a obeti a chceme o ňom počuť viac.

A toto zjavenie nie je len z viery v Ježiša, ale *pre* vieru – plnosť viery Kristovej. Dobrá správa o Božej spravodlivosti je nám zjavená vierou v Ježiša, aby sme mohli dostať vieru **JEŽIŠOVU** a boli tak ospravedlnení. Vidíme to jasne v nasledujúcom verši:

Gal 2, ¹⁶ však vieme, že človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa Zákona, ale iba vierou v Krista Ježiša. **Aj my sme uverili v Ježiša Krista, aby sme boli ospravedlnení z viery Kristovej,** a nie zo skutkov podľa Zákona, lebo zo skutkov podľa Zákona nebude nikto ospravedlnený.

¹¹² 1Kor 1,30

¹¹³ Hab 2,4

Rast z viery **V** Ježiša k viere **JEŽIŠOVEJ** je dielo posvätenia, ktoré Boh zamýšľa vykonať v každom človeku. Toto dielo je o zosúladení života každého veriaceho s Božím charakterom a životom.

Lenže veríme vy a ja v Božie zaslúbenia? Bude schopný urobiť vo vás to, čo sľúbil? Je to otázka, ktorej bude čeliť každý veriaci. Boh túži pôsobiť, ale je obmedzený tým, ako veľmi bol akceptovaný a prijatý Kristus a Jeho viera. Takto nám Božia spravodlivosť príchodom do našich životov zjavuje osobné situácie, ktoré nie sú v súlade s Jeho charakterom a vôľou. Dostávame sa k rázcestiu:

- Jedna cesta vedie k zatvrdeniu srdca a uspokojeniu v sebe.
- Druhá cesta je chopenie sa Božieho zaslúbenia, že vykoná dielo spásy, prijatie Ježišovho slov: „*Synu, odpúšťajú sa ti hriechy.*“¹¹⁴

Aby táto viera rástla, až kým nedospejeme k plnosti viery **JEŽIŠOVEJ**, musíme sa zastaviť a pozorne sa pozrieť na Krista a Jeho vieru. Čo je to viera Ježišova? Môžeme jasne vedieť a veriť, z čoho **JEŽIŠOVA** viera pozostáva?

¹¹⁴ Mt 9,2

Viera Ježišova

Ježišova viera je nám voľne ponúkaná skrze Jeho Ducha. Ježiš povedal:

Sk 26,¹⁸ ... aby tak dosiahli odpustenie hriechov a účasť medzi tými, ktorí sú posvätení **vierou vo mňa** (v angl. orig.: ktorá je vo mne – pozn. prekl.).

Odpustenie a dedičstvo dostávame skrze vieru samotného Ježiša. Aby sme dostali Božiu spravodlivosť a ospravedlnenie, musíme najskôr dostať odpustenie hriechov. Adam sa bál a nemohol pripustiť svoje hriechy, tak musel on (a zvyšok nás) vojsť do procesu učenia sa viere v Krista, aby sme prijali vieru Kristovu – Krista, ktorého dokonalá viera spôsobuje, že sa nikdy nebojí svojho Otca, lebo pozná Jeho dobrotu odo „dní večnosti“¹¹⁵.

Ježiš Kráľ viery

Jn 18,³⁷ Nato mu Pilát povedal: „Tak predsa si kráľ?“ Ježiš odpovedal: „Ty hovoríš, že som kráľ. **Ja som sa nato narodil a nato som prišiel na svet,** aby som vydal svedectvo pravde. Každý, kto je z pravdy, **počuje môj hlas.**“

Ježiš povedal: „*Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta*“¹¹⁶. Ježiš je Kráľom kráľovstva, ktoré vyhlásil, nebeského¹¹⁷. Toto kráľovstvo existuje od večnosti¹¹⁸. A Ježiš vraví Pilátovi, že sa narodil, aby bol Kráľom Božieho kráľovstva a na toto prišiel na svet.

Heb 1,⁵ Veď komu kedy z anjelov Boh povedal: Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil? ...

Otec vraví Kristovi po jeho splodení: „*Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil*“¹¹⁹. Ako zareaguje Ježiš? Biblia nám vraví, že v Ježišovi je Áno a Amen¹¹⁹. Ježiš vraví Áno a Amen na slovo svojho Otca. Slovo, ktoré ho vyhlasuje za Syna, počuje a ctí si ho. Verí svojmu Otcovi, že je naozaj Božím Synom. Práve tu a teraz je Ježiš pôvodcom viery. To preto Písma predstavujú Božieho Syna ako Amen¹²⁰; a odtiaľ sa stal Božím Slovom, lebo je riečiskom, ktorým prúdi Božia vôľa¹²¹. Syn dostáva vyhlásenie o svojom vznešenom pôvode a božskej prirodzenosti¹²² a vždy veril svojmu Otcovi – je to Duch viery, udelený celému

¹¹⁵ Mich 5,1

¹¹⁶ Jn 18,36

¹¹⁷ Jn 1,49; Mt 4,17.23; Mk 1,14; Mt 6,33

¹¹⁸ Lk 22,27–30; Kol 1,16; Jn 3,35; Heb 1,2

¹¹⁹ 2Kor 1,20

¹²⁰ Zj 3,14

¹²¹ Jn 1,1; 1Kor 8,6

¹²² Jn 10,33.36

vesmíru, držiaci všetko pohromade v ustavičnom Amen Bohu Otcovi¹²³. Svet premohol vierou ako Boží Syn¹²⁴.

Keď Ježiš hovorí s Pilátom, vraví: „*Ja som sa nato narodil a nato som prišiel na svet*“. Keď prišiel na svet, aby získal späť to stratené ustavičné Amen Bohu Otcovi, narodil sa z Ducha¹²⁵ ako ľudská bytosť. Rástol v harmónii, múdrosti, vzraste a milosti u Boha a ľudí¹²⁶. A prišiel k Jordánu, ho pokrstil Ján Krstiteľ. Keď vyšiel z krstných vôd, dostal Svätého Ducha¹²⁷.

Jn 3, ³⁴ Ved' ten, koho Boh poslal, hovorí Božie slová, pretože **Boh dáva Ducha bez miery.** ³⁵ Otec miluje Syna a všetko mu dal do rúk.

Niet limitu pre Ducha, ktorého dáva Bohu svojmu Synovi. A vyhlasuje mu tam pritom jeho totožnosť. Otec Mu vraví: „*Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zľáúbenie*“¹²⁸.

Potom je Ježiš vzatý na púšť, kde je skúšaná Jeho viera. Práve počul Otcov hlas, ktorý Mu povedal: „*Ty si môj milovaný Syn.*“ Teraz sa mu prihovára pokušiteľ slovami: „... *ak si Boží Syn*“¹²⁹, ... dokáž to tým, že urobíš zázrak.“ A znovu: „... *ak si Boží Syn*“¹³⁰, dokáž to tým, že máš vieru v Božie slovo“. Ježiš však nepotreboval dokazovať nič. Od Otca dostal slovo, ktoré vyhlásilo Jeho identitu a vzťah s Ním a nič iné nepotreboval.

Tak Ježiš absolvoval prvý záznam, ktorý máme o skúške jeho viery. Otcovo slovo Mu stačilo. Jeho nemenná odpoveď „je napísané“ zjavuje Božie slovo, s láskou prechovávané v Jeho srdci.

Ako sa žije život skrze vieru Ježišovu?

Ak je Ježiš ten Spravodlivý, ktorý žije vierou, mali by sme sa pozrieť na Jeho život, aby sme zistili, čo je to viera. Čo objavíme?

a. Ježiš žije Otcovou spravodlivosťou

Jn 5, ³⁰ „Ja nemôžem nič robiť sám od seba. **Súdim, ako počujem, a môj súd je spravodlivý,** pretože nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.“

¹²³ Iz 9,6; Kol 1,17; Heb 1,3

¹²⁴ 1Jn 5,4

¹²⁵ Lk 1,35

¹²⁶ Lk 2,52

¹²⁷ Mt 3,16

¹²⁸ Lk 3,22

¹²⁹ Mt 4,3

¹³⁰ Mt 4,6

Ježiš nečiní svoju vôľu, ale vôľu svojho Otca. Tým je Jeho súd spravodlivý, lebo počúva Otca. Teda to, čo robí súd spravodlivým alebo nespravodlivým závisí od toho, čiú vôľu nasledujeme.

Ž 119, ¹⁶⁰ Podstatou tvojho slova je pravda, tvoje **spravodlivé rozhodnutia** sú večné. ... ¹⁶⁴ Sedemkrát za deň Ťa chválím za tvoje **spravodlivé súdy**.

Božie súdy sú spravodlivé; Kristus to vedel a ustanovil seba ako prostriedok tých súdov.

Iz 11, ¹ Z Izajovho pňa vzíde ratolesť a z jeho koreňov vyrastie výhonok.

² **Spočinie na ňom duch Hospodina,** duch múdrosti a rozumu, duch rady a sily, duch poznania a Hospodinovej bázne. ³ V bázni pred Hospodinom bude mať záľubu, nebude súdiť podľa vonkajšieho zdania ani nebude rozhodovať podľa toho, čo predtým počul, ⁴ ale **spravodlivo bude súdiť** slabých a nestranne rozhodovať o ponížených v krajine. Palicou svojich úst bude biť násilníkov, dychom svojich pier usmrtí bezbožníka. ⁵ **Spravodlivosť bude opaskom na jeho bedrách** a vernosť bude remeňom na jeho drieku.

Kristus dostal Božieho Ducha bezmerne. Dostal teda slovo, charakter, život, spravodlivosť, prikázania svojho Otca. Nevzdoroval, ani si nezatvrdil srdce. Následkom toho je Jeho súd spravodlivý. Kristus žije, nie aby činil svoju vôľu, ale Otcovu. Žije spravodlivosťou svojho Otca.

b. Ježiš žije, aby činil vôľu svojho Otca, nie svoju vlastnú:

Jn 4, ³⁴ Ježiš im povedal: „**Mojím pokrmom je plniť vôľu toho,** čo ma poslal, a dokonáť jeho dielo.“

Ježišovým pokrmom – tým, čo Mu dáva silu a energiu, motor Jeho života – je činiť vôľu Jeho Otca.

Jn 5, ³⁰ „Ja nemôžem nič robiť sám od seba. Súdim, ako počujem, a môj súd je spravodlivý, **pretože nehľadám svoju vôľu, ale vôľu Otca,** ktorý ma poslal.“

Kristus sa vzdáva svojej vôle v prospech Otcovej. To preto vraví:

Jn 6, ³⁸ „Ved' som nezostúpil z neba, **aby som plnil svoju vôľu,** ale vôľu toho, ktorý ma poslal.“

Boh tak miloval svet, že dal svojho Syna, aby nám ukázal život bytosti, ktorá nikdy nehľadá svoju vlastnú vôľu, ale vôľu svojho Otca. Ako povedal v hodine svojej najstrašnejšej skúšky:

Mt 26, ³⁹ Trochu poodišiel, padol na tvár a modlil sa: „Otče môj, ak je to možné, nech ma minie tento kalich. **No nie ako ja chcem, ale ako ty.**“ ...

⁴² Odišiel druhý raz a modlil sa: „Otče môj, ak ma tento kalich nemôže minúť

a musím ho vypíť, **nech sa stane tvoja vôľa!**“ ... ⁴⁴ A tak ich nechal, znova odišiel a tretí raz sa modlil **tými istými slovami.**

Kristus sa vždy a za každých okolností snažil činiť len vôľu svojho Otca. Aby tak robil, vždy počúva. To preto ho občas vidíme tráviť celú noc na modlitbe¹³¹:

Iz 50, ⁴ Pán, Hospodin, mi dal jazyk učeníkov, aby som vedel unaveného posilniť slovom. Ráno čo ráno **mi prebúdza ucho**, aby som počúval ako učeníci. ⁵ **Pán, Hospodin, mi otvoril ucho a ja som sa nebúril**, späť som neustúpil.

Ž 40, ⁷ Obetu ani dary si nepraješ, ale **otvoril si mi uši.** Spaľovanú obetu ani obetu za hriech si nežiadal. ⁸ Vtedy som povedal: „Hľa, prichádzam. Vo zvitku je napísané o mne. ⁹ Činiť tvoju vôľu, môj Bože, si želám, a tvoj zákon je v mojich vnútornostiach.“

Otec ráno čo ráno budieval Syna, aby sa porozprávali, aby Ho utešil, povzbudil, pripravil. Tento čas s Otcom bol pre Ježiša radostným, plne dôveroval, že to, čo mu bolo povedané, aby urobil, je to najlepšie. Kristov súd je teda spravodlivý, vidí unavených a dá im slová a útechu večného života. Je tu novozmluvná skúsenosť, to isté, čo Boh žiadal od Izraela, aby počúvali Jeho hlas a zachovávali Jeho slová a cenili si ich. Je to to isté, čo Boh nakoniec povedal, že urobil Abrahám. Ten počul Jeho hlas a zachovával Jeho nariadenia, príkazy, ustanovenia a zákony¹³². No na rozdiel od Abraháma a Izraelitov vidíme, že Kristus to robil dokonale, úplne, bezchybne a bezhriešne.

V tom zmysle Ježiš nerobí nič sám od seba:

Jn 5, ¹⁹ Ježiš im povedal: „Amen, amen, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Lebo čo robí Otec, to podobne robí aj Syn.“

Nič, čo robil Kristus nebolo z Neho, robil, to, čo videl robiť Otca. Všetko, čo robí Otec, robí tiež.

Jn 8, ²⁸ Ježiš im teda povedal: „Keď vyzdvihnete Syna človeka, vtedy spoznáte, že Ja som a že **nič nerobím sám od seba, ale hovorím tak, ako ma naučil Otec.**“

Pozorne si všimnime, čo Ježiš vraví. Len keď uvidíme Krista vyzdvihnúť, ukrižovaného, budeme v stave vedieť to a pochopiť. Keď poznáme kríž, ktorý si vyžaduje sebazaprenie¹³³, začneme mať Kristovu skúsenosť v každodennom riadení činností Božími slovami.

¹³¹ Lk 6,12

¹³² 1Moj 26,5

¹³³ Mt 16,24

Jn 14, ³¹ „Aby svet poznal, že milujem Otca, robím tak, ako mi prikázal Otec. Vstaňte, poďme odtiaľto!“

Prečo Kristus robí to, čo mu káže robiť Otec? Lebo Otca miluje. Nie je to studená, mechanická poslušnosť, zakladá sa to na vzájomnom poznaní.

Jn 8, ²⁹ „A ten, čo ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, **pretože ja robím vždy to, čo sa jemu páči.**“

Nikdy sa nestalo, že by si Kristus tak nepočínal, že by si boli navzájom odcudzení alebo vzdialení.

Fil 2, ⁵ Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš: ⁶ On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korisť, ⁷ ale zriekol sa jej, keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobným ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ⁸ ponížil sa a **stal sa poslušným až na smrť**, a to smrť na kríži.

Kristova poslušnosť bola taká, že bol ochotný čeliť tomu najhlbšiemu poníženiu zo všetkých, zriecť sa Božej podoby a vziať na seba podobu stvorenia, a v tej sa stal poslušným až po tú najpotupnejšiu smrť. Dokonca aj v tomto pokladá vôľu svojho Otca za najlepšiu.

Ž 40, ⁹ **Činiť tvoju vôľu, môj Bože, si želám,** a tvoj zákon je v mojich vnútornostiach.

c. Ježiš žije slovami svojho Otca

Mt 4, ⁴ On mu však odpovedal: „Je napísané: **Človek bude žiť nielen z chleba, ale z každého slova,** ktoré vychádza z **Božích úst.**“

Človek nemôže žiť len z chleba. Telesný pokrm nie je život. K potrave treba pridať aj iný prvok ako život, a síce ten, ktorý pravidelne a ustavične vstupuje do duše a oživuje ju. Človek bude žiť, keď urobí svojím pokrmom každé slovo vychádzajúce z Božích úst. To preto Ježiš vraví:

Jn 12, ⁵⁰ A ja viem, že jeho prikázanie je večný život.

Kristus vedel, že Božie slovo je večný život.

Jn 6, ⁶⁸ Odpovedal mu Šimon Peter: „Pane, ku komu by sme šli? **Ty máš slová večného života**“

Samotný Peter rozpoznal, že Kristus má od Otca slová večného života. Prijímaním slov zarána sa o ne delil s druhými počas dňa.

d. Ježiš hovorí slová svojho Otca, nie svoje vlastné

Jn 14, ¹⁰ „Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne? **Slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám od seba,** ale Otec, ktorý zostáva vo mne, koná svoje skutky.“

Ježiš nehovorí slová sám od seba. Bol so svojim Otcom taký prepojený, že Jeho slová boli pôsobením Boha v Ňom. A Ježiš ďalej vraví:

Jn 8, ³⁸ „**Ja hovorím to, čo som videl u Otca,** a vy robíte to, čo ste počuli od svojho otca.“

Ježiš hovorí o tom, čo videl a počul u Otca. Na druhej strane sú tí, čo si zatvrdzujú srdcia a robia to, čo videli u *svojho* otca. Okrem toho:

Jn 7, ¹⁶ Ježiš im odpovedal: „**Moje učenie nie je moje, ale toho, ktorý ma poslal.** ¹⁷ Ak niekto chce plniť jeho vôľu, spozná, či je toto učenie z Boha, alebo či hovorím sám od seba. ¹⁸ Kto hovorí sám od seba, hľadá svoju vlastnú slávu. Ale kto hľadá slávu toho, ktorý ho poslal, ten je pravdivý a **niet v ňom nepravosti.**“

Ježiš vyučoval Božie učenie, učil cez Neho Boh. Každý, kto chce činiť Božiu vôľu, spozná, či je učenie od Boha alebo nie. Ten, kto hovorí sám od seba vyhľadáva vlastnú slávu a nie je pravdivý. Tu je pýcha života¹³⁴. Pravdivý a spravodlivý je ten, kto hľadá slávu Toho, ktorý Ho poslal. Boží život a Duch nehľadá vlastný prospech, nehľadá vlastnú slávu¹³⁵.

Jn 12, ⁴⁹ „**Veď ja som nehovoril sám zo seba,** ale Otec, ktorý ma poslal, mi prikázal, ako mám hovoriť a čo mám povedať. ⁵⁰ A ja viem, že jeho prikázanie je večný život. Čo teda hovorím, **hovorím tak, ako mi to povedal Otec.**“

To, čo hovoril Ježiš nebolo len to, čo Mu Otec povedal, ale tiež *ako* Mu to povedal. Otec Mu zjavil aj to, ako by to mal povedať: spôsob, duch, tón a intonácia slov boli také, ako Mu to Otec naznačil.

Kristus vie, že každé slovo od Jeho Otca je večný život¹³⁶. Činiť Jeho vôľu je Mu radosťou a potešením. Bol poslušný, dostal vôľu svojho Otca a nevzdoroval. Poslúchal až po smrť na kríži. Takto sa zjavuje večný život¹³⁷. V Ježišovom živote vidíme Ježišovu vieru, tú vieru, ktorá žila každým slovom vychádzajúcim z Božích úst. Tak bola svetlu zjavená Božia spravodlivosť, samotný Boží život, a Otec bol oslávený.

¹³⁴ 1Jn 2,16

¹³⁵ 1Kor 13,5

¹³⁶ Jn 12,50; Jn 5,24

¹³⁷ 1Jn 1,2

Božie slovo a spravodlivosť

A Písmo nám vraví:

1Jn 1, ¹ Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to vám zvestujeme: Slovo života. ² A ten život sa zjavil; my sme ho videli, svedčíme o ňom a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám. ³ Čo sme teda videli a počuli, hlásame aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. My však máme spoločenstvo s Otcom a jeho Synom Ježišom Kristom.

O čom tu Ján svedčí? Skôr, než vzniklo to, čo jestvuje¹³⁸, Slovo bolo od samého počiatku s Bohom a bolo Bohom¹³⁹. To Slovo bolo Božie. To Slovo večného života, života úplnej poddanosti Otcovej láske agapé, sa stalo telom a zjavilo a ukázalo sa svetu. A učeníci videli jeho slávu, slávu ako jednorodeného od Otca, život plný milosti a pravdy¹⁴⁰.

Tento život viery sa zjavil, aby sme mohli vyjadriť svoj súhlas s ním a dostať ten večný život. Život Ježiša, plne a neustále zjavujúci Božiu spravodlivosť, je nepoškvrnené rúcho utkané na nebeských krosnách, ktoré nemajú ľuďmi vymyslené nite. Kristus si vo svojej ľudskej prirodzenosti vytvoril dokonalý charakter, a ponúka, že nám ten istý udelí. Všetko, čo by sme urobili je poškvrnené hriechom, lebo všetci zišli z cesty a stali sa neužitočnými na robenie dobra¹⁴¹. Ježiš nám prišiel ukázať cestu spravodlivosti, a nie prostredníctvom Jeho vlastnej vrodenej spravodlivosti. Zjavil, že táto viera nemá nič do činenia s povahou podstaty bytosti, ani s pozeraním sa do seba. Ide skôr o vzťah založený na závislosti, dôvere a viere v Krista, práve tak ako On má vzťah založený na závislosti, dôvere a viere vo svojho Otca.

S Kristom by sme mali mať taký vzťah, aký má On s Otcom. Ak sa podrobíme Kristovi, ak dovoľíme, aby sa naše srdce zjednotilo s Jeho, a aby Jeho vôľa bola našou, potom budeme mať Kristovu myseľ¹⁴². Naše myšlienky budú podrobené Jemu a budeme žiť Jeho život. Namiesto odevu z figových listov¹⁴³, namiesto zdeformovanosti a nahoty hriechu v nás Hospodin uvidí Jeho vlastné svetelné rúcho Jeho spravodlivosti, ktorým je život žitý podľa Božích zákonov lásky agapé. Potom budeme mať spoločenstvo s Otcom a Jeho Synom Ježišom¹⁴⁴ účasťou na božej prirodzenosti¹⁴⁵ skrze Jeho Ducha.

¹³⁸ Jn 1,3

¹³⁹ Jn 1,1

¹⁴⁰ Jn 1,14

¹⁴¹ Rim 3,12

¹⁴² 1Kor 2,16

¹⁴³ 1Moj 3,7

¹⁴⁴ 1Jn 1,3

¹⁴⁵ 2Pt 1,3–4

Aby sme mohli dostať slávne dedičstvo, stať sa Božími deťmi na obraz Jeho jednorodného Syna¹⁴⁶.

Tieto koncepcie ma vedú k starostlivejšiemu uvažovaniu o tom, aká je moja duchovná cesta. Po dvadsiatke som si myslel, že aby sa človek stal spravodlivým, stačí byť členom konkrétnej náboženskej skupiny. Spočívalo to v intelektuálnom súhlase s tým, čo táto skupina vyhlásila za pravdu. Rozumovým súhlasom s pravdou som bol účastníkom dedičstva, ktoré tá skupina mala dostať. Hospodin sa už nemusel oneskoriť, lebo už prišiel.

Jedného dňa mi však vošlo do života Hospodinovo Slovo. A čo povedal? Že Božie slovo je pravda¹⁴⁷ a že Kristus je pravda¹⁴⁸. Pravda teda už nebola nejaká skupina alebo ja sám, bola to osoba, Ježiš a Jeho slovo. A nielen to, absencia pravdy – lož – bola štandardne v mojom srdci¹⁴⁹. Srdce je klamný nadovšetko¹⁵⁰. Pravda je apriori mimo mňa a skupiny, je v Kristovi a Jeho slove. Načo zdôrazňovať, že pravda je osoba? Lebo ani rozumové poznanie nič nezaručuje. Nestačí mať písané slovo, treba mať kúpený olej¹⁵¹.

Démoni veria, že je jeden Boh, a trasú sa¹⁵². Prospieva im nejaká táto viera? Samozrejme, že nie! Prečo nie? Lebo kľúčový je osobný vzťah s osobou Ježiša Krista. Padlí anjeli s Ním nechceli mať vzťah, odmietli ten večný život, život potešenia v Otcovi skrze Krista. Odmietli a bojovali proti Michaelovi a Jeho anjelom¹⁵³, bojovali proti tomuto životu poddávania sa Otcovej vôli a Jeho Synovi, a namiesto toho si zvolili robiť podľa svojej vôle a hľadať vlastnú slávu. Len potom som si začal uvedomovať, že aby sme žili Ježišovou vierou, musíme mať najskôr osobný vzťah a spojenie s Bohom skrze Krista. Bez toho niet viery, a bez viery niet spravodlivosti; nie je to život podľa Božej vôle.

Boh je ten najmilujúcejší Otec na svete¹⁵⁴. Láska agapé zjavená tom, že dal Ježiša¹⁵⁵ je v mojom živote zbytočná, ak nevyvolá synovskú odozvu¹⁵⁶. Ako môže byť synovský vzťah s Bohom v mojom živote reálny, ak si zatvrdzujem srdce a odmietam Jeho slovo? Ak má byť moje synovstvo z viery, potom také musí byť ak synovstvo môjho Spasiteľa. A ak má byť Boh mojím Otcom, potom podobne musí byť Kristovým Otcom¹⁵⁷. **V tomto zmysle je puto medzi Otcom a Synom nezmyselné, ak medzi nimi neexistuje žiadny taký vzťah a spoločenstvo preň neodmysliteľné.** To takto sa

¹⁴⁶ Rim 8,29

¹⁴⁷ Ž 119,160; Jn 17,17

¹⁴⁸ Jn 14,6

¹⁴⁹ Rim 3,10–14

¹⁵⁰ Jer 17,9

¹⁵¹ Mt 25,1–10

¹⁵² Jk 2,19

¹⁵³ Zj 12,7

¹⁵⁴ 1Jn 4,7–10

¹⁵⁵ Iz 49,15–16

¹⁵⁶ Lk 15,18–24

¹⁵⁷ Jn 20,17; 31

nami prijatá Ježišova viera, viera jednorodeného syna, stáva kľúčovým prvkom, ktorý umožňuje Božej láske agapé, aby nám bola vliata do životov a vracala sa k Nemu v chvále a radostnej službe.

Žiť vierou potom znamená mať s Bohom radostný vzťah skrze Ježiša. Nestačí veriť, že Ježiš je skutočný, a že Biblia je Božie slovo. Mali by sme sa vierou chopiť Krista ako nášho osobného Spasiteľa prostredníctvom osobného vzťahu s Ním. Ak je ten vzťah skutočný, prejaví sa v premene života zjavujúceho Krista v spravodlivých skutkoch.

Tak som zistil, že spravodlivosť nie je viera, že mám pravdu, alebo že som v nej. Čistotu učenia sme postavili na piedestál, kam nepatrí. Spravodlivosť je náš vzťah s Ježišom Kristom, ktorý máme, keď nám zjavuje svoje slovo: ak ho prijímame a pestujeme s Ním spoločenstvo, doktrínálnu čistotu dosiahneme trvale, ale ako následok nezatvrdenia svojich srdca a cenenia si Krista. Len vtedy môže doktrínálna čistota plniť svoju úlohu.

Ako reagujeme, keď nám Božie slovo prehovára do svedomia? Skrývam sa ako Adam a Eva? Vyhýbam sa slovu? Odkladám to na lepší čas?¹⁵⁸ Alebo ho prijímam, hoci mu nerozumiem, hoci ma napomína? Teda môj vzťah s Kristom a moja reakcia na Jeho vôľu je oveľa dôležitejšia ako doktrínálna čistota. Chcem počuť Jeho hlas? To preto sa potrebujeme modliť k Bohu: „*Stvor mi čisté srdce*“¹⁵⁹.

Pravda by nám mala prebývať v srdci, mať svoj trón v našej myslí a citoch. A tak ako Pilát sa sami seba pýtame: Je Kristus kráľ? V našich životoch bude buď kráľom alebo ukrižovaným. Dáme Mu buď trón alebo kríž, lebo každá falošná monarchia si žiada smrť legitímneho kráľa, aby pretrvala¹⁶⁰.

Nie je možné, aby človek poslúchal Božie prikázania vo vlastnej sile a vlastnou silou dosiahol Božiu spravodlivosť. No nemáme sa vzdávať: Kristus prišiel a ukázal nám, že keď sa ľudské chopí božieho, môže prežívať Božiu spravodlivosť¹⁶¹. Tým, čo veria v Jeho meno¹⁶² dal moc stať sa Božími deťmi. Jeho Duch, hlásajúc jeho prirodzenosť, volá v našich srdciach: „*Abba, Otče*“¹⁶³. Sme obdarení pochopením, že sme učinení Božími deťmi a všetkým tým, čo to so sebou prináša. Sme pozvaní do spoločenstva s Kristom, práve tak ako Kristus je jedno so svojím Otcom¹⁶⁴. Budeme Boha poznať ako Otca, a budeme vedieť, že nás miluje tak ako svojho vlastného Syna¹⁶⁵. Takto prijímeme Božiu spravodlivosť skrze JEŽIŠOVU vieru.

¹⁵⁸ Mt 22,2–6

¹⁵⁹ Ž 51,12

¹⁶⁰ Mt 2,13

¹⁶¹ Fil 3,9

¹⁶² Jn 1,12; 1Jn 3,1

¹⁶³ Rim 8,9–10, 14–17; Gal 4,6

¹⁶⁴ Jn 17,21–23

¹⁶⁵ Jn 17,26

Izrael v Egypte

Jasne sme videli dve zmluvy v Abrahámovom živote. Videli sme, ako uveril v Božie zasľúbenia, potom zapochyboval a snažil sa ich splniť vlastnými prostriedkami. Bol však vyučený, že skutky činí Boh a práca človeka spočíva v počúvaní Božieho hlasu a zachovávaní alebo cenení si Jeho slova. Prácou človeka je nechať Boha, aby si robil tú svoju – čiže prestať vzdorovať.

Základom tak starej, ako aj novej zmluvy je plnenie zákona v našich životoch.

- Lenže v **starej zmluve** je to človek, kto zamýšľa činiť zasľúbenia a Božie slová. Stará zmluva – sľuby ľuďí – spočíva v tom, že vzdorujem Božiemu hlasu, zatvrdím si srdce a nastavím ho na vlastné plnenie Božích slov, aby som tým získal život¹⁶⁶.
- V **novej zmluve** si človek po počutí Božieho slova nezatvrdí srdce, ale uverí Bohu a dovoľí, aby mu vpísal svoj Zákon do mysle a srdca. Toto chcel Boh už od začiatku urobiť s izraelským národom. Toto je Božia zmluva.

Pozrime sa, aká bola skúsenosť Izraela od doby ich otročenia v Egypte až po vstup do Kanánu.

1Kor 10, ¹¹ Toto sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, **to bolo napísané ako napomenutie.**

Je dôležité, aby sme rozumeli skúsenosti Izraelitov, lebo bola napísané konkrétne pre nás, ktorí žijeme v posledných dňoch.

Čo sa stalo Izraelu po odchode do Egypta?

Izraeliti upadli do otroctva a boli ťažko utláčaní:

Iz 52, ³ lebo takto hovorí Hospodin: „**Zadarmo ste boli predaní, nie za peniaze budete vykúpení.**“ ⁴ Lebo takto hovorí Pán, Hospodin: „**Do Egypta, do cudziny šiel kedysi bývať môj ľud a napokon ho utláčala Asýria.**“ ⁵ **Teraz však, čo tu mám?** znie výrok Hospodina. „Zadarmo bol vzatý môj ľud. Vystatujú sa tí, čo nad ním vládnu,“ znie výrok Hospodina. „**Ustavične, celý deň potupujú moje meno.**“ ⁶ Preto v ten deň **môj ľud spozná moje meno,** že ja som ten, čo hovorí: „**Hľa, tu som!**“

Predovšetkým si všimame, že egyptské otroctvo je to isté ako duchovné. Vysvetlené je to o pár kapitol skôr:

¹⁶⁶ Gal 3,10–12

Iz 50, ¹ Takto hovorí Hospodin: „Kde je prepúšťací list vašej matky, ktorým som ju prepustil? Alebo ktorému z mojich veriteľov som vás predal? Hľa, **pre svoje viny ste boli predaní** a pre vaše zločiny bola prepustená vaša matka.“

Ľud, ktorý vošiel do Egypta slobodne, sa rozhodol otročiť hriechu. Toto duchovné otroctvo sa následne prejavilo aj vo fyzickej oblasti. Vidíme to potvrdené neskôr, keď je najskôr severné kráľovstvo Izraela zajaté a zotročené Asýriou a potom južné kráľovstvo Júdska zabraté Babylonom. Duchovné predchádza fyzickému. Keď bol Ľud Izraela v zajatí v Médoperzii, Boh povedal o perzskom kráľovi Kýrovi, predobraze Krista, toto:

Iz 45, ¹³ Ja som ho vzbudil v spravodlivosti, vyrovnam všetky jeho cesty. On postaví moje mesto a **prepustí mojich zajatcov bez platenia a darov,**“ hovorí Hospodin zástupov.

„Bez platenia a darov“, takto aj Kristus oslobodí zajatcov Egypta „bez platenia a darov“. Ľud sa predal za nič a aj vykúpený bude bez peňazí.

2Moj 1, ⁸ Medzitým v Egypte nastúpil nový kráľ, ktorý o Jozefovi už nevedel.

Čo sa stalo v Egypte? Povstal nový kráľ. Súdiaz prinajmenšom podľa jeho činov nepoznal Jozefa. Povstala nová dynastia a ignorovala svoje záväzky voči Izraelitom, ktorí boli dôvodom prosperity egyptského národa. Izaiáš vraví, že Asýrčania ich zajali bezdôvodne. Je zaujímavé, že Asýria je severný národ¹⁶⁷, ale Egypt je národ južne od Izraela. Vidíme teda, že Egypt porazil faraón asýrskeho pôvodu a teraz sedí na tróne a utláča Boží Ľud. Zrejme sa to vzťahuje na Hyksosa¹⁶⁸, ktorý najskôr prevzal kontrolu nad Góšenom a stredozemnými prístavmi, vyhnal Izraelitov z oblasti, ktorú dostali a tým zahájil ich otroctvo. Ako ďalšie potvrdenie vidíme, že Manetho ich identifikuje ako majúcich meno pochádzajúce z regiónu smerom k Anatólii. V knihe Exodus tu máme genézu, semeno, ktoré sa bude opakovať a rozširovať v severnom a južnom kráľovstve utláčajúcom Boží Ľud, ako je uvedené v 11. kapitole knihy Daniel.

Iz 52,3-6 vraví, že ich to zajali Asýrčania. Boh sa teda pýta sám seba: „Čo tu mám?“ Čo urobíme v tejto okolnosti, do ktorej bol môj Ľud vzatý neprávom? Prečo si Hospodin kladie túto otázku? Lebo, ako uvidíme neskôr, je postavený na križovatku.

Tí, čo vládli nad Izraelom, Božím Ľudom, spôsobujú jednak to, že Boh narieka kvôli jeho útlaku. A tiež dochádza ku každodennému ustavičnému rúhaniu sa Božiemu menu. V čom spočíva?

Rim 2, ²³ Hrdíš sa Zákomom, ale **prestupovaním Zákona** zneuct'uješ Boha

²⁴ ako je napísané: Pre vás sa medzi pohanmi **rúhajú Božiemu menu.**

¹⁶⁷ Sof 2,13

¹⁶⁸ <https://en.wikipedia.org/wiki/Hyksos>

Rúhanie sa Božiemu menu nespočíva v nesprávnom vyslovovaní Jeho mena, ale v porušovaní Božieho zákona. Božie meno je Jeho charakter, a ten vidíme odzrkadlený v Jeho zákone a v Ježišovi Kristovi¹⁶⁹. Boží ľud dospel do stavu, v ktorom neustále porušoval Boží zákon, čiže sa každý deň rúhal Božiemu menu. V tejto situácii sa Boh pripravuje na oslobodenie svojho ľudu. Verš nám vraví:

Iz 52, ⁶ Preto pozná môj ľud moje meno, preto, toho dňa, že som to ja, ktorý hovorím: Hľa, tu som!

Boh sa im chystal vyhlásiť svoje meno, aby spoznali Jeho charakter. Dá im svoj zákon. A ako sa toto všetko stane? Osobnou prítomnosťou Boha.

Sloboda, ktorú má Izrael od Egypta, je sloboda od hriechu a otroctva, a to zjavením Božieho kráľovstva, charakteru a spravodlivosti. Boh ich oslobodí tým, že im dá svoju prítomnosť. Pri štúdiu Písma vidíme, že Egypt je synonymom modlársťva, hriechu a opozície voči Kristovi¹⁷⁰. Bol plný falošných bohov, mal boha slnka zvaného Ra. No egyptský národ klesol ešte hlbšie: k uctievaniu zvierat. Klaňali sa býkovi Apisovi (jasne ho vidno v príbehu o zlatom teľati). A v panteóne egyptských bohov nachádzame aj trojicu Isis, Osiris a Horus. Izrael bol v Egypte dennodenne ponorený v tomto pohanstve. Zjavne sa zúčastňoval na zle a modlársťve, ktoré tam prevládalo, a nakoniec bol donútený tak robiť.

Keď šiel Mojžiš k faraónovi po prvýkrát, uviedol tento dôvod, prečo sa od neho žiada, aby nechal Izrael odísť:

2Moj 4, ²³ Odkázal som ti: Prepust' môjho syna, **aby mi slúžil ...**

Izrael zjavne nebol schopný slúžiť Hospodinovi v Egypte.

Ž 105, ⁴² Pamätal na svoje sväté slovo, na Abraháma, svojho služobníka. ⁴³

Radostne vyviedol svoj ľud, svojich vyvolených s plesaním. ⁴⁴ Dal im krajiny pohanov, dostali plody lopoty národov, ⁴⁵ **aby dbali na jeho ustanovenia a zachovávali jeho zákony.** Haleluja!

Boh ich musel vyviešť z Egypta, lebo tam nemohli zachovávať jeho ustanovenia, ani poslúchať jeho zákony. No najsilnejší dôkaz, aký máme o zovretí Izraela v modlársťve a hriechoch Egypta sa nachádza vo výčitke adresovanej ľudu za to, že sa týchto hriechov nechce vzdať:

Ez 20, ⁵ a povedz im: Takto vraví Pán, Hospodin: ,Toho dňa, keď som si vyvolil Izrael, zdvihol som ruku, prisahal som potomstvu Jákobovho domu a dal som sa im poznať v Egypte. Vtedy som zdvihol ruku a prisahal som: »Ja som Hospodin, váš Boh!« ⁶ V ten deň som zdvihol ruku k prísaha, že ich vyvediem z Egypta do krajiny, ktorú som pre nich vyhlíadol, ktorá oplýva

¹⁶⁹ Jn 1,18; Mt 11,27; Jn 17,4, 6

¹⁷⁰ Zj 11,8; Júd 5; Sk 7,39

mliekom a medom. Bola najkrajšia zo všetkých krajín. ⁷ **Povedal som im: »Každý nech odvrhne svoje ohavné modly, ku ktorým upieral oči, a nech sa nepoškrvňuje egyptskými modlami. Ja som Hospodín, váš Boh.«** ⁸ **Oni sa však vzopreli a nechceli ma počúvať. Nikto neodvrhol ohavné modly, ku ktorým upieral oči, ani neopustil egyptské modly.** Vtedy som povedal, že vylejem na nich svoju prchkosť, kým neskončí môj hnev proti nim v Egypte.“

Zistujeme teda, že kým bol Boží ľud v Egypte, potreboval náboženskú reformu. Boh od nich žiadal, aby odvrhli ohavnosti a opustili egyptské modly.

Verš z **Iz 52**, ktorý sme citovali predtým, sa prihovára ľudu na konci času, konkrétne 144 tisícim, a vytvára paralelu s vyslobodením z Egypta. Vyjdenie z Egypta zodpovedá vyjdeniu z tohto zlého sveta do sveta nového, bezhriešneho. No skôr, než sa dostaneme k podrobnostiam procesu oslobodenia, prečítajme si nasledujúce:

Oz 11, ¹ Keď bol Izrael mladý, miloval som ho, z Egypta som povolal svojho syna.

Kristus sa priblížil k Božiemu ľudu, navštívil ho, aby ho zachránil z modlárstva a otroctva. Vyhlásil to v **Iz 52**, keď povedal: „*Tu som.*“ (Budem prítomný.) Kristus im sľubuje svoju prítomnosť s cieľom oslobodiť ich z otroctva hriechu.

No Zjavenie vraví, že Kristus bol ukrižovaný tam v Egypte, tak ako bude znovu vo veľkom meste dlho potom, čo žil prorok Ján.

Zj 11, ⁸ Ich mŕtvolvy budú na námestí veľkého mesta, ktoré sa obrazne volá Sodoma a Egypt, kde bol ukrižovaný aj ich Pán.

A všimame si nasledujúce: tak ako bol Abrahám zachránený z Egypta Kristom, aj:

- Staroveký Izrael bol vyslobodený z Egypta Kristom,
- Kristus bol ako dieťa vyvedený z Egypta,
- Abrahámove deti budú na konci času tiež vierou vyslobodené z duchovného Egypta.

Toto je dielo evanjelia. Dielo, ktoré vykonal Kristus pre Izrael skrze Mojžiša malo hlásať Izraelitom evanjelium, berúc do úvahy, že tá sloboda, ktorú im Boh chcel dať, bola predovšetkým duchovná. Lebo Pavol to popisuje takto:

Heb 4, ² Veď aj nám sa zvestovalo evanjelium rovnako ako aj im. Ale im počuté slovo neosožilo, lebo aj keď ho počuli, vierou s ním nezrástli.

Izraelský ľud, ktorý bol v Egypte a bol vyslobodený, dostal dobrú správu, evanjelium. A kázané im bolo tak dobre, že ak tomu venujeme pozornosť, toto kázanie sa stáva meradlom, ktorým meriame, ako sa má kázať. Rané kresťanstvo dostalo práve také dobré zjavenie Boha v evanjeliu ako to, ktoré dostal Izrael po odchode z Egypta.

Vzostup Mojžiša

Spomíname si, že keď sa počet príslušníkov izraelského národa znásobil, faraón vydal dekrét, že každý narodený židovský chlapec má byť zabitý¹⁷¹. No Mojžišovi rodičia, obidvaja z kmeňa Léviho, sa rozhodli neposlúchnuť faraónov príkaz a Mojžiša tri mesiace skrývali. Keďže skrývanie bolo stále ťažšie, rozhodli sa uplietť košík z trstia a pustiť ho po rieke Níl, pričom staršia sestra ho sledovala. Faraónova dcéra prišla k Nílu so svojimi slúžkami, našla košík a požiadala ich, aby jej ho priniesli. Po otvorení v ňom našla dieťa. Vtedy zasiahla Mojžišova sestra. Zjavne vycítiac u princeznej súcit, ponúkla sa, že medzi židovkami nájde opatrovníčku pre dieťa. Princezná s tým súhlasila a Mojžiša nakoniec vychovali v jeho vlastnej rodine. Keď vyrástol, vzali ho k faraónovej dcére, ktorá ho prijala za svojho a dala mu meno Mojžiš¹⁷².

Štefan to opísal takto:

Sk 7, ²⁰ Práve v tom čase sa narodil Mojžiš, ktorý sa zapáčil Bohu. **V otcovskom dome ho chovali tri mesiace.** ²¹ Keď ho museli odložiť, **ujala sa ho** faraónova dcéra, **ktorá si ho vychovala ako vlastného syna.** ²² Mojžiš bol takto vychovaný vo všetkej múdrosti Egypťanov a bol mocný vo svojich slovách i skutkoch.

Mojžiš bol vyučený všetkým aspektom egyptského poznania. Tiež čítame:

Heb 11, ²³ **Vo viere** ukrývali rodičia Mojžiša tri mesiace po jeho narodení, lebo videli, že dieťa je krásne, a nebáli sa kráľovho rozkazu. ²⁴ Keď **Mojžiš** dospel, **vo viere odoprel volať sa synom faraónovej dcéry.** ²⁵ Radšej si zvolil trpieť s Božím ľudom, než mať dočasné potešenie z hriechu, ²⁶ a **Kristovu potupu** pokladal za väčšie bohatstvo ako poklady Egypta. Mal totiž na zreteli budúcu odmenu.

Zo strany rodičov to bol čin viery, že svojho syna skrývali. Činom viery bolo aj to, že sa nebáli kráľovho príkazu, lebo dôverovali, že Boh sa postará. Rovnako z viery bolo to, že Mojžiš ako dospelý dostal silu konať podľa Božej vôle. Z čoho presne to pozostávalo?

1. Mojžiš odmietol postavenie egyptského princa. Na dosah mal všetky bohatstvá Egypta. Bol vzdelaný vo všetkých umeniach najpokročilejšej civilizácie svojej doby; bol generál, ku ktorého zručnostiam patrilo aj to, že bol výrečný verejný rečník a dokázal veci, ktoré u ľudu národa vzbudzovali obdiv. Podľa úsudku sveta mal pred sebou sľubnú budúcnosť. Všetko toto sa rozhodol dať nabok. A keď Biblia vraví, že odmietol volať sa synom faraónovej dcéry, vraví nám to, že kvôli publicite svojho rozhodnutia naňho naliehali, pokúšali ho, pozývali a tlačili naňho, aby vzal všetky tieto svetské pokušenia.

¹⁷¹ 2Moj 1,15–16

¹⁷² 2Moj 2,1–10

A zrejme si vieme predstaviť všetky tie posmešky a urážky, ktorých sa mu kvôli jeho rozhodnutiu dostalo. Mojžiš však všetko zanechal, aby spojil svoj osud so zotročeným a opovrhovaným národom.

2. Tým, že odprel volať sa synom faraónovej dcéry si teda zvolil, aby s ním zaobchádzali zle, tak ako s Božím ľudom.

3. Tým, že odprel volať sa synom faraónovej dcéry, odmietol potešenie z časných radovánok hriechu.

4. Tým, že si zvolil zlé zaobchádzanie s Božím ľudom, vybral si Božiu cestu a vôľu; vyyvolil si nasledovať cestu Hospodínovu namiesto potešenia z hriešneho života.

5. Cenil si Božie slovo a spojením svojich záujmov s Božím ľudom ocenil Kristovu potupu a považoval ju za poklad. A z čoho pozostáva Kristovo pohanenie?

Heb 13, ¹² Preto aj Ježiš trpel vonku za bránou, aby posvätil ľud svojou krvou.

¹³ Vyjdime teda za ním von z tábora a **znášajme jeho potupu.**

Kristus trpel vonku, zavesený na golgotskom kríži – potupa, ktorú znášal, je kríž. V kontexte kríža čítame:

Rim 15, ³ Lebo ani Kristus nehľadal, čo by sa páčilo jemu samému, ale ako je napísané: **Urážky tých, ktorí teba tupili, padli na mňa.**

Krista urážajú za činenie Božej vôle a tak podobne Kristus znáša potupu v celom svojom ľude, ktorý tiež činí Božiu vôľu. Tí, čo nenávidia Boha, budú vytýkať chyby tým, čo činia Božiu vôľu.

Lk 9, ²³ Všetkým potom povedal: „Ak niekto chce ísť za mnou, **nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž** a nasleduje ma.“

Vidíme teda, že nosenie kríža sebazaprenia¹⁷³ pri urážaní a karhaní existovalo už za čias Egypta. Mojžiš tak mohol povedať:

Gal 2, ¹⁹ **S Kristom som ukrižovaný.** ²⁰ Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus. A život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miloval a vydal seba samého za mňa.

Mojžiš nasledoval príklad Krista, ktorý bol po Adamovom hriechu ochotný dať sám seba a byť počítaný s padlým ľudstvom. Mojžiš v podobnom sebazaprení nasledoval Baránkovo slovo všade tam, kam ho viedlo¹⁷⁴. A všetci sme vyzvaní, aby sme tento príklad nasledovali¹⁷⁵.

6. Prečo Mojžiš odmietol tie žiarivé svetské príležitosti a namiesto nich prijal Kristov kríž? Neobetoval len niečo v prítomnosti s nádejou, že v budúcnosti dostane

¹⁷³ Mt 16,24

¹⁷⁴ Zj 15,3

¹⁷⁵ Heb 13,13

čosi lepšie. Skôr dostal niečo oveľa lepšie v prítomnosti: spoločenstvo s Ježišom Kristom. Mojžiš poznal Krista dost' dobre na to, aby sa radoval, že v Ňom môže počas všetkých tých rokov putovania vydržať, akoby videl Neviditeľného¹⁷⁶.

7. Kristus bol vodcom, ktorý viedol a oslobodil ľud Izraela. Aby bol Izrael vyslobodený z Egypta a dostal dedičstvo, zaslúbenie a odmenu, musel to získať jedine skrze Krista a Jeho potupu.

No hoci Mojžiš poznal Hospodina, stále ho nepoznal dost' dobre. Vidíme to v nasledujúcom incidente, keď mal Mojžiš 40 rokov a už spojil svoj osud s Božím ľudom:

Sk 7,²³ Keď dovŕšil štyridsať rokov, **zatúžil navštíviť svojich bratov**, synov Izraela. ²⁴ Keď videl, ako na jednom z nich páchali bezprávie, obrátil a pomstil utláčaného tým, že Egyptána zabil. ²⁵ **Nazdával sa, že jeho bratia pochopia, že Boh im jeho rukou prináša záchranu. Oni však nepochopili.**

²⁶ Nasledujúci deň sa medzi nimi objavil, práve keď sa vadili, a dohováral im, aby sa zmierili: ‚Muži, veď ste bratia! Prečo teda jeden druhému ubližujete?‘

²⁷ Tu ho ten, čo krivdil svojmu blížnemu, odstrčil a povedal: ‚Kto ťa ustanovil za knieža a sudcu nad nami? ²⁸ Vari ma chceš zabiť, ako si včera zabil toho Egyptána?‘ ²⁹ Po týchto slovách Mojžiš ušiel a býval ako cudzinec v krajine Midjánčanov, kde sa mu narodili dvaja synovia.

Mojžiš zjavne vedel, že čas oslobodenia je blízko, a vedel a chápal, že Boh oslobodí jeho ľud prostredníctvom neho. A nielen to: veril a chápal, že ľud Izraela to vie a chápe práve tak ako on.

Je pravda, že Hospodinovým zámerom bolo oslobodiť Izrael rukou Mojžiša. No ľud Izraela to nevedel a nechápal. A Mojžišov pokus o oslobodenie svojho ľudu od útlaku sa kvôli nevedomosti ľudu o ňom ako Božom nástroji skončil obrovským zlyhaním. A tiež, hoci Mojžiš vedel, že má byť Božím nástrojom, **nevedel, ako chce Boh vyslobodiť Izrael, a predpokladal, že deti Izraela oslobodí vo svojej vlastnej sile a sile svojich vedomostí a vojenského umenia.** Túto svoju vlastnú predstavu o spravodlivosti vložil do zabitia Egyptána. Lenže sloboda zamýšľaná Bohom pre Jeho ľud bude získaná inými prostriedkami, lebo toto nebolo podľa Božej spravodlivosti:

Jk 1,²⁰ Lebo hnev muža nepôsobí spravodlivosti Božej.

Božie zaslúbenia sú splnené Ním samým. Mojžiš sa pokúsil splniť Božie zaslúbenie vo vlastnej sile a telesnými prostriedkami, pričom ignoroval, že:

2Kor 10,⁴ **Zbrane nášho boja nie sú telesné,** ale od Boha majú moc zboriť hradby.

¹⁷⁶ Heb 11,27

Ef 6, ¹² **Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcam tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach.**

Mojžiš nevidel, že Hospodín splní svoje zaslúbenie skôr duchovným, než telesným spôsobom. Boh sa chystal vyhlásiť v oslobodení ľudu Izraela svoje meno a spravodlivosť, a to vôbec nie je možné telesnými metódami.

V súčasnosti tiež čelíme podobným situáciám útlaku medzi ľuďmi. Rodiny sa dostávajú do situácie, keď sa musia zadlžiť, čo Písma definujú ako slúženie¹⁷⁷, aby dosiahli životný štýl podľa požiadaviek spoločnosti, čo vedie obidvoch rodičov k robeniu nadčasov, aby si ho udržali. To znamená málo času na duchovný život po vyčerpaní týždni. Rodičia a deti tak pasívne prijímajú čokoľvek, čo je v svetskej atmosfére – miesto zamorené krokodílmi, alebo – ako to vyjadruje Biblia –: „*Babylon ... stal sa príbytkom démonov, ... žalárom každého vtáka nečistého a nenávideného*“¹⁷⁸. V tomto zmysle dnes existuje otroctvo práve tak ako v Egypte. No tak včera, ako aj dnes, sa nezmenila Božia starosť nad utláčanými. Lebo čítame:

Prísł 14, ³¹ **Ten, čo utláča biedneho, potupuje svojho Tvorcu ...**

Ž 69, ³⁴ **lebo Hospodín počuje chudobných ...**

Ž 140, ¹⁴ **Viem, že Hospodín rozrieši spor biedneho, chudobným vymôže právo.**

Mohlo by to byť, že naše svetské služobníctvo navzájom súvisí s duchovnom ako to bolo v prípade Izraela in Egypte? Božie metódy sa nezmenili, On nás chce duchovne oslobodiť a potom sa staneme materiálne slobodnými. Lebo Boh, spravodlivosť, sa nedá uvaliť násilím. Použitie sily na obranu znamená odmietnuť Božiu obranu a vojsť do tej istej kategórie ako utláčatelia. To preto Písmo vraví:

Jk 5, ⁶ **Odsúdili ste a zabili ste spravodlivého – neodporuje vám!**

Vidíme, že to spravodlivý nevzdoruje. Človek, ktorého Boh ospravedľňuje, necháva všetko v Hospodinových rukách. To preto samotný Kristus povedal:

Mt 5, ³⁹ **... Neprotivte sa zlému! Naopak: Tomu, kto ťa udrie po pravom líci, nadstav aj ľavé.**

Zbrane odporu sú duchovné. Máme vzdorovať hriechu, nie používať hriech na ukončenie hriechu. Tých, čo tomuto rozumejú, nazýva Boh spravodlivými.

Ak nemali utláčaných oslobodiť ľudské spôsoby, čo teda? Je to dobrá správa o Kristovi, Jeho kríži a potupe, Jeho pozvanie a výzva na sebazapieranie a vstup do spoločenstva s

¹⁷⁷ Prísł 22,7

¹⁷⁸ Zj 18,2

Ním. Je to jediný prostriedok, ktorý prinesie pravú slobodu od hriechu a súčasne aj fyzickú slobodu. Zjavovalo sa to jednotlivito a kolektívne počas celých dejín, ale v tom najúplnejšom zmysle sa to prejaví na konci času.

V tomto príbehu zist'ujeme, že Mojžiš bol v starej zmluve. Stále nebol pripravený na veľkú úlohu, pred ktorou stál. Potom ušiel a žil ako cudzinec v Midjánsku, kde bol 40 rokov pastierom. Musel sa odpútať od všetkého, čo sa naučil ako syn faraónovej dcéry, a učiť sa o Bohu a Jeho charaktere.

Mojžiš musel zabudnúť na Egypt. Všetky vplyvy, ktoré ho obklopovali, jeho láska k adoptívnej matke, jeho vlastné postavenie, podvod, ktorým oplývajú medziľudské vzťahy v týchto prostrediach, náboženský mysticismus, nekritická chvála – všetko toto muselo byť zabudnuté. Mojžiš si vytvorí nové charakterové návyky len zanechaním veľkolepých budov a honosných obradov pohanského náboženstva a životom na púšti, kde sa staral o zvieratá.

V samote hôr a jase hviezdnej oblohy bude citlivejší na pôsobenie Božieho Ducha. Bude tam zjavná Božia majestátnosť. Svoje duševné úsilie bude môcť zamerať na Boha. Tam, preč od civilizácie, si osvojí veľa lekcíí. Sebazapieraním v starostlivosti o ovce a v drsnom prostredí sa naučí trpezlivosti a utišovaniu svojich vášní, a to až do tej miery, že neskôr o ňom povedia:

4Moj 12, ³ Mojžiš bol **veľmi pokorný** človek, najpokornejší, aký kedy na zemi žil.

Väčšina by toto 40-ročné obdobie považovala za plytvanie časom, ale Boh to tak nevidel. Videl, že všetok tento čas treba stráviť vykonávaním prostej práce pastiera. Potreboval rozvinúť všetky vlastnosti, ktoré mu umožnia starať sa o ľud Izraela, a táto práca na púšti sa stala ideálnou školou. Potreboval sa naučiť poslušnosti. Len bytím v úplnom súlade s Bohom bude schopný vyučovať Božiu vôľu.

Boží zámer

Boh je spaľujúci oheň

Je to pastier Mojžiš, teraz 80-ročný a veľmi vzdialený od svojej egyptskej minulosti, kto prichádza k vrchu Hóreb (alebo Sínaj) a vidí horiaci krík.

2Moj 3, ²Tam sa mu v plameni horiaceho kra zjavil **Hospodinov anjel**. Mojžiš videl, ako **ker horí a nezhára**. ³ Povedal si: „Pôjdem pozrieť na ten zvláštny jav, prečo ker nezhára.“ ⁴ Keď Hospodin videl, že sa ide pozrieť, **Boh ho oslovil z kra:** „Mojžiš, Mojžiš!“ On odpovedal: „Tu som.“ ⁵ Boh povedal: „Nepribližuj sa! Vyzuj si sandále, lebo miesto, na ktorom stojíš, je svätá pôda.“ ⁶ Potom mu povedal: „Ja som Boh tvojho otca – Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jáкова.“ Vtedy si **Mojžiš zakryl tvár, lebo sa bál pozrieť na Boha**.

Tento Hospodinov anjel je posol¹⁷⁹ Hospodina¹⁸⁰, sám Ježiš, ktorý je neskôr opakovane spomínaný počas celej knihy Exodus. Keď Hospodin videl, že Mojžiš sa ide pozrieť, čo sa to deje, zavolať naňho sprostred kra. Ten horel, ale nezháral. Ohľadom tohto zist'ujeme:

Heb 12, ²⁹ Ved' náš Boh je stravujúci oheň.

Boh je spaľujúci oheň a ker predsa nezhořel. A čítame:

Iz 33, ¹⁴ Hriešnici sa trasú na Sione, pokrytcov zachvacuje strach. **Kto z nás môže bývať pri stravujúcom ohni? Kto z nás môže bývať pri večných plameňoch?**

Boh je zjavne ohňom stravujúcim hriech a hriešnika, bez strávenia toho, čo nie je – alebo čo nemá – hriech. A v tomto kontexte sa Mojžiš bál hľadiť na Boha. Lebo vedel, že Boh je:

1Tim 6, ¹⁶ on, ktorý jediný má nesmrteľnosť a prebýva v neprístupnom svetle, ktorého nikto z ľudí nevidel a **ani nemôže vidieť**.

Mojžiš už vedel, že hriešnik nemôže vidieť Boha a zostať pritom nažive¹⁸¹. Preto sa skryl alebo zakryl si tvár.

¹⁷⁹ Strong #4397, מַלְאָכִים **mal'ák**, *mal-ók'*; z nepoužívaného koreňa, ktorý znamená *vyslať* ako zástupcu; *posol*; špec. Boha, t.j. *anjel* (tiež prorok, kňaz alebo učiteľ), – veľvyslanec, anjel, kráľ, posol.

¹⁸⁰ Mal 3,1

¹⁸¹ 2Moj 33,20

Božia túžba po Izraeli

Boh žiada Mojžiša, aby sa vyzul, lebo miesto, na ktorom stojí, je svätá zem. Na zemine tohto miesta nebolo nič zvláštne. To Božia prítomnosť ho robila svätým:

3Moj 11, ⁴⁵ lebo ja som Hospodin, ktorý vás vyviedol z Egypta, aby som bol vašim Bohom. **Buďte teda svätí, lebo ja som svätý!**

Boh je svätý a Jeho sláva posväčuje:

2Moj 29, ⁴³ Tam sa budem stretávať s Izraelitmi, to miesto **bude posvätené mojou slávou.**

Boh sa tiež identifikuje ako ten, kto dal zaslúbenia Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi. Mojžišovi to má pripomenúť dedičstvo minulosti a zaslúbenia ich budúcnosti. Boh prichádza zopakovať tú istú zmluvu, ktorú uzatvoril s Abrahámom, ale teraz s izraelským národom v osobe Mojžiša.

2Moj 3, ¹⁰ „Teraz choď, posielam ťa k faraónovi. Vyved' môj ľud, Izraelitov, z Egypta!“

¹¹ Mojžiš však povedal Bohu: „Ktože som ja, aby som šiel k faraónovi a vyviedol Izraelitov z Egypta?“

¹² Boh ho uistil: „**Budem s tebou.** Toto ti bude znamením, že som ťa ja poslal: Keď vyvedieš ľud z Egypta, budete slúžiť Bohu na tomto vrchu.“

Boh zamýšľa vyviesť Izrael z Egypta, aby ho vyslobodil z hriechu. Spomeňte si, že život v krajine bez víťazstva nad hriechom nestačil, aby sa to pokladalo za prijatie zaslúbenia, ako to uviedol Štefan:

Sk 7, ⁴ Potom odišiel z krajiny Chaldecov a usadil sa v Charáne. A odtiaľ ho Boh po smrti jeho otca presťahoval do tejto krajiny, v ktorej vy teraz žijete.

⁵ V nej mu nedal dedičný podiel ani na stopu nohy, ale prisľúbil, že túto krajinu dá do vlastníctva jemu a po ňom jeho potomstvu, hoci nemal dieťa.“

Dozvedáme sa, že to bolo zaslúbené Abrahámovi a že to bude ako majetok dané jemu a po ňom jeho potomstvu *navždy*. Dozvedáme sa teda, že splnenie zaslúbenia si vyžadovalo vzkriesenie Abraháma, a že danie vlastníctva bude tak pre Abraháma, ako aj jeho Semeno spolu. A ďalej čítame:

Sk 7, ¹⁷ Keď sa blížil čas, aby Boh splnil sľub, ktorý dal pod prísahou Abrahámovi, ľud sa v Egypte rozmnožoval,

Čas zaslúbenia sa priblížil. Keď je Mojžiš vyzvaný, aby hovoril s faraónom, bol blízko čas na splnenie zaslúbenia daného Abrahámovi. A v čom spočívalo? Čítame:

Rim 4, ¹³ Ved' zaslúbenie, že bude dedičom sveta, nedostal Abrahám a jeho potomstvo skrze Zákon, ale na základe spravodlivosti z viery.

Zasľúbenie dané Abrahámovi bolo zasľúbenie zeme – „[celého] sveta“. Božím zasľúbením bolo dedičstvo novej obnovej Zeme, dané Abrahámovi a jeho Semenu spolu. A Pavol nám vysvetľuje:

Gal 3, ¹⁶ **Prísľuby boli dané Abrahámovi a jeho potomkovi.** Nehovorí: „a potomkom“, akoby šlo o mnohých, ale o jedného: a tvojmu potomkovi, a **ním je Kristus.**

Zasľúbenie dedičstva zeme, vrátenie stratenej zeme, bolo dané Abrahámovi a Kristovi, a všetkým tým, čo sú Kristovi. **Keď Boh hodlal vyslobodiť Izrael z Egypta a dať im zem ako dedičstvo. Dať im ju spolu s Abrahámom a Semenom, ktorým je Kristus a všetci tí, čo sú Jeho.** Boh mal v tej chvíli v úmysle začať plniť zasľúbenie dané Abrahámovi.

Aby sa to stalo a aby zasľúbenie dostali spoločne, musel by byť vzkriesený Abrahám a celý zvyšok Jeho semena, ktorý už pomrel. Boh bol pripravený vyslobodiť Izrael a dostať ho do takej výhodnej situácie, aby sa mohlo prejaviť Semeno, čiže Kristus a všetci tí, čo sú Jeho. Božím zámerom bolo priniest celému svetu dobrú správu evanjelia a dokončiť dielo vykúpenia.

Nevieme, ako dlho by to bolo trvalo. Ako referenciu máme príbeh o dvanástich učeníkoch, ktorí ovplyvnili svet za jednu generáciu. Štefan však vraví to, že splnenie zasľúbenia daného Abrahámovi a jeho Semenu sa priblížilo pri vyslobodení vykonanom Mojžišovou rukou.

Stanovili sme si toto, o čom nájdeme dodatočné dôkazy, keď sa bude príbeh rozvíjať, tak sa vráťme k Štefanovej reči, lebo túto koncepciu treba posilniť zdôraznením konkrétneho slova. Štefan povedal,

Sk 7, ¹⁷ **Keď sa blížil čas, aby Boh splnil sľub, ktorý dal pod prísahou Abrahámovi, ľud sa v Egypte rozmnožoval,**

„*Keď sa blížil čas, aby Boh splnil sľub, ktorý dal pod prísahou.*“ Akej prísahy sa to týka?

Boh prisahal v náš prospech potom, čo Abrahám obetoval svojho milovaného jednorodného syna¹⁸². A v tej chvíli Boh plánoval splniť Abrahámovi, Kristovi a tým, čo sú Jeho, konkrétne tieto zasľúbenia. Prečítajme si to znovu:

1Moj 22, ¹⁵ **Hospodinov anjel znova zavolať z neba na Abraháma** ¹⁶ **a povedal: „Na seba samého som prisahal,“ znie výrok Hospodina: „pretože si to urobil a neodoprel si mi svojho jediného syna,** ¹⁷ **určite ťa požehnám a rozmnožím tvoje potomstvo ako hviezdy na nebi a ako piesok na morskom brehu; tvoje potomstvo sa zmocní brány svojich nepriateľov.** ¹⁸ **Pretože si**

¹⁸² Heb 11,17

poslúchol môj hlas, **v tvojom potomstve budú požehnané všetky národy zeme.**“

Zasľúbenie, že Semeno Abraháma sa zmocní brány svojich nepriateľov je zasľúbením víťazstva nad hriechom skrze Ježiša Krista. To preto vraví:

1Moj 3,¹⁵ **Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ...**

Toto zasľúbenie dané Abrahámovi bolo to isté, ktoré dostal Adam a Eva. Je to splnenie zasľúbenia, že Kristovi nepriatelia sa stanú podnožkou Jeho nohám¹⁸³. Potvrďujeme to, keď Zachariáš naplnený Duchom Svätým prorokuje:

Lk 1,⁷¹ **že nás oslobodí od našich nepriateľov a z rúk všetkých, čo nás nenávidia.**⁷² **Preukázal milosrdenstvo našim otcom a rozpamätal sa na svoju svätú zmluvu,**⁷³ **na prísahu, ktorou sa zaviazal nášmu otcovi Abrahámovi;**⁷⁴ **umožní nám, aby sme po vyslobodení z rúk nepriateľov slúžili mu bez strachu**⁷⁵ **vo svätosti a v spravodlivosti pred jeho tvárou po všetky naše dni.**

Zachariáš odkazuje priamo na prísahu danú Abrahámovi a potvrdzuje nám, že Boh pôsobí, že sa zmocňujeme brány našich nepriateľov¹⁸⁴ – tým, že nás skrze Ježiša, Božieho Baránka, oslobodzuje od našich hriechov¹⁸⁵. Skrze Krista sme vyslobodení, aby sme mohli slúžiť nášmu Bohu vo svätosti a spravodlivosti.

Proroctvo znie, že by sme Mu mohli slúžiť bez strachu. Žiada si to poznanie Boha a Jeho lásky, lebo len dokonalá láska vyháňa strach¹⁸⁶. Len Kristus¹⁸⁷, Boží Syn, ju plne pozná a môže nám ju zjaviť. Teda len On mohol rozdrviť hadovi hlavu tým, že dosiahol nasledujúce:

Jz 1,¹⁸ **a Živý. Bol som mŕtvy a hľa, žijem na veky vekov a mám kľúče smrti a podsvetia.**

1Kor 15,²⁶ **Ako posledný nepriateľ bude zničená smrť.**

Zasľúbenie zahŕňalo zrušenie smrti. Vzkriesením z mŕtvych bude Abrahám a všetci tí, čo sú Kristovi, oslobodený od svojich nepriateľov, pamätajúc, že nebojujeme proti krvi a telu. Náš najväčší nepriateľ je Satan, ktorý vládol nad nami mocou strachu zo smrti¹⁸⁸.

Všetko toto bol Boh pripravený vykonať v čase vyslobodenia z Egypta. A preto im Boh skrze Mojžiša na úpäť Sínaja vraví:

¹⁸³ Heb 1,13; 10,13

¹⁸⁴ Rim 16,20

¹⁸⁵ Jn 1,29

¹⁸⁶ 1Jn 4.8.9.16–18

¹⁸⁷ Mt 11,27

¹⁸⁸ Heb 2,14

2Moj 19, ⁶ Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom.' Toto povieš Izraelitom.“

Povolanie za kňazov platí pre celý národ, nielen pre kmeň Léviho. Je to povolanie k službe Melchizedeka, ktorý bol kráľom a kňazom. Je to povolanie, aby ľud Izraela rozdával chlieb a víno¹⁸⁹ a mohol požehnávať všetky národy zeme¹⁹⁰. Je to presne to isté povolanie, ktoré Ježiš žiada od nás:

1Pt 2, ⁹ Vy však ste vyvolený rod, **kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na vlastníctvo**, aby ste oznámili veľké skutky toho, čo vás povolal z temnoty do svojho predivného svetla

Ľud Izraela bol vtedy povolaný, aby bol svetlom národom sveta. V tejto globálnej misii hlásania evanjelia bude prvou krajinou, v ktorej budú prebývať ako misionári kríža, práve Kanán, lebo toto vraví Hospodin Mojžišovi z horiaceho kra:

2Moj 3, ⁷ Hospodin mu povedal: „Dobre som si všimol útrapy svojho ľudu v Egypte. Počul som jeho volanie o pomoc pod údermi poháňáčov a viem o jeho bolestiach. ⁸ Preto som zostúpil, aby som ho vyslobodil z moci Egypta a vyviedol z tej krajiny do krajiny dobrej a rozľahlej, oplývajúcej mliekom a medom, kde bývajú Kanánčania, Chetiti, Amorejčania, Perizzejci, Chivviji a Jebúseji. ⁹ Kvílenie Izraelitov došlo ku mne a videl som aj ich utrpenie, i to, ako ich Egyptčania utláčajú.“

Pred 40 rokmi nebola doba na to, aby sa toto stalo. Ako teda Mojžiš zareaguje na Božie slovo?

Božie meno

K tomu všetkému sa Mojžiš pýta:

2Moj 3, ¹³ Mojžiš sa však Boha opýtal: „Keď prídem k Izraelitom a poviem im: ‚Boh vašich otcov ma posielal k vám‘ a oni sa ma spýtajú: ‚Aké je jeho meno?‘, čo im poviem?“ ¹⁴ Boh povedal Mojžišovi: „Ja som, ktorý som“; a dodal: „Izraelitom povieš: ‚Ja som‘ ma poslal k vám.““

Výraz JA SOM má plno významov. Zahŕňa nasledujúce:

- Som, ktorý som,
- Som, ktorý je,
- Som, ktorý bol,
- Som, ktorý existuje,
- Som, ktorý bude,

¹⁸⁹ 1Moj 14,18–19; 1Kor 11,24–25

¹⁹⁰ 1Moj 12,3

- Som, ktorý trvá atď.

Tie isté odkazy nachádzame v Starej zmluve, keď sa odkazuje na živého Boha¹⁹¹, na Toho, ktorý má život sám v sebe¹⁹² a Toho, ktorý bol, je a príde¹⁹³. Vidíme teda, že Boh je život: život dal, naďalej ho dáva a príde dať ten večný. Aké príhodné je toto meno, keď vidíme všetko, čo Boh zamýšľal urobiť s Izraelom!

A keď Boh vraví Mojžišovi: „Som, ktorý som“, mohli by sme sa spýtať: A čo je Boh? V Biblii čítame, že Boh je láska¹⁹⁴. Tiež čítame, že Boh je Duch¹⁹⁵. No čo iné je ešte v Božom mene?

Rim 2,²³ Hrdíš sa Zákomom, ale **prestupovaním** Zákona zneuctuješ Boha,²⁴ ako je napísané: Pre vás sa medzi pohanmi rúhajú Božiemu menu.

Meno je charakter, a nakoľko hovoríme o Bohu, je to Boží charakter. Ten sa odráža alebo zjavuje v Jeho zákone. Zákon lásky je prepisom Jeho charakteru. Teda vyhlasovanie a zjavovanie Božieho mena je vyhlasovaním a zjavovaním Božieho charakteru. A práve v tomto zmysle sa Ježiš modlí k Otcovi: „*Zjavil som tvoje meno.*“¹⁹⁶ To Kristus svojím životom, každým slovom, činom, pohľadom, gestom dokonale hlásal láskyplný – dokonale zákon spĺňajúci – charakter nášho nebeského Otca. Vidíme teda význam a posolstvo Božieho mena, ktoré je dané Mojžišovi.

2Moj 3,¹⁵ Boh ešte povedal Mojžišovi: „Izraelitom povedz toto: ‚Poslal ma k vám Hospodin, Boh vašich otcov – Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jákoba.‘ **Toto je moje meno naveky, ktorým si ma budú pripomínať a vzývať z pokolenia na pokolenie.**“

Boh vyhlasuje Mojžišovi svoje meno, vysvetľuje Jeho vlastnosti a poveruje Mojžiša hlásaním Jeho mena Izraelitom. Takto sa začína proces narastajúceho zjavovania slávneho Božieho charakteru, a to najskôr Mojžišovi, potom Izraelu, potom faraónovi a Egyptanom, s vyvrcholením v zjavení Mojžišovi a Izraelu na vrchu Sínaj¹⁹⁷.

Boží vzor

Boh posielal Mojžiša, aby hovoril s Izraelitmi, konkrétne so staršími z ľudu, aby im povedal, že Boh videl, čo sa im deje v Egypte, a o zasľúbení, ktoré im Boh dáva:

2Moj 3,¹⁷ ... Vyvediem vás z egyptského útľaku ...

¹⁹¹ Sk 14,15; 1Tes 1,9, Mt 16,16, 1Tim 3,15

¹⁹² Jn 5,26

¹⁹³ Zj 1,4; 4,8

¹⁹⁴ 1Jn 4,8

¹⁹⁵ Jn 4,24

¹⁹⁶ Jn 17,6

¹⁹⁷ Dan 9,15; Iz 63,14

Hospodin tiež vraví Mojžišovi a izraelitským starším, aby hovorili s kráľom Egypta.

Je zaujímavé, že Mojžiš, ktorý bol pred 40 rokmi ochotný v tomto diele pokročiť, si teraz nie je taký istý. Nebudeme hovoriť o tom rozhovore a znameniach, ktoré mu Boh dal. No spomenieme, že keď Boh dáva zasľúbenie a požiadavku, príjemcu zvesti tiež uschopňuje. A tak Boh povoláva Mojžišovho brata Árona, aby mu bol hovorcom. Podrobnosti čítame tu:

2Moj 4, ¹⁴ Nato sa Hospodin rozhneval na Mojžiša a povedal: „Nie je azda tvoj brat Áron, ten Léviovec? Viem, že **on je veľmi výrečný**; veď ti už ide v ústrety a úprimne sa poteší, keď ťa uvidí. ¹⁵ **Budeš sa s ním rozprávať a do úst mu vložíš slová. Ja budem s tvojimi i s jeho ústami a poučím vás, čo máte robiť.** ¹⁶ **On namiesto teba osloví ľud, on ti bude ústami a ty mu budeš zastupovať Boha.“**

A tiež čítame:

2Moj 7, ¹ Hospodin povedal Mojžišovi: „**Ustanovujem ťa, aby si pred faraónom zastupoval Boha a tvoj brat Áron bude твоjím prorokom:** ² Ty mu povieš všetko, čo ti prikážem a tvoj brat Áron bude hovoriť s faraónom, aby prepustil Izraelitov zo svojej krajiny.“

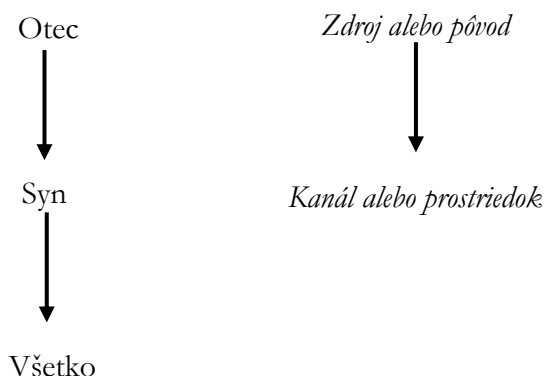
Keď Mojžiš trval na svojej neschopnosti, Boh mu dáva riešenie založené na vzťahu medzi Otcom a Synom.

1Kor 8, ⁶ no my máme jedného Boha Otca, **z ktorého** je všetko a my sme tu pre neho, a jedného Pána Ježiša Krista, **skrze ktorého** je všetko a aj my sme skrze neho.

Otec je zdroj a z Neho je všetko. Ježiš je kanál, prostriedok¹⁹⁸, skrze ktorý má všetko svoju existenciu a trvanie¹⁹⁹. Otec robí všetko skrze Syna. Syn zjavuje a oznamuje Otcovu vôľu, je počuteľným vyjadrením Otcových myšlienok, a následkom toho je nazvaný Božím slovom.

¹⁹⁸ Heb 1,2

¹⁹⁹ Jn 1,2,3; Kol 1,17

Boh v nich, Mojžišovi a Áronovi, učinil predobraz Boha a Krista, v ktorom je Mojžiš symbolom Boha, pravým stvárnením (lebo Boh nemôže klamať) seba samého, čiže bytosti, osoby, a Áron je symbolom Krista, počuteľným vyjadrením Mojžišových myšlienok a slov. Takto sa Mojžiš podľa Božieho vzoru stáva zdrojom a Áron prostriedkom posolstva²⁰⁰.

Boh tiež sľúbil, že Mojžiša a Árona vyučí, čo a ako by mali povedať, zasľúbenie novej zmluvy:

Mt 10, ²⁰ Veď to nebudete hovoriť vy, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás.

Takto Boh uschopňuje Mojžiša a Árona, aby hovorili k starším Izraela, izraelskému národu a faraónovi.

Náboženská sloboda

A posolstvo na odovzdanie faraónovi je nasledujúce:

2Moj 3, ¹⁸ „Keď poslušnu tvoj hlas, pôjdeš so staršími Izraela k egyptskému kráľovi a poviete mu: **Stretol sa s nami Hospodin, Boh Hebrejov.** Teraz máme ísť na trojdňovú cestu na púšť a obetovať Hospodinovi, svojmu Bohu.““

A okrem toho:

2Moj 5, ¹ Potom Mojžiš a Áron predstúpili pred faraóna a povedali: „Toto hovorí Hospodin, Boh Izraela: **Prepusť môj ľud, aby mi na púšti pripravil slávnosť!**““

²⁰⁰ 1Kor 8,6

² Faraón však odpovedal: „Kto je Hospodin, aby som ho poslúchol a prepustil Izrael? Hospodina nepoznám a Izrael neprepustím.“

³ Oni mu povedali: „**Stretol sa s nami Boh Hebrejov.** Dovoľ nám odísť na púšť do vzdialenosti troch dní cesty a obetovať Hospodinovi, nášmu Bohu, **aby nás nepotrestal morom alebo mečom.**“

Ako prvé si všimneme, že Hospodin Boh vraví, že sa „stretol s“ Hebrejmi. Je to zaujímavý výraz. Ovce sa stratili a Dobrý Pastier ich vyšiel hľadať²⁰¹. Nájde ich stratené a zotročené v ich hriechoch a podrobené krutej službe.

Ako ďalšie si všimneme, že Boh vraví Mojžišovi, aby vyžiadal povolenie od faraóna. Aké je to zaujímavé a úžasné! Neprídu tam, nevykopnú dvere a nejačia: „Odchádzame!“ Vôbec nie. A nevyvádza ich ani potajomky. Namiesto toho ich takto učí rešpektu k ustanovenému vedeniu, cez Mojžiša apeluje, aby bolo ľudu dovolené odísť.

Ďalšia vec na zdôraznenie z tohto textu je tá, že prvá žiadosť faraónovi je o povolení ísť na 3-dňovú cestu na púšť. Načo? Aby obetovali Bohu. A je to načisto oprávnené, lebo obeť, ktoré chcel priniesť ľudu Izraela boli pre Egyptanov ohavnosťou. Keby tak robili v ich prítomnosti, hrozilo by im ukameňovanie²⁰². Ba čo viac, žiadalo sa aj o povolenie ísť na vzdialenosť troch dní cesty na púšť na prípravu slávnosti. Boh pre nich plánoval duchovné ústranie. Nemohli byť duchovne pripravení bez toho, aby najprv mali duchovnú obnovu, slávnosť, miesto, kde môžu byť preč od typického víru otroctva a každodenných starostí a venovať sa výlučne sebe, aby uvažovali o Božej prozreteľnosti, požehnaníach a slovách. Táto požiadavka – „*Prepusť môj ľud, aby mi na púšti pripravil slávnosť*“ – má odteraz vedľajší význam náboženskej slobody.

Ďalším aspektom je to, že keby Boh nemohol mať spoločenstvo so svojím ľuďom, „*dopadne na nás mor alebo meč*“, vraví Mojžiš, čím do toho zahŕňa tak izraelský národ, ako aj Egyptanov. Egypt sa odpojil od zdroja života a následkom má byť pohroma. Boh im však ponúka šancu, aby znovu vošli pod Jeho ochranu tým, že požehnajú Izraelitov náboženskou slobodou. Toto odmietnutie Boha by dalo Satanovi voľnú ruku nad zemou, čo by viedlo k moru a meču, čo nám dáva tušiť udalosti predpovedaných udalostí doby konca²⁰³.

Toto bola počiatočná žiadosť, aby faraón dovolil ľudu mať slávnosť alebo duchovné útočisko a potom sa vrátiť, aby bolo to prijaté požehnanie následne vyliate aj na Egyptanov. Aká bola odozva?

2Moj 5, 2“ ... Kto je Hospodin, aby som ho poslúchol a prepustil Izrael? Hospodina nepoznám a Izrael neprepustím.“

²⁰¹ Lk 15,3–7

²⁰² 2Moj 8,22

²⁰³ Zj 13,14–17; 14,9–11

Toto odmietnutie, toto zámerné nepoznanie Boha, sa nakoniec stane symbolom, ktorý nachádzame počas celých zvyšných dejín ľudstva. Jasne vidíme zjavené semená ateizmu, ktorého motto znie: Kto je Boh? Nedlhujem Mu nič, prečo by som Ho mal počúvať?

Božia túžba po faraónovi a egyptskom ľude

Pýtame sa však sami seba: Aký bol Boží zámer ohľadom faraóna a egyptského národa? Pamätajme, čo povedal Peter:

Sk 10, ³⁴ Peter sa teda ujal slova a povedal: „Naozaj poznávam, že Boh nikoho neuprednostňuje, ³⁵ ale v každom národe mu je milý ten, kto sa ho bojí a koná spravodlivo.“

Platí to po celé veky, lebo Boh sa nemení²⁰⁴. Pri každom človeku a skupine ľudí je dokonale nestranný. Je mu milý každý, kto vo svojom svedomí počúva Jeho hlas. Snaží sa požeňať každého svojím svetlom a vyslobodením. Pamätáme:

1Tim 2, ³ Toto je dobré a príjemné pred Bohom, naším Spasiteľom, ⁴ **ktorý chce, aby všetci ľudia boli spasení** a spoznali pravdu.

Boh túži po tom, aby boli všetci ľudia spasení. Túži, aby všetci dospeli k poznaniu pravdy o Ňom ako je zjavená v Kristovi, a pravdy ohľadom seba a svojho stavu. Tiež čítame:

Ez 33, ¹¹ Povedz im: ‚Ako žijem,‘ znie výrok Pána, Hospodina, ‚**nemám záľubu v smrti bezbožného**, ale v tom, že sa bezbožný odvráti od svojho spôsobu života a bude žiť. Odvráťte sa, odvráťte od svojich zlých spôsobov života! Prečo máte vymrieť, dom Izraela?‘

Boh nechce smrť bezbožných. Túži, aby všetci žili, a patril tam aj Egypt vo svojom hriešnom stave.

Po stanovení tohto si spomenieme, že zaslúbenie bolo dané každému, kto bude v Kristovi. Ježiš je ten jediný, kto môže vykonať pravú obriezku, obriezku srdca.

Gal 3, ²⁸ Nie je ani Žid, ani Grék, nie je ani otrok, ani slobodný, nie je muž a žena, lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi. ²⁹ **A ak ste Kristovi, ste Abrahámovo potomstvo a podľa prislúbenia dedičia.**

Nezáleží na tom, či ste Grék, Žid, Egyptan alebo Taliban. Ak sme Kristovi, sme Jeho a dedičia zaslúbenia daného Abrahámovi. Keď je to takto, zaslúbenie zahŕňalo aj všetkých Egyptanov, konkrétne tých, čo Mu verili. Zaslúbenie dané Abrahámovi sa malo rozšíriť na všetky národy zeme, počnúc Egyptom, ktorému mali Izraeliti kázať evanjelium. Zaslúbenie nezahŕňalo tých, čo neverili Hospodinovmu slovu, bez ohľadu na to, či to

²⁰⁴ Jk 1,17; 4Moj 23,19

boli Izraeliti alebo Egypt'ania. A v rámci túžby po egyptskom národe túžil Boh konkrétne po faraónovi. Prečítajme si to:

2Moj 9, ¹³ Hospodin povedal Mojžišovi: „Včasráno predstúp pred faraóna a povedz mu: ‚Toto hovorí Hospodin, Boh Hebrejov: Prepust' môj ľud, aby mi slúžil.‘ ... ¹⁶ **Ale práve preto som ťa postavil, aby som na tebe mohol ukázať svoju moc a aby sa po celej zemi rozprávalo o mojom mene.“**

Prečo ho Boh dosadil ako faraóna? Spomeňme si, že to Boh zosadzuje a ustanovuje kráľov²⁰⁵. Načo Boh udržal faraóna pri moci? Prečo mu až do tej chvíle zachoval a ochránil život? Aby na ňom ukázal svoju moc, aby sa Jeho meno hlásalo po celej Zemi. A čo je to Božia moc?

1Kor 1, ²³ my však hlásame Krista ukrižovaného... ²⁴ ... **Krista, Božiu moc a Božiu múdrosť.**

Rim 1, ¹⁶ Veď ja sa nehanbím za **evanjelium Kristovo, lebo ono je Božou mocou** na spásu pre každého veriaceho, najprv Žida, potom Gréka.

Vidíme teda, že Božou mocou je Kristus. A táto moc sa nachádza v evanjeliu, dobrej správe. Je mocou pre tých, čo veria. Evanjelium je moc na spásu každému, kto verí, nech je odkiaľkoľvek. A Boh túži dať nám moc, aby sme mali hojnejšie života:

Iz 40, ²⁹ On dáva ustalému **silu** a tomu, kto nemá vlády, hojne udeľuje moci.

To Boh dáva silu, moc a schopnosť. A ako to Hospodin robí?

Sk 1, ⁸ ... na vás zostúpi Svätý Duch, vy **dostanete jeho moc** ...

Boh dáva moc skrze Svätého Ducha. Ak faraón prijme Krista, potom by Boh skrze Svätého Ducha mohol dať moc jeho svedectvu, ktoré by nemalo obdoby. Boh spôsobil, že faraón stál²⁰⁶, aby v ňom mohol zjaviť Krista. Ako je odhalené vo Veľkom poverení²⁰⁷, meno, ktoré Boh zjaval Mojžišovi a potom ukázal ľudu Izraela a teraz faraónovi, bolo zjavené, aby mohlo byť vzaté na celú zem.

Lk 24, ⁴⁷ a **v jeho mene sa bude hlásať** pokánie na odpustenie hriechov všetkým národom, počnúc od Jeruzalema.

To isté povolanie, ktoré dostali učeníci, sa rozšírilo na egyptský ľud v poslanstve danom faraónovi. Boh mal pri faraónovi ten istý zámer ako s Kýrom, ktorý mal oslobodiť Jeho ľud a oznámiť slávu Jeho mena po celej zemi.

Pri náhlivom čítaní textu by sa mohli niektorí z nás domnievať, že Boh vyzdvihol faraóna s konkrétnym zámerom vyliat' naňho svoj hnev a pomstu. Lenže ako by mohla

²⁰⁵ Dan 2,21

²⁰⁶ 2Moj 9,16: **Zachoval som ťa** však len preto, aby som na tebe mohol ukázať svoju moc a aby sa po celej zemi rozprávalo o mojom mene.

²⁰⁷ Mt 28,19

táto predstava uctiť nášho Boha? Nami zhromažďované dôkazy ukazujú, že Boh nie je Bohom pomsty. Je milujúcim Otcom, ktorý nehľadí na osoby. Prial si, aby faraón prijal povolanie, zjavil tak moc evanjelia a bol prvotinou z pohanov. Faraón však toto vysoké povolanie odmietol a zatvrdil si srdce, tak ako to urobili Izraeliti neskôr na púšti.

Hoci sa Božie plány kvôli omylom faraóna a ľudu Izraela omeškali, nakoniec sa splnili, lebo zasľúbenie vraví:

Mt 24, ¹⁴ A toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.

Ž 86, ⁹ Všetky národy, ktoré si utvoril, prídu sa ti pokloniť, Pane, a uctiť tvoje meno. ¹⁰ Ty si veľký a konáš divy, ty jediný si Boh.

Hab 2, ¹⁴ **Zem bude naplnená poznaním** Hospodinovej slávy, ako sú moria zaliate vodami.

Zj 18, ¹ Potom som videl zostupovať z neba iného anjela, ktorý mal veľkú moc. **Jeho slávou sa rozžiarila zem.**

Boh chce, aby faraón s touto žiadosťou súhlasil, ale pozná jeho srdce a narieka, lebo vie, aký bude výsledok. Predtým sme čítali:

Iz 52, ⁴ Lebo takto hovorí Pán, Hospodin: „Do Egypta, do cudziny šiel kedysi bývať môj ľud a napokon ho utláčala Asýria. ⁵ A teraz **čo s vami?**“ **znie výrok Hospodina. „Zadarmo bol vzatý môj ľud. Vystatujú sa tí, čo nad ním vládnu,“** **znie výrok Hospodina. „Ustavične, celý deň potupujú moje meno.’**

Čo má Hospodin robiť? Jeho meno, čiže Jeho charakter a Jeho lásku, neustále potupovali, bezbožnosť bola taká veľká, že krajina by ich vyvrhla²⁰⁸. Všimnite si, ako Boh hovorí Mojžišovi o svojom vnímaní vývoja situácie:

2Moj 3, ¹⁹ **Ja však viem, že egyptský kráľ vám nedovolí odísť, iba ak ho mocnou rukou donútim.** ²⁰ Preto vystriem ruku a zasiahnem Egypt rôznymi divmi, ktoré vykonám medzi nimi. Potom vás prepustí.

A neskôr vraví:

2Moj 4, ²¹ Hospodin mu ešte prikázal: „Keď sa vrátiš do Egypta, dbaj o to, aby si pred faraónom vykonal všetky zázraky, na ktoré som ťa splnomocnil. **Ja však zatvrdím jeho srdce, takže ľud neprepustí.“**

²⁰⁸ 3Moj 18,3.28

Zatvrdenie srdca

Boh dal Mojžišovi vykonať zázraky, ktoré mali faraóna presvedčiť. Hospodin však povedal: „*Zatvrdím faraónovo srdce.*“ A ako sa to stane? Keby sme si mysleli, že Boh by konkrétne zatvrdil faraónovo srdce proti jeho vlastnej vôli, takže by sa nemohol kajat', ani keby chcel, pripisovali by sme mu zlé úmysly. Keby sme si mysleli, že Boh by odstrčil človeka, ktorý k nemu príde a tým by dosiahol svoje zámery, poškvrnili by sme tým Božiu dokonalú milostivosť.

Mnohí sme mali vo svojom živote fázy, v ktorých sme mali o Bohu takúto predstavu. Nezhoduje sa však s Božím charakterom²⁰⁹, s vyjadrením lásky v daní svojho Syna²¹⁰; nie je to v súlade so svedectvom a životom Krista tu na zemi.

Ako teda došlo k zatvrdeniu? Všetci máme priateľov, ktorí sú kvôli svetonázoru odlišnému od nášho citliví na určité témy. Na základe predošlých skúseností vieme, že niektoré témy povedú k okamžitému odmietnutiu ďalšieho dialógu.

Mali by sme sa naďalej pokúšať o dialóg a snažiť ísť do tej témy hlbšie? Alebo by sme sa mali v záujme zachovania vzťahu vzdať možnosti ďalšieho hovorenia o nej? Zažil som to a zistil som, že existujú určité biblické témy, na ktoré určití ľudia automaticky reagujú zatvrdením srdca.

A práve v tomto zmysle zatvrdzuje faraónovo srdce Boh. Pýta si od neho povolenie pre svoj ľud, aby išiel do duchovného ústrania, aby ani na nich, ani na Egypt'anov nedopadol mor a rany. A tam, ešte pred Božím slovom, sa faraónovo srdce zatvrdilo. Nechce ani trošičku počuť o tom, že by nechal svoju zotročenú pracovnú silu odísť na pár dní. V žiadnom prípade! Tak si faraón zatvrdil svoje srdce²¹¹ proti Božiemu slovu.

Táto skúsenosť voči Bohu nie je pre ľudí nijako neobvyklá. Dá sa prirovnať k hline vytvrdzovanej slnkom. Je to naozaj slnečné svetlo alebo skôr vlastnosti samotnej hliny, čo spôsobuje, že na slnku tvrdne? Iné veci to na slnku nerobia. Zmenilo sa slnko, keď dopadlo na hlinu, alebo sa hlina zmenila pri strete so slnkom? Zmenil Boh faraóna, alebo sa faraón zmenil v Božej prítomnosti? Túto smutnú skúsenosť vidno v celom Písme:

Jn 3, ¹⁷ Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby ho spasil.

¹⁸ Kto verí v neho, nie je odsúdený. Kto neverí, **už je odsúdený**, pretože neuveril v meno jednorodeného Božieho Syna. ¹⁹ **Súd je v tom, že svetlo prišlo na svet, ale ľudia milovali väčšmi tmu než svetlo**, lebo ich skutky boli zlé. ²⁰ Ved' každý, kto robí zle, nenávidí svetlo a nejde na svetlo, aby jeho skutky nevyšli najavo. ²¹ Kto však koná pravdu, ide na svetlo, aby sa ukázalo, že jeho skutky sú vykonané v Bohu.“

²⁰⁹ 1Jn 4,8

²¹⁰ Rim 8,32

²¹¹ 2Moj 8,32

Prichádza svetlo Božieho slova, no niektorí milujú tmu a následne odmietajú Slovo, bojujú proti nemu a ukrižujú ho. Iní prichádzajú na svetlo, počúvajú hlas vo svojom svedomí a prichádzajú ku Kristovi. Inde sa vraví:

Mt 6, ²³ Ale ak tvoje oko bude zlé, celé tvoje telo bude plné tmy. **Ak teda svetlo v tebe je tmou, aká veľká bude sama tma!**

Slovu požehnaní predchádza hrozná kliatba pre tých, ktorí ho odmietnu, a to nie preto, že je to Božia vôľa, ale preto, že sa odmietne jediný zdroj života, pravdy, svetla, radosti, pokoja a lásky. Bez neho zostáva ľudom len zlo, tma a smrť.

Boh oslovuje faraóna tým, že ho žiada o trochu milosrdenstva pre zotročený národ. A tu nachádzame ďalší neveriteľný paradox: faraónovo srdce zatvrdí práve prejav Božieho milosrdenstva voči Jeho ľudu. Egypt prosperoval medzi národmi kvôli múdrej Jozefovej vláde. Izraelský národ prispieval k prosperite národa svojou prítomnosťou a obchodnou zručnosťou. A okrem toho sa hospodárska prosperita Egypta zväčšila tým, že z Hebrejov urobil otrokov. Lenže tento ich stav spôsoboval, že faraón strácal požehnanie, ktoré mal dostať prostredníctvom nich ako národa zasväteného Stvoriteľovi, a teda žiadosť predloženú faraónovi od Boha, aby uviedol Hebrejov späť do spojenia s Ním.

Je pravda, že toto slovo nenaznačovalo prosperitu pre kráľa, ale Boh dúfal vo faraónov súhlas. Ľuďom často nie sú zjavné pravé príčiny prosperity a pohromy. Že by si nespomenul, ako Boh použil Jozefa, aby v minulosti previedol Egypt cez ťažké časy? Keby Ho bol uznal, nebol by býval požehnaný?

5Moj 28, ⁶ Požehnaný budeš, keď budeš vchádzať a požehnaný budeš, keď budeš vychádzať.

Ak mal vstup Jozefa ako otroka za následok požehnanie pre Egypt, prečo by odchod jeho potomkov tiež nemal za následok požehnanie?

No faraón ho nechcel. Tak sa mu stalo nasledujúce:

Iz 26, ¹⁰ Keď sa však bezbožnému preukáže milosť, nepriučí sa spravodlivosti. V krajine čestných bude konať zvrátene, neuvidí Hospodinovu vznešenosť.

Nemusíme si myslieť, že faraón bol ojedinelým prípadom v tom, že Božiemu slovu čelil nedostatkom viery a prijatia, lebo Izraeliti, ktorí sami vyšli z Egypta – ľud zachránený veľkými zázrakmi – tiež neskôr urobili to isté ako faraón: zatvrdili si srdcia, urazili sa nad Božím vedením a nakoniec zomreli na púšti.

Odchod z Egypta

Duchovné útočisko a sobota

Mojžiš a Áron prišli k Izraelitom a oznámili im, čo im Boh povedal. Ľud tým slovám uveril a klaňal sa Bohu. Tak sa Mojžišovým príchodom začal v izraelskom národe proces náboženskej reformy. Tá bude napredovať vpred a vzad podľa reakcie viery Izraelitov na skúsenosť, ktorou prešli.

Božie slovo sa u faraóna nestretlo s vierou. Prvým dôsledkom odovzdanej správy bol nárast útlaku izraelského ľudu. Čítame:

2Moj 5, ⁴Egyptský kráľ im však povedal: „**Mojžiš a Áron, prečo odvádzate ľud od jeho prác? Vráťte sa k svojej robote!**“ ⁵Faraón dodal: „Ľudu v krajine je veľa a **vy by ste im chceli dožičiť odpočinok od robôt?!**“ ⁶V ten deň dal faraón poháňačom ľudu a dozorcami nad robotníkmi príkaz: ⁷„Už nebudete dávať ľudu slamu na výrobu tehál ako predtým. Nech si slamu zbierajú sami.“

Faraón bol rozčúlený, keď videl Mojžiša vravieť ľudu, aby si odpočinul a prestal pracovať. Toto slovo „odpočinok“ je koreňom slova „sabat“. Jednou z prvých reforiem, ktorá mala pripraviť ľud na odchod z otroctva a vstup do zasľúbenej zeme bolo svätenie siedmeho dňa – soboty. Preto sa klaňali Bohu.

Faraón zareagoval tým, aby im uložili viac práce a tým zabezpečili ich zaneprázdnenosť aj v sobotu. Izraeliti nevládali robiť ešte aj pridanú prácu, ukazovali, že už sú na hranici svojej pracovnej kapacity. Keďže novú úlohu nevládali, začali ich biť. Izraelskí úradníci apelovali, ale faraón sa svojich požiadaviek nevzdal, takže úradníci sa obrátili na Mojžiša a Árona so slovami:

2Moj 5, ²¹“... „Nech to vidí Hospodin a nech rozsúdi! Vy ste nám pokazili dobré meno pred faraónom a jeho služobníkmi. Dali ste im do ruky meč, aby nás povraždili.“

Boh opakuje svoje meno a zmluvu

Mojžiš sa na to spýta Boha, sám prejaví pochybnosť a netrpezlivosť. Hospodin zareaguje takto:

2Moj 6, ¹ „...Teraz uvidíš, čo urobím faraónovi. Donútený mocnou rukou ich prepustí, donútený mocnou rukou ich vyženie zo svojej krajiny.“

Hospodin Boh začne tým, že Mojžiša žiada, aby videl, lebo spôsobí, že faraón ich sám vyženie z Egypta.

2Moj 6, ² Boh oslovil Mojžiša a ubezpečil ho: „**Ja som Hospodin.**“ ³ Zjavil som sa Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi ako **Všemohúci Boh.** Svoje meno Hospodin som im však nedal poznať. ⁴ **Uzavrel som s nimi aj zmluvu, že im dám Kanán, krajinu, kde bývali ako cudzinci.** ⁵ Počul som však aj nárek Izraelitov, ktorých zotročili Egyptania, a **rozpamätal som sa na svoju zmluvu.**“

Hospodin vyhlasuje svoje meno Som, ktorý som alebo Jehovah. A ďalej vraví: „*Ja som ten, čo sa zjavil Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi. Som ten istý Všemohúci Boh, ktorý žije naveky*“. Vyslobodenie z Egypta, o ktoré sa Všemohúci Boh pokúša, je pre Neho dokonale možné, hoci z ľudského hľadiska by sa mohlo javiť ako nemožné.

Abrahám, Izák, a Jákob nepoznali Boha pod menom Jehovah. Dozvedáme sa teda, že títo patriarchovia boli spravodliví z viery bez poznania presnej fonetickej výslovnosti mena Jehovah. Boh počul nárek Izraelitov a rozpamätal sa na svoju zmluvu s nimi. Splní zasľúbenie o lepšej krajine, s hlavným mestom, ktoré má zlaté ulice – ak mu to Izraeliti dovolia.

A Boh ďalej vraví Mojžišovi toto:

2Moj 6, ⁵ „Počul som však aj nárek Izraelitov, ktorých zotročili Egyptania, a **rozpamätal som sa na svoju zmluvu.**“ ⁶ Preto povedz Izraelitom: „Ja som Hospodin. Ja vás vyvediem spod egyptského jarma, vyslobodím vás z otroctva a vykúpim vás vystretým ramenom a tvrdými trestami. ⁷ Prijmem vás za svoj ľud a budem vaším Bohom. Poznáte, že ja som Hospodin, váš Boh, ktorý vás vyvedie spod egyptského jarma. ⁸ Privediem vás do krajiny, o ktorej som so zdvihnutou rukou prisahal, že ju dám Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi. Vám ju dám do vlastníctva. Ja som Hospodin.““

„Rozpamätanie sa“ neznamená, že Hospodin zabudol a teraz Mu to znovu zišlo na um. Hospodinovej pozornosti nič neunikne: ako je napísané, že aj keby svetská matka zabudla na svoje deti (niečo neuveriteľne ťažké), On na svoj ľud nezabudne nikdy²¹². Slovo „rozpamätat’ sa“ má naznačiť, že Hospodin sa chystá niečo spraviť. Príkladom toho je nasledujúce:

1Moj 8, ¹ **Boh si spomenul na Noacha,** na všetku divú zver a všetok dobytok, ktorý bol s ním v korábe; **Boh zoslal na zem vietor** a voda opadávala.

„Spomenul si“ neznamená, že Boh zabudol, ale že sa chystá urobiť to, čo zamýšľal. To, že sa Boh rozpamätal na svoju zmluvu znamená, že sa pripravuje ju splniť. Zjavenie Ježiša Krista, kázanie evanjelia celému svetu, vzkriesenie Abraháma a všetkých tých, čo sú Kristovi, je ohlasované ako také, ktoré sa udeje čoskoro skrze Izrael. A Semenu, Kristovi, bude daná celá nová zem, vrátane Kanánu.

²¹² Iz 49,14–15

Čo ide Hospodin robiť? Všimnime si tu Jeho výroky a zaslúbenia (**2Moj 6,7-8**):

1. Ja som Hospodin.
2. Vyvediem vás spod jarma Egypt'anov.
3. Zbavím vás ich otroctva.
4. Vykúpim vás vystretým ramenom, s veľkými súdmi.
5. Prijmem vás za svoj ľud a budem vaším Bohom. Spoznáte, že ja som Hospodin, váš Boh, ktorý vás vyvedie spod egyptského jarma.
6. Privediem vás do krajiny, o ktorej som so zdvihnutou rukou prisahal, že ju dám Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi. Vám ju dám do vlastníctva.
7. Ja som Hospodin.

Je tu sedem „ja“, Boh sa sedemkrát identifikuje v prvej osobe a dáva svoje slovo a svoje zaslúbenie. Všetky tieto zaslúbenia vykoná Boh. Splnenie Božích zaslúbení nemali odpracovať Izraeliti, tí mali povedať len Áno a Amen.

Boh vraví „*Poznáte, že ja som Hospodin, váš Boh*“. Je to Božie novozmluvné zaslúbenie²¹³. Chystal sa odpustiť im hriechy a neprávosti a dať im Svätého Ducha, ktorý im vpíše zákon do srdc, takže budú skutočne poznať Boha. A ako ľud zareagoval?

2Moj 6, ⁹ Mojžiš to oznámil Izraelitom, no oni pre malomyseľnosť a tvrdú robotu ho ani **nepočúvali**.

Ľud Božiu zvesť nepočúval. Kvôli dobe strávenej v otroctve a neznalosti Boha neveril tomu, čo mu cez Mojžiša sľúbil. Je to prvé znamenie nedostatku viery u Izraelitov. Hospodin poznal ich stav, preto trpezlivo pôsobil, aby ich uviedol do výhodnejšieho postavenia, v ktorom by mohli zmluvu prijať bez prekážok.

Zatvrdenie srdca, morové rany a zlí anjeli

Keďže faraón nechcel Hospodina počúvať, Mojžiš a Áron mu ukázali znamenia, ktoré im dal Hospodin. No čarodejníci Áronove znamenia zopakovali, ale stále bolo jasné, že väčšia moc je v Hospodinovi, lebo Áronova palica premenená na hada pohltila ostatné palice. Faraón si napriek tomu zatvrdil srdce²¹⁴.

Potom vidíme prvú ranu, v ktorej rieka vráti krv detí do nej vhođených. Posolstvo pre faraóna znelo: „Prepusti môj ľud... doposiaľ si ma nechcel počúvať, ... v tomto spoznáš, že ja som Hospodin“. Čarodejníci znamenie zopakovali a faraón si zatvrdil srdce.

²¹³ Heb 8,10–11

²¹⁴ 2Moj 7,8–13

Po uplynutí 7 dní prišla faraónovi správa od Boha. Žiadal ho v nej, aby prepustil ľuď, a ak tak neurobí, krajinu naplnia žaby²¹⁵. Urobili tak aj čarodejníci, akoby už okolo seba tých žiab nemali dosť. Pri tejto príležitosti však faraón uznal Hospodina takto:

2Moj 8, ⁴Faraón dal zavolať Mojžiša a Árona a žiadal: „**Proste Hospodina,** aby mňa i môj ľud zbavil žiab. Potom prepustím ľud, aby mohol obetovať Hospodinovi.“

Faraón uznal existenciu Hospodina, označil Ho menom a požiadal o odvolanie morovej rany. Tiež sľúbil, že ľud prepustí. Boh svoje slovo splnil, napriek tomu, že – ako predpovedal – si faraón zatvrdil srdce.

2Moj 8, ¹¹Keď faraón videl, že nastala úľava, **zatvrdil si srdce a neposlúchol ich,** ako to predpovedal Hospodin.

Text jasne hovorí, že to faraón si zatvrdil srdce. Prejavuje sa tu ako telesný človek. Zjavuje sa v ňom pohotové *Áno a Nie*. Sľub človeka Bohu je vratký a človek nie je schopný ho splniť.

Následkom toho dopadla morová rana vši²¹⁶, ktorú čarodejníci nevedeli zopakovať a uznali, že to „prst Boží“.

2Moj 8, ¹⁹Vtedy riekli vedomci faraónovi: Je to prst Boží. Ale **srdce faraónovo sa zatvrdilo, a neposlúchol ich,** tak ako povedal Hospodin.

Ďalšou ranou boli muchy²¹⁷. Boh od nej oslobodil Izraelcov, ktorí bývali v Góšene, aby to bolo znamením, že je Bohom nad zemou. Toto znamenie bolo tiež názornou lekciou, že faraón vo svojich rozhodnutiach zatvára egyptskému národu dvere vykúpenia. Izrael bol ušetrený od všetkých nasledujúcich rán na rozdiel od prvých troch, ktoré dopadli na každého, čo ukazovalo, že osudy tých dvoch národov sa rozchádzajú.

Faraón na muchy zareagoval tak, že sľúbil prepustiť ľud pod podmienkou, že nepôjde ďalej ako na tri dni chôdze do púšte. No len čo sa morová rana zastavila, faraón si to znovu rozmyslel.

2Moj 8, ³²Ale faraón zatvrdil svoje srdce i tento raz a neprepustil ľudu.

Posielaná bola výstraha za výstrahou a tie narážali na odmietnutie, ktoré znečitlivovalo srdce, čo viedlo k stále horším následkom. Dobytok²¹⁸ uhynul a potom prišli vredy²¹⁹, načo faraónovo srdce stvrdlo ešte viac. Situácia sa stávala vážnou a Boh prosí faraóna:

²¹⁵ 2Moj 8,1–15

²¹⁶ 2Moj 8,16–19

²¹⁷ 2Moj 8,20–32

²¹⁸ 2Moj 9,1–7

²¹⁹ 2Moj 9,8–12

2Moj 9, ¹³ Hospodin povedal Mojžišovi: „Včasráno predstúp pred faraóna a povedz mu: ‚Toto hovorí Hospodin, Boh Hebrejov: Prepust’ môj ľud, aby mi slúžil, ¹⁴ lebo **teraz zošlem na teba, na tvojich služobníkov** i na tvoj ľud všetky pohromy, aby si poznal, že na celej zemi niet nikoho, ako som ja. ¹⁵ **Už teraz som mohol vystrieť ruku a teba i tvoj ľud udrieť morom tak, že by si bol vyhubený zo zeme.** ¹⁶ **Zachoval som ťa však len preto, aby som na tebe mohol ukázať svoju moc a aby sa po celej zemi rozprávalo o mojom mene.** ¹⁷ **Ty sa ďalej voči môjmu ľudu správaš povýšenecky a nechceš ho prepustiť.** ¹⁸ Preto zajtra o tomto čase **zošlem také prudké krupobitie, aké nebolo v Egypte odvtedy, čo trvá, až dodnes.** ¹⁹ **Rýchlo daj teda odvieť do bezpečia stáda a všetko, čo máš na poli. Všetci ľudia a zvieratá, čo budú na poli a nie pod strechou, zasiahne krupobitie a zahynú.**“

Vidíme, ako Boh mení svoju rétoriku, keď sa zatvrdenie faraónovho srdca stáva zjavnejším. Vraví faraónovi, že vystrie svoju ruku a udrie ľud a faraónovo srdce. Pravdou je, že Boh nechce smrť bezbožných. Snaží sa usvedčiť faraóna z hriechu, lebo cesta, ktorú si volil, povedie len k smrti. Boh sa ho pýta: „Ešte sa povyšuješ?“

Varuje pred hrôzou novej pohromy a vraví faraónovi, aby nakázal ľudom ísť s dobytkom dovnútra, aby neboli zabíť²²⁰. Vidíme Božiu starostlivosť, chce zachrániť, hoci musí dopustiť, aby sa prejavili dôsledky bezbožnosti a odmietnutého milosrdenstva.

Ako ľudia máme sklon myslieť si, že to Boh osobne spôsobil, vytvoril a poslal do Egypta ľadovcovú búrku. Mohlo by to byť, že to bol Boh, kto zoslal krupobitie a súčasne pred ním varoval a každému povedal, aby sa ochránil? Mohlo by to byť, že Boh jednou rukou ubližuje a druhou chráni? Dynamiku v pozadí týchto udalostí vysvetlia nasledujúce verše:

Ž 78, ⁴³ keď dával svoje znamenia v Egypte, keď konal divy na coanskom poli. ⁴⁴ **Ramená riek a toky premenil na krv,** aby sa nemohli napiť. ⁴⁵ **Poslal na nich hmyz, aby ich štípal, žaby, aby im škodili.** ⁴⁶ Ich úrodu vydal napospas **hmyzu** a plody ich námahy **kobyľkám.** ⁴⁷ **Ich vinič zbil krupobitím a sykomory ľadovcom.** ⁴⁸ **Ich dobytok vydal krupobitiu a ich stáda bleskom.** ⁴⁹ **Poslal na nich páľavu svojho hnevu, prudkého hnevu, prchkosti a súženia, húf poslov záhuby.**

V popise všetkých týchto rán vidíme, že Boh na nich zoslal „*páľavu svojho hnevu, prudkého hnevu, prchkosti a súženia*“. Treba zdôrazniť, že páľava Božieho hnevu zahrňa „súženie“, čiže sklúčenosť. Kristus trpel úzkosťou, lebo na nich poslal armádu ničiacich anjelov: „zlých anjelov“. Zjavne to nie sú Boží anjeli. Slovo „zlí“ je to isté slovo, ktorým je označený strom dobrého a „zlého“. Pozrime sa, čo znamená slovo „poslat“ v pôvodnom jazyku:

²²⁰ 2Moj 9,13–35

Strong, 4917. מִשְׁלַחַת **mišlachat**, *miš-lakh'-ath*; žen. od 4916; *deputácia*, t.j. (abstr. a priaznivo) *uvoľnenie*, alebo (konkr. a nepriaznivo) *armáda*, – vyslanie, poslanie.

V „abstraktnom a priaznivom“ zmysle teda Boh poslať deputáciu a v „konkrétom a nepriaznivom“ zmysle to tiež znamená vyslať – vypustiť – armádu. Vidíme teda, že všetky tieto rany, ktoré majú jasne konkrétny nepriaznivý nádych, prišli následkom toho, že Boh dovolil konať armáde zlých ničivých anjelov.

Inými slovami, nad štyrmi kútmi Egypta sa vznášala armáda zhubných anjelov, ale Boží anjeli tieto ničivé vetry (alebo duchov) zadržovali. Proces morových rán ukazuje, že faraón zatvrdením svojho srdca sňal Božiu ochrannú ruku, čo naznačuje, že ochranní anjeli dali voľnú ruku armáde zlých anjelov a tí vykonajú ničivé dielo rán.

Boh vo svojom milosrdenstve varoval faraóna a ľud pred tým, čo sa stane. A niektorí spomedzi Egyptanov počúvli a zachránili seba i svoje zvieratá tým, že vošli dnu.

2Moj 9, ²⁰ Tí z faraónových služobníkov, ktorí sa zľakli Hospodinových slov, dovedli svojich otrokov i stáda do prístrešia. ²¹ **Tí, čo si Hospodinovo slovo nevzali k srdcu, nechali otrokov i stáda na poli.**

Skaza potom prišla prostredníctvom prudkého „ohňa [blesku] zmiešaného s ľadovcom“. Skaza spadla prostredníctvom zlých anjelov, ktorí teraz bez Božích obmedzení rozpútali nad Egyptom hroznú búrku.

Potom faraón uznal svoj vlastný stav a Božiu spravodlivosť. Zavolať Mojžiša a povedal:

2Moj 9, ²⁷ ... Zase som zhrešil. Hospodin je spravodlivý, ja a môj ľud sme však bezbožní.

Faraón vyhlasuje, že Boh je vo všetkom spravodlivý, bez zla, a že on a jeho ľud sú bezbožní a vybrali si bezbožníka. Búrka bola zastavená, ale faraón si, žiaľ, znovu zatvrdil srdce a neprepustil ľud tak, ako sľúbil. Vidíme teda, že keď je srdce lapené v klame hriechu a nechce počúvať Boží hlas, neexistuje žiadne znamenie, rana, zázrak alebo vzkriesenie z mŕtvych, ktoré by ho prinútilo uveriť Božiemu slovu²²¹. K prosbe o Božiu ochranu ho nútia okolnosti a túžba oslobodiť sa od dôsledkov svojich činov. Len čo tie však zmiznú, srdce je pripravené zabudnúť na Neho.

Potom dopadla na Egypt rana kobyliiek²²². Faraónovi sluhovia naliehali, aby prepustil ľud, lebo Egypt už je zničený. Napriek tomu, len keď rana kobyliiek zosilnela, až vtedy bol faraón nakoniec presvedčený, aby dal svoje stále sa meniace slovo. A tam uznal, že

²²¹ Lk 16,31

²²² 2Moj 10,1–20

zhrešil proti Bohu. Boh ranu stiahol, ale faraón si znovu zatvrdil srdce a stále neprepustil Izrael.

Tak dopadla ďalšia rana, rana temnoty²²³. Stala sa viditeľným prejavom toho, že z Egypta bol vyhánaný Ježiš, ktorý je svetlom tohto sveta²²⁴. Svetlo, ktoré osvecuje každého človeka²²⁵, vrátane faraóna a každého Egypt'ana, bolo zhasané. Kristus bol kvôli vyhnaníu a ukrižovaniu v Egypte vo veľkej úzkosti ducha²²⁶. No Izraeliti v krajine Góšen, ktorí Krista počuli, svetlo mali.

Práve počas tejto rany varoval faraón Mojžiša, že keď ho nabudúce uvidí, zabije ho, čím odstrihne prostriedok, ktorý ustanovil Boh na komunikáciu s ním. Nepriateľ duší požadoval, aby boli vydaní tí, čo si ho volia²²⁷, a tak čítame, že Mojžiš hovoril s faraónom pred odchodom ešte raz:

2Moj 11, ¹ Hospodin povedal Mojžišovi: „Ešte jednou ranou zasiahnem faraóna a Egypt. Potom vás prepustí; ba nielen prepustí, ale priam vás vyženie. ² Povedz teda ľudu, aby si každý muž požičal [vyžiadal /požadoval] od svojho priateľa a každá žena od svojej susedky strieborné a zlaté predmety.“ ³ Hospodin vzbudil v Egypt'anoch priazeň voči ľudu. ...

Slovo „požičat“ tu je nesprávne, lebo sa nechystali to splatiť. Žiadali/požadovali odmenu za svoju prácu a za stratu hebrejských detí, ktoré boli zabité.

⁴ Potom Mojžiš povedal: „Hospodin hovorí: **O polnoci prejdem Egyptom.** ⁵ V Egypte zomrú všetci prvorození, od faraónovho prvorozeného syna, ktorý má zasadnúť na trón, až po prvorozeného syna otrokyne, ktorá je pri žarnove, ako aj všetko prvorozené z dobytky. ⁶ Po celom Egypte sa bude ozývať veľký nárek, akého dosiaľ nebolo a ani nebude.“

Boh vedel, že stiahnutím Jeho ochrany nad prvorozenými títo zomrú a potom ich faraón nechá odísť. Bol to však Boh, kto si tento čin privlastnil, lebo uviedol do chodu rad udalostí, ktoré sa skončia ich smrťou. To takto „Jeho prejdenie Egyptom“ spôsobí smrť prvorozených. Keď to Mojžiš oznámil faraónovi, odišiel od neho veľmi rozhnevaný²²⁸.

Pascha

V nasledujúcich niekoľkých hodinách a dňoch sa mali odohrať veľké udalosti. Ľud sa potreboval duchovne pripraviť na paschu, vyslobodenie z otroctva. V tejto slávnosti

²²³ 2Moj 10,21–29

²²⁴ Jn 8,12

²²⁵ Jn 1,9

²²⁶ Zj 11,8

²²⁷ Zj 12,10, Zach 3,1

²²⁸ 2Moj 11,8

bude môcť prejavit' svoju osobnú vieru v Krista ako svojho vodcu a ochrancu. Tento prejav viery ich ochráni pre príchodom pohromy. Táto noc bude ich posledná v Egypte.

2Moj 12, ¹ V Egypte Hospodin Mojžišovi a Áronovi povedal: ² „Tento mesiac vám bude začiatkom mesiacov; bude vám prvým mesiacom v roku. ³ Celej izraelskej pospolitosti oznámte: „Desiateho dňa tohto mesiaca nech si každý rod zaobstará baránka; jedného baránka pre domácnosť. ⁴ Ak je rodina malá a nemohla by zjesť jedného baránka, nech sa spojí s najbližším susedom, aby ich bolo dosť na zjedenie baránka. ⁵ Baránok musí byť bez chyby, ročný samček. Môžete ho vybrať z jahniat alebo z kozliat.

⁶ Budete ho opatrovať do štrnásteho dňa tohto mesiaca a pred večerom ho celé zhromaždenie izraelskej pospolitosti zareže. ⁷ Vezmú z jeho krvi a potrujú obe veraje a ich hornú časť na dverách svojich domov, v ktorých budú jesť. ⁸ V tú istú noc budú jesť mäso upečené na ohni; budú ho jesť spolu s nekvaseným chlebom a s horkými bylinami. ⁹ Nesmiete z neho jesť nič surové ani uvarené vo vode, len upečené na ohni s hlavou, nohami a vnútornosťami. ¹⁰ Nič z neho nesmie zostať do rána. Keby z neho niečo zostalo, spálite to na ohni. ¹¹ Budete to jesť takto: budete mať opášanú bedrá, sandále na nohách a palicu v ruke. Budete ho jesť narýchlo, lebo je to Hospodinova Pascha.

¹² V tú noc prejdem cez Egypt a **usmrťím v ňom všetko prvorodené, od človeka až po dobytok.** Nad všetkými egyptskými bohmi vykonám súd. Ja som Hospodin. ¹³ **Vaším znamením bude krv** na domoch, v ktorých bývate. **Keď uvidím krv,** obídem vás, takže vás zhubná rana nezastihne, keď budem biť Egypt.“

Všimnime si niekoľko bodov z tejto pasáže:

Po prvé, vezmú baránka, bezchybného, ročného samčeka, symbol Krista. Vyberie ho každá rodina v 10. deň. Na 14. deň bude večer pred západom slnka zabitý. Vezmú jeho krv a pokropia ňou dve bočné veraje a hornú časť dverí domov, v ktorej ho budú jesť.

Po druhé, krv baránka ich nemala zachrániť. Preliata krv daná na verajach bola len znamením. Bolo im to vysvetlené: „*Tá krv na domoch vám bude na znamenie*“. Bola len znamením alebo značkou ich viery v Ježiša Krista ako Spasiteľa. Lebo Písmo nám vraví toto:

1Pt 1, ¹⁸ Ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, **boli ste vykúpení** nie pomínutelnými vecami, striebrom alebo zlatom, ¹⁹ ale **drahou krvou Krista.** On ako bezchybný a nepoškvrnený baránok

1Kor 5, ⁷ ... náš veľkonočný Baránok je obetovaný za nás, Kristus

Tak čítame o Mojžišovi a zrejme aj Pude:

Heb 11, ²⁷ **Vo viere opustil Egypt** a nezľakol sa kráľovho hnevu, ale vydržal, akoby videl Neviditeľného. ²⁸ **Vo viere slávil Paschu a pokropil dvere krvou baránka**, aby sa zhubca nedotkol prvorođených.

Paschu oslávili vierou v neviditeľné, v Boha Otca²²⁹, ktorý zabezpečil obeť zmierenia²³⁰ Jeho Syna, Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta.

Čo symbolizovala baránkova krv?

3Moj 17, ¹¹ **Veď v krvi je život tela, ...**

Krv baránka je znamením Kristovho bezchybného života. Práve v Jeho krvi, Jeho živote máme vykúpenie na odpustenie hriechov. Kristov život nás očisťuje od každého hriechu²³¹ a, ako sme videli predtým, je Božia spravodlivosť. Zo srdca vychádza krv a zo srdca pochádza život²³². Boží zákon bol vyrytý v Kristovom srdci a zjavoval tak dokonalú Božiu spravodlivosť. To preto čítame:

Ž 40, ⁹ Činiť tvoju vôľu, môj Bože, si želim, **vo svojom vnútri mám tvoj zákon.** ¹⁰ **Radostne som oznámil spravodlivosť** vo veľkom zhromaždení. Nezavrel som svoje ústa, Hospodin, ty to vieš. ¹¹ **Nenechal som si tvoju spravodlivosť pre seba.** Rozprával som o tvojej vernosti a spáse. Neutajil som tvoju milosť a pravdu pred veľkým zhromaždením.

Kristus nachádza potešenie v činení Otcovej vôle. Táto spravodlivosť, ktorú miluje Jeho Otec, je krv, ktorá Mu tečie zo srdca a prúdi v celom tele: tým sú všetci tí, čo v Neho veria.

5Moj 6, ⁴ Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný! ⁵ Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou. ⁶ **Tieto slová**, ktoré ti dnes prikazujem, **budeš mať na srdci.** ⁷ Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš o nich hovoriť, či budeš sedieť vo svojom dome, či pôjdeš po ceste, či budeš líhať alebo vstávať. ⁸ Priviažeš si ich na ruku **ako znamenie** a budeš ich mať ako pripomienku na čele medzi očami. ⁹ Napíšeš ich na veraje svojho domu a na svoje brány.

Natretie verají krvou teda znamená prijatie Kristovho života, zjavujúceho Božiu spravodlivosť, ktorá prichádza vierou v Jeho slová. Bolo to tiež znamenie, že v tom dome jedli baránka. Čo znamená jedenie baránka?

²²⁹ Jn 1,18; 1Tim 1,17; 6,16

²³⁰ 1Moj 22,14

²³¹ 1Jn 1,7

²³² Prísl 4,23

Jn 6, ⁵² Nato sa začali Židia medzi sebou hádať a hovorili: „**Ako nám tento môže dať jesť svoje telo?**“ ⁵³ Ježiš im povedal: „Amen, amen, hovorím vám: Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život. ⁵⁴ Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. ⁵⁵ Veď moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. ⁵⁶ Kto je moje telo a pije moju krv, zostáva vo mne a ja v ňom. ... ⁶³ **Duch oživuje, telo nič neosoží! Slová, ktoré som vám povedal, sú Duch a život.**“

Prijatím Krista a vážením si Jeho slov dostávame Ducha, ktorý dáva život. Znamením tohto je jedenie baránka a potretie verají.

Vidíme teda, že evanjelium, ktoré šlo k pohanom o 1500 rokov neskôr bolo to isté, aké dostali Izraeliti pri odchode z Egypta, lebo pre obidvoch je učiteľom samotný Ježiš Kristus. Vzhľadom na to, že Kristus je ten istý včera, dnes i naveky²³³, to učenie nám opakuje, keď vraví:

Lk 22, ¹⁵ ... „Veľmi som túžil jesť s vami tohto veľkonočného baránka, skôr ako budem trpieť, ¹⁶ lebo hovorím vám: Už ho viac nebudem jesť, kým sa nenaplní v Božom kráľovstve.“ ¹⁷ Potom vzal kalich, vzdal vďaku a povedal: „Vezmite a rozdeľte si ho medzi sebou, ¹⁸ lebo hovorím vám: Odteraz už nebudem piť z plodu viniča, kým nepríde Božie kráľovstvo.“ ¹⁹ Potom vzal chlieb, vzdal vďaku, lámal ho a dával im, hovoriac: „**Toto je moje telo, ktoré sa vydáva za vás.** Toto robte na moju pamiatku!“ ²⁰ A podobne po večeri vzal kalich a hovoril: „**Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa ylieva za vás.**“

Takto vidíme evanjelium kázané v Egypte, slobodu od hriechu pre všetkých. Veľkonočný baránok zomrie, ale to nestačilo. Bolo treba pokropiť veraje. Rovnako Kristus zomrel za svet, ale treba Ho prijať a veriť, že zomrel za mňa osobne a individuálne. A to nestačilo, mäso sa muselo zjesť. Tak aj my potrebujeme chápať (stráviť) Jeho slovo osobne vierou ako duchovný pokrm. Nikto iný to nemôže urobiť za mňa.

Vidíme teda, že evanjelium je rovnaké pre všetkých a Boh Otec spája všetok svoj ľud všetkých čias do jedného Pána a jednej viery²³⁴. Kristus bol prítomný pri nich vtedy práve tak, ako pri nás dnes.

Ničiteľ

Hospodin „udrie“ prvorodených Egypta, ale faraón nezomrel, čiže nebol prvým dedičom trónu. Tým bol zrejme Mojžiš.

²³³ Heb 13,8

²³⁴ Ef 4,5–6

2Moj 12, ²⁹ **Keď nastala polnoc, Hospodin usmrtil všetkých prvorođených v Egypte,** od faraónovho prvorođeného syna, ktorý mal sedieť na jeho tróne, až po prvorođeného zajatca, ktorý bol v žalári, ako aj všetko prvorođené z dobytku. ³⁰ V tú noc vstal faraón, všetci jeho služobníci a všetci Egyptania, lebo v Egypte nastal veľký nárek; nebol totiž dom, v ktorom by nebol mŕtvy. ³¹ Faraón ešte v noci zavolať Mojžiša a Árona a povedal im: „Vstaňte! Odídte spomedzi môjho ľudu, vy aj Izraeliti! Choďte slúžiť Hospodinovi podľa svojej žiadosti!“

Zaujíma nás a chceme chápať vývoj toho, čo sa stalo. Ako Boh usmrtil všetkých prvorođených?

2Moj 12, ¹² V tú noc prejdem cez Egypt a usmrťím v ňom všetko prvorođené, od človeka až po dobytok. Nad všetkými egyptskými bohmi vykonám súd. Ja som Hospodin. ¹³ Vaším znamením bude krv na domoch, v ktorých bývate. Keď uvidím krv, obídem vás, takže vás **zhubná rana** nezastihne, keď budem biť Egypt.

Ako prvé si všimneme, že bitie príde v podobe zhubnej rany, ktorá zabije každého prvorođeného. Potom sa píše:

2Moj 12, ²³ Hospodin bude totiž prechádzať a biť Egyptanov. Keď uvidí krv na oboch verajach a ich hornej časti, **Hospodin prejde popri dverách a zhubcovi nedovolí vojsť do vašich domov a zabíjať.**

Všade tam, kde sa prejavil viera v Baránka, Hospodin nedovolil²³⁵ ničiteľovi, aby vošiel do domu a zabíjal. Boh tak ako pri iných ranách prestal chrániť; v tomto prípade tých, čo nemal svoje veraje natreté krvou baránka, a dovolil zhubcovi vykonať jeho dielo skazy.

V Písme zhubcu symbolizuje lev, ktorý sa snaží ničiť.

Jer 4, ⁷ Vystúpil lev zo svojej húštiny, vyrazil ničiteľ národov, vyšiel zo svojho miesta, aby tvoju krajinu premenil na púšť. Tvoje mestá budú zničené, zostanú bez obyvateľov.

1Pt 5, ⁸ Bud'te triezvi, bdejte! Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zhltoľ

Lev hľadá ľudí, ktorých by zožral. Chce urobiť z krajiny pustinu a vyľudniť mestá. O Satanovi sa vraví:

Iz 14,¹⁷ čo svet obrátil na pustatinu, jeho mestá zrúcal a svojich väzňov neprepustil?“ ...²⁰ Nepridružíš sa k nim v hrobe, lebo si zničil vlastnú krajinu, svoj vlastný ľud si vyvraždil.

Satan je ničiteľom zeme a zabíja všetkých tých, ktorí si ho zvolili a touto voľbou sa sami stali ničiteľmi zeme²³⁶. Izraelitov, ktorí odmietli Božie vedenie na púšti zničil zhubca.

1Kor 10,¹⁰ Ani nereptajte, ako niektorí z nich reptali, a hynuli od zhubcu.

Slovo „zhubca“ v tomto verši znamená „had“²³⁷. Takže znovu tu máme odkaz na zviera (v tomto prípade na jedovatého hada), ktorý nás okamžite privádza späť do rajského príbehu²³⁸.

Táto historka sa zopakuje v dobe konca, keď budú Božie deti zapečatené krvou Baránka²³⁹. Vtedy bude prepustený zhubca, zvaný po hebrejsky Abaddon a po grécky Apollyon²⁴⁰, a budú vypustené aj štyri vetry²⁴¹, čo mu umožní vykonať jeho dielo skazy. No v kontexte doby konca je Boží ľud vyzvaný, aby svoju dôveru vkladal v Jeho a ignoroval dielo ničiteľa.

Iz 51,¹² „Ja, ja som ten, čo vás potešuje. Kto si ty, že sa bojíš človeka, ktorý zomrie a ľudského tvora, čo sa pominie ako tráva? ¹³ Zabudol si na Hospodina, tvojho Tvorcu, ktorý rozostrel nebesá a založil zem. Trasiaš sa neustále, celý deň pred hnevom utláčateľa, ktorý sa pripravuje nivočiť. Kde je však zlosť utláčateľa?

Odchod

Po tomto text pokračuje:

2Moj 12,³¹ Faraón ešte v noci zavolał Mojžiša a Árona a povedal im: „**Vstaňte! Odídte spomedzi môjho ľudu, vy aj Izraeliti!** Choďte slúžiť Hospodinovi podľa svojej žiadosti! ³² Vezmite si svoje ovce a dobytok, ako ste žiadali, a choďte! Vyproste požehnanie aj pre mňa!“ ³³ Aj Egypťania naliehali na ľud, aby čím skôr odišiel z krajiny, lebo hovorili: „Všetci pomrieme.“ ³⁴ Ľud si vzal ešte nevykvasené cesto, korytá zabalil do plášťov a niesol ich na pleciach. ³⁵ Na Mojžišov pokyn si Izraeliti vyžiadali od Egypťanov strieborné i zlaté predmety a plášte. ³⁶ Hospodin vzbudil

²³⁶ Zj 11,18

²³⁷ Strong G3644. ὀλοθρευτής **ōlōthrēutēs**, *ol–ot–ryú–tase´*; z 3645; a *ruiner*, t.j. (špec.) jedovatý had,—ničiteľ.

²³⁸ 1Moj 3,1; Zj 12,9

²³⁹ Zj 9,4

²⁴⁰ Zj 9,11

²⁴¹ Zj 7,1–3

v Egyptanoch priazeň voči ľudu, takže mu splnili žiadosť. Tak olúpili Egyptanov.

Čiže z Egypta vyšiel veľký zástup s korisťou. Dostali plácu, ktorú si zaslúžili za toľko rokov otroctva. A text nám ďalej vraví:

2Moj 12, ⁴⁰ **Izraeliti bývali v Egypte štyristotridsať rokov.** ⁴¹ Po štyristotridsiatich rokoch **presne na deň vyšli** všetky Hospodinove zástupy z Egypta.

Izraeliti odišli v pätnásť deň prvého mesiaca²⁴², v prvý deň sviatku nekvasených chlebov. V ten istý deň, 430 rokov predtým dal Boh Abrahámovi svoju zmluvu a zasľúbenie, vyzval ho, aby vyšiel do krajiny, ktorú nepozná a opustil Cháran²⁴³. Bol to začiatok príbehu putovania, ktorý sa skončí exodom z Egypta.

15. deň, prvý mesiac.

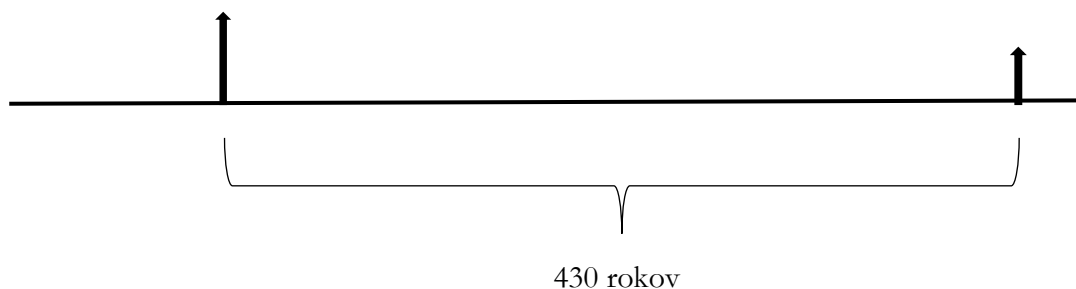
1. deň sviatku nekvasených chlebov.

Boh sa zjaví Abrahámovi, dá mu svoju zmluvu a vyzve ho k odchodu z Cháranu.

15. deň, prvý mesiac.

1. deň sviatku nekvasených chlebov.

Boh oslobodzuje Izrael a odchádzajú z Egypta.

Táto udalosť nám umožňuje priradiť dátum k ďalšej udalosti v Abrahámovom príbehu. Boh mu predpovedal, že jeho semeno bude utláčané a po 400 rokoch oslobodené²⁴⁴. Keď Abrahám odišiel z Cháranu, mal 75 rokov²⁴⁵. Ako 85-ročný si vzal Hagar²⁴⁶ a Izmael sa narodil, keď mal 86²⁴⁷. Izák sa narodil, keď mal Abrahám 100 rokov²⁴⁸. Tak vieme, že od odchodu Abraháma z Cháranu až po narodenie Izáka uplynulo 25 rokov. To Izmael, syn egyptskej otrokyne, začal utláčať Abrahámovu semeno a začal tak obdobie útlaku,

²⁴² 2Moj 12,8.11–12.14–17.42

²⁴³ 1Moj 12,1–3

²⁴⁴ 1Moj 15,13–16

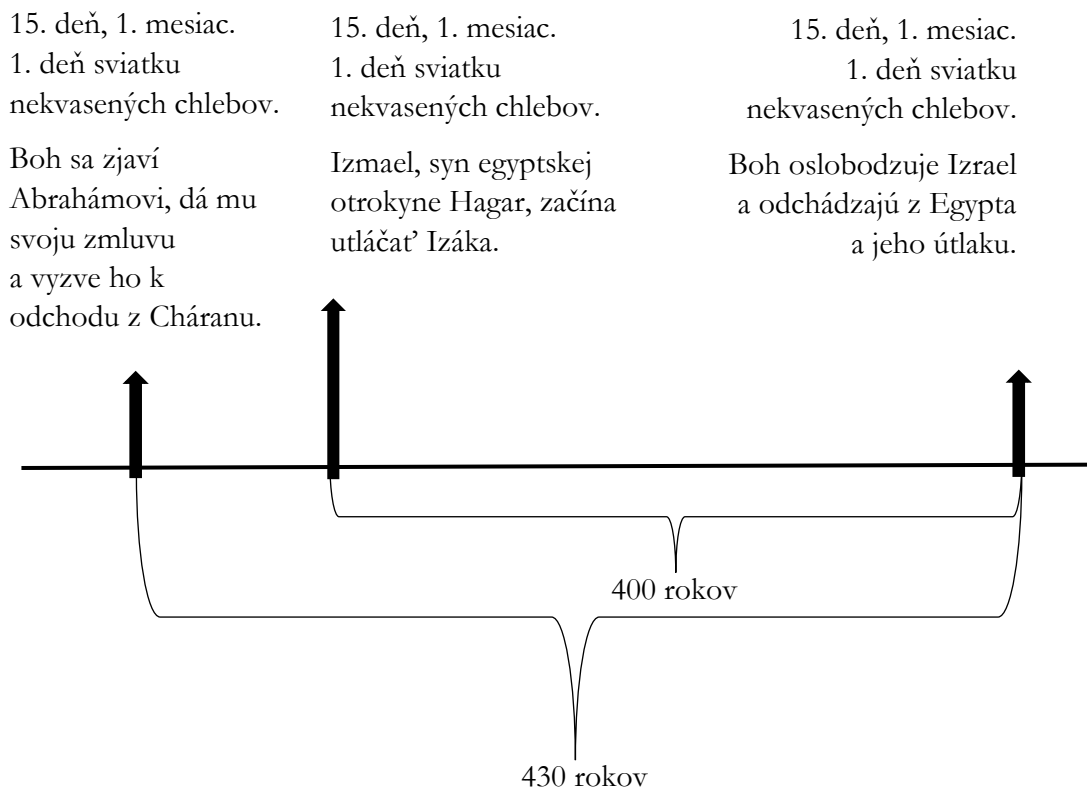
²⁴⁵ 1Moj 12,4

²⁴⁶ 1Moj 16,3

²⁴⁷ 1Moj 17,24–25

²⁴⁸ 1Moj 21,5

ktoré bude trvať 400 rokov²⁴⁹. Tak sa začala doba útlaku Abrahámovho semena²⁵⁰, keď bol Izák 5-ročný, v 15. deň 1. mesiaca, t.j. v 1. deň sviatku nekvasených chlebov, a tento útlak sa skončí až o presne 400 rokov neskôr.

Podobne i táto udalosť nám umožňuje zistiť iné kľúčové dátumy v putovaní ľudu Izraela. Izák mal Ézava a Jákoba ako 60-ročný²⁵¹. Jákob mal 130, keď vošiel do Egypta a stretol sa s faraónom²⁵².

²⁴⁹ 1Moj 21,9–10; Gal 4,29

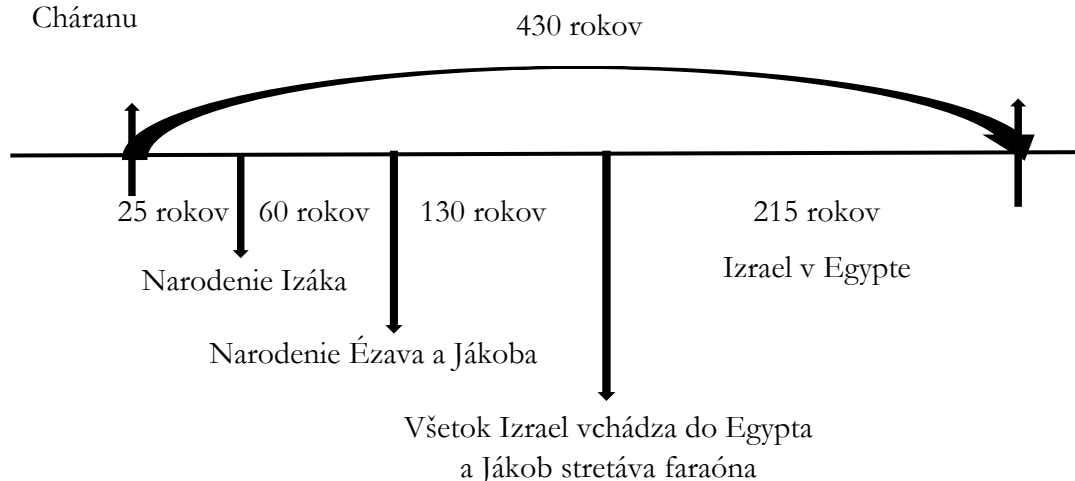
²⁵⁰ **Izák** trpel v rukách svojho nevlastného brata Izmaela a Filištíncov (1Moj 26,15.20–21); **Jákob** trpel v rukách svojho brata Ézava a Lámana, a **Jozef** bol predaný ako otrok do Egypta.

²⁵¹ 1Moj 25,26

²⁵² 1Moj 47,9

Boh sa zjaví
Abrahámovi, dá
mu svoju zmluvu
a vyzve ho k
odchodu z
Cháranu

Boh oslobodzuje Izrael
a odchádzajú z Egypta
a jeho útlaku.

Jozefa ako 17-ročného predali za otroka²⁵³. Ako 30-nika ho povýšili na druhého veliteľa po faraónovi²⁵⁴. Čiže strávil 13 rokov v službe Putifarovi, z toho minimálne 2 roky v žalári²⁵⁵. Sedem rokov hojnosti sa začalo, len čo sa ujal svojej funkcie, a po nich nasledovalo sedem rokov hladomoru²⁵⁶. Po svojho otca Jákoba šiel v 2. roku hladomoru²⁵⁷. Takže Jozef mal 39 rokov, keď bol Jákob predstavený faraónovi. Nakoľko Jákob mal 130 rokov, keď sa to stalo, vieme, že Jozef sa narodil, keď mal Jákob 91 rokov. Jákob zomrel vo veku 147 rokov²⁵⁸ a Jozef ako 110-ročný²⁵⁹. A pretože Mojžiš hovoril s faraónom, keď mal 80²⁶⁰, od Jákobovho stretnutia s faraónom až po narodenie Mojžiša uplynulo okolo 135 rokov, a medzi smrťou Jozefa a narodením Mojžiša bolo 64 rokov.

²⁵³ 1Moj 37,2

²⁵⁴ 1Moj 41,46

²⁵⁵ 1Moj 41,1

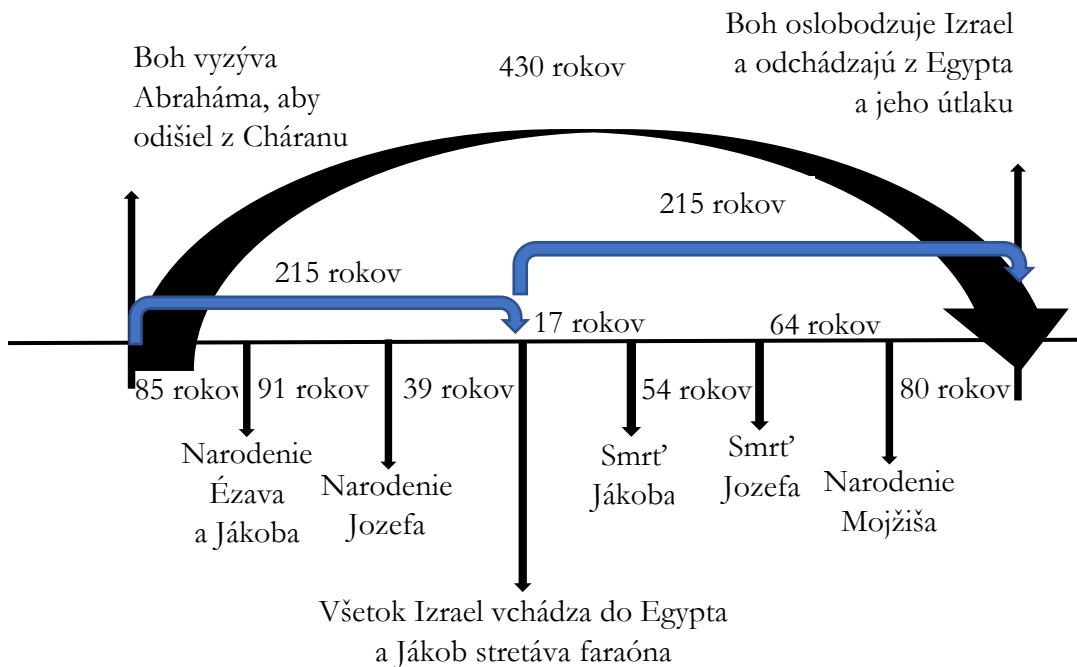
²⁵⁶ 1Moj 41,46; 53, 54

²⁵⁷ 1Moj 45,6.9

²⁵⁸ 1Moj 47,28

²⁵⁹ 1Moj 50,26

²⁶⁰ 2Moj 7,7

Zo všetkých týchto výpočtov vidíme, že Boh chcel, aby mali Izraeliti uistenie v Jeho slove, lebo Abrahámovi vopred povedal, čo sa stane: zaslúbenie príde o 400 rokov a potom „vyjdú s veľkým majetkom“²⁶¹. Máme sa poučiť z ich skúseností a veriť, že to, čo sa stalo predtým, stane sa zase. Teraz sme aj my cudzincami v krajine, ktorá nie je naša, a Boh nás vierou v Jeho Syna vyslobodí z otroctva hriechu a dá nám zaslúbenú zem ako dedičstvo naveky.

²⁶¹ 1Moj 15,13–14

Chlieb z neba a voda zo skaly

Prechod Červeným morom

Po odchode Izraela z Egypta:

2Moj 13, ¹⁷ Keď faraón prepustil ľud, **Boh ho nevedol cestou, ktorá vedie územím Filištíncov, hoci bola kratšia.** Boh totiž povedal: „Keby ľud videl vojnu, mohol by svoj odchod oľutovať a vrátiť sa do Egypta.“ ¹⁸ Preto ho Boh viedol okľukou cez púšť popri Červenom mori. ...

Božiu láskyplnú ohľaduplnosť vidíme v tom, že ich nevedol najkratšou cestou, lebo by museli čeliť vojne a podnietilo by ich to k návratu do Egypta. Zdá sa, že najkratšia a najpriamejšia cesta nie je vždy tá najlepšia. Boh ich tu vzal na dlhšiu a divokejšiu cestu, ktorá sa skončí tým, že Izrael bude zdanlivo beznádejne obkľúčený. Urobíme dobre, ak si to zapamätáme. Ak sa ocitneme v ťažkých situáciách, bez jasného východiska, neznamená to, že Boh nás nevedie. Aby bol ľud Izraela vyslobodený z traumatickej skúsenosti, bol vzatý do situácie, v ktorej môže na vlastné oči uvidieť Božiu moc.

2Moj 13, ²¹ **Hospodin** ich však **predchádzal** a ukazoval im cestu vo dne **oblačným stĺpom** a v noci stĺpom ohnivým, aby im svietil, takže mohli putovať dňom i nocou. ²² Oblačný stĺp sa nevzdialil od ľudu vo dne ani ohnivý stĺp v noci.

Hospodin šiel pred nimi v oblačnom stĺpe. Nasledujúci verš potvrdzuje, že v oblaku bol samotný Hospodin:

2Moj 14, ²⁴ V čase rannej stráže sa však Hospodin pozrel na tábor Egyptanov z ohnivého a oblačného stĺpa a uviedol ich do zmätku,

Oblačný stĺp ich chránil pred páľavou dňa a viedol ich po ceste, kým ohnivý im svietil v noci a ohrieval ich. Púšť je miestom extrémnych teplôt: spaľujúcich cez deň a mrazivých v noci.

1Kor 10, ¹ Nechcem, bratia, aby ste nevedeli, že **naši otcovia všetci boli pod oblakom** a všetci prešli cez more, ² **všetci boli pokrstení v Mojžišovi, v oblaku** a v mori, ³ všetci jedli ten istý duchovný pokrm ⁴ a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili **z duchovnej skaly, ktorá ich sprevádzala, a tou skalou bol Kristus.**

Hospodin, sám Kristus, viedol ich kroky z oblaku a ten nikdy neopustil ľud.

Keď Egyptania s faraónom videli, že Izraeliti sa púšťajú po trase zdanlivo vedúcej do slepej uličky, rozhodli sa priviesť ich s vojnovými vozmi a vojakmi späť do otroctva. A ako to vnímal izraelský národ?

2Moj 14, ¹⁰ Keď sa faraón približoval, Izraeliti sa rozhládli a videli, ako sa Egypťania rútia za nimi. **Vtedy sa Izraeliti veľmi zľakli a volali k Hospodinovi o pomoc.** ¹¹ Povedali Mojžišovi: „Nebolo v Egypte dosť hrobov? Dovedol si nás sem, aby sme pomreli na púšti! Čo si nám to urobil? Prečo si nás vyviedol z Egypta?“

Izraeliti nedbali na všetko to, čo Boh urobil, stále pochybovali o Jeho ochrane. Dokonca spochybňovali Jeho čestnosť a obviňovali Ho, že ich vyviedol na púšť, aby ich tam nechal zomrieť. Boh však sa však so svojím oblakom presunul medzi nich a egypťskú armádu, takže nemohli byť v styku. Roztvoril cestu v Červenom mori tým, že poslal silný vietor, ktorý ho rozdelil vo dvojce a Izraeliti ním prešli po suchu, pričom sa im po pravici i ľavici týčili vodné steny.

Egypťania sa hnali za nimi, a keď Izraeliti už prešli a oni boli stále v polovici cesty naprieč, vody sa vrátili na svoje miesto a všetci zahynuli. Keď egypťský ľud celkom odmietol Boha, zostal bez Jeho ochrany a Boh v snahe zachrániť Izrael nakoniec rešpektoval rozhodnutie Egypta a vzdal to s ním.

Iz 43, ³ Veď ja som Hospodin, tvoj Boh, Svätý Izraela, tvoj spasiteľ. **Dal som Egypt ako výkupné za teba,** Kúš a Sábú namiesto teba.

Boh vraví, že dal Egypt ako výkupné za Izrael, tak si prirodzene kladieme otázku: Komuže to dal Egypt? Komu zaplatil výkupné za Izrael? V tomto zmysle je vysvetlením vedomie, kto bol vo vodách:

Ž 74, ¹³ Ty si svojou silou rozdvojil more, **vodným obludám si porozbíjal hlavy.** ¹⁴ **Rozdrvil si hlavy Leviatana,** dal si ho za pokrm žralokom.

Iz 26, ²¹ Pozri, Hospodin vychádza zo svojho príbytku, aby potrestal vinu obyvateľov krajiny. Zem odhalí krv vyliatu na nej a nebude už skrývať zabitých. **27,** ¹ V ten deň Hospodin krutým mečom, veľkým a mocným, potrestá **Leviatana, unikajúceho hada, Leviatana, skrúteného hada, a zabije draka z mora.**

Iz 51, ⁹ Zobuď sa, zobuď sa a obleč si moc, rameno Hospodina! Zobuď sa ako v dávných dňoch, ako za starodávných pokolení! Nie si to ty, čo rozťal Rahaba a **prebodol draka?** ¹⁰ **Nie si to ty, čo vysušil more, vody veľkej priepasti, a čo z morskej hlbiny spravil cestu na prechod vykúpeným?**

Ez 29, ³ Povedz: Takto vraví Pán, Hospodin: „Hľa, ja som proti tebe, faraón, egypťský kráľ, **veľký krokodíl, ktorý vylihuje uprostred svojich nílskych ramien** a ktorý hovorí: »Níl je môj, urobil som si ho pre seba.«

Ez 32, ² „Človeče, zaspievaj žalospev o faraónovi, egypťskom kráľovi, a povedz mu: „Podobal si sa mladému ľvovi národov, ale **ty si bol ako drak v**

moriach, vynoroval si sa vo svojich riekach, mútil si vody svojimi nohami a šliapal si ich rieky.'

Vo vodách mora bol leviatan, drak, šelma s mnohými hlavami, ktorá žije v mnohých vodách, ktorú znovu nájdeme v Zjavení²⁶². Tento drak utláčal Boží ľud cez svojho zástupcu na zemi, faraóna. V poslednom verši vyššie Boh dokonca stotožňuje faraóna s drakom. Drak je žalobca bratov²⁶³, ktorý si nárokuje Egypt ako svoj majetok²⁶⁴. Boh mu nakoniec Egypt vydá, lebo ukrižovali Krista²⁶⁵. Len skrze Krista sa dá drak premôcť²⁶⁶ a keďže Ho odmietli, nemôže im pomôcť.

Keď ľud Izraela prešiel Červeným morom, bol pokrstený v oblaku a v mori. Byť pokrstený znamená obliecť si Krista a byť Kristov²⁶⁷; takto vidíme, že pokrstením v oblaku boli pokrstení v Krista. Bol to krst viery:

Heb 11, ²⁹ **Vo viere** prešli Červeným morom ako po suchej zemi ...

Tým, že smerovali k Červenému moru, ako im nakázal Mojžiš, prejavili vieru v Božie slovo a akoby boli pokrstení. Krst je symbol smrti starého človeka a narodenia nového života na základe zákona Ducha života v Kristovi Ježišovi, preto toto vyslobodenie zasiało semená vďačnosti a chvály spolu so semenami viery. Súhrn udalostí až do toho okamihu ich teda viedol k tomu, že boli schopní mať vieru v **Krista** ako svojho Spasiteľa. Nasledujúce udalosti sa budú snažiť dať Izraelu **Ježišovu** vieru, keďže sa ich snažil požehnať ešte hojnejšie.

Biblický záznam nám vraví, že more vyplavilo telá Egyptanov na pobrežie na tej strane, na ktorej boli Izraeliti. Mohli tak vidieť, že Hospodin je s nimi a Mojžiš je Jeho služobník. Ľud potom spieval Pieseň Mojžiša a Miriam, ktorá velebí Božiu moc a slávu zjavenú vo vyslobodení Jeho ľudu.

Horké vody

Potom odišli od Červeného mora a šli k púšti Šúr. Putovali po nej tri dni bez toho, aby našli vodu. Prišli až k Mare, kde síce voda bola, ale horká. Text nám vraví:

2Moj 15, ²⁴ **Ľud reptal** proti Mojžišovi: „Čo budeme piť?“

Smädní ľudia šomrali proti Mojžišovi, lebo sa nemohli napiť vody. Lenže nevedol ich Mojžiš, ale samotný Boh. Mojžiš volal k Nemu a Boh mu ukázal drevo. Keď ho hodili do vody, osladla. Presne tam čítame, že ľud dostal príkazy, ustanovenia a právne

²⁶² Zj 13,1, 2

²⁶³ Zach 3,1–2; Zj 12,9–11

²⁶⁴ Lk 22,31; Ez 29,3

²⁶⁵ Zj 11,8

²⁶⁶ Zj 12,11

²⁶⁷ Gal 3,26–27

predpisy. V tejto príhode ich Hospodin vyskúšal, aby zistil, či veria, že môže byť ich udržiavateľom. Neskôr sa to stane v niekoľkých incidentoch. Boh dáva ľuďom ďalej porozumieť zjaveniam svojej slávy a neskôr sú podrobení skúške, či počuli Boží hlas a dodržali alebo zachovali Jeho slovo. Tá skúška viery je popísaná takto:

1Pt 1, ⁶ Radujte sa z toho, aj keď azda teraz máte ešte nakrátko prejsť zármutkom rozličných skúšok, ⁷ aby vám **vaša vyskúšaná viera, oveľa cennejšia ako pomimuteľné zlato**, ktoré sa tiež preskúšava ohňom, bola na chválu, slávu a česť pri zjavení Ježiša Krista

Skúška spočíva presne v pokušení prestať dôverovať Božej prozreteľnosti. Mohli by sme byť v pokušení kritizovať izraelský národ ohľadom jeho dejín. No keby sme to urobili, odsúdili by sme sami seba, lebo aj najmenšia sebareflexia ukáže, že sme takí ako oni, ba možno ešte horší. Máme dôkazy o Božej moci a predsa nám padne tak zaťažko celkom sa Bohu poddať a dôverovať, že sa o nás vie postarať. A čo vlastne Hospodin skúša alebo zjavuje, keď tú skúšku dovoľuje? Text vraví:

2Moj 15, ²⁵ On volal k Hospodinovi a Hospodin mu ukázal drevo. Keď ho hodil do vody, voda osladla. Tam dal Hospodin ľudu ustanovenie a právne predpisy, tam ho skúšal. ²⁶ Povedal: „**Ak budeš naozaj poslúchať hlas Hospodina, svojho Boha, a budeš robiť to, čo je v jeho očiach správne, ak poslúchneš jeho príkazy a zachováš všetky jeho ustanovenia, nedopustím na teba nijakú chorobu, akú som dopustil na Egypťanov, lebo ja, Hospodin, som tvoj lekár.**“

Znovu tu máme zaslúbenie, že ak budú usilovne počúvať a zachovávať Jeho slovo a zákon, potom sa duchovná spravodlivosť prejaví v telesnom zdraví. Hospodin sám seba označuje ako Uzdravovateľa, v jasnom protiklade s Ničiteľom.

A prečo ich Boh skúšal? Poznal stav ich srdca, oni však nie. Rovnako ani my nepoznáme svoje stav. Je to ako to popisuje Boh:

Zj 3, ¹⁷ Ved' hovoríš: Som bohatý, zbohatol som, nič nepotrebujem, a **neviem**, že si biedny, úbohý, chudobný, slepý a nahý,

Boh dovoľuje, aby nám v živote nastali určité skúšky, aby nám ukázal, čo máme naozaj v srdci a odkryl nedostatok dôvery v Jeho slovo a láskavú starostlivosť. Lebo to svedectvo vraví toto:

5Moj 33, ³ Ty, ktorý miluješ svoj ľud, všetci jeho svätí sú v tvojej ruke...

Boh miloval svoj ľud a túžil vziať ho do svojich rúk a ochrannej opatery. No ich srdcia neboli v súlade s Hospodinom. Skúška pomohla jasne ukázať to, čo sa už prejavilo, keď reptali pri Červenom mori. Dôkazov pribúdalo, ale oni stále neverili, že Boh ich miluje a stará sa o nich.

Manna z neba

Odtiaľ išli k vodám Elimu a potom z Elimu smerom na púšť Šúr. Cestou sa im minulo jedlo – ďalšia skúška, ktorá im mala ukázať ich vlastné srdcia. Ľud nielenže zabudol na Božiu moc, bol pripravený poprieť aj akýkoľvek zásah, ktorý Boh mohol vykonať v ich životoch. Od odchodu z Egypta uplynulo len zhruba 30 dní a celé zhromaždenie reptalo proti Mojžišovi a Áronovi. Obviňovali ich, že ich vyviedli na púšť, len aby ich vyhladovali na smrť. Spomínali na egyptské hrnce s mäsom. Hospodin tam povedal Mojžišovi:

2Moj 16, ⁴Hospodin povedal Mojžišovi: „**Ja vám zošlem chlieb, ktorý bude padať z neba.** Ľud nech vychádza a naberie si, koľko bude každý deň potrebovať. Tým ho vyskúšam, či sa bude správať podľa môjho zákona, alebo nie. ⁵ Na šiesty deň si nazbierajú a pripravia dvakrát toľko než v iné dni.“ ... ²¹ Tak zbierali každé ráno podľa toho, kto koľko zjedol. Keď začalo hriať slnko, roztopilo sa to. ²² V šiesty deň si nazbierali dvakrát toľko chleba, dva ómery na osobu. Vtedy prišli všetky kniežatá pospolitosti a hlásili to Mojžišovi. ²³ Ten im povedal: „Toto hovorí Hospodin: ‚Zajtra je sviatočný odpočinok, sobota zasvätená Hospodinovi. Čo treba upiecť, upečte, čo treba uvariť, uvarte, čo zostane, odložte a uschovajte do rána!‘“ ... ²⁶ **Šesť dní budete zbierať, v siedmy deň je však sobota, v ten deň nič nenájdete.“**

V tomto príbehu zistujeme, že sobota je 7. deň po neprerušenom rade šiestich dní.. Hospodin ďalej skúšal svoj ľud, aby dal najavo, či bude chodiť v Jeho zákone alebo nie, a stane sa zjavným, ako dodržiavajú sobotu. Ľudu už bola sobota pripomenutá, len čo sa Mojžiš vrátil do Egypta. Keby zachovávali sobotu, dodržiavali by celý Jeho zákon, lebo to bol ustavičná skúška, či počujú Božie slovo a zachovávajú ho.

Spomíname si, že zmluva, ktorú Boh uzatvoril s izraelským národom bola tá istá, ktorú uzatvoril s Abrahámom, Izákom a Jákobom. Keď teda Boh zamýšľal vidieť, či budú chodiť v Jeho zákonoch, v Jeho zmluve, skúšal ich ohľadom soboty. Abrahám počul Hospodinov hlas a zachovával Jeho zákon, teda tiež dodržiaval a uchovával si sobotu v srdci²⁶⁸.

Vo svetle toho, o čom diskutujeme je zaujímavé, ale nemalo by byť prekvapujúce, že Izraeliti boli skúšaní v sobote ešte pred vyhlásením zákona na vrchu Sínaj. Ukazuje nám to, že Boží zákon bol Božiemu ľudu, Abrahámovi, Izákovi, Jákobovi a jeho synom jasne známy. V Egypte došlo k odpadnutiu a skrze Mojžiša bol zákon v ich myšliach obnovený. To preto čítame Božie napomenutie, že nie všetci z nich počas skúšky s mannou zachovávali sobotu v srdci:

²⁶⁸ 1Moj 26,5

2Moj 16,²⁸ Vtedy Hospodin povedal Mojžišovi: „**Dokedy** mi budete odporovať a nebudete zachovávať moje príkazy a zákony?“

Božia otázka „dokedy“ nám ukazuje, že poznanie Božích zákonov a prikázaní mali už nejaký ten čas. To, že nechceli zachovávať v srdci Božie príkazy a zákony ukazovalo, že neveria, že im boli povedané pre ich dobro, čo zjavuje nedôveru voči zákonodarcovi.

Čo to vlastne bola manna a ako vyzerala? Bol to chlieb z neba, nebeská kukurica, anjelská strava, malá okrúhla vec, taká maličká ako inovat' na zemi, ako semeno koriandra, biela. Chutila ako oblátky s medom. Ak nebola zo 6. dňa a nechali z nej na ďalší deň, páchla a ščervivela. Ukázala sa po rose a na slnku sa topila. Dala sa varit' a piecť²⁶⁹.

Malo krátke obdobie hladu, ktoré ich kvárillo pred prvým daním manny nejaký zámer?

5Moj 8,³ Pokoroval ťa, **dal ti hladovať**, potom ťa sýtil mannou, ktorú si nepoznal a nepoznali ju ani tvoji otcovia, **aby ťa poučil**, že človek nežije len samým chlebom, **ale všetkým, čo vychádza z Hospodinových úst**.

Verš je jasný, nie? Boh dovolil krátke obdobie hladu, aby si uvedomili a vedeli, že človek nežije len z chleba, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst. To boli jasne vyučovaní. To Božie slovo, ktoré dostali:

Heb 4,¹² ... je živé a účinné, ...

A táto zvesť sa bude opakovať naprieč vekmi. Boh nám skrze svojho proroka vraví:

Iz 55,³ Nakloňte si uši a poč'te ku mne, **počúvajte a budete žiť. Uzavriem s vami večnú zmluvu**, preukážem milosrdenstvo prisľúbené Dávidovi.

Posolstvo znie: počúvajte, a ja vám odpustím hriechy a dám vám Svätého Ducha, aby ste chodili po mojich cestách. Počúvajte, a ja vám vpišem svoj zákon do srdc. Boh hodlal vziať si to na starosť a stať sa zodpovedným za to, že im dá spravodlivosť a život. To preto tam stojí:

Ž 81,⁹ Počuj, ľud môj, usvedčujem ťa, kiežby si ma poslúchol, Izrael!¹⁰ **Nebudeš mať iného boha, nebudeš sa klaňať cudziemu bohu!**¹¹ Ja som Hospodin, tvoj Boh, ja som ťa vyviedol z egyptskej krajiny. **Roztvor ústa a ja ich naplním.**

Toto učenie, ktoré dal Hospodin izraelskému ľudu bolo celkom prvým pokušením, ktoré Ježiš pretrpel na začiatku svojej služby. A bola to jedna z Jeho prvých lekcií, keď nasýtil veľký zástup²⁷⁰. Z piatich jačmenných chlebov a dvoch rýb tam nakrmil päťtisíc mužov plus ženy a deti. Odkiaľ pochádzal tento chlieb pre taký veľký dav? Odpoveď je len jedna: z rúk samotného Ježiša, a to až do tej miery, že nakoniec mali viac jedla ako

²⁶⁹ 2Moj 16,4, 14, 20–24, 31; Ž 78,23–25

²⁷⁰ Jn 6,1–14

predtým. To On sám ho znásobil. Ľud sa potom pokúsil urobiť Ho kráľom, ale Ježiš unikol na druhú stranu mora, kde Ho našli. A zopakoval im poučenie.

Jn 6, ²⁷ **Neusilujte sa o pominuteľný pokrm, ale o pokrm, ktorý zostáva pre večný život a ktorý vám dá Syn človeka. Lebo jeho označil Otec, Boh, svojou pečatou.“**

Usilujte sa o to jedlo alebo pokrm, ktorý je večný. A kto ho dáva? Syn človeka, sám Ježiš. Inými slovami, Ježiš im vraví:

Iz 55, ¹ „Pod’te všetci smädní k vode! Aj vy, čo ste bez peňazí, pod’te! Kupujte a jedzte, pod’te a kupujte, kupujte zadarmo bez platenia víno aj mlieko. ² Prečo dávate peniaze za to, čo nie je chlieb, a vašu robotu za to, čo nenasýti? **Pozorne ma počúvajte a budete jesť dobroty,** vaše hrdlo si v hojnosti pochutí. ³ Nakloňte si uši a pod’te ku mne, **počúvajte a budete žiť.** Uzavriem s vami večnú zmluvu, preukážem milosrdenstvo prisľúbené Dávidovi.

Prečo míňate peniaze na to, čo neuspokojuje? Výzva znie, aby sme pracovali na tom, čo skutočne vyživuje: „*Pozorne ma počúvajte a budete jesť dobroty*“ – ak počujeme Boží hlas a zachováme ho, budeme jesť dobroty. Číže dostávame výživu, ktorá pretrvá až do večného života. No keďže Ježiš im povedal, aby sa „usilovali“, domnievali sa, že musia niečo robiť. A tak sa Ježiša spýtali:

Jn 6, ²⁸ **Oni mu povedali: „Čo máme robiť, aby sme konali Božie skutky?“**

Čo by sme mali robiť, aby sme konali Božie skutky? Aká je naša úloha?

Jn 6, ²⁹ **Ježiš im odpovedal: „Toto je Boží skutok, aby ste verili v toho, ktorého on poslal.“**

Verte – to je tá úloha. Verte v Ježiša, a preto Ho počúvajte. To je celá práca, ktorú treba spraviť. Poznamenávame tu aj to, že i toto je Božia práca. To Boh to robí. To On nám otvára ucho²⁷¹, On nám otvára ústa. Tak vidíme, že človek by si nemal zatvrdiť srdce, ale dovoliť Bohu, aby pracoval. A napriek veľkému zázraku, pri ktorom Ježiš práve nasýtil 5 000 sa ho spýtali:

Jn 6, ³⁰ **... „Aké znamenie urobíš, aby sme videli a uverili ti? Čo urobíš?**

³¹ **Naši otcovia jedli mannu na púšti, ako je napísané: Dal im jesť chlieb z neba.“**

Aké znamenie nám ukážeš? To vtedy, keď sa vypyujú Ježiša, lebo v ich myšliach mali Izraeliti veľkolepejší zázrak, lebo trval štyridsať rokov a bol to nebeský pokrm. Ako sa s tým môže porovnávať obyčajný chlieb a ryba na jeden deň? Ježiš tu zdôrazňuje to isté učenie, ktoré dal Izraelcom pri odchode z Egypta:

²⁷¹ Iz 50,5

Jn 6, ³² Ježiš im povedal: „Amen, amen, hovorím vám: Nie Mojžiš vám dal chlieb z neba, ale **môj Otec vám dáva ten pravý chlieb z neba,** ³³ pretože Boží chlieb je ten, čo zostupuje z neba a dáva svetu život.“ ³⁴ Oni mu povedali: „Pane, vždy nám dávaj tento chlieb!“ ³⁵ Ježiš im odpovedal: „**Ja som chlieb života.** Kto prichádza ku mne, nebude hladovať a kto verí vo mňa, nebude smädný. Nikdy. ... ⁴⁸ Ja som chlieb života. ⁴⁹ Vaši otcovia jedli mannu na púšti a pomreli. ⁵⁰ Toto je ten chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby nezomrel nik, kto bude z neho jesť. ⁵¹ **Ja som ten živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Ak niekto je z tohto chleba, bude žiť naveky.** A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta.“

Ježiš v záujme svojich poslucháčov rozvíja to, čo Izraeliti počuli o veľkonočnom baránkovi a manne. Ten, kto im dal mannu na púšti bol Otec. Vieme, že to urobil skrze Ježiša²⁷². Mannu však dostali, aby sa naučili, že človek nežije len zo samého chleba, ale z každého Božieho slova. A Božia vôľa s Izraelom bola a je dať mu pravý chlieb z neba, ten, ktorý dáva život svetu – tento pravý chlieb je večný život. A Ježiš vraví jasne: „*Ja som ten chlieb života.*“ „*Ja som ten chlieb života. Kto prichádza ku mne, nebude nikdy hladovať, a kto verí vo mňa*“ (inými slovami, ten, kto prijíma a zachováva Jeho slová) „*nebude nikdy smädný*“ (**Jn 6,35**).

U ľudí je nenaplnená potreba, ktorú nemôže naplniť nič okrem Božej spravodlivosti. Je ňou hlad a smäd²⁷³. Naplniť ju môže len Kristus, keď budeme každý deň prijímať Jeho slovo. To preto Ježiš na vysvetlenie toho, čo povedal – o sebe ako o chlebe života a že tí, čo z Nehoedia, budú mať večný život – vraví ku koncu svojej reči:

Jn 6, ⁶³ „Duch oživuje, telo nič neosoží! Slová, ktoré som vám povedal, *to ony* sú Duch a život.“

Kristove slová prijaté do duše dovoľujú Kristovi prebývať²⁷⁴ v srdci. Toto učenie dostal izraelský ľud spolu s mannou. Teda ľud Izraela, čo dostal mannu, ako aj tých päťtisíc nasýtených Ježišom a my dnes, máme Krista volajúceho pri dverách našich srdc:

Jz 3, ²⁰ „... Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem jesť s ním a on so mnou.“

Tak Kristus prináša chlieb života do duše, prináša svoj vlastný božský život, svojho vlastného Ducha, svoje vlastné slová, svoju vlastnú prítomnosť.

²⁷² 1Kor 15,27

²⁷³ Mt 5,6

²⁷⁴ Jn 14,23

Živé vody

Keď sme dostali toto poučenie, pokračujeme v príbehu:

2Moj 17, ¹ Celá pospolitosť Izraelitov sa podľa príkazu Hospodina uberala z púšte Sín z jedného stanovišťa na druhé. Utáborili sa v Refidime, ale ľud **nemal pitnú vodu.** ² Ľud sa dostal do sporu s Mojžišom. Naliehal naňho: „Daj nám vodu, chceme piť!“

Mojžiš im povedal: „Prečo ma obviňujete; prečo pokúšate Hospodina?“

³ Ľud, ktorý trpel smädom, reptal proti Mojžišovi a hovoril: „Prečo si nás vyviedol z Egypta? Preto, **aby si nás,** našich synov i stáda **umoril** smädom?“

⁴ Mojžiš volal k Hospodinovi o pomoc: „Čo mám robiť s týmto ľudom? Veď ma ukameňujú!“

⁵ Hospodin povedal Mojžišovi: „Vyjdi pred ľud, vezmi so sebou niektorých starších z Izraela, do ruky si vezmi palicu, ktorou si udrel Níl, a choď! ⁶ **Tam budem stáť pred tebou na skale na Horebe. Keď udrieš skalu, vyjde z nej voda** a ľud sa napije.“

Mojžiš to urobil pred očami starších Izraela. ⁷ To miesto nazval Massa a Meriba, lebo Izraeliti sa tam vadili a pokúšali Hospodina, keď pochybovačne hovorili: „**Je medzi nami Hospodin alebo nie?**“

Jedlo je dôležité pre život. No voda je ešte dôležitejšia, lebo bez nej by všetok život na tejto zemi čoskoro vyhynul. A to by sa bolo stalo aj s Izraelitmi, keby neboli dostali vodu. Pre nich znamenala život. A ľud reptal proti Mojžišovi, lebo jej nebolo. Je to zaujímavé, lebo teraz by im už malo byť zjavné, že keď čelia nejakej potrebe, musia len ísť za Mojžišom, aby poprosil Boha, a Ten im dá, čo potrebujú. Namiesto toho si stále mysleli, že Boh chce, aby umreli.

Ľud už reptal proti Bohu v Červenom mori. Mrmlanie sa zopakovalo pri vodách Mary a pri incidente, ktorý im priniesol mannu. Pri tom boli voči Mojžišovi takmer násilní a pripisovali zlé pohnútky jemu a následne aj Bohu. A teraz sa to opakovalo, keď im chýbala voda. Ľudia zjavne ľahko zabúdajú na Božie požehnania a pochybujú o Jeho zámeroch. Nesľúbil azda Boh, že ich vezme do zasľúbenej zeme? Aké ťažké je počúvať slovo, keď o hovorcovi zmýšľajú v zlom svetle! Ľud sa tak sám pripravoval na ešte väčšie odmietnutia.

No Hospodin povedal Mojžišovi, aby šiel pred ľud. A Hospodin – ktorý, ako vieme, je Ježiš, – im povedal, že „bude stáť na skale“²⁷⁵, ktorá bola istotne veľká, lebo bola pre Izraelitov jasne viditeľná. A Mojžiš musel len udrieť skalú a vyšli by z nej vody.

²⁷⁵ 2Moj 17,6

Hospodin stál na skale, keď bola udretá. A tak, hoci bol očiam ľudu Izraela neviditeľný, dal by im vodu stojac tam. Voda by vyšla zo skaly. Náš Pán je v Písme mnohokrát predstavený ako skala alebo kameň. Sám Mojžiš vysvetlil ľudu Izraela:

5Moj 32, 4 On je Skala, jeho dielo je dokonalé, všetky jeho cesty sú správne. Boh je verný, bez neprávosti, spravodlivý a priamy ... ¹⁸ Zanedbával si **Skalu, ktorá ťa splodila**, zabudol si na Boha, ktorý ťa zrodil.

A Ježiš zopakoval toto učenie, Petrovi povedal:

Mt 16,¹⁸ A ja ti hovorím: Ty si Peter a **na tej skale postavím svoju cirkev** a pekelné brány ju nepremôžu.

Kristus sa tak označuje ako skala, z ktorej prúdi život a ktorú nepremôžu pekelné brány. A sám Peter toto chápanie potvrdzuje, keď nám vraví:

1Pt 2,⁴ Pristupujte k nemu, **živému kameňu**, ktorý ľudia síce zavrhli, ale pred Bohom je vyvolený a vzácny ...

Čiže skala, ktorú videli Izraeliti na púšti bola len symbolom, ilustráciou Ježiša Krista, ktorý na nej stál, ale nebolo ho vidieť. Tá skala sama osebe nemohla dať vodu. Nebolo v nej žiadne nekonečné vodné žriedlo, nemala v sebe život. Bol však na nej Kristus, pôvodca života, a preto z nej tiekla voda. A to prichádza ako priama odpoveď na otázku, ktorú položil izraelský ľud: „Je medzi nami Hospodin alebo nie?“ Takto im Hospodin ukázal, že naozaj je medzi nimi. Dostali od Krista, o ktorom Písmo vraví:

Ž 36,¹⁰ ... je prameň života, ...

A čítame o Ňom:

Iz 33,²¹ Tam je náš **vznešený Hospodin, miesto širokých riečnych prúdov**, cez ktoré sa nepreplaví veslami hnané plavidlo ani mocná loď sa cezeň nepreplaví.

Ako vraví Písmo, Hospodin je prameň života, zdroj vody, riava slasti²⁷⁶, miesto riek pre Izrael. Neskôr o nich zaznie:

Jer 2,¹² Žasnite nad tým, nebesá, zhrozte sa úžasne,“ znie výrok Hospodina. ¹³ „Dvoch zločinov sa dopustil môj ľud, **mňa opustil, prameň živej vody**, aby si vykopal cisterny, cisterny popraskané, ktoré neudržia vodu.

Presne toto učil samotný Ježiš, keď bol tu na zemi:

Jn 4,⁹ Žena Samaritánka mu na to povedala: „Ako to, že ty, Žid, žiadaš odo mňa, Samaritánky, aby som sa ti dala napiť?“ Židia sa totiž so Samaritánmi nestýkajú. ¹⁰ Ježiš jej na to povedal: „Keby si vedela o Božom dare a kto je

ten, čo ti hovorí: ‚Daj sa mi napíť!‘, ty by si požiadala jeho a **on by ti dal živú vodu.**“

A Ježiš ďalej vraví:

Jn 4,¹³ „... „Každý, kto pije z tejto vody, bude opäť smädný. ¹⁴ **Kto sa však napije z vody, ktorú mu dám ja, nikdy nevysmädne.** Ale voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života.“

Vidíme tu, že Ježiš dáva živú vodu. Komu? Komukoľvek, kto si to praje. To preto je tam pozvanie:

Zj 22,¹⁷ A Duch i nevesta hovoria: „Príď!“ A ten, kto počúva, nech povie: „Príď!“ Kto je smädný, nech príde; **kto chce, nech si zadarmo naberie vody života.**

Pre každého znie pozvanie, aby sa napil z vody života, ktorá vyteká z trónu Boha a Baránka.

O tomto svedčí apoštol Ján nasledovne:

1Jn 5,⁸ Traja sú, ktorí svedčia: ⁹ Duch, voda a krv; a tí traja sú jedno.

Keď Kristus visel na kríži, modlil sa k svojmu Otcovi, poručil do Jeho rúk svojho Ducha²⁷⁷ a zomrel. Rímsky vojak Mu prebodol bok kopijou a vytiekla z neho voda a krv²⁷⁸. Z Krista vychádza voda, symbol živej vody. Z Krista vychádza krv; život je v krvi²⁷⁹. Kristus poruča svojho Ducha, ktorý je život²⁸⁰. Títo traja, voda, krv a Duch teda súhlasia, že Boh tak miloval svet, že Kristus nám dáva svoj život²⁸¹.

Jn 7,³⁷ Posledný veľký deň sviatkov Ježiš vstal a zvolal: „**Ak je niekto smädný, nech príde ku mne a nech sa napije** ten, ³⁸ kto verí vo mňa. Ako hovorí Písmo: Prúdy živej vody budú tiecť z jeho vnútra.“ ³⁹ To povedal o Duchu, ktorého mali prijať **tí, čo v neho uveria.** Duch totiž ešte nebol, lebo Ježiš ešte nebol oslávený.)

Živá voda je Duch Krista.

Iz 44,³ Lebo vylejem vodu na smädnú pôdu a vodné toky na súš. Vylejem svojho ducha na tvoje potomstvo a svoje požehnanie na tvojich potomkov.

⁴ Vyrastú ako tráva uprostred vôd, ako vrby na brehoch potokov.

Keď prijmem Svätého Ducha, dostaneme Kristov život.

²⁷⁷ Lk 23,46

²⁷⁸ Jn 19,34

²⁷⁹ 5Moj 12,23, Jn 6,53–54

²⁸⁰ Rim 8,2, 6, 10–11, Gal 6,8

²⁸¹ Jn 10,15, 17

Všetko toto bolo Izraelitom ukázané, vyhlásené a vyučované, keď dostali vodu zo skaly. Bolo im ukázané, že skalou je Kristus a že je skutočne medzi nimi. Mali svoj každodenný chlieb, mannu a vodu tečúcu zo skaly, každodenné vyučovanie, že bez Krista nemôžu urobiť nič²⁸². Boli vyučovaní, že Kristus im je všetko, že je ich jedinou nádejou na tej bezútešnej pustine symbolizujúcej túto zem.

Ž 105,⁴¹ Otvoril skalú a prúdom tiekla voda, valila sa ako rieka pustým územím. ⁴² Pamätal na svoje sväté slovo, na Abraháma, svojho služobníka.

Ako bolo Abrahámovi dané evanjelium, tak im bol predstavený Kristus.

1Kor 10,² všetci boli pokrstení v Mojžišovi, v oblaku a v mori, ³ všetci jedli ten istý duchovný pokrm ⁴ a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorá ich sprevádzala, a tou skalou bol Kristus.

Všetci jedli z toho istého duchovného pokrmu a všetci pili ten istý duchovný nápoj. Všetci počuli tie isté učenia, ktoré učeníci neskôr dostali skrze Krista, lebo mali toho istého učiteľa.

5Moj 32,¹ „Počúvajte, nebesia, budem rozprávať, počúvaj, zem, reč mojich úst! ² **Nech moje poučanie padá ako dážď, nech moja reč kvapká ako rosa,** ako tichý dážď na mladú trávu, ako kvapky na sviežu zeleň

To preto Pavol vraví, že v dobe Mojžiša „*pili z duchovnej skaly*“ „*a tou Skalou bol Kristus*“. To, čo učil Pavol, bolo učenie, ktorému boli vyučovaní oni.

Ž 68,⁹ otriasala sa zem, **nebo sa rozpršalo pred Bohom,** pred Bohom zo Sinaja, pred Bohom, Bohom Izraela. ¹⁰ **Hojným dažďom,** Bože, **zvlažil si** svoje dedičstvo, čo bolo zomdleté, to si osviežil. ¹¹ Tam nachádza tvoje tvorstvo príbytok, vo svojej добрote, Bože, pripravil si ho pre biednych. ¹² Pán prikázal hovoriť a veľký je zástup **zvestovateliek víťazstva.**

Boh im dal svoje slovo, dobrú správu alebo zvest' alebo evanjelium, a toto učenie bolo ako hojný dážď, lebo im dal svojho Ducha, aby ich poučal.

Neh 9,²⁰ Dal si im **svojho dobrého ducha, aby ich priviedol k rozumu.** Ich ústam si neodoprel svoju mannu a dal si im vodu, keď mali smäd.

Vidíme teda, že v tom čase tvorili Kristovo telo, boli Božou ‚cirkvou‘ na púšti. Povedalo sa im:

5Moj 30,¹⁴ **Veď to slovo je veľmi blízko,** v tvojich ústach a v tvojom srdci, aby si ho mohol dodržiavať.

Nám, ako aj im, zaznieva:

²⁸² Jn 15,5

Rim 10,¹ Bratia, túžba môjho srdca a prosba k Bohu za nich je, aby boli spasení. ² Ved' im môžem dosvedčiť, že sú plní horlivosti za Boha, ale bez pravého poznania. ³ Pretože **nepoznajú Božiu spravodlivosť a usilujú sa uplatniť svoju spravodlivosť, nepodrobili sa Božej spravodlivosti.**

⁴ **Ved' cieľom Zákona je Kristus, aby spravodlivosť dosiahol každý, kto verí.** ⁵ **Mojžiš totiž o spravodlivosti zo Zákona píše: Človek, ktorý koná tieto veci, bude z nich žiť.** ⁶ **No spravodlivosť z viery hovorí takto: Nehovor vo svojom srdci: Kto vystúpi do neba? – aby priviedol Krista dolu –**

⁷ ani nehovor: Kto zostúpi do priepasti? – aby vyviedol Krista spomedzi mŕtvych. ⁸ Čo teda hovorí? Blízko teba je Slovo, v твоjich ústach a v tvojom srdci, to znamená slovo viery, ktoré hlásame. ⁹ Pretože ak svojimi ústami vyznáš Ježiša ako Pána a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený. ¹⁰ Lebo srdcom veríme v spravodlivosť, ale ústami vyznávame spásu. ¹¹ Písmo totiž hovorí: Nikto, kto verí v neho, nebude zahanbený. ¹² Niet teda rozdielu medzi Židom a Grékom, lebo ten istý je Pánom všetkých, bohatý pre všetkých, ktorí ho vzývajú.

¹³ **Ved' každý, kto by vzýval Pánovo meno, bude spasený.** ¹⁴ Ako však budú vzývať toho, v ktorého neverili? Ako uveria v toho, o ktorom nepočuli? A ako počujú bez kazateľa? ¹⁵ Ako budú hlásať, ak nie sú poslaní? Ako je napísané: Aké krásne sú nohy tých, ktorí zvestujú dobré veci. ¹⁶ **Ale nie všetci poslúchali evanjelium. Izaiáš totiž hovorí: Pane, kto uveril nášmu posolstvu?** ¹⁷ Teda viera je z počutia, počutie však skrze Kristovo slovo.

¹⁸ **Ale pýtam sa: Či nepočuli?** Ale áno: Po celej zemi rozlieha sa ich hlas a po končiny sveta ich slová. ¹⁹ **Pýtam sa teda: Azda to Izrael nepochopil?** Už Mojžiš hovorí: Ja vzbudím vašu žiarlivosť voči tým, ktorí nie sú národom, vyvolám váš hnev voči nerozumnému národu. ²⁰ Izaiáš sa odvažuje povedať: Dal som sa nájsť tým, čo ma nehľadali, dal som sa poznať tým, čo sa na mňa nepýtali. ²¹ No Izraelu hovorí: Celý deň som vystieral ruky k neposlušnému a vzdorovitému ľudu.'

Naprieč vekmi je spása pre každého tá istá a rovnakým spôsobom. Je skrze ten istý kanál, Božiu zmluvu, novú zmluvu, ktorou sú Božie zasľúbenia. Len skrze Krista je odpustenie a spása od hriechov.

Od začiatku, počnúc od Adama, cez Abraháma, staroveký Izrael, novozmluvný Izrael a až do našej doby a doby konca bolo odpustenie hriechov a spása len skrze Ježiša a obeť Jeho života, vyliatie Jeho Ducha.

Spravodlivosť, ktorá je z viery, neberie do úvahy, že Ježiš nie je viditeľne po boku. Naopak, spravodlivosť z viery uznáva, že Božie slovo nepotrebuje byť prinesené zďaleka, ale že Kristus je blízko, v ústach²⁸³ a v srdci²⁸⁴.

Iz 59,²¹ „Čo sa mňa týka, toto je moja zmluva s nimi,“ hovorí Hospodin. „**Môj duch, ktorý je nad tebou, a moje slová, čo som ti vložil do úst, nezmiznú z tvojich úst** ani z úst tvojich potomkov, ani z úst potomkov tvojho potomstva – **odteraz až naveky,**“ hovorí Hospodin.’

Viera prichádza z počutia Božieho slova, z prijatia Božích zaslúbení. A keď je raz Božie slovo prijaté, stáva sa žriedlom, z ktorého pramení večný život, lebo ústa hovoria to, čím je naplnené srdce²⁸⁵.

Prísľ 18,⁴ ... prameň múdrosti je rozvodnený potok.

Prísľ 10,¹¹ Ústa spravodlivého sú prameňom života, ...

Božia múdrosť je ako rozvodnený potok, a ústa spravodlivého sú prameňom života. Kristove poučenia v Novom zákone nie sú novým zjavením, lebo sú v Starom zákone. Je však jasné, že jeho súčasníci ich stratili. Nože prijmime Slovo, poučme sa z lekcií našich praotcov.

²⁸³ Lk 21,14–15

²⁸⁴ Zj 3,20; Gal 2,20; 2Kor 13,5

²⁸⁵ Mt 12,34

Danie Božieho zákona a jeho zámer

Božie posvätenie

Po odchode z Refidímu prišli v prvý deň tretieho mesiaca na púšť Sína a ľud táboril pred vrchom.

2Moj 19,³ Mojžiš vystúpil k Bohu. Hospodin ho oslovil z vrchu a povedal mu: „Toto povieš domu Jáкова a oznámiš synom Izraela: ⁴ ‚Sami ste videli, čo som urobil Egypťanom, ako som vás niesol na orlích krídlach a priviedol k sebe. ⁵ **Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu,** budete mojim osobným vlastníctvom medzi všetkými národmi, lebo celá zem je moja. ⁶ **Budete mi kráľovstvom kňazov, svätým národom.**‘ Toto povieš Izraelitom.“

Boh zdôraznil, čo pre nich urobil a že ak budú pokračovať s Ním, hojne im požehná. Chcel im dať jasnejšie pokyny o tejto spravodlivosti, ktorú tak veľmi potrebovali a o ktorej boli takí neznalí.

„*Ak teda budete pozorne počúvať môj hlas a budete zachovávať moju zmluvu, budete mojim osobným vlastníctvom.*“ Budú kráľovstvom kňazov a svätým národom. A tu, spolu s tým, čo čítame v **2Moj 6**, nachádzame podmienky Božej zmluvy. Boh od ľudí neočakáva žiadnu reakciu okrem *Áno a Amen*. Túži po odozve viery.

Tento hlas, ten, čo povedal „*Počúvajte môj hlas*“ je ten istý, ktorý bolo počuť neskôr vravieť:

Jn 10,¹⁴ **Ja som dobrý pastier.** Poznám svoje a moje poznajú mňa. ¹⁵ Ako mňa pozná Otec, aj ja poznám Otca a svoj život dávam za ovce. ¹⁶ Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohto ovčince. Aj tie musím priviesť. **Budú počúvať môj hlas** a bude jedno stádo a jeden pastier. ... ²⁷ **Moje ovce počúvajú môj hlas.** Ja ich poznám a ony ma nasledujú

Boží hlas Pastiera ich povedie na zelené pastviny a k tichým vodám²⁸⁶.

Čo vlastne znamená slovo „zachovávať“?

Strong 8104. שָׁמַר **šamar**, šó-mar´; prim. koreň; prop. to *ochrániť* (ako trními), t.j. *strážiť*; gen. to *chrániť, dávať pozor na* atď., – byť na pozore, byť obozretný, dávať si pozor, strážiť (-ca, sa), pozeráť sa skúmavo, pozorovať, uchovávať, venovať pozornosť, rezervovať, zachrániť (sa), istý, (ktorý leží) čakať (na), stráž (-cu).

²⁸⁶ Ž 23,1–2

Prvý výskyt tohto slova „zachovávať“ v Biblii nachádzame, keď Adam dostal rajskú záhradu:

1Moj 2,⁸ Hospodin, Boh, vysadil záhradu v Edene na východe a postavil do nej človeka, ktorého stvárnil. ... ¹⁵ Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade raj, aby ju obrábal a **strážil**.

Boh dáva človeku záhradu a človek ju musí len prijať a uchovávať. Má si ceniť a považovať to, čo Boh robí a dáva, a to robíme počúvaním Jeho komunikácie s nami.

5Moj 28,¹ Ak budeš naozaj počúvať hlas Hospodina, svojho Boha, zachovávať a uskutočňovať všetky jeho príkazy, ktoré ti dnes dávam, Hospodin, tvoj Boh, ťa vyvýši nad všetky národy zeme. ² Keď budeš poslúchať slovo Hospodina, svojho Boha, spočinú na tebe všetky tieto požehnanie a budú ťa sprevádzať.

Len keď Boha pozorne počúvame a zachovávame jeho slovo, len vtedy môžu prúdiť všetky Jeho požehnanie.

A pýtame sa samých seba: čo je to Božia zmluva? Ako sme videli, sú to Jeho zasľúbenia, Jeho slová v zasľúbení. A nielen to, stáva sa konkrétnejšou. Čítajme:

5Moj 4,¹³ Vtedy **vám oznámil svoju zmluvu**, ktorú vám prikázal zachovávať, **desať výrokov**, a napísal ich na dve kamenné tabule.

Zmluva, ktorú Boh uzatvára so svojím ľuďom pozostáva z Desiatich prikázaní, ktoré mu dáva. Sú to Božie zasľúbenia.

A kde mal Boží ľud zachovávať zmluvu a opatrovať Desať prikázaní?

5Moj 6,⁶ Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, **budeš mať na srdci**,

5Moj 11,¹⁸ Zachovajte si tieto slová **v srdci a v myslí**, ...

5Moj 32,⁴⁶ povedal: „**Vezmite si k srdcu všetky tieto slová**, ktoré vám dnes dávam na svedectvo a prikazujte svojim synom, aby zachovávali a uskutočňovali všetky slová tohto zákona.“

Božia žiadosť a prosba k nim znie, aby Jeho slová vstreballi do svojho najhlbšieho vnútra. Je to proces posvätenia. Ako staroveký Izrael zareagoval na túto ponuku, aby bol svätým národom?

2Moj 19,⁷ Mojžiš šiel, zvolal starších ľudu a predniesol im všetko, čo mu Hospodin prikázal. ⁸ **Všetok ľud spoločne odpovedal: „Splníme všetko, čo povedal Hospodin.“** Potom Mojžiš predniesol Hospodinovi odpoveď ľudu.

Ľud Izraela sľúbil, že bude robiť všetko, čo povedal Hospodin. Lenže Boh od nich nežiadal, aby niečo sľubovali, len aby počúvali a zachovávali. Nevieme, či vo svojom sa

vo svojom sľube zaviazali, že budú svätým národom, ale vieme, že Boh tento sľub nehľadal. Túžil len po tom, aby počúvali a zachovávali Jeho slovo.

Danie zákona

Keď dal Mojžiš ľudu tieto slová, vyšiel ešte raz hore na vrch. Hospodin Boh mu povedal, že príde v oblaku a bude s ním hovoriť tak, aby to počul všetok ľud, aby Mojžišovi veril naveky. Tiež žiadal od ľudu, aby sa v ten 1. a 2. deň 3. mesiaca posvätil²⁸⁷ a pripravil, lebo na 3. deň zostúpi na vrch. Vieme, že človek sa nemôže posvätiť sám, posväcuje len Boh²⁸⁸. Ako potom môžeme chápať toto Hospodinovo slovo? To isté by sme sa mohli spýtať ohľadom tých veršov, v ktorých nás Boh nabáda, aby sme činili Jeho zmluvu:

5Moj 4,¹³ Vtedy vám oznámil svoju zmluvu, ktorú vám prikázal zachovávať, desať výrokov, a napísal ich na dve kamenné tabule.

To Boh posväcuje a nabáda svoj ľud, aby sa posvätil tým, že to dovolí Jemu. Keď ich Boh nabádal, aby sa posvätili, vyzýval ich, aby dali do poriadku seba a svoje rodiny, aby boli emocionálne a psychologicky pripravení. Vyzval ich, aby prestali vzdorovať a odstránili všetko, čo by mohlo brániť Jeho prítomnosti, aby uvažovali o svojej viere a vzťahy k Nemu. Potom im vpíše do srdca svoj zákon, urobí ich jeho činiteľmi z počutia viery²⁸⁹.

Ak je srdce v starej zmluve, Jeho slovo bude prijaté skôr ako bremeno práce, než ako zasľúbenie, ktoré treba opatrovať. Telesný človek ho vníma ako nemilý príkaz, ktorý by mal vykonať. Slovo sa teda dá pochopiť dvojako: duchovne a telesne. Tým sa stáva zrkadlom²⁹⁰, ktoré odráža náš stav, lebo činitelia slova sú len poslucháči, ktorí slovo zachovávajú a opatrujú si ho srdci.

Boh Mojžišovi nariadil, aby ohraničil tábor okolo vrchu, aby ľud nepomrel. Mojžiš zostúpil z vrchu a dal príkazy. Na tretí deň ráno na vrchu Sínaj hrmelo a blýskalo sa, pokrýval ho hustý oblak a silno znela trúba. Mojžiš potom vzal ľud z tábora a zastali na úpätí vrchu. Hospodin zostúpil v ohni, vrch bol ako dymiaci pec a celý sa veľmi otriasal.

Zvuk trúby mohutnel, Mojžiš hovoril a Boh odpovedal. A Hospodin zišiel na vrch Sínaj, zavolať na Mojžiša a ten vyšiel hore. Hospodin Mojžišovi po príchode prikázal, aby zišiel dolu a varoval ľud, nech sa nepokúša zísť na Hospodina²⁹¹, aby ho nezhubila

²⁸⁷ 2Moj 19,1.10

²⁸⁸ 3Moj 20,8; 2Moj 31,13; Ez 37,28

²⁸⁹ Gal 3,2.5; Heb 4,2

²⁹⁰ Jk 1,22–25

²⁹¹ 2Moj 19,21

Jeho sláva²⁹². Mojžiš potom zostúpil a Hospodin sa predstavil ako ten, kto ich vyviedol z Egypta a dal im slová, Desat' prikázaní²⁹³. Takto boli ľudu dané Božie zasľúbenia, zákon lásky k Bohu²⁹⁴ a lásky k človeku²⁹⁵. Nasledujúce verše nám hovoria o tom, ako sa Boh javil v očiach ľudu:

5Moj 4,¹¹ Keď ste sa vtedy priblížili a stáli ste na úpäti vrchu, zatiaľ čo **za tmy oblakov a mrákav vrch blčal v ohni až po samé nebo**,¹² zo stredu ohňa hovoril s vami Hospodin. Zvuk slov ste počuli, **ale podobu ste nevideli. Znel iba hlas**.¹³ Vtedy vám oznámil svoju zmluvu, ktorú vám prikázal zachovávať, desať výrokov, a napísal ich na dve kamenné tabule.

5Moj 5,²² Tieto slová povedal Hospodin mohutným hlasom celému vášmu zhromaždeniu **na vrchu zo stredu ohňa, oblaku i mrákavy a nič nepridal**. Napísal ich na dve kamenné tabule a tie dal mne.²³ Keď ste počuli hlas zo stredu tmy, zatiaľ čo vrch blčal ohňom, pristúpili ku mne všetci náčelníci vašich kmeňov i vaši starší²⁴ a povedali ste: „Hospodin, náš Boh, ukázal svoju slávu a svoju veľkosť. Počuli sme jeho hlas zo stredu ohňa. Dnes sme videli, že Boh môže hovoriť s človekom a ten ostáva nažive.²⁵ Prečo by sme mali teraz pomrieť? Veď nás strávi tento veľký oheň. Ak budeme ďalej počúvať hlas Hospodina, nášho Boha, zomrieme.²⁶ Počul azda niekto hlas živého Boha hovoriaceho zo stredu ohňa, ako ho počujeme my, a ostal nažive?“

Hospodin Boh sa ukázal všetkému ľudu z oblaku. Bol uprostred ohňa, obklopeného oblakom a tmou, aby ochránil ľud pred žiarou svojej slávy. Všetci počuli Jeho hlas, ale nemohli ho vidieť. Vyslovil zmluvu, dal slová Desiatich prikázaní a už nehovoril; žiadne ďalšie slová nepridal.

Božie slovo bolo počuť a vieme, že Otec robí všetko skrze svojho Syna²⁹⁶. To hlas Božieho Syna vyhlásil Božie slovo. Štefan to potvrdzuje, vraví:

Sk 7,³⁸ On bol vtedy v zhromaždení ľudu na púšti prostredníkom medzi anjelom, ktorý k nemu hovoril na vrchu Sinaj, a našimi otcami. On prijal slová života, aby nám ich odovzdal.

Tento anjel, ktorý hovoril s Mojžišom a ľudom je Ten, v ktorom je Hospodinovo meno²⁹⁷. Otec dal Syna: „*aby nám dal slová života*“. Tieto slová od Otca Synovi zneli ako

²⁹² 2Moj 33,20

²⁹³ 2Moj 20,1–17

²⁹⁴ 5Moj 6,5

²⁹⁵ 3Moj 19,34

²⁹⁶ 1Kor 15,27; Kol 1,17–20

²⁹⁷ 2Moj 23,20–21

hrom a otriasali zemou²⁹⁸. To preto sa Ježiš identifikuje ako posol alebo anjel, a ako prorok podobný Mojžišovi²⁹⁹, ktorý prinesie Božie slová³⁰⁰. Tieto slová, ktoré povedal Mojžišovi a ľudu, sú slová života. Zmluva, Desat' prikázaní, je vyhlásením spravodlivej existencie. Sám Ježiš neskôr povie o Otcových slovách:

Jn 12,⁵⁰ A ja viem, že jeho prikázanie je večný život. ...

A to ako? Ježiš potvrdzuje, že Jeho slová sú Duch a život³⁰¹. Vieme, že Ježišove slová sú slová, ktoré Mu dal Otec³⁰² a odovzdáva ich nám – a tak život k nám prúdi cez prostredníka Božích slov.

Gal 3,¹⁹ Čo teda Zákon? Bol pridaný z dôvodu previnení... bol odovzdaný skrze anjelov **rukou prostredníka**.

1Tim 2,⁵ lebo jeden je Boh a **jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi** – človek Kristus Ježiš,

Potvrdzujeme teda, že Otec a Syn boli prítomní, keď bola zmluva daná na vrchu Sínaj. Tento zákon bol rukou prostredníka, Božieho Syna, daný Bohom Mojžišovi a ľudu.

Úvahy o zákone

Pouvažujme v súvislosti so zmluvami a daním zákona na vrchu Sínaj o niekoľkých bodoch. Existoval zákon pred jeho vyhlásením na vrchu Sínaj? Vedel Boží ľud o Desiatich prikázaniach skôr, než tam boli vyhlásené?

Po prvé, sobota im už bola pripomenutá, keď sa Mojžiš vrátil do Egypta. Pred príchodom k Sínaju im bola pripomenutá dávaním manny z neba a keď Izraeliti neposlúchali, Boh zareagoval takto:

2Moj 16,²⁸ Vtedy Hospodin povedal Mojžišovi: „Dokedy mi budete odporovať a nebudete zachovávať moje príkazy a zákony?“

Vidíme teda, že Izraeliti mali po odchode z Egypta poznanie Božích prikázaní a zákonov. No ak sa vrátíme v čase ešte viac dozadu, čítame o Abrahámovi toto:

1Moj 26,⁵ To preto, že Abrahám **poslúchol** môj hlas a **zachovával** moje nariadenia, príkazy, ustanovenia a zákony.“

Abrahám prikázania zachovával, čiže boli jeho potomkom dobre známe, lebo sa prenášali ústne z rodičov na deti³⁰³. Až pri Mojžišovi dáva Boh svoj zákon v písomnej

²⁹⁸ Heb 12,26; Jn 12,29

²⁹⁹ 5Moj 18,15

³⁰⁰ 2Moj 23,20–22

³⁰¹ Jn 6,63

³⁰² Jn 14,10; 7,17

³⁰³ 1Moj 18,19

podobe. Pavol potvrdzuje, že zákon bol už vo svete známy a existoval pred vyhlásením na Sínaji:

Rim 5,¹² A tak: Cez jedného človeka vošiel do sveta hriech a cez hriech smrť. Takto prešla smrť na všetkých ľudí, pretože všetci zhrešili. ¹³ Hriech bol totiž vo svete už aj pred Zákomom, ale ak niet Zákona, hriech sa neráta.

Verš nám jasne vraví, že:

- Pred daním zákona bol hriech vo svete.
- Keď niet zákona, hriech sa nepočíta.
- Hriech a smrť však vošli cez jedného človeka.
- Inými slovami, zákon existoval už predtým, ako Adam zhrešil. Keďže zhrešil, hriech vošiel do sveta a človeku sa pripočítaval hriech.

Takto potvrdzujeme, že zákon bol vo svete už predtým, ako človek zhrešil. Existoval vždy. Existoval pred, počas a po vyhlásení na vrchu Sínaj. V tom zmysle nedošlo k zmene vo vzťahu medzi Bohom a človekom. Nepridalo sa nič nové. Ten istý zákon existoval od samého počiatku, s tými istými požiadavkami na každého človeka. Je to len prirodzené, ak uvážime, že zákon je Božia spravodlivosť, písomný prejav Božieho charakteru a spôsobu života v ľudskej reči. Keď sme si toto preukázali, nemôžeme nespomenúť nasledujúci verš:

Gal 3,¹⁹ Čo teda Zákon? **Bol pridaný z dôvodu previnení** do čias, kým nepríde prisľúbený potomok; bol odovzdaný skrze anjelov rukou prostredníka.

Zákon bol „*pridaný z dôvodu previnení*“. Výraz tu preložený ako „pridaný“ je to isté slovo, ktoré je v **Heb 12,19** preložené ako „hovorenie slov“, čo odkazuje na tú istú udalosť:

Heb 12,¹⁸ Nepriblížili ste sa k hmatateľnému a plápolajúcemu ohňu ani k čierňave, k temnote alebo búrke, ¹⁹ ani k hlasu poľnice a **zvuku slov**. Tí, čo ho počuli, prosili, aby im viac neznelo slovo.

Teda „pridaný“ zákon znamená, že bol ‚vyslovený‘ alebo ‚vyhlásený‘, kvôli prestúpeniu.

Ak zákon existoval vždy, prečo bol potom vyhlásený na Sínaji?

Rim 5,²⁰ Navyše k tomu **pristúpil Zákon, aby sa rozmohlo previnenie**. Kde sa však rozmohol hriech, tam sa ešte väčšmi rozmohla milosť,

Kým boli Izraeliti v Egypte, zabudli aspekty zákona, takže zákon bol vyhlásený s veľkým majestátom, aby sa hriech „rozmohol“ – aby sa stal jasnejším a ohavnejším – aby sa „oveľa viac“ „rozmohla“ Božia milosť. Zákon hriech nespôsobuje, ale jeho povaha ho odkrýva. Pavol to vraví inde:

Rim 7,¹³ Stalo sa mi to dobré azda príčinou smrti? Určite nie. Ale aby sa hriech ukázal ako hriech, skrze to dobré mi spôsobil smrť, **aby sa hriech skrze prikázanie stal nadmieru hriešnym.**

Zákon, ktorý je dobrý, ukazuje hriech ako nadmieru hriešny. Hriech v živote Izraelitov existoval, ale zákon bol vyhlásený, aby sa jasnejšie zjavila jeho hrozná povaha a veľkosť Boha. Hospodin zostúpil v ohni, stĺp dymu stúpil zo Sínaja ako z pece, Božia trúba silnela, vrch sa veľmi otriasal, rovnako ako samotná zem.

Keď teraz došlo k tomuto prejavu, daná bola aj nadmieru sa rozmáhajúca milosť. Božia svätosť, vážnosť zákona a veľkosť hriechu sa v zážitku na Sínaji ukázali tak nezvyčajne, aby si ľud uvedomil, ako veľmi potrebuje Krista. Všimnite si tento dôležitý proces:

- Po prvé, ľudia dostanú zjavenie hriechu a jeho hroznej povahy, ohavnosti a obludnosti.
- Po druhé, práve tam, v tom istom čase a na tom istom mieste – keď je ľudské srdce usvedčené – vraví verš **Rim 5,20**, že je daná ešte viac nadmieru sa rozmáhajúca milosť.

Keď Otec a Syn prišli nad vrch Sínaj, neprišli sami. Čítame:

5Moj 33,² a riekol: Hospodin prišiel od Sínaja a vzišiel im od Seira ako svetlo rána, zaskvel sa od vrchu Fárana a **prišiel z myriád svätých. Z jeho pravice im svietil oheň zákona.**“

Gal 3,¹⁹ Čo teda Zákon? Bol pridaný z dôvodu previnení do čias, kým nepríde prisľúbený potomok; **bol odovzdaný skrze anjelov rukou prostredníka.**

Na vrchu Sínaj boli rozostavené a zoradené nebeské zástupy. Zámerom celej tejto slávy bolo ukázať celému vesmíru, že:

Rim 3,²⁰ ... Veď zo Zákona pochádza poznanie hriechu.

Boh sa snažil zachrániť človeka, lebo hriech, ktorý je prestúpením zákona, plodí smrť. Vieme si predstaviť situáciu, v ktorej izraelský ľud počul a dostal tento zákon. Vlastné svedomie im povedalo a usvedčilo ich z viny za prestúpenie práve dávaného zákona. Hranice umiestnené na vrchu Sínaj hlásali, že hriech, ktorý prebýva v ľude Izraela je smrť. Takto bol ľud vzatý k tomu, čo by sa dalo nazvať „*službou smrti*“³⁰⁴: keď počúval a prijímal Božie zasľúbenia, Desat' prikázaní, na povrch vyplávalo odsúdenie, ktoré prišlo z viny za prestúpenie zákona. Práve pri prechádzaní touto skúsenosťou sa môže prejaviť zatvrdnutosť srdca.

Zákon nemohol dať život vtedy, a nemôže ho dať ani teraz. Keby bol však Izrael prijal svoju hriešnu realitu a počul Božiu vôľu, že ich urobí svätými, prijal Božiu milosť

³⁰⁴ 2Kor 3,7

a odpustenie namiesto zatvrdenia si srdca, boli by vtedy prijali zákon Ducha života v Kristovi Ježišovi³⁰⁵. No ak je srdce zatvrdnuté, toto vyhlásenie zákona prináša len poznanie hriechu a usvedčenie o smrti. Verš nám vraví:

Rim 7,⁹ Ja som kedysi žil bez Zákona, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil.

¹⁰ Ja som však zomrel a ukázalo sa, že prikázanie, ktoré má viesť k životu, prinieslo mi smrť. ¹¹ Lebo keď sa hriech chopil príležitosti, oklamal ma pomocou prikázania a tým ma usmrtil.

Izraeliti prešli týmto procesom. Keď im zákon vstúpil do svedomia a usvedčil ich, Boh práve vtedy a tam túžil dať im svoju na odpustenie hriechov a silu nového života nadmieru sa rozmáhajúcu milosť³⁰⁶. Túžil po tom, aby práve vtedy prijali Jeho Ducha, aby sa všetka ich hrôza zmenila na úplné víťazstvo nad hriechom vierou.

Zákon sa vtedy stáva vychovávateľom, učiteľom, inštruktorom³⁰⁷ aby nás zjavením nevyhnutelnosti smrti kvôli našej hriechnosti posadil ku Kristovým nohám, aby sme od Neho dostali odpustenie, útechu, pokoj, nádej a Utešiteľa³⁰⁸. Meč Ducha je Božie slovo³⁰⁹, prenikajúce „až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca“³¹⁰. Hoci nás Svätý Duch usvedčuje z hriechu³¹¹, stále je naším Utešiteľom. V usvedčení z hriechu, ktoré nám prináša, je útecha a nádej. Ako prejav veľkej Božej lásky k nám ukazuje na Krista³¹², Baránka, ktorý sníma hriechy sveta, a nabáda nás, aby sme na ňom lipli a našli pomoc v pravý čas.

Veľkým hriechom izraelského ľudu bol až do tej chvíle nedostatok viery a dôvery v Boha. Viac dôverovali sebe ako Jemu. V tomto hriechu vidíme aj svoj vlastný hriech. Potrebovali niečo, čo načisto zničí ich sebadôveru, aby im mohla v srdci zavládnuť viera. Zákon bol daný tak, aby toto vyvolal, aby zničil sebadôveru panujúcu vo *všetkých* srdciach, a aby ľud pochopil, že spravodlivosť zákona neprichádza zo skutkov, ale z počutia samotného slova, ktoré im zákon dávalo. Teraz čítame:

Gal 3,¹⁷ Myslím to takto: Zmluvu, ktorú predtým potvrdil Boh, vzťahujúcu sa na Krista, neruší Zákon vydaný po štyristotridsiatich rokoch, aby tak zasľúbenie zbavil platnosti.

Božia zmluva voči Kristovu bola potvrdená už 430 rokov pred daním zákona na Sínaji. Je to v rozpore s tým, čo si myslí väčšina; lebo pre ľudské oči Boh potvrdzuje svoju

³⁰⁵ Rim 8,2

³⁰⁶ Rim 5,20

³⁰⁷ Gal 3,24; 4,1–2

³⁰⁸ Jn 14,16

³⁰⁹ Ef 6,17

³¹⁰ Heb 4,12–13

³¹¹ Jn 16,8

³¹² Jn 15,26

zmluvu pri udalosti na križi. Zmluva, ktorá už bola potvrdená sa vzťahuje na okamih, v ktorom Boh sľúbil krajinu Abrahámovmu semenu³¹³; inými slovami, sľúbil ju Kristovi. To takto Boh potvrdil svoju zmluvu s Kristom.

Ratifikácia alebo potvrdenie zmluvy je zopakovaním a vykonaním záväzku, ktorý dal Otec svojmu Synovi, keď orodoval za ľudstvo pre prípad, že by padlo. Boh sľúbil svojmu Synovi dedičstvo všetkých vykúpených.

Keď Otec sľúbil Abrahámovi, že dá krajinu Kristovi, potvrdzoval tým zmluvu alebo Otcove zasľúbenia Kristovi, uzatvorené v nebi pred pádom človeka do hriechu. Nie je to však po prvýkrát, že Boh potvrdil svoju zmluvu.

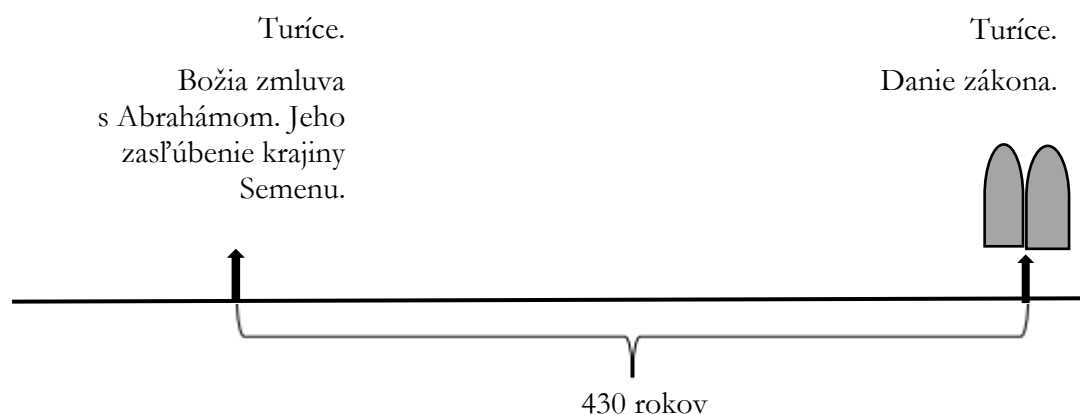
1Moj 3,¹⁵ Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; **ono ti rozšliape hlavu**, ty mu však zraníš päť!

Boh dal zmluvu alebo zasľúbenia svojmu Synovi, pustil sa s Ním do vykúpenia ľudstva. Práve ponukou odpustenia a milosti vpiše Božiu spravodlivosť do srdca tých, čo počúvajú a zachovávajú. Božie zasľúbenie Kristovi bolo potvrdené po prvom hriechu, a Adamovi a Eve je daná milosť. Boh potvrdil svoju zmluvu s Kristom v zasľúbení danom žene, že jej Semeno rozšliape hlavu hadovi.

Vráťme sa k textu, ktorý sme analyzovali:

Gal 3,¹⁷ Myslím to takto: Zmluvu, ktorú predtým potvrdil Boh v Kristovi, neruší Zákon vydaný po 430 rokoch, aby tak zasľúbenie zbavil platnosti.

Zákon prišiel presne o 430 rokov neskôr. Zákon bol daný na Sínaji 50 dní po sobote sviatku nekvasených chlebov, čo bude veľkonočná nedeľa, ďalší sviatočný deň, a zistujeme, že potom v ten istý veľkonočný deň, ale o 430 rokov skôr, Abrahám dostal zasľúbenie krajiny v Semene.

³¹³ 1Moj 12,7

1Moj 12,⁷ Abrámovi sa zjavil Hospodin a povedal mu: „**Túto krajinu dám tvojmu potomstvu.**“ Potom tam postavil oltár Hospodinovi, ktorý sa mu zjavil.

Boh sa zjavil Abrahámovi v deň mávania snopom (**3Moj 23,11**) a dal mu svoju zmluvu, a vyzval ho, aby vyšiel z Cháranu do zeme, ktorú mu ukáže. Cesta spolu s rodinou a majetkom mu trvala asi 40 dní, kým neprišli do Síchemu, kde sa mu Boh ukázal znovu, tentoraz v deň Turíc, a sľúbil mu semeno. A nielen to, prisľúbil aj krajinu Semenu (inými slovami, Kristovi)³¹⁴, čím potvrdil svoju zmluva so Synom. Práve tento verš³¹⁵ od Pavla určuje druhé obdobie 430 rokov, ktoré je oddelené od obdobia v **2Moj 12³¹⁶**, čo nám umožňuje určiť splnenie časov pre obidve obdobia, a kľúčom pre ich výklad je potvrdenie Božej zmluvy Jeho Synovi. Abrahámovu skúsenosť tak znovu prežívajú jeho potomkovia o 430 rokov neskôr, aby udalosti zapadli do mysle Božieho ľudu.

Zákon teda zaslúbenie nezrušil, ani nezamietol. Boh ho vlastne dal, aby mohol Izrael ísť k svojmu Spasiteľovi a dať sa uzdraviť, a takto sa zaslúbenie mohlo naplniť – tým, že by boli počítaní so Semenom ako dedičia³¹⁷. Práve prijatie zákona do srdca by umožnilo naplnenie Božieho prisľubu. To preto je povedané, že zákon je Božia zmluva, je to Jeho sľub. Zákon nijako nerobí Božie zaslúbenie neplatným, je skôr jeho súčasťou. Lebo práve tak ako kanál nesie to, čo prichádza zo zdroja, ba berie i meno presne tej veci, ktorú nesie, tak zákon prináša to, čo zmluva sľubuje. Takže zaslúbenie večného dedičstva je vnútri zákona, keď je prijatý, a stáva sa prikázaním pre večný život.

Ako ľud zareagoval na celú tú skúsenosť? Čítame nasledujúce:

2Moj 20,¹⁸ Všetok ľud pozoroval hrmenie, blesky, zvuk rohu a dymiaci vrch. Keď to ľud videl, chvel sa od strachu. **Ustúpili a stáli obďaleč** ¹⁹ a Mojžišovi povedali: „**Ty s nami hovor a my budeme počúvať. Nech s nami nehovorí Boh, aby sme nezomreli.**“ ²⁰ **Mojžiš odpovedal ľudu: „Nebojte sa, veď Boh vás prišiel skúšať, aby ste sa ho báli a nehrešili.“**

Ľud žiadal od Mojžiša, aby Boh s nimi už nehovoril³¹⁸ – a to práve vtedy, keď od nich požadoval, aby počúvali Jeho hlas! Pavol to potvrdzuje:

Heb 12,¹⁹ ani k hlasu poľnice a zvuku slov. Tí, čo ho počuli, prosili, aby im viac neznelo slovo.

Boh dal Desat' prikázaní, a starší, zastupujúci celý ľud, prišli za Mojžišom a žiadali, aby sa im Boh už neprihovárал. A tak Boh po 10 prikázaniach už nehovoril k ľudu priamo,

³¹⁴ Ž 2,7–12

³¹⁵ Gal 3,17

³¹⁶ 2Moj 12,40, 41

³¹⁷ Gal 3,27–29

³¹⁸ 5Moj 5,23–25

namiesto toho hovoril len s Mojžišom, ktorého Izrael žiadal ako svojho prostredníka. Vybrali si chybného prostredníka, hriešneho človeka ako boli oni sami, keď im Boh vlastne chcel dať iného: „jedného z tisíc“³¹⁹ – Krista Ježiša. A Boh prijal ich požiadavku, čo bude mať neskôr následky v zlatom teľati a iných incidentoch.

Teraz sa vráťme k ich požiadavke, aby už nepočuli Boží hlas. Nečítali sme predtým, že sľúbili Bohu, že budú robiť všetko, čo povedal? A len o tri dni neskôr tento svoj sľub Mu daný porušili. Vidíme, že to bol sľub tela, najprv Áno, potom Nie. A Boh im v ich telesnej prirodzenosti rozumel, a predsa, ako túžil po tom, aby boli ich srdcia prístupnejšie Jeho slovu!

5Moj 5,²⁸ Hospodín vypočul hlas vašich slov, keď ste sa zhovárali so mnou. Hospodín mi povedal: „Počul som slová tohto ľudu, keď sa s tebou zhovárali. Povedali to správne. ²⁹ Kto im to vnukol? Kiežby mali vždy také srdce, aby sa ma báli a zachovávali všetky moje príkazy po všetky dni, aby sa navždy dobre vodilo im a ich deťom! ³⁰ Choď a povedz im: »Vráťte sa do svojich stanov!« ³¹ Ty však stoj tu pri mne a ja ti oznámim všetky prikázania, ustanovenia a právne predpisy, ktoré ich budeš učiť, aby ich zachovávali v krajine, ktorú im dávam do vlastníctva.“

Boh im dal v ich zlyhaní nádej tým, že im dovolil, aby zožali následky. Uvedomia si tak, že človek nie je schopný dosiahnuť vo vlastnej sile nepoznané výšiny svätosti. Hoci je to pravda, zachovávanie Božích prikázaní je pre spásu človeka stále dôležité, preto to v ich srdciach urobí sám Boh – ak budú veriť.

³¹⁹ Job 33,23

Stará zmluva, potvrdená a porušená

Potvrdenie prvej zmluvy

Keď ľud požiadal, aby s nimi Boh už nehovoril, prišiel k Nemu Mojžiš a Boh s ním ďalej hovoril priamo. Dal mu ďalšie zákony – alebo súdy – a keď ich dokončil, povedal:

2Moj 23,²⁰ Posielam pred tebou anjela, aby ťa chránil na ceste a dovedol na miesto, ktoré som pripravil. ²¹ Maj sa pred ním na pozore a poslúchaj ho, neodporuj mu, lebo vám neodpustí priestupky, pretože je nositeľom môjho mena. ²² **Ak ho však budeš ochotne poslúchať a urobíš všetko, čo hovorím,** potom budem nepriateľom tvojich nepriateľov a odporcom tvojich odporcov.

Otec tu ešte raz apeluje na ľud, aby počúval hlas Anjela, ktorý hovorí Božie slová. Mojžiš nato zišiel z vrchu a povedal im všetky slová, ktoré mu Boh dal. Pamätajte, že toto je zmluva človeka s Bohom. Izrael Bohu sľúbil, že *oni* budú robiť všetko, čo Hospodín povedal, namiesto toho, aby dovolili Bohu, aby to urobil v nich.

5Moj 5,²⁷ Priblíž sa k nemu ty a vypočuj všetko, čo bude hovoriť Hospodín, náš Boh. Ty nám potom vyrozprávaš všetko, čo ti povie Hospodín, náš Boh, **a to si vypočujeme a splníme.**

2Moj 24,⁵ Potom [Mojžiš] poslal izraelských mládencov, aby priniesli spaľované obety a zabili býčky na obety spoločenstva na počesť Hospodina. ⁶ Mojžiš vzal polovicu krvi a nalial ju do mís; druhou polovicou krvi pokropil oltár. ⁷ **Potom vzal knihu zmluvy a nahlas z nej čítal ľudu, ktorý vyhlásil: „Poslušne splníme všetko, čo povedal Hospodín.“** ⁸ **Nato Mojžiš vzal krv, pokropil ňou ľud** a povedal: „Toto je krv zmluvy, ktorú s vami uzavrel Hospodín podľa všetkých týchto slov.“

Hospodín sa zmienil o obetiach a spaľovaných obetách, keď sa Izrael výslovne vyjadril, že Jeho hlas už nechce počuť³²⁰. Keď Boh spomína obety spoločenstva a spaľované obety, vraví: „... **vaše** zápaly a **vaše** pokojné obety“³²¹. Tie zápaly a obety sú od Izraela.

Izrael ukázal, že nemá vieru v Boha, no rozsah svojho problému si neuvedomoval. Stále dôverovali sebe a svojej schopnosti splniť Božie slová. Zmluvu sformovali práve oni, preto ju Boh uzatvoril v súlade s tým, ako mysleli oni.

Mojžiš vzal potom krv a pokropil ňou ľud, vraviac: „*Hľa, toto je krv zmluvy, ktorú učinil Hospodín*“⁶. Videli sme, že sú to zápaly a obeť Izraela, takže zmluva Izraela je uzatvorená

³²⁰ 2Moj 20,19

³²¹ 2Moj 20,24

s ľudskými sľubmi, založená na krvi zvierat, ktoré nemohli zdokonalit' toho, kto slúžil. Práve takto ľud Izraela ustanovil alebo uzatvoril s Hospodínom prvú zmluvu³²². Boh sa znížil k uzatvoreniu ľudskej zmluvy, aby ich vzal do svojej vlastnej, v ktorej zasľúbenia dáva a plní *On*.

Heb 9,¹⁸ Preto **ani prvá zmluva nebola uzavretá bez krvi.** ¹⁹ Lebo keď Mojžiš oznámil celému ľudu všetky prikázania, podľa Zákona vzal krv teliat a capov, vodu, šarlátovú vlnu a yzop a pokropil samu knihu i všetok ľud, ²⁰ hovoriac: Toto je krv zmluvy, ktorú nariadil pre vás Boh.'

Táto udalosť podľa potvrdením alebo začiatkom prvej zmluvy preliatím krvi. Okrem ľudských sľubov prináša Bohu aj krvavé obete. Boli to pokojné obete, obete zmierenia. Boh túto zmluvu prijíma a uzatvára, kým človek si myslí že JE to Božia zmluva!

3Moj 18,¹ Hospodin oslovil Mojžiša: ² „Oznám Izraelitom a povedz im: ‚Ja som Hospodin, váš Boh. ³ Nesmiete sa správať tak, ako to robia v Egypte, kde ste bývali; ani nerobte tak, ako robia v Kanáne, do ktorého vás vediem, ani sa nesprávajte podľa ich ustanovení. ⁴ Budete sa správať podľa mojich príkazov a budete zachovávať moje ustanovenia. Podľa nich sa budete správať, lebo ja som Hospodin, váš Boh. ⁵ **Budete zachovávať moje ustanovenia a moje príkazy. Človek, ktorý bude podľa nich konať, bude z nich žiť. Ja som Hospodin.**“

Boh im tu jasne vraví, že človek, ktorý robí tieto veci, bude žiť. V sľuboch človeka, v starej zmluve, človek hodlá konať Božie dielo sám. Tieto sľuby závisia od človeka, ak ich splní, bude žiť. Ďalej tu stojí:

5Moj 27,¹¹ V ten deň prikázal Mojžiš ľudu: ¹² „Keď prejdete cez Jordán, nech sa Šimeón, Lévi, Júda, Jissachár, Jozef a Benjamín postavia na vrchu Gerizím a nech žehnajú ľud. ¹³ Nech sa Rúben, Gád, Ašér, Zebulún, Dán a Naftali postavia na vrchu Ebál a nech preklínajú. ¹⁴ Leviti nech zvýšeným hlasom oznámia všetkým izraelským mužom: ... ²⁶ **‚Prekliaty, kto nebude zachovávať slová tohto zákona a neuskutoční ich! Všetok ľud nech povie: ‚Amen!‘“**

Človek, ktorý nečinil slová tohto zákona, bude prekliaty. Pavol to pripisuje výslovné starej zmluve, lebo samotný zákon vraví, že ten, kto ich bude konať, bude žiť z nich.

Gal 3,¹¹ Je zřejmé, že pred Bohom nikto nie je ospravedlnený zo Zákona, pretože spravodlivý z viery bude žiť. ¹² **Zákon však nie je z viery, ale kto plní prikázania, bude žiť z nich.**

³²² Heb 9,9

Človeku je to však nemožné pre slabosť tela³²³. Človek nemá silu, ani vôľu ich činiť³²⁴.

Keď zmluva potvrdená Abrahámovi obsahovala zaslúbenie vykúpenia, prečo bola na Sínaji uzatvorená ďalšia? Abraháмова zmluva zahŕňala každého, kto bol Kristov; Jeho ustanovenia boli dostatočné široké, takže žiadna ďalšia zmluva nebola potrebná. Načo bolo teda treba inú zmluvu?

V čase, keď bol Izrael v Egypte, ľud poväčšine stratil poznanie Boha a zásad zmluvy, ktorú Boh uzatvoril s Abrahámom. Keďže bol ich stav taký, Boh im poslal Mojžiša s náboženskou reformou a tiež ich oslobodil z otroctva, aby Mu mohli slúžiť. V tomto procese vykúpenia im jasne zjavoval svoju moc, milosrdenstvo, lásku a otcovskú starostlivosť voči nim. Vzal ich k Červenému moru, kde to mohli vidieť, že keď čelia situácii, z ktorej nie je ľudsky možné uniknúť – a potom im otvoril cestu v mori. Mohli tam vidieť úplnú bezmocnosť a neschopnosť zachrániť sa, a ich absolútnu potrebu Božej pomoci. Keď si to uvedomili, Boh ich oslobodil. Podstatou týchto počínov bola Božia snaha naplniť ich rešpektom, láskou a vďačnosťou voči Nemu, a aby videli, že je naozaj ich Vykupiteľom.

Tento proces, ktorým prechádzali, im mal tiež vštípiť do mysle vyššie skutočnosti. Prvou bolo to, že tak ako v materiálnom, aj v duchovnom svete sú načisto neschopní zachrániť sa z otroctva hriechu. Ich duchovná situácia bola presne taká, akou prechádzali fyzicky: nemali žiadnu možnosť úniku. Žili v prostredí plnom modlárstva, nesprávne chápali Božiu svätosť. A nielen to, nepoznali ani svoju neprekonateľnú hriechosť a úplnú neschopnosť poslúchať Boží zákon. Potrebovali zistiť a naliehavo si uvedomovať, že súrne potrebujú Spasiteľa.

Boh im znovu a znovu odhaľoval ich pravý stav cestou k Sínaju, kde im oznámil svoju slávu a majestátnosť a dal im zaslúbenia hojných požehnaní, ak budú počúvať Jeho hlas a zachovávať a čtiť si Jeho slovo. Keby nevzdorovali, všetok Izrael by sa stal svätým ľudom a kráľovstvom kňazov. Nevedeli a nechápali, že bez Krista je nemožné zachovávať Jeho zákon.

Veľkonočný baránok, vyslobodenie pri Červenom mori, oblačný stĺp, manna a voda, všetko toto im bolo vysvetlené ako symboly Krista a Jeho moci, aby sa stali poslušnými. Oni si však svoju hriechosť neuvedomovali a náhlili sa uzatvoriť s Bohom svoju vlastnú zmluvu. Mysleli si, že môžu byť spravodliví sami od seba a poslúchať Boží zákon a rýchlo s Bohom ustanovili svoju vlastnú, prvú zmluvu. A tak vyhlásili: „Poslušne splníme všetko, čo povedal Hospodin“³²⁵.

³²³ Rim 8,3

³²⁴ Rim 8,7

³²⁵ 2Moj 24,7

Spomeňme si na Petra, ktorý – nepoznajúc vlastný stav – tiež sľuboval nášmu Pánovi³²⁶. Peter trúfalo vyhlasoval, že keby aj všetci ostatní učenici Krista opustili, on nie. Tak ako Peter, ani Izrael nemusel čakať dlho, kým im bol zjavený skutočný hriešny stav srdca a ich naliehavá potreba. Keď je ustanovená prvá zmluva, Krista netreba, lebo človek hodlá činiť Božie slová sám. Neuvedomuje si pritom, že bez Krista nezmôžeme nič³²⁷.

Svätyňa a Božie dielo

Len čo bola ustanovená prvá zmluva, Mojžiša ešte raz zavolali hore na vrch a Hospodin sa chystal ukázať mu prakticky, čo sa deje.

2Moj 24,¹² Hospodin povedal Mojžišovi: „Vystúp ku mne na vrch a zostaň tam. **Dám ti kamenné tabule,** zákon a prikázania, ktoré som napísal, aby si podľa nich učil.“

Keď sa ukázalo, že už nebudú počúvať, skôr sa snažili ustanoviť svoju vlastnú spravodlivosť, Boh im dal službu litery. Až doteraz sa pokúšal uzatvoriť s nimi večnú zmluvu, takú, v ktorej by sa mohol prihovárať priamo ich srdciam a v ktorej by ľud mohol počul Jeho hlas a zachovávať Jeho slová. Lenže teraz zatvrdli na ceste uzmierovania Boha namiesto toho, aby Mu načúvali, tak ako ich Boh privedie k novej zmluve služby Ducha namiesto ľudskej služby litery skrze Mojžiša?

Potrebovali zistiť, že ich slovo je chybné, ich srdce nestabilné a vlastne znepriatelené s Bohom. A Boh prišiel tam, kde boli, aby ich z tohto stavu vytiahol, dal im službu litery, službu písaného zákona, a to s tým výslovným zámerom, aby nakoniec uznali, ako zúfalo potrebujú Kristovho Ducha, aby im dal nové srdce a vpísal im svoj zákon do srdca.

Boh v tejto službe veľmi jasne vyhlásil, v akom sú stave. Keďže im nemohol vpísať zákon do srdca, vyryje ho do kamenných dosiek. Kameň bol priamym odrazom tvrdosti ich srdca. Takto im predložil zrkadlo, aby sa im dal ukázať stav ich srdca. Zákon sa stal zrkadlom³²⁸, aby odrážal stav človeka.

Tým, že na seba prevzali zodpovednosť za činenie Božieho diela, nepoznali svoj vlastný stav a neoceňovali Božiu moc a svätosť. Ľudia sa snažia ustanoviť svoju vlastnú spravodlivosť len vtedy, keď nepoznajú tú Božiu, a tak sa jej odmietajú podrobiť.

Rim 10,³ Pretože nepoznajú Božiu spravodlivosť a usilujú sa uplatniť svoju spravodlivosť, nepodrobili sa Božej spravodlivosti.

Sľuby, ktoré dali, táto Stará zmluva, boli nanič.

³²⁶ Mt 26,30–35

³²⁷ Jn 15,5

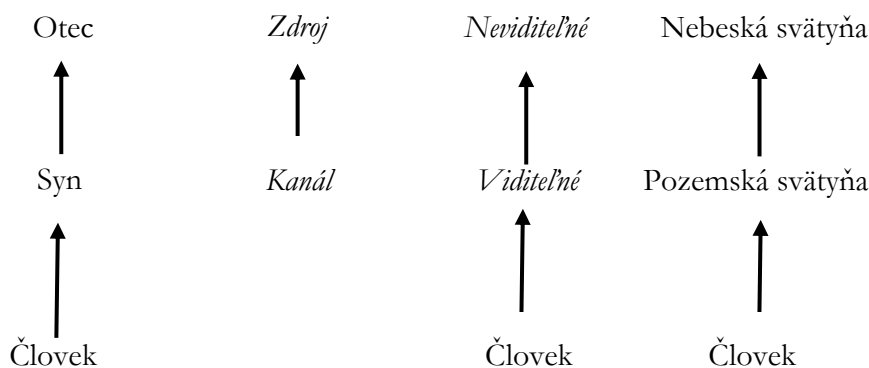
³²⁸ Jk 1,22–25h

Boh sa vždy, vždy a všade snaží pritiahnúť svoje deti k sebe, a to bez ohľadu na ich stav. Keď postrehne hoc i len najnepatrnejší signál toho, že v nich je túžba slúžiť Mu, okamžite sa pokúsi zväčšiť ju tak, aby dušu privedol k väčšej láske, dokonalejšej dôvere a plnšiemu a širšiemu poznaniu a chápaniu Boha. Práve toto sa Boh pokúsi urobiť pre Izraelitov, pri ich aktuálnom mentálnom nastavení.

Boh im dá ohľadom tejto prvej zmluvy ďalšie pokyny. Keďže túžili robiť skutky, dal im úlohu, ktorou sa k Nemu môžu priblížiť: ustanovil svätyňu a jej službu. Hoci pri prijatí zákona neprešli skúškou, Boh túto prejavenu túžbu slúžiť Mu použije tým, že ich dostane do priaznivejšieho postavenia vo vzťahu s Ním. Tak im dal pokyny a vyslovil ich tak, ako by to nebol urobil, keby boli Jeho slová bývali prijaté a uverili by im na prvýkrát.

Heb 9,¹ Teda aj prvá zmluva mala bohoslužobné predpisy a pozemskú svätyňu.

Samotná svätyňa nebola žiadna novinka, bol to len pozemský obraz nebeských skutočností, na ktoré mohli upierať svoju vieru. Vytvoril sa viditeľný kanál, aby im pomohol dosiahnuť, pochopiť a lipnúť k neviditeľnej realite. Pozemská svätyňa je viditeľný kanál, a tá nebeská je neviditeľný zdroj.

Ako je napísané:

Heb 8,⁵ No oni **slúžia obrazu a tieňu nebeskej skutočnosti**, ako to bolo prikázané Mojžišovi, keď sa chystal zhotoviť stan: Hľaď — povedal mu —, **aby si všetko urobil podľa vzoru**, ktorý ti bol ukázaný na vrchu.'

Boh ich cez svätyňu naučí skutočnostiam novej zmluvy, ktorú odmietajú. Lebo je napísané:

2Moj 25,⁸ Nech mi urobia svätostánok, aby som mohol bývať medzi nimi.

⁹ Všetko urobte presne podľa toho, čo ti ukazujem ako vzor príbytku a celého jeho zariadenia.

Boh vtedy zamýšľal, aby sa skrze pozemskú svätyňu naučili, že chce v nich žiť skrze svojho Ducha³²⁹.

Hospodin nebýva v chrámoch zhotovených rukami³³⁰. Aké je to teda čudné, že požiada človeka, aby postavil dom, v ktorom by mohol bývať medzi nimi! Prečo by žiadal niečo také? Jednoducho preto, že boli trúfali; verili, že môžu robiť Božie skutky bez toho, aby Mu v srdci dali priestor na bývanie a aby podnecoval ich myšlienky a činy. Lebo nasledujúce texty tvrdia:

Ž 34,¹⁸ Hospodin je blízky tým, ktorí sú skrúšeného srdca, a tých, ktorí sú zdrteného ducha, zachráni.

Iz 57,¹⁵ lebo takto hovorí Najvyšší a Vznešený, čo tróni večne a sväté je jeho meno. „Prebývam na vysokom a svätom mieste so skrúšeným a pokorným v duchu, aby som oživil ducha pokorných a srdce skrúšených.“

Hospodin v nich nemohol prebývať, lebo prebýva s tými, čo sú skrúšeného a pokorného ducha. To však nebol ich stav! No Hospodin to s nimi nevzdal, namiesto toho chcel urobiť svoju prítomnosť markantnejšou prostredníctvom svätyne a dúfal, že nakoniec ich to k Nemu pritiahne. Mojžišovi dal o nej pokyny, počnúc zámerom a významom svätyne svätých, a až po vonkajšie nádvorie. Potom ho poučil ohľadom kňazstva a obetí.

2Moj 29,⁴³ Tam sa budem stretávať s Izraelitmi, to miesto bude posvätené mojou slávou. ⁴⁴ Posvätím stan stretávania i oltár, posvätím Árona i jeho synov, aby mi slúžili ako kňazi. ⁴⁵ **Budem bývať medzi Izraelitmi a budem im Bohom.** ⁴⁶ Poznajú, že ja som Hospodin, ich Boh, ktorý ich vyviedol z Egypta, aby som prebýval medzi nimi. Ja som Hospodin, ich Boh.

Boh pre nich ustanovil svätyňu, aby vedeli, že Hospodin je ich Boh, že chce prebývať medzi nimi, a že v tomto prebývaní bude ich Bohom tým, že ich bude posväcovať svojou prítomnosťou. Toto posvätenie spôsobí Božia sláva. A na konci 31. kapitoly to uzatvoril pokynmi o sobote:

2Moj 31,¹³ „Toto oznám Izraelitom: „Zachovávajúte moje soboty. Je to znamenie medzi mnou a vami pre všetky pokolenia, aby ste poznali, že ja, Hospodin, vás posväcujem.“

Prečo by Boh opakoval pokyny o sobote? Dostali ju ako pripomienku, že človeka posväcuje Boh, nie človek. Je pamätníkom stvorenia a tvorcom bol Boh, nie človek. To Hospodin činí v nás dielo svätosti. Svojou prítomnosťou posväcuje sobotu, ustanovuje ju ako pripomienku a znamenie novej zmluvy, že najmä v ten deň túži dať svojmu ľudu

³²⁹ Ef 2,22; 1Kor 3,16

³³⁰ Sk 17,24

svoje slovo. Sobota sa tak stáva pečaťou posvätenia³³¹, znamením novej zmluvy a dňom spoločenstva s Kristom.

1Kor 1,³⁰ Vy ste však z neho v Ježišovi Kristovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha, **spravodlivosťou a posvätením** i vykúpením,

Boh chcel cez svätynňovú službu naučiť svoj ľud, že práve prítomnosťou Krista prebývajúceho v srdci urobí Božiu spravodlivosť realitou v ich tele.

Ustanovenie svätyně otvorilo obrovské pole pochopenia ohľadom toho, čo Boh robí pre človeka v novej zmluve. A nedá sa o tom pokryť všetko, no všimneme si nasledujúce:

- a. Existuje svätynňa a pravý stán, ktorý postavil Pán, a nie človek³³².
- b. Tento stán má svojho Veľkňaza, ktorým je Ježiš, ktorý sedí po pravici Velebnosti v nebesiach³³³.
- c. Kňazstvo, obete a pozemská svätynňa sú obrazom a tieňom nebeských vecí³³⁴.

Dokázane je to tým, že svätynňa a jej služby budú vykonané podľa im ukázaného vzoru³³⁵.

Zlaté teľa

Kým Boh dával Mojžišovi svoje pokyny, dolu v tábore rýchlo zabudli na sľuby dané Bohu.

2Moj 32,¹ Keď ľud videl, že Mojžiš dlho nezostupuje z vrchu, zhromaždil sa k Áronovi a povedal mu: „Vstaň, **urob nám bohov, ktorí pôjdu pred nami!** Veď nevieme, čo je s Mojžišom, s mužom, ktorý nás vyviedol z Egypta.“ ...
⁷Hospodin povedal Mojžišovi: „Zostúp dolu! **Tvoj ľud**, ktorý si vyviedol z Egypta, sa zvrhol.“

Boh vraví Mojžišovi, aby zišiel dole, lebo „tvoj ľud“ sa zvrhol. Prečo spomína „Mojžišov“ ľud? Vari nie je Boží? Čo si asi Mojžiš myslel o svojej úlohe a práci s Izraelom?

Keď uvidel zlaté teľa a ľud, ako sa poškrňuje, rozbil tabule s Desiatimi prikázanimi. Na otázku, čo sa to stalo, dostal od Árona len čudesné vysvetlenie, že ľud mu dal zlato, on ho hodil do ohňa a vyšlo odtiaľ teľa³³⁶. Ako sa im Boh mohol teraz priblížiť, keď zvažíme, že Ho jasne odmietali a neboli pripravení uznať svoj omyl?

³³¹ Ez 20,12

³³² Heb 8,2

³³³ Heb 8,1

³³⁴ Heb 8,3.5

³³⁵ Heb 8,5

³³⁶ 2Moj 32,24

Mojžiš sa za nich prihovárал, pudený láskou agapé, vyvierajúcej z Božieho srdca. Je ochotný položiť svoj život za tých, ktorí proti nemu toľko reptajú³³⁷.

Práve v tomto kontexte sa zaslúbenie, že celý Izrael bude národom kráľov a kňazov scvrklo na kňazstvo Levítov³³⁸. Bol to ich vlastný pokus o splnenie Božích zaslúbení. Potom na svoj sľub zabudli a búrili sa proti Bohu. Skončilo sa to tým, že Ho to zastavilo a nemohol im dať to, čo túžil. V incidente so zlatým teľaťom porušil ľud zmluvu uzatvorenú s Bohom, ktorou sa zaviazal v pokrvnej zmluve – sľúbili ju s krvou. Inými slovami, k jej plneniu sa zaviazali vlastnými životmi.

V nimi uzatvorenej zmluve neboli žiadne ustanovenia o odpustení. Podmienky starej zmluvy zneli tak, že človek, ktorý robil tieto veci (týkajúce sa Božieho zákona) bude z nich žit³³⁹. Preto bude prekliaty ten, kto všetky veci napísané v knihe zákona ďalej nečinil³⁴⁰. V tejto starej – a teraz aj porušenej – zmluve nemohli očakávať Božiu priazeň.

No keď teraz videli, že ich vlastné sľuby a zmluva sú márne, mohli si uvedomiť svoju hriešnosť a potrebu osobného Spasiteľa. Boh túžil, aby sa teraz vierou a láskou pripojili k Nemu a pokladali Ho za Vykupiteľa zo svojich hriechov. Teraz mohli začať oceňovať výhody novej zmluvy a všímať si ich.

Lepšie Božie zaslúbenia predstavuje nová zmluva. Jasne je tu zjavené, že hoci boli oslobodení z otroctva faraóna, stále otročili hriechu. A toto otroctvo mohol zrušiť len Boží Baránok³⁴¹. Božie zaslúbenia mali teda na dosah, lebo zaslúbenie znelo, že im dá svoj zákon a vpíše im ho do srdc.

To Kristova krv nás očisťuje od všetkých hriechov. Je nám daná Kristova poslušnosť. Už sa nemusíme pokúšať ustanoviť svoju vlastnú spravodlivosť; namiesto nej prijímame tú Božiu skrze Krista. Len vtedy Boží Duch oživí smrteľné telo, aby prinieslo ovocie v pravý čas. Len skrze Kristovho Ducha môžeme ísť v Jeho šľapajach. V tomto zmysle je dôležité jasné stanovenie vzťahu medzi vierou a zákonom v novej zmluve. Pavol vraví:

Rim 3,³¹ Či azda vierou zbavujeme Zákon platnosti? Vôbec nie. Naopak, potvrdzujeme ho.

Je to veľmi dôležitý bod: viera zákon neruší, ale potvrdzuje. A kde viera zákon ustanovuje, alebo píše? V srdci, do srdca. Lebo viera počuje s cieľom zachovávať a ceníť si slovo v srdci.

Zákon nemôže ospravedlniť človeka, lebo ten ho vo svojom hriešnom tele nevie zachovávať.

³³⁷ 2Moj 32,30–34

³³⁸ 2Moj 32,28–29

³³⁹ Rim 10,5, Gal 3,12

³⁴⁰ Gal 3,10

³⁴¹ Jn 8,34–36, Jn 1,29

Rim 8,³ Čo bolo nemožné Zákonu pre slabosť spôsobenú telom, to vykonal Boh, keď poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela a pre hriech odsúdil hriech v tele, ⁴ aby sa splnila požiadavka Zákona v nás, ktorí žijeme nie podľa tela, ale podľa Ducha.

Skrze Svätého Ducha, ktorý píše zákon do srdca, môže veriaci chodiť nie podľa tela, ale podľa Ducha a spĺňať tak spravodlivosť zákona. V tomto zmysle bolo Božie pôsobenie naprieč vekmi vždy rovnaké. Dochádzalo k rôznym prejavom a vývojom Božej moci, vždy podľa potreby danej doby, skupiny a bytosti³⁴².

Pri pohľade na Abraháma a potom na celé dejiny ľudu Izraela vidíme vývoj v tom, ako sa zjavoval plán spásy. Sústredený je v zjavení Spasiteľa. Toto narastajúce zjavovanie sa Spasiteľa nachádzame v symboloch príbehov Starej zmluvy. Ten istý Spasiteľ je potom zjavený v Novej zmluve. Jej učenia sú Izraelitom odhalené v tých istých príbehoch a obradoch v Starej zmluve. A tie ne zakrývajúce Jeho prítomnosť začínajú miznúť, keď sa jasne zjaví Kristus.

No pokračujme v rozprávaní príbehu izraelského ľudu:

2Moj 33,¹ Hospodin povedal Mojžišovi: „Odíď odtiaľto aj s ľuďom, ktorý si vyviedol z Egypta, do krajiny, ktorú som pod prísahou sľúbil Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi, keď som povedal: Dám ju tvojmu potomstvu. ² Pošlem pred tebou anjela a vyženiem Kanánčanov, Amorejčanov, Chetitov, Perizzejcov, Chivvijov a Jebúsejov. ³ Prídeš do krajiny oplývajúcej mliekom a medom. Ja však nepôjdem s vami, lebo ste tvrdošíjny ľud. Inak by som vás musel cestou vyhubiť.“

Ako mohol Boh prebývať v nich, keď boli napriek všemožným prejavom lásky neveriaci? Nebol by mohol byť medzi nimi, lebo Hospodinova sláva by ich kvôli ich hriechom strávil.

Stán stretávania teda presunuli mimo tábora na znamenie toho, že hriechy ľudu spôsobili, že Boh odvrátil svoju tvár. A teraz prosí Mojžiš Boha nasledovne:

2Moj 33,¹² Mojžiš povedal Hospodinovi: „Pozri, ty mi hovoríš: ‚Vyveď tento ľud,‘ ale neoznámil si mi, koho chceš so mnou poslať, hoci si mi povedal: ‚Poznám ťa po mene, ba aj moju priazeň si si získal.‘ ¹³ Ak som teda u teba našiel priazeň, daj mi poznať svoju cestu, aby som ťa poznával a neustále mal tvoju priazeň. Pozri, veď tento národ je tvoj ľud!“

Mojžiš prosí Boha, aby mu povedal, koho pošle s ním. Úpenlivo Ho prosí, aby mu ukázal Jeho cestu, spôsob ako spoznať Boha³⁴³. Mojžiš žiada za Ježiša. A na toto Boh sľubuje, že pošle medzi nich svoju prítomnosť.

³⁴² Heb 2,3–4

³⁴³ Jn 14,6; 1,18

Vlastníctvo zeme

Ľud Izraela sa priblížil k zasľúbenej zemi, ale predošlý rad udalostí predpovedal pre toto pokolenie katastrofálny výsledok. Keď sa Boh pokúsil dať im Kanán, ich nedostatočná viera v Božie zasľúbenia sa prejavila ešte raz. Boh vo svojom slove jasne ustanovil, ako budú vlastniť krajinu:

2Moj 6,⁶ Preto povedz Izraelitom: ‚Ja som Hospodin. Ja vás vyvediem spod egyptského jarma, vyslobodím vás z otroctva a vykúpim vás vystretým ramenom a tvrdými trestami. ⁷ Prijmem vás za svoj ľud a budem vaším Bohom. Poznáte, že ja som Hospodin, váš Boh, ktorý vás vyvedie spod egyptského jarma. ⁸ **Privediem vás do krajiny**, o ktorej som so zdvihnutou rukou prisahal, že ju dám Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi. **Vám ju dám do vlastníctva.** Ja som Hospodin.‘“

Boh sľúbil, že do Kanánu ich privedie rovnako, ako ich vyviedol z Egypta: svojou mocou. Aby odišli z Egypta, nemuseli zodvihnúť zbraň, ani bojovať proti svojim väzňom, a fyzické zbrane nemuseli použiť ani proti Kanánčanom.

2Moj 23,²⁰ Posielam pred tebou anjela, aby ťa chránil na ceste a dovedol na miesto, ktoré som pripravil. ... ²⁷ Vyľakám ich pred tebou a uvrhnem do zmätku všetky národy, ku ktorým prídeš, a všetkých tvojich nepriateľov zaženiem pred tebou na útek. ²⁸ Pošlem pred tebou sršne, aby vyhnali Chivvijov, Kanánčanov a Chetitov. ²⁹ Nevyžením ich pred tebou za jediný rok, aby sa zem nezmenila na púšť a na tvoju škodu sa nerozmnožila divá zver.

³⁰ Vyžením ich pred tebou postupne, kým sa nerozmnožíš a neprevezmeš krajinu do dedičného vlastníctva.

Strach z Boha bude poslaný pred nimi a spôsobí, že Kanánčania odídu. Správa o tom, ako odišli z Egypta, spolu so správou o ich zázračnom zásobení vodou a mannou dôjde do Kanánu a naplní hrôzou tých, čo si zatvorili srdcia voči Božiemu hlasu. A nepriatelia Izraela im tiež budú vydaní – čiže skončia bez Božej ochrany: nie preto, že by Boh hľadel na osobu, ale kvôli ich rozhodnutiu vyhnat' Ho zo svojho života. Už ich nebude môcť chrániť.

Boh spôsobí, že ich nepriatelia sa im otočia chrbtom alebo pred nimi utečú. To, že nepriateľov pred nimi vyženie a krajinu im dá Boh (nie oni) bolo zopakované niekoľkokrát³⁴⁴. Keby Izrael pokúšali pochybnosti o Božom diele, dostal jasné pokyny.

5Moj 7,¹⁷ Možno si pomyslíš: ‚Tieto národy sú početnejšie než ja, ako by som ich mohol vyhnat'?' ¹⁸ Neboj sa ich! **Len sa dobre rozpamätaj na to, čo urobil**

³⁴⁴ 5Moj 6,18; 11,22–25; 2Moj 33,2; 34,11, 24; 3Moj 20,22–23

Hospodin, tvoj Boh, faraónovi a celému Egyptu, ¹⁹ na veľké skúšky, ktoré si videl na vlastné oči, na znamenia a divy, na mocnú ruku a vystreté rameno, ktorými ťa viedol Hospodin, tvoj Boh. Tak urobí Hospodin, tvoj Boh, všetkým národom, ktorých sa obávaš. ²⁰ **Aj sršne pošle Hospodin, tvoj Boh** na nich, kým nevyhynú tí, čo zostali a ukryli sa pred tebou. ²¹ Neľakaj sa ich, lebo uprostred teba je Hospodin, tvoj Boh, Boh veľký a hrozný. ²² Hospodin, tvoj Boh, postupne tieto národy pred tebou povyháňa. Nebudeš ich môcť rýchlo vyničiť, lebo by sa rozmnožila proti tebe divá zver. ²³ No Hospodin, tvoj Boh, ti tie národy vydá a uvedie ich do veľkého zmätku, kým nebudú vyničené.

Keby sa mal Izrael zľaknúť, urobí dobre, ak si spomenie, čo urobil Hospodin, ich Boh, faraónovi a Egyptu, lebo tak urobí aj tým národom. Urobí to On, neustále im to pripomínal:

Józ 24,¹² Poslal som pred vami **sršne**, tie ich vyhnali spred vás a vypudili aj oboch amorejských kráľov. **Nestalo sa to tvojím mečom ani tvojím lukom.**

Sršne hlásajú Božie dielo, nie mečom, ani silou³⁴⁵, lebo boj je duchovný a nie telesný. Moc zboriť hradby majú v ňom len duchovné zbrane³⁴⁶.

2Krn 20,¹⁷ V tomto prípade nemusíte bojovať. Rozostavte sa a **zostaňte stáť. Uvidíte, ako vás Hospodin zachráni.** Júdovci a Jeruzalemčania, nebojte sa a nedeste sa! Zajtra vyrazíte proti nim a Hospodin bude s vami.“

Boh im chcel dať krajinu a zachrániť ich v pokoji. A keď raz budú v krajine, čo sa stane? Ako budú zničené tieto národy? Predošlý kontext vysvetľuje, ako sa to udeje:

5Moj 7,¹ Keď ťa **Hospodin, tvoj Boh, uvedie do krajiny**, do ktorej prichádzaš, aby si ju obsadil, a vyženie pred tebou mnohé národy: Chetitov, Girgašejov, Amorejčanov, Kanánčanov, Perizzejcov, Chivvijov a Jebúsejov – sedem národov početnejších a mocnejších než si ty, ² a keď ti ich vydá Hospodin, tvoj Boh, a **porazíš ich, musíš nad nimi uskutočniť ničiacu kliatbu. Nesmieš s nimi uzatvárať zmluvu ani sa zmilovať nad nimi.** ³ **Nevstupuj s nimi do príbuzenstva, svoju dcéru nedávaj za syna niektorého z nich ani jeho dcéru nevezmeš pre svojho syna.** ⁴ To by tvojho syna odvrátilo odo mňa a slúžili by cudzím bohom. Potom by vzplanul Hospodinov hnev proti vám a rýchlo by vás vyničil. ⁵ **Preto s nimi zaobchádzajte takto: Ich oltáre porúcajte, ich posvätné stĺpy rozmláťte a posvätné koly postínajte, ich vyrezávané sochy spáľte!**

³⁴⁵ Zach 4,6

³⁴⁶ 2Kor 10,4

Ako Izrael načisto zničí tieto národy? Tým, že im neprejaví milosrdenstvo uzatváraním zmlúv a nebude sa s nimi sobášať. Keby sa to totiž stalo, ich srdcia by sa odvrátili k iným bohom. Ako objasňovali tieto pokyny, zničenie nemalo nastať ich zabitím mečom a lukom. Keď nebudú môcť s Izraelitmi vyjednávať, odídu a tak ich kráľovstvá zaniknú. Izraeliti mali fyzicky ničiť jedine ich oltáre a modly.

Keď to vidíme, môžeme si začať predstavovať Božie úžasné dielo naplánované pre Jeho deti. Pred jedným utečú tisíce a pred Božími deťmi desaťtisíce³⁴⁷. Tí, čo sa skryjú vo svojich pevnostiach,vidia ich múry spadnúť – a s nimi aj svoju odvahu. Ráchab a jej rodina, Rút a toľkí ďalší budú počúvať Boha Izraela a budú pozvaní, aby Ho prijali.

Takto budú uvedení do kráľovstva kňazov³⁴⁸, do ktorému bol povolaný celý národ. To, že Izrael vojde bez meča alebo luku, že obyvatelia utečú zo strachu a že budú vyhnaní sršňami a vyvrhnutí³⁴⁹ zo zeme, bude pre národy zázrakom. Správa o ľude, ktorý bez ľudských nástrojov a výlučne prítomnosťou a slávou svojho Boha roztvoril more, sa rýchlo roznesie do všetkých štyroch kútov zeme³⁵⁰. Nepovedie to k predsudkom voči nim, ani k roztrpčeným debatám ohľadom zeme; kráľovstvo kňazov sa rozšíri a evanjelium by sa kázalo každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu.

Len čo prišli k hraniciam Kanánu, prišlo k nim Božie slovo:

5Moj 1,⁸ Pozrite, dávam vám túto krajinu. Vojdite do nej a obsadte ju! Je to krajina, ktorú Hospodin pod prísahou sľúbil dať vašim otcom, Abrahámovi, Izákovi, Jákobovi a ich potomstvu.'

Tak ako vošli do Červeného mora, boli teraz vyzvaní, aby vošli do krajiny, lebo Boh im ju pred nimi už dal. A opakuje:

5Moj 1,²⁰ Tam som vám povedal: Prišli ste k Amorejskému pohoriu, ktoré nám dáva Hospodin, náš Boh. ²¹ Pozri, Hospodin, tvoj Boh, ti dal krajinu, ktorá je pred tebou. Choď, obsad' ju, ako ti to prikázal Hospodin, Boh tvojich otcov! Neboj sa a nestrachuj! ²² Vtedy ste všetci pristúpili ku mne s návrhom: ‚Pošlime vopred mužov, ktorí preskúmajú krajinu a podajú nám správu o ceste, ktorou sa máme uberať, ako aj o mestách, do ktorých sa máme dostať.'

Boh ich vyzval, aby šli a obsadili zem, a povedal im, ako sa to stane. A pýtame sa sami seba: Počuli to slovo? Uchovávali si ho v srdci? Nie. Chceli preskúmať zem a nájsť svoj vlastný spôsob, ako sa jej zmocniť. Boh im teda dovolil, aby vošli podľa svojej vlastnej rady.

³⁴⁷ 5Moj 32,30

³⁴⁸ 2Moj 19,6

³⁴⁹ 3Moj 18,25

³⁵⁰ Iz 17,12; Zj 17,15

4Moj 13,¹ Hospodin povedal Mojžišovi: ² „Pošli mužov preskúmať Kanán, ktorý dám Izraelitom. Z každého kmeňa pošli po jednom mužovi. Každý z nich musí byť knieža.“ ³ Na pokyn Hospodina ich teda Mojžiš poslal z Paránskej púšte. Všetci títo muži boli náčelníci Izraelitov.

Boh im urobil po vôli, no žiadal, aby tí, ktorých pošlú, boli medzi nimi kniežatá, ľudia, ktorí mali blízko k Mojžišovi a boli schopní jasne³⁵¹ vidieť Božie dielo. Keď sa vrátili, podali správu:

4Moj 13,²⁸ „Lud tej krajiny je však mocný, mestá sú opevnené a veľmi veľké. Ba videli sme tam aj potomkov Anáka ...“

³⁰ Kaléb sa však usiloval upokojiť ľud, ktorý reptal proti Mojžišovi. Povedal: „Zaútočme, obsaďme krajinu! Určite ju ovládneme!“

³¹ Tí však, čo šli s ním, vraveli: „Nemôžeme zaútočiť proti tomu ľudu, lebo je oveľa silnejší ako my.“ ³² Medzi Izraelitmi šírili lživé správy o krajine, ktorú preskúmali. Vraveli: „Krajina, ktorú sme preskúmali, je krajina požierajúca svojich obyvateľov. Všetok ľud, čo sme tam videli, má vysoký vzrast.“ ³³ Videli sme tam aj obrov a medzi nimi aj synov Anáka. Pripadali sme si ako kobyľky a takí sme sa iste zdali aj im.“

Všetky Božie slová ohľadom toho, čo im sľúbil, ignorovali, nebolo už ani pamiatky po Božom diele vykonanom pri ich vyvedení z Egypta. Videli len seba a verili, že Božie zasľúbenie musia splniť sami. Verili, že krajinu musia dobyť násilím. A keď videli, že to nezvládnu, obvinili Boha, že ich vyvádza, len aby ich zahubil. Aké strašné obvinenie! Napriek Mojžišovým apelom stále neverili, ani nechceli vojsť do krajiny³⁵².

A Boh im ešte raz urobil po vôli a povedal im, že do krajiny nevojdú. Keď to počuli, rozhodli sa do nej ísť, čím ukázali, že srdce zatvrdené vzburou chce vlastne robiť opak toho, čo vraví Boh, bez ohľadu na okolnosti.

5Moj 1,⁴¹ Vy ste mi odpovedali: ‚Prehrešili sme sa proti Hospodinovi. **Vystúpime a budeme bojovať tak, ako nám prikázal Hospodin, náš Boh.**‘ Každý z vás si potom opásal bojovú výzbroj a nazdávali ste sa, že bude ľahké vystúpiť na pohorie.

Zase raz ignorovali Božie slovo, nerešpektovali Ho, a predsa, bohužiaľ, verili, že Boh od nich žiada, aby bojovali ľudskými bojovými zbraňami. Šli nahor, boli porazení a vrátili sa na púšť, po ktorej budú putovať štyridsať rokov.

³⁵¹ 2Moj 24,9–11

³⁵² 5Moj 1,19–32

Iz 30,¹⁵ Takto hovorí Pán, Hospodin, Svätý Izraela: „V obrátení a upokojení bude vaša záchrana, **v stíšení a dôvere bude vaša sila, ale vy nechcete,**

Je to veľké varovanie pre tých z nás, čo dospeli ku koncu vekov. Je jasné, že žiadny prejav moci alebo slávy nestačí na obrátenie tých, čo si neželajú byť obrátení. Nepresvedčí ich ani to, keby niekto vstal z mŕtvych³⁵³.

Boží pôvodný zámer pre staroveký Izrael bol ten, aby niesli evanjelium svetu, s prvou zastávkou v Kanáne, odkiaľ sa mohlo kráľovstvo kňazov rozširovať po celej zemi, a nakoniec im dať obnovenú zasľúbenú zem spolu s večným životom. Avšak splnenie všetkých týchto zasľúbení Bohu znemožňoval ich nedostatok viery, nedôvera a zatvrdnutosť srdca.

Boh im zasľúbenie nemohol splniť, nemohol ich viesť do nebeského Kanánu, keď boli v takom stave. A túto situáciu im ukázal tým, že sa museli na štyridsať rokov vrátiť na púšť, pričom celé pokolenie tých, čo boli starší ako 20 rokov nemohlo do Kanánu vojsť. Sami sa diskvalifikovali z prijatia väčšej reality a ukazuje im to toto dodatočné putovanie. Verš to vysvetľuje takto:

Sk 13,¹⁸ Ba asi štyridsať rokov znášal ich správanie na púšti.

Boh znášal ich zvyklosti a provokácie. História tejto generácie je dejinami neustáleho reptania a vzbury.

Ž 78,²² lebo nedôverovali Bohu, nedúfali v jeho spasenie,

Neverili Bohu. Nedôverovali Hospodinovej spáse. Nedôverovali Ježišovi:

Ž 81,⁹ Počuj, Ľud môj, usvedčujem ťa, kiežby si ma poslúchol, Izrael!¹⁰
Nebudeš mať iného boha, nebudeš sa klaňať cudziemu bohu!¹¹ Ja som Hospodin, tvoj Boh, ja som ťa vyviedol z egyptskej krajiny. ...¹⁴ **Keby ma bol môj Ľud poslúchol, keby bol Izrael chodil po mojich cestách,**¹⁵ **rýchlo by som bol pokoril jeho nepriateľov a svojou rukou zasiahol jeho odporcov.**¹⁶ **Zaliečali by sa mu tí, čo nenávidia Hospodina, a ich osud by trval naveky.**

Keby bol Izrael prijal a dodržal Božiu zmluvu, zachoval by Jeho prikázania, medzi ktoré patrí aj „nezabiješ“. Keby bol Izrael počul a zachovával Božie slová, Boh by bol pokoril jeho nepriateľov a tí, čo nenávidia Hospodina, by sa Mu boli podrobili. Izrael by bol býval Božím osobitým pokladom, svätým Ľudom a celý národ kráľovským kňazstvom nad celou zemou. Ich osud by bol trval naveky. Boh by tak bol mohol splniť zasľúbenia dané Abrahámovi³⁵⁴.

³⁵³ Lk 16,31; Jn 11,44–53

³⁵⁴ Sk 7,17

Čo sa stalo Izraelu?

Keď sám Mojžiš rekapituluje ten príbeh, vraví im:

5Moj 9,²⁴ Priečili ste sa Hospodinovi odvtedy, čo som vás poznal.

Mojžiš im po stretnutí s Bohom v horiacom kre po prvýkrát priniesol Božie slová a zasľúbenia, oni však nepočúvali kvôli krutému otroctvu a úzkosti ducha, v ktorej sa nachádzali. Mojžiš na konci svojho života vyčítal ľudu tento postoj. Prečo sa vzbura stala určujúcou vlastnosťou Izraela?

Jer 9,¹² Hospodin povedal: „Pretože **opustili môj zákon, ktorý som im dal, neposlúchali ma a nešli za mnou,** ¹³ išli však za svojim zatvrdeným srdcom a za baalmi, čomu ich priúčali ich otcovia,“

Izrael nepočúval a opustil zákon, ktorý im dal sám Boh a chodil za bohmi podľa vlastného srdca. A ako sa to stalo?

Jer 11,⁶ Potom mi Hospodin povedal: „Rozhlás všetky tieto slová v judských mestách a na uliciach Jeruzalema. Tam povieš: **„Počúvajte slová tejto zmluvy a zachovávajte ich.** ⁷ Ved' som veľmi prízvukoval vašim otcom, a to vtedy, keď som ich vyviedol z Egypta, a až po tento deň **som stále zdôrazňoval toto: »Poslúchajte môj hlas!«** ⁸ **Oni však nepočúvali, ani nezbystrili sluch,** ale každý kráčal v tvrdosti svojho zlého srdca. Splním na nich všetky slová tejto zmluvy, ktorú som im dal, aby ju zachovávali, ale nerobili tak.“ ⁹ Hospodin mi povedal: „U Júdovcov a obyvateľov Jeruzalema sa zistilo sprisahanie. ¹⁰ **Vrátili sa k hriechom dávnych otcov, odopreli poslúchať moje slová, ba chodili za inými bohmi, aby im slúžili. Dom Izraela a dom Júdu porušili zmluvu, ktorú som uzavrel s ich otcami.**“

Izraeliti si nikdy neuvedomili, prečo by vlastne mali poslúchať. Že preto, lebo Boží hlas je mocný: lebo povedal — a stalo sa, rozkázal — a povstal svet³⁵⁵. Tak to bolo v prirodzenom svete. Lenže Boh nebude ľuďi nútiť, pôsobiť bude len s ich súhlasom. To isté je nám zjavené v inom verši tej istej knihy:

Jer 7,²³ Dal som im iba tento príkaz: **„Poslúchajte môj hlas a budem vašim Bohom a vy budete mojím ľuďom.** Kráčajte po každej ceste, ktorú vám prikazujem, aby sa vám dobre vodilo.“ ²⁴ **Oni ma však nepočúvali, neboli ochotní zbystriť sluch,** vzdorovito kráčali vo svojom zlom zmýšľaní a obrátili sa ku mne chrptom, a nie tvárou. ²⁵ Odo dňa, keď vaši otcovia vyšli z Egypta, neustále až podnes som k nim posielal svojich služobníkov, prorokov, ²⁶ ale **nepočúvali ma a neboli ochotní zbystriť sluch, zatvrdili si šiju** a boli horší ako ich otcovia.“

Ak bude Boží hlas počutý, Boh sa stane ich Bohom a oni Jeho ľudom. A ako sa to stane? Ako to Boh urobí?

2Kor 6,¹⁶ Ako patrí k sebe Boží chrám a modly? My sme predsa chrám živého Boha, ako hovorí Boh: Budem v nich prebývať a medzi nimi prechádzať sa, a budem ich Bohom a oni budú mojím ľudom.

Ef 2,¹⁹ A tak teda už nie ste cudzinci a prisťahovalci, ale ste spoluobčania svätých a členovia Božej rodiny. ²⁰ Ste vybudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je Ježiš Kristus. ²¹ V ňom **celá stavba pevne pospájaná rastie vo svätý chrám v Pánovi;** ²² **v ňom ste aj vy spoločne budovaní na Boží príbytok v Duchu.**

Toto sa môže stať len s Bohom žijúcim medzi nimi v ich srdciach skrze Jeho Ducha. Keby prijali toto zasľúbenie, Boh by im dal plnosť vykúpenia.

Oni však Boha nepočuli. A to ich privádza späť do Egypta, do otroctva, do poroby. A nakoniec ich to rozoženie do všetkých kútov sveta.

Neh 9,¹⁴ Oboznámil si ich so svojou svätou sobotou a dal si im prostredníctvom svojho služobníka Mojžiša prikázania, ustanovenia a zákony. ¹⁵ Dal si im chlieb z neba, keď trpeli hladom, aj vodu si vyviedol zo skaly, keď boli smädní. Kázal si im, aby išli a zabrali do vlastníctva krajinu, o ktorej si so zdvihnutou rukou prisahal, že im ju dáš. ¹⁶ **Avšak oni, naši otcovia, spyšneli, zatvrdili sa a nepočúvali tvoje príkazy,** ¹⁷ **nechceli ťa poslúchať a nepamätali na tvoje predivné skutky,** ktoré si konal s nimi. **Zatvrdili si šije, vzali si do hlavy, že sa vrátia do svojho otroctva.** Ty si však Boh, ktorý odpúšťa, ktorý je milostivý a milosrdný, dlho zhovievajúci a bohatý v milosti, a tak si ich neopustil.

Izraelský ľud si počínal pyšne, nevedel uznať svoje chyby. Lipol na svojom otroctve.

Ž 81,⁷ V súžení si ma vzýval a vyslobodil som ťa, za hromobitia som ti odpovedal, pri vodách meribských som ťa vyskúšal. — Sela — ⁹ **Počuj, ľud môj, usvedčujem ťa, kiežby si ma poslúchol, Izrael!** ¹⁰ Nebudeš mať iného boha, nebudeš sa klaňať cudziemu bohu! ¹¹ Ja som Hospodin, tvoj Boh, ja som ťa vyviedol z egyptskej krajiny. Roztvor ústa a ja ich naplním. ¹² **Môj ľud však nedbal na môj hlas, Izrael ma neposlúchol.** ¹³ **Nechal som ich teda v tvrdosti ich srdca, nech idú podľa svojich zámerov.**

Čo musel urobiť ľud Izraela? Otvoriť ústa, aby ich Boh mohol naplniť každým slovom, ktoré vychádza z Jeho úst³⁵⁶. Otvoriť svoje ústa, aby ich Boh mohol naplniť chlebom z neba³⁵⁷. Otvoriť ústa, aby im Boh mohol dať vodu večného života³⁵⁸.

Lenže ľud počúvať nechcel a Boh sa ho nakoniec musel vzdať³⁵⁹. Rešpektoval ich rozhodnutie, nechal ich ísť podľa ich zámerov a potom si robili podľa svojej vôle. Vôle sú dve: Božia a ľudská. Ak si človek odmieta nechať Bohom pomôcť, prenechá ho jeho vôli.

Pozrime si iný verš, ktorý opisuje, čo sa stalo:

Zach 7,¹¹ Nevenovali mu však pozornosť, obrátili sa chrbtom a **zapchali si uši, aby nepočuli**. ¹² **Srdce si zatvrdili ako diamant** a nepočúvali zákon ani slová, ktoré im Hospodin zástupcov poslal prostredníctvom svojho ducha ...

Pavol nás varuje, aby sme túto lekciu neopakovali:

Heb 3,⁷ Preto, ako hovorí Duch Svätý: Dnes, keď počujete jeho hlas, ⁸ **nezatvr-dzujte svoje srdcia** ako pri vzbure v deň pokúšania na púšti, ⁹ kde ma skúšali vaši otcovia, hoci videli moje skutky ¹⁰ štyridsať rokov. Preto som sa rozhneval na toto pokolenie a povedal som: Ustavične blúdia v srdci, tí veru nepoznali moje cesty. ¹¹ A tak som vo svojom hneve prisahal: Nevojdú do môjho odpočinku. ¹² Bratia, dávajte si pozor, aby nikto z vás nemal zlé a neverné srdce a neodpadol od živého Boha, ¹³ ale denne sa vzájomne povzbudzujte, kým trvá to „dnes“, aby nikoho z vás nezatvrdilo mámenie hriechu. ... ¹⁹ Vidíme teda, že nemohli vojsť pre nevieru.

4,¹ Bojme sa teda, aby azda o niekom z vás neplatilo, že zaostal, pokým trvá prisľúbenie, že možno vojsť do jeho odpočinku. ² Veď aj nám sa zvestovalo evanjelium rovnako ako aj im. Ale im počuté slovo neosožilo, lebo aj keď ho počuli, vierou s ním nezárástli.

Odmietnutie zo strany Izraela spôsobovalo Bohu veľký zármutok a bolesť, lebo vedel, kam povedie. V tom pokolení nemohol nájsť uspokojenie, lebo vlastne nechcelo vedieť, aký Boh je. Aká strašná tragédia, lebo Izrael nakoniec prešiel rovnakou skúsenosťou ako faraón: zoči-voči Božiemu milosrdenstvu si zatvrdil srdce presne tak ako on.

Čím bolo to zatvrdnutie ich srdiec spôsobené? Klamom hriechu. Keď im zákon vstupuje do svedomia a usvedčuje ich z hriechu a smrti, hriech spôsobuje, že človek nevidí milosť

³⁵⁶ 5Moj 8,3; Mt 4,4

³⁵⁷ Jn 6,32–35, 37, 48–59

³⁵⁸ Jn 4,10

³⁵⁹ Heb 8,9

a slepne v neviere. Je pohoršený a už nechce počúvať. Ešte neoblomnejšie sa rozhodne plniť Božie zaslúbenia vo vlastnej sile.

Hlas Svätého Ducha sľubuje, že ich uzdraví a vraví: „*Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma*“³⁶⁰.

Človek vzdoruje sebazapreniu, je hrdý a vzpiera sa proti uznaniu svojho vlastného stavu. Srdce je zatvrdnuté, keď si človek nepripúšťa, že potrebuje pomoc. Všimnite si, ako je opísaná situácia:

5Moj 33,²Povedal: „Zo Sinaja prišiel Hospodin, zažiaril im zo Seíru, zaskvel sa

z vrchu Parán a prišiel do Meriby pri Kadéši, po jeho pravici bol planúci oheň.

³ Ty, ktorý miluješ svoj ľud, všetci jeho svätí sú v tvojej ruke, ...

Iz 63,⁷Dobrodennia Hospodina chcem spomínať, chvályhodné skutky Hospodina za všetko, čo nám Hospodin poskytol. Za jeho veľkú dobrotu k domu Izraela, ktorú preukázal ako svoje zľutovanie a za množstvo svojich dobrodení. ⁸ **On povedal: „Sú predsa môj ľud, synovia, ktorí nesklamú.“ A stal sa im spasiteľom** ⁹ **vo všetkom ich súžení. Ani posol, ani anjel, no on sám ich zachránil vo svojej láske a zhovievavosti, on ich vykúpil, pozdvihol ich a niesol, po všetky dni, od nepamäti.** ¹⁰ **Oni sa však búrili a zarmucovali jeho svätého ducha, preto sa obrátil proti nim ako nepriateľ, sám proti nim bojoval.** ¹¹ Spomenul si však na dávne dni, na Mojžiša a jeho ľud. Kde je ten, čo vyviedol z mora pastiera svojho stáda? **Kde je ten, čo mu vložil do vnútra svojho svätého ducha,** ¹² **čo viedol za pravicu Mojžiša svojím slávnym ramenom, čo rozdelil vody pred nimi, aby si urobil meno večným,** ¹³ **a čo ich viedol hlbunami ako kone v púšti bez potknutia?** ¹⁴ **Duch Hospodina ich viedol do pokoja, ako keď dobytok zostupuje do údolia. Tak si viedol svoj ľud, aby si svoje meno urobil slávnym.**

Boh miloval svoj ľud; mal ho v dlaniach. Fyzického i duchovného milosrdenstva a výhod, ktoré mu dal, bolo bezpočtu. Bol ich Spasiteľom. Cítil úzkosť v ich úzkosti, vykúpil ich a spasil, a niesol ich po celý čas. No ten Duch, ktorého im chcel dať, bol odmietnutý a zarmútený³⁶¹. Pobláznení hriechom vnímali Kristovho Ducha, ktorý sa ich snažil uzdraviť, ako nepriateľa. Samotný Mojžiš svedčí o tom, čo urobili:

5Moj 32,¹ „Počúvajte, nebesia, budem rozprávať, počúvaj, zem, reč mojich úst! ² Nech moje poučanie padá ako dážď, nech moja reč kvapká ako rosa, ako tichý dážď na mladú trávu, ako kvapky na sviežu zeleň. ³ Ja hlásam meno Hospodina, velebte nášho Boha! ⁴ On je Skala, jeho dielo je dokonalé,

³⁶⁰ Lk 9,23

³⁶¹ Ef 4,30

všetky jeho cesty sú správne. Boh je verný, bez neprávosti, spravodlivý a priamy. ⁵ **Odvrátili sa od neho synovia nezdarní, pokolenie nestále a zvrátené.** ⁶ **Takto sa odplácate Hospodinovi, ľud bláznivý a nemúdry?!** Nie je ti azda Otcom? Patriš mu. On je tvoj Tvorca, on ťa udržuje. ⁷ Rozpomeň sa na dávne dni, uvažuj o rokoch dávnych pokolení, spýtaj sa svojho otca a oznámi ti, svojich starcov a povedia ti

⁸ kedy Najvyšší určoval národom dedičstvo, kedy rozdeľoval ľudských synov, vyznačoval hranice národom a Izraelitom podľa ich počtu. ⁹ Podielom Hospodina je jeho ľud, Jákob je jeho najdrahším dedičstvom. ¹⁰ Našiel ho v puste krajine, v púšti, kde pustota zavýja. **Úzkostlivo sa oňho staral, chránil ho ako zrenicu oka.** ¹¹ **Ako orol bdie nad svojím hniezdom a nad mláďaťom sa vznáša, rozprestrie krídla, zachytí ho a nesie na perutiach,** ¹² **tak aj Hospodin sám viedol svoj ľud, nebol s ním nijaký cudzí boh.** ¹³ Priviedol ho na výšiny zeme, živil ho plodinami poľa, dal mu jesť med zo skaly a olej z kremenného brala,

¹⁴ kravské maslo, ovčie a kozie mlieko spolu s tukom jahniat, bášanských baranov a capov. Sýtil ho najlepším pšeničným zrnom, pil vzácne víno, šťavu hrozna. ¹⁵ Stučnel Ješurún a zbujnel, vykrmil si sa, stučnel si a zmohutnel. **Zavrhol Boha, ktorý ho utvoril, potupil Skalu svojej spásy.** ¹⁶ **Cudzími bohmi ho podnecovali k žiarlivosti a ohavnosťami ho dráždili.** ¹⁷ **Obetovali démonom, čo nie sú Boh, bohom, ktorých nepoznali, bohom, ktorí nedávno povstali, ktorých sa vaši otcovia nebáli.** ¹⁸ Zanedbával si Skalu, ktorá ťa splodila, zabudol si na Boha, ktorý ťa zrodil.

To takto Izrael nemohol vojsť do Božích zasľúbení. Odmietli počúvať Boha a vyzdvihovali predstavy svojich zvrátených srdc, až sa nakoniec klaňali démonom.

Vidíme, že je to ľudský problém, neobmedzuje sa len na tú generáciu, keď Józue na konci svojho života naposledy apeluje³⁶² na Izraelitov. Nabádal ich, aby si vybrali, komu budú slúžiť. Ľud odpovedal, že Hospodinovi. Nepoznali svoj vlastný stav a Józue vedel o telesnej povahe ich sľubu, lebo ich uistil, že slúžiť Bohu nebudú schopní. Na to by Ho totiž potrebovali, lebo ak Ho opustili, nakoniec ich vydá ich nepriateľom. Ľud však trval na tom, že slúžiť Bohu bude.

Józue im na to odvetil, že kvôli svojim slovám svedčia sami proti sebe, s čím ľud súhlasil. Požiadal ich, aby odstránili svoje modly a otvorili svoje srdcia Bohu. Na to zareagovali, že budú slúžiť Bohu a poslúchať Ho. V tom čase, keď mal Józue zomrieť, vidíme teda v danej generácii tú istú trúfalosť, že je to človek, kto plní Božie zasľúbenia.

³⁶² Józ 24,14–28

Dnes sa zaslúbenie opakuje

Prvý Boží pokus o vytvorenie národa (cirkvi) zjavujúceho Jeho slávu po celej zemi sa zakrátko skončil. Aký bol Hospodinov zámer? Prečítajme si:

2Moj 15,¹⁷ Dovedieš ich a zasaď ich na vrchu svojho dedičstva, na pevnom mieste, ktoré si pripravil nato, aby si tam býval, ó, Hospodine! V svätyni, ó, Pane, ktorú postavia tvoje ruky.

Boh ich chcel vziať priamo na vrch ich dedičstva, aby s Ním bývali, lebo vraví, že práve tam býva a tam je jeho svätynia. A kde je to?

Ž 48,² Veľký je Hospodin a hoden veľkej chvály. V meste nášho Boha je jeho svätý vrch. ³ Na radosť celej zeme krásne sa vypína **vrch Sion, severný výbežok, mesto veľkého Kráľa.** ⁴ Boh sa v jeho palácoch osvedčil ako spoľahlivá ochrana.

Boh ich chcel vziať na vrch Sion, miesto nepostavené ľudskými, ale Božími rukami. Je to zaslúbenie, v splnení ktorého bolo Hospodinovi zabránené. Nezabudol však na nich:

2Tim 2,¹³ ak sme neverní, on zostáva verný, veď nemôže zaprieť seba samého.

Máme zaslúbenie, že Hospodin zopakuje svoje dielo. Božie zámery sa naplnia v skupine veriacich, ktorí prijímú Božiu zmluvu vierou:

Iz 11,¹¹ V ten deň **Pán opäť pozdvihne ruku, aby vykúpil zvyšok svojho ľudu,** ktorý zostal v Asýrii a Egypte, v Patróse a Kúši, v Eláme a Šinári, v Chamáte a na ostrovoch mora. ¹² Vztýči zástavu pre národy, zhromaždí rozohnaných z Izraela a roztrúsených z Judska pozbiera zo štyroch svetových strán. ... ¹⁶ **Takú cestu bude mať zvyšok jeho ľudu, čo zostane v Asýrii, akú mal Izrael, keď vychádzal z Egypta.**

Boh po druhýkrát pozdvihne ruku, aby vykúpil zvyšok svojho ľudu. Urobí to tak, ako to urobil s Izraelom. Urobí to s ľudom, ktorý sa ponúkne dobrovoľne a bude to deň Kristovej moci³⁶³. Lebo toto je Jeho zaslúbenie:

Jer 31,²⁷ Hľa, blíži sa čas,“ znie výrok Hospodina: „keď obsejem dom Izraela a dom Júdu semenom ľudí a semenom zvierat. ²⁸ Ako som nad nimi bdel, keď som mal vytrhávať, rúcať, plieniť, ničiť a privodiť nešťastie, tak budem bdiť, keď budem mať budovať a sadiť,“ znie výrok Hospodina. ²⁹ „V tých dňoch nebudú viac hovoriť: ‚Otcovia jedli nezrelé hrozno a synom stúpili zuby.‘ ³⁰ Každý zomrie pre svoj hriech, každému človeku stúpnu zuby, keď bude jesť nezrelé hrozno. ³¹ Hľa, blíži sa čas,“ znie výrok Hospodina: „keď uzavriem novú zmluvu s domom Izraela a s domom Júdu. ³² Nie takú

³⁶³ Ž 110,3

zmluvu, akú som uzavrel s vašimi otcami, keď som ich chopil za ruku, aby som ich vyviedol z Egypta. Oni totiž moju zmluvu porušili, hoci som bol ich Pánom,“ znie výrok Hospodina. ³³ „Toto však bude zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po týchto dňoch,“ znie výrok Hospodina. „Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpíšem ho do ich srdca. Budem im Bohom a oni budú mojím ľuďom.“

³⁴ Už sa nebudú navzájom poučovať a brat bratovi nebude hovoriť: „Poznajte Hospodina!“, lebo všetci ma budú poznať, od najmenšieho až po najväčšieho,“ znie výrok Hospodina: „pretože im odpustím viny a na ich hriech nebudem viac spomínať.“ ³⁵ Toto hovorí Hospodin, ktorý dáva dňu slnko za svetlo, noci určuje mesiac a hviezdy, aby svietili, vzdúva more, takže hučia jeho vlny, Hospodin zástupov je jeho meno: ³⁶ „Ak sa tieto poriadky spredu mňa stratia,“ znie výrok Hospodina: „potom aj potomstvo Izraela prestane byť národom predom mnou po všetky dni.“ ³⁷ Toto hovorí Hospodin: „Ak sa dajú zmerať hore nebesá a dolu preskúmať základy zeme, potom ja zavrhnem celé potomstvo Izraela pre všetko, čo urobili,“ znie výrok Hospodina.

Boh sľubuje, že príde čas, v ktorom sa skončí rozptýlenie svätého ľudu³⁶⁴. V tomto stanovenom čase zhromaždí duchovný dom Izraela, ktorý je rozohnaný medzi všetkými národmi, a to hlasom Pastiera.

Tentoraz sa Jeho plán naplní, vloží nám do srdc svoj zákon a do myslí svoje prikázania. A prijatím tejto zmluvy budeme poznať Boha takého, aký je. Zasľúbenie je rozšírené:

Ez 36, ²² Preto povedz domu Izraela: Takto vraví Pán, Hospodin: „Nekonám kvôli vám, dom Izraela, ale kvôli svojmu svätému menu, ktoré ste znesvätili medzi národmi, ku ktorým ste prišli. ²³ Posvätím svoje veľké meno, znesvätené medzi národmi, ktoré ste znesvätili medzi nimi, a **pohanské národy spoznajú, že ja som Hospodin,**“ znie výrok Pána, Hospodina, **keď dokážem na vás pred ich zrakmi, že som Svätý.**

²⁴ Poberiem vás z národov, zhromaždím zo všetkých krajín a dovediem na vašu pôdu. ²⁵ Potom vás pokropím čistou vodou a budete očistení od všetkých svojich poškvŕn, i od všetkých modiel vás očistím. ²⁶ **Dám vám nové srdce** a nového ducha do vášho vnútra; odstránim kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce z mäsa. ²⁷ **Dám svojho ducha do vášho vnútra a spôsobilím, aby ste chodili podľa mojich ustanovení,** zachovávali a plnili moje nariadenia.

³⁶⁴ Dan 12,7

²⁸ Žiť budete v krajine, ktorú som dal vašim otcom, **budete mojím ľuďom a ja budem vašim Bohom.** ²⁹ Keď vás oslobodím od všetkých vašich poškvrn, potom privolám obilie, rozmnožím ho a nedopustím na vás hlad. ³⁰ Rozmnožím ovocie stromov i výnos poľa, aby ste nikdy nemuseli znášať hanobenie pre hladovanie medzi národmi.

³¹ Spomeniete si na zlé spôsoby svojho života a na svoje skutky, ktoré neboli dobré, a budete sa hnusiť sami sebe pre svoje previnenia a pre svoje ohavnosti. ³² Nie kvôli vám konám, znie výrok Pána, Hospodina, ,to nech je vám známe. Hanbite sa a červenajte za svoje spôsoby života, dom Izraela!‘ ³³ Takto vraví Pán, Hospodin: ,V ten deň, keď vás očistím od všetkých previnení, osídlim mestá a nanovo vystavím, čo je zrúcané. ³⁴ Spustnutá krajina bude obrábaná miesto toho, že bývala púšťou pred očami okoloidúcich. ³⁵ Budú hovoriť: »Táto spustošená krajina je ako záhrada raj – zrúcané, spustošené a zbúrané mestá sú opevnené a obývané.« ³⁶ Národy, ktoré ostanú okolo vás, poznajú, že ja, Hospodin, som zbúrané vystaval a spustošené vysadil. Ja, Hospodin, som predpovedal a splním to.‘

³⁷ Takto vraví Pán, Hospodin: ,Ešte v tomto sa dám uprosiť domu Izraela, aby som im to vyplnil: Ľud pri nich rozmnožím ako ovce. ³⁸ Ako posvätné ovce, ako ovce v Jeruzaleme počas slávností, tak zástupy ľuďi zaplnia zrúcané mestá. Potom poznajú, že ja som Hospodin.‘“

Božie zaslúbenia budú mať nádherné záverečné splnenie. Všetky národyvidia zmenu spôsobenú v nás, keď budeme posvätení Hospodinovou prítomnosťou. Je to Jeho dielo. To Hospodin nás pokropí čistou vodou a očistí od všetkej nečistoty. To Hospodin nás očistí od všetkých našich falošných modiel, od tých vecí, do ktorých vkladáme svoju dôveru, energiu a/alebo čas. To Boh nám dá nové srdce a zmení nám srdcia z kameňa na mäsité. On nám dá nového ducha do srdca, zmierenú myseľ, aby sme prijímali stále viac z Jeho Ducha, takže si budeme ceniť a zachovávať všetky Jeho slová.

Potom sa Boh stane naším Bohom a my Jeho ľuďom. Boh vyslovil tie zaslúbenia, aby sa splnili v budúcnosti, a tá budúcnosť prišla, prorocké hodiny nám ukazujú, že dnes je prijateľný čas; dnes je čas na zhromaždenie svätého ľudu, to dnes Boh vyjde, aby urobil toto všetko úžasným spôsobom uprostred svojho ľudu. Kiež nám Boh pomáha v našom každodennom živote, aby sme vždy počuli Jeho hlas, nezatvrdovali si srdcia a aby sa nová zmluva, služba Ducha, stala realitou v našich životoch.

Služba smrti

Dve rôzne služby

Na predošlých stranách sme spomenuli službu Božieho Ducha ako súčasť Božej – alebo novej – zmluvy. Prečítajme si o tom nasledujúce verše:

2Kor 3,¹ Zasa začíname odporúčať samých seba? Alebo, azda, ako niektorí iní, potrebujeme odporúčajúce listy pre vás alebo od vás? ² Vy ste naším listom, vpísaným do našich srdc; poznajú a čítajú ho všetci ľudia. ³ Veď na vás je zjavné, že ste Kristov list, pripravený našou službou, **napísaný nie atramentom, ale Duchom živého Boha, nie na kamenných tabuliach, ale na tabuliach ľudských srdc.** ⁴ Máme teda takúto dôveru v Boha skrze Krista. ⁵ Nie že by sme boli schopní sami od seba niečo vymyslieť akoby z nás, ale naša schopnosť je z Boha,

⁶ ktorý nás urobil schopnými byť služobníkmi novej zmluvy, nie litery, ale Ducha; lebo **litera zabíja, ale Duch oživuje.** ⁷ Ak teda služba smrti vyrytá písmenami do kameňa bola taká slávna, že synovia Izraela nemohli hľadiť Mojžišovi do tváre pre jej jas, aj keď pominuteľný, ⁸ ako by služba Ducha nebola oveľa slávnejšia?

S týmto kontextom v mysli sa zamerajme na pasáž od 6. verša. Boh nás povolal k službe novej zmluvy. Z čoho konkrétne pozostáva? Nová zmluva je službou Ducha. Je to zmluva a služba Božieho Ducha, ktorý dáva život. Táto služba je slávna, s nesmiernou, vynikajúcou slávou. Je to Boží Duch píšuci do našich mäsitých srdc.

O starej zmluve čítame, že je zmluvou litery. Litera zabíja. Služba smrti bola napísaná písmenami do kameňa. Aj ona bola slávna, hoci menej ako služba Ducha. Takže tu máme v protiklade obidve zmluvy: starú a novú.

Božia zmluva, nová, je On dávajúci svoj zákon skrze Jeho Ducha. No v starej zmluve je ten istý zákon prijatý ako litera bez Ducha, lebo sa stretáva so zatvrdnutým srdcom, ktoré prijíma Boha za vlastných podmienok. Zakladá sa teda na litere novej, ale bez jej Ducha.

No ako je možné, aby bola litera desiatich prikázaní službou smrti, keď o zákone čítame nasledujúce?

Prísľ 13,¹⁴ Náuka múdreho je prameňom života, odvádza od smrtonosných pascí.

Zákon múdreho, zákon múdrosti, je prameňom života.

Jk 2,¹² Hovorte a konajte tak ako tí, čo majú byť súdení podľa **zákona slobody!**

Zákon daný Bohom je zákonom slobody. A Ježiš dodáva:

Jn 12,⁵⁰ A ja viem, že jeho prikázanie je večný život.

Božie prikázanie je život večný. Boží zákon, Jeho prikázania, sú prameňom života, sú život večný. No toto je možné, len ak je prijatý duch zákona, lebo verš vraví, že práve Duch je to, čo oživuje a dáva život.

Ako sa teda bez ducha a tým pádom v litere stáva službou smrti? Prečítajme si najskôr o litere zákona:

Rim 2,²⁰ vychovávateľom nerozumných, učiteľom nedospelých, že v Zákone máš stelesnenie poznania a pravdy,

Pre Boží ľud je veľkou výhodou, aby mal zákon napísaný písmenami, lebo svedčí o tom, či sme v spravodlivosti alebo nie. No v litere robí jednu vec. Prečítajme si, ako to vysvetľuje Pavol:

Rim 4,¹⁵ Zákon totiž spôsobuje hnev. Kde však nie je Zákon, tam nie je ani priestupok.

Vidíme, že tam, kde niet zákona, niet prestúpenia a následne hnevu. Keď je však zákon daný, keď vchádza alebo je prijatý, priestupok sa zjaví v svedomí a tam, keď je zjavený hriech, spôsobuje hnev.

Rim 7,⁷ Čo teda povieme? Je Zákon hriechom? Určite nie. Ale **hriech som nepoznal; poznal som ho len pomocou Zákona**. Lebo žiadostivosť by som nebol poznal, keby zákon nebol povedal: Nepožiadáš!

Poznanie hriechu prichádza skrze zákon. Keby zákon nepovedal Nepožiadáš, tento hriech by v mojom živote nebol odhalený. Stále by v ňom bol, ale moje svedomie by si ho neuvedomovalo.

Rim 7,⁹ Ja som kedysi žil bez Zákona, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil. ¹⁰ Ja som však zomrel

Zákon vstupuje do svedomia súkromne, zvonku neviditeľne³⁶⁵. To vtedy prichádza vina a uvedomenie si, že hriech prebýva vo mne a som hodný smrti. To vtedy vzniká služba smrti. Verš pokračuje:

Rim 7,¹⁰ a ukázalo sa, že **prikázanie, ktoré má viesť k životu, prinieslo mi smrť**. ¹¹ Lebo keď sa hriech chopil príležitosti, oklamal ma pomocou prikázania a tým ma usmrtil. ¹² A tak Zákon je svätý, aj prikázanie je sväté, spravodlivé a dobré.

³⁶⁵ Rim 5,20; Strong G3922

Prikázanie mi umožňuje vidieť hriech v jeho pravom svetle. To preto je sväté, spravodlivé a dobré.

Rim 7,¹³ Stalo sa mi to dobré azda príčinou smrti? Určite nie. Ale aby sa hriech ukázal ako hriech, **skrze to dobré** mi spôsobil smrť, aby sa hriech skrze prikázanie stal nadmieru hriešnym. ¹⁴ Vieme totiž, že Zákon je duchovný. Ale ja som telesný, predaný do otroctva hriechu.

Apoštol vysvetľuje, že zákon v žiadnom prípade nie je smrť. Smrť neprichádza zo zákona, to skôr hriech vedie k smrti skrze to, čo je dobré: cez zákon. Uvedomujeme si svoju vinu, svedomie nás ťaží a myseľ je stiesnená. Kvôli tomu si niektorí ľudia myslia, že riešením je odstránenie zákona, takže si nebudeme uvedomovať svoju hriešnosť – také riešenie je však povrchné, je to dočasný liek proti bolesti.

Musíme dovoliť, aby toto dielo usvedčenia prebehlo teraz, inak nemôžeme obstáť pred Kristom. Tam bude náš hriech zjavený a odhalený a okamžite nás zabije³⁶⁶. Musíme nechať starého človeka zomrieť a nájsť milosť v Božích očiach teraz, alebo ak budeme čakať, šok a hrôza z toho budúceho stretnutia nás premôže.

Preto je táto „služba smrti“ skrze zákon potrebná. Samotné zjavenie Božieho zákona alebo Jeho spravodlivosti, samotná prítomnosť Hospodina vyvádza na svetlo hriech, ktorý prebýva v človeku, a keď je hriech zjavený, plodí smrť.

Keď sme skonštatovali, že to hriech plodí smrť, čítame:

Rim 6,³ Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Krista Ježiša, boli sme pokrstení v jeho smrť? ⁴ Krstom sme teda spolu s ním boli pochovaní v smrti, aby sme tak, ako bol slávou Otca vzkriesený z mŕtvych Kristus, aj my kráčali v novote života.

Pavol nám zjavuje vedu spásy. Keď prijímame vinu hriechu a jej odsúdenie na smrť, vidíme Krista a prijímame obeť Jeho života. To prijatím Božej milosti, Jeho milosrdenstva a odpustenia prechádzame zo stavu odsúdenia a smrti hriechom do Jeho kráľovstva milosti. A tu si všímame niečo dôležité: **aby sme dostali milosť a odpustenie pre vzkriesenie do nového života, najskôr musíme prejsť usvedčením z hriechu a smrti.** Toto je služba zákona. Zákon reže, aby chorobu vo vnútri otvoril a Kristus ju mohol uzdraviť. Pavol to vysvetľuje:

Gal 3,²⁴ A tak Zákon bol naším vychovávateľom vedúcim nás ku Kristovi, aby sme boli ospravedlnení z viery.

Zákon nás privádza ku Kristovi. A Kristus používa zákon, aby nám dal viac duchovného uzdravenia.

³⁶⁶ Zj 7,17; 2Tes 2,8; Zj 19,21

Rim 5,²⁰ Navyše k tomu pristúpil Zákon, aby sa rozmohlo previnenie. **Kde sa však rozmohol hriech, tam sa ešte väčšmi rozmohla milosť,**²¹ aby tak, ako zavládol hriech v smrti, aj milosť vládla skrze spravodlivosť k večnému životu skrze Ježiša Krista, nášho Pána.

Prečo vošiel zákon? Prečo bol daný na vrchu Sínaj? Aby sa rozmohol hriech, a zákon vykonal svoju službu smrti v svedomí. Keď Kristus vyhlásil zákon na vrchu Sínaj, všetok ľud si prenikavo uvedomil svoju hriešnosť. Prítomnosť Boha, ohnivý stĺp, hrom a blesk, jas Jeho slávy zakrytý tmavým oblakom, chvejúci sa vrch a zem, pokyny, aby sa nikto nepribližoval k vrchu, aby sa pozrel, lebo by mohol zomrieť – všetko to sa stalo spolu s vyhlásením zákona.

No verš nám vraví, že práve tam, presne v tom istom čase a na tom istom mieste, kde sa rozmohla vina a smrť, oveľa viac sa rozmáhala milosť. Keď im teda Hospodin prinášal na Sínaji usvedčenie z hriechu – najväčší prejav hriešnosti v dejinách človeka až do ukrižovania Ježiša – okamžite dával aj svoju milosť, Jeho Duch volal pri dverách každého srdca, aby prijalo Ním ponúkané odpustenie. A hoci miera hriechu zjavená ľudu Izraela prekypovala, milosť dávaná v tej istej chvíli v ponuke odpustenia bola oveľa väčšia, prehojná.

Dostali milosť, aby prijali Krista. Prosil, aby Ho nechali v sebe prebývať. Ľud Izraela však tieto dvere Kristovi zatvoril. Zvolil si nepočúvať hlas odpustenia a milosrdenstva. Boží ľud bol vo svojej telesnosti urazený, že sa mu ukazuje hriech v živote. Rozhodli sa činiť Božie slovo sami, bez Krista, a žiadali, aby sa im už neprihováral.

Tak odmietli vojsť pod Kristovu milosť a zostali pod zákonom a odsúdením hriechu. Lebo zákon vraví: „*Prekliaty, kto nebude zachovávať slová tohto zákona a neuskutoční ich!*“³⁶⁷. Ľud vtedy službu Ducha odmietol a so svojím vlastným sľubom a vôľou robiť to, čo povedal Boh, zostal v službe smrti, službe litery.

Namiesto toho, aby si zvolili Krista, prostredníka Ducha, vybrali si Mojžiša, prostredníka tela³⁶⁸. Kristus sa teda narodí ako človek pre svojich bratov³⁶⁹, aby spoznali, že je tu pre nich. Nakoľko zvolený prostredník bol Mojžiš, Kristus bude ako on³⁷⁰. Izrael odmietol Jeho hlas a Jeho slová, ktoré sú duch a život³⁷¹, a namiesto toho sľúbil plniť všetko, čo by im Boh mohol povedať cez Mojžiša, ktorý musel napísať slová do knihy. Už nechceli, aby ich životy boli listami napísanými Božím duchom, radšej chceli mať písanú knihu, ktorú môžu čítať a poslúchať sami. Mojžiš potom na dôkaz toho, čo sa stalo, zostúpil s kamennými doskami, na ktorých bolo Desiat' prikázaní.

³⁶⁷ 5Moj 27,26

³⁶⁸ 2Kor 3,3, 7, 13–17

³⁶⁹ Heb 2,17

³⁷⁰ 5Moj 18,15–16;

³⁷¹ Jn 6,63

Tak ako zákon prišiel k ľudu Izraela, prichádza aj k nám. Nakoľko Boh potrebuje náš súhlas, aby v nás žil, túži, aby sa nám hriech rozmohol v svedomí, aby sme si k Nemu prišli po život. Toto je služba smrti, ktorá je slávna, lebo kladie základy pre ešte slávnejšiu službu Ducha.

Služba smrti v živote kráľa Dávida

2Sam 12,1 Hospodin poslal k Dávidovi Nátana. Ten prišiel k nemu a povedal: „V jednom meste boli dvaja muži. Jeden bol bohatý a druhý chudobný. ² Boháč mal veľké množstvo oviec a dobytku. ³ Chudobný mal iba ovečku, ktorú si kúpil. Choval ju a ona rástla spolu s ním a s jeho synmi. Jedávala z jeho skyvy, pila z jeho pohára a spávala mu v lone. Bola mu ako dcéra. ⁴ Raz dostal boháč návštevu. Líto mu bolo vziať svoju ovcu alebo svoje dobytča a pripraviť to pocestnému, ktorý ho navštívil. Vzal teda ovcu chudobnému a pripravil ju hosťovi.“

⁵ Dávid sa veľmi nahneval na toho muža a povedal Nátanovi: „Akože žije Hospodin, ten muž, čo to urobil, zasluhuje smrť. ⁶ Ovcu nahradí štvornásobne za to, že spáchal taký skutok a nemal zľutovanie.“

⁷ **Vtedy povedal Nátan Dávidovi: „Ty si ten muž!** Takto vraví Hospodin, Boh Izraela: „Ja som ťa pomazal za kráľa nad Izraelom a vyslobodil ťa z moci Šaula. ⁸ Dal som dom tvojho pána i jeho ženy do tvojho náručia. Dal som ti dom Izraela a dom Júdu. Keby to nestačilo, ešte k tomu pridám. ⁹ Prečo si znevážil Hospodinovo slovo a dopustil sa toho, čo sa mu nepáči? Chetitu Uriáša si dal odstrániť mečom a privlastnil si si jeho ženu. Jeho samého si dal zabiť mečom Ammónčanov. ¹⁰ Odteraz už meč nikdy neobíde tvoj dom, lebo si ma znevážil a privlastnil si si ženu Chetitu Uriáša.“ ¹¹ Takto vraví Hospodin: „Dopustím na teba pohromu, čo bude z tvojho vlastného domu. Pred očami ti odnímam tvoje ženy a dám ich tvojmu blížkemu. Ten bude s nimi ležať za bieleho dňa. ¹² Ty si konal tajne, ja to však urobím pred celým Izraelom a cez deň.““

¹³ Vtedy povedal Dávid Nátanovi: „Zhrešil som proti Hospodinovi.“ Nátan odpovedal Dávidovi: „Hospodin ti odpustil tvoj hriech, nezomrieš. ¹⁴ Pretože si tým popudil Hospodinových nepriateľov k rúhaniu, zomrie syn, ktorý sa ti narodí.“ ¹⁵ Potom odišiel Nátan do svojho domu.

Keď Dávid nadviazal nezákonný vzťah v priamom rozpore s Božím slovom, prikázal, aby zabili Uriáša. Aby bol Dávid spasený, Boh mu musel zjaviť jeho pravý stav. Nátan to robí pomocou podobenstva, nad ktorým mal Dávid vyniesť súd. Dávid vyhlasuje, že to, čo ten muž urobil, si zaslúži smrť – a Nátan vyhlási, že je ním práve Dávid. Rozsudok smrti prichádza zo slov samotného hriešnika.

Dávidova budúcnosť tu vstupuje do krehkej a hroznej rovnováhy. Prijme slovo napomenutia, rozsudok smrti, alebo si zatvrdí srdce? Zvolená cesta rozhodne o tom, aký veľký vplyv dovolí Bohu vo svojom živote. Dávid sa usvedčeniu Božieho Ducha plne podrobí a vyznáva, že zhrešil proti Hospodinovi. Nič iné nevraví. Pre hriech niet ospravedlnenia. Kvôli tomuto môže Boh odpustiť Dávidove hriechy a uistiť ho, že nezomrie.

Práve prijatie nášho vlastného stavu umožňuje Bohu, aby odpustil a dal nám svojho oživujúceho Ducha. Po tejto ceste chce Boh ísť s každým hriešnikom, aby mohol zjaviť človeku jeho stav a dať mu odpustenie a uzdravenie. Čo by sa bolo stalo, keby si bol Dávid zatvrdil svoje srdce? Uvedomujeme si, aké ťažké by bolo bývalo pre Boha, aby ho zachránil? Čo by musel pre Dávida urobiť, aby prijal, že pochybil?

Boh by bol musel dovoliť, aby následky doviedli Dávida do pozície, kde by uvidel svoju hriešnosť z novej perspektívy, kde by Boh mohol naňho znovu apelovať, aby uspel. Boh by sa nesnažil zlomiť Dávidovu vôľu a nenútil by ho kajat' sa, namiesto toho, keby mu srdce zatvrdlo, by bol nakoniec ponechaný ničiteľovi. Vďaka však Bohu za Dávidov príklad, ktorý nám ukazuje cestu k životu: nie zatvrdnutie srdca, ale uznanie stavu našej duše.

Zvážiť by sme tu nemali len činy. Neupadnime do pokušenia farizeja, čo je postoj terajšieho Jeruzalema³⁷², ktorý myslí len na výkon. Farizej d'akoval Hospodinovi, že neurobil to či ono, ale namiesto toho robil to, čo je správne³⁷³. Pozrime sa namiesto toho na svoje srdce. A tam uvidíme, ako povedal Kristus, prameň všetkého, čo poškvŕňuje človeka³⁷⁴. To je prirodzený stav nášho srdca.

Kľúčové sú naše myšlienky, a to ešte pred činmi, lebo práve ony sú podľa Božieho vzoru neviditeľným zdrojom, kým činy sú viditeľným prejavom a zväčšeninou myšlienok³⁷⁵. Boh chce vyriešiť problém pri jeho zdroji – keď nám myšlienky idú tam, kam by nemali, Boží Duch vytiahne svoj meč, ktorým je Božie slovo³⁷⁶, aby nás usvedčil z hriechu. Čo urobíme s touto myšlienkou, ktorá je náhle odhalená ako hriešna? Presne tam, v tom čase a na tom mieste, je od Krista prehojne dané odpustenie a milosť. Práve takto je Boh osvedčená pomoc v súženiach³⁷⁷.

Zo skúsenosti viem, že niekedy máme myseľ vyškolenú tak, aby chodila po cestách, ktoré nie sú Hospodinove, a boj v myšlienkach sa stáva gigantickým. Telesné srdce chce ovládnuť vôľu, aby robila dobre a hľadala Boha, a, akoby to bola sila príťažlivosti, snaží sa nás nasmerovať k našim navyknutým vzorcom správania. No Hospodin je tam,

³⁷² Gal 4,25

³⁷³ Lk 18,9–13

³⁷⁴ Mt 15,18–19

³⁷⁵ Prísl 30,32; Lk 6,43–45

³⁷⁶ Ef 6,17

³⁷⁷ Heb 4,16; Ž 46,2

pozýva nás na kolená, aby sme prijali Jeho pomoc, aby tieto myšlienky nemali nad naším životom kontrolu. Hospodín vidí našu prosbu a prijíma naše povolenie k zmene a obnove, stavia múr proti hriechu.

Petrova skúsenosť

Nože sa pozrime na biblický príbeh, ktorý ilustruje už spomínané. Učeníci boli počas väčšej časti Kristovej služby a najmä pri jeho poslednej ceste do Jeruzalema pohrúžení do hádok o tom, kto bude najväčší a kedy bude Kristus kráľom. Hoci ich to ku Kristovi veľmi prit'ahovalo a žasli nad Jeho životom a učením, a hoci Ho prijali ako Mesiáša, Božieho Syna a Spasiteľa, ešte stále celkom nechápali hĺbku svojej telesnosti. Božia láska agapé v nich ešte stále neprebývala. Všetko to vyjasní až Kristova smrť:

Mt 26,³⁰ Keď zaspievali chválospev, vyšli na Olivový vrch. ³¹ Vtedy im Ježiš povedal: „Vy všetci sa tejto noci nado mnou pohoršíte, lebo je napísané: Udriem pastiera a ovce stáda sa rozprchnu. ³² Ale po svojom vzkriesení vás predídem do Galiley.“

³³ Peter mu však povedal: „Aj keby sa všetci nad tebou pohoršili, ja sa nikdy nepohorším.“

³⁴ Ježiš mu odpovedal: „Amen, hovorím ti, že tejto noci, skôr ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.“

³⁵ Peter mu povedal: „Aj keby som mal s tebou zomrieť, nezapriem ťa.“
Podobne hovorili aj ostatní učeníci.

Kristus oznámil, že sa nad Ním pohoršia a rozprchnu sa. Peter, plný sebavedomia, vyhlásil, že hoci by bolo možné, aby sa nad Kristom pohoršili ostatní, on nikdy³⁷⁸. Ježiš, ktorý neklame, mu zjavil stav jeho srdca. Peter istotne v tú samú noc zaprie svojho Majstra trikrát. Peter trval na svojej sebestačnosti a sľúbil, že aj keby mal zomrieť, nezaprie Ho. A všetci sa k nemu pridali. Všimnime si pozorne to poradie:

- Kristus im vraví, čo sa stane a ako Ho zaprú. Máme tu zjavené srdcia Petra a učeníkov. Toto je slovo, zákon, vstupujúci do svedomia a vyhlasujúci jeho hriešny stav.
- Peter to sebestačne a neznalý svojho vlastného stavu popiera a sľubuje, že to neurobí. Voči zjaveniu svojho stavu si zatvrdzuje srdce a sľubuje, že Krista neodmietne. Tento sľub je počiatkové Áno.
- Kristus potvrdzuje, čo povedal, na čo Peter a učeníci znovu sebaisto popierajú, že Ho odmietnu. Neuvedomujú si, že bez Neho nemôžu robiť nič³⁷⁹. Takže Peter a učeníci boli ohľadom Krista v starozmluvnom vzťahu, v ktorom viac dôverovali vlastnej schopnosti ako slovu svojho Majstra.

³⁷⁸ Mk 14,26–31

³⁷⁹ Jn 15,5

Kristus bol vzatý na súd a Jánovi a Petrovi sa podarilo vojsť na nádvorie. Keď bol Peter už vnútri, snažil sa zostať nepovšimnutý ohľadom toho, čo sa dialo na súde, ale intenzívny záujem ho držal v strehu ohľadom diania. Bol zhrozený z posmechu a zlého zaobchádzania, ktorému bol Kristus vystavený. V snahe skryť svoje pravé pocity sa zamiešal medzi tých, čo v tú noc Krista zatkli, no čudovali sa jeho správaniu a prízvuku. Vypytovali sa ho raz, potom zas, a obvinili ho, že je Ježišovým nasledovníkom.

Ocitol sa v úzkych, prisahal, že Krista nepozná. Po chvíli sa ho vypytovali zase. Tí, čo strávili roky svojho života s Kristom nemôžu zostať nepovšimnutí. Keď sa Petra vypytovali, rozčúlil sa a na dôkaz toho, že medzi Kristom a ním nie je žiadny vzťah, prisahal a zaklínal sa, že Ho nepozná. A kým ešte stále klial, kohút ešte raz zaspieval.

Peter sa otočil a pozrel sa na Krista a Kristus naňho³⁸⁰. Videl Jeho ubolenú tvár a v očiach ľútosť, smútok a odpustenie. Žiadny hnev. Pohľad na ten súcitný obličaj zlomil Petrovo zatvrdnuté srdce, takže s plačom ušiel. Nevedel zabudnúť na predošlé hodiny a na to, ako Pán predvídal, čo sa stane a ako povedal, že Ho Peter v tú noc trikrát zaprie. Peter sa práve zaprisahal a zaklínal, že Krista nepozná, no teraz sa stalo zjavným, ako dobre ho Pán poznal, kým on sám o svojej hriechnosti nevedel. A predsa ho Ježiš napriek tomuto všetkému až do toho dňa nežne, starostlivo a oddane miloval a viedol. A keď Peter prišiel až do Getsemane, kde si Kristus len pár hodín predtým v agónii vylieval dušu, kým oni spali, horko sa rozplakal.

Prišiel čas skúšky a Peter prejavil, čo má v srdci a o čom on sám nevedel: porušil svoj sľub. Ukázalo sa tam Nie. Potom máme v Petrovi slovo telesného muža, Áno a Nie. Keď však kohút zaspieval dvakrát, rozpomätal sa na Ježišove slová. A zákon mu tam vstúpil do svedomia. A nielen to, Peter tiež vošiel do Kristovej prítomnosti. Pozrel sa na Spasiteľa a Spasiteľ naňho a tam sa Kristove slová a tvár stali akoby ohňom v jeho svedomí.

Aká hrozná chvíľa! Peter tu mal službu smrti. No presne v tom istom okamihu mal Boží Duch zásobu odpustenia a milosti. Peter si uvedomil hriech svojej impulzivnosti a sebadôvery a tak sa celkom vrhol Kristovi do náručia s dôverou, že ho zachráni.

Sláva a tiene

Čítajme ďalej:

2Kor 3,⁹ Ak bola teda **služba odsúdenia slávnou**, omnoho viac oplýva slávou služba spravodlivosti. ¹⁰ Lebo to, čo bolo raz slávne, stratilo svoju slávu pre vznešenejšiu slávu. ¹¹ Veď ak je slávne to, čo je pomínuteľné, omnoho slávnejšie je to, čo zostáva.

³⁸⁰ Lk 22,61

Hoci je služba smrti/odsúdenia menej slávna ako služba Ducha/spravodlivosti, stále je slávna. Prečo? Lebo to Božie dielo zvrháva nadol ľudskú slávu. Len keď je človek schopný vidieť svoju vlastnú ničotu a úplnú neschopnosť urobiť niečo dobré sám od seba, bude pripravený na zaodetie Božou spravodlivosťou pripravenou Kristom.

2Kor 3,¹² Keď teda máme takúto nádej, **vystupujeme s veľkou smelosťou,**¹³ nie ako Mojžiš, ktorý si kládol **na tvár závoj**, aby synovia Izraela nezbadali koniec tej pominuteľnej žiary.

Apoštol Pavol vo svojom liste Korint'anom ďalej vraví, že za predpokladu, že služba, ktorú prijal je služba Ducha a nie litery, hovorí veľmi smelo, nie preto, že je kompetentný sám od seba, ale preto, že tá kompetencia prichádza od Boha.

2Kor 3,⁵ Nie že by sme boli schopní sami od seba niečo vymyslieť akoby z nás, ale naša schopnosť je z Boha, ...

Tento výrok potvrdzuje, že Pavol je v novej zmluve a má službu Ducha. A nakoľko je služobníkom Ducha, hovorí s veľkou dôverou, priamo a bez závoja medzi. Prečo musel Mojžiš nosiť závoj?

2Moj 34,²⁹ Keď Mojžiš schádzal z vrchu Sinaj, mal pri zostupe v rukách dve tabule svedectva. Mojžiš nevedel, že **mu** po rozhovore s Hospodinom **pokožka tváre žiarila.**³⁰ Keď Áron a všetci Izraeliti videli, že Mojžišovi žiari pokožka na tvári, **báli sa k nemu priblížiť.**

³¹ Keď ich Mojžiš zavolať, prišli k nemu Áron a všetci vodcovia pospolitosti. Keď sa s nimi rozprával, ³² priblížili sa k nemu aj ostatní Izraeliti. Rozpovedal im všetko, čo mu Hospodin na vrchu Sinaj prikázal. ³³ Keď Mojžiš prestal hovoriť, dal si na tvár závoj.

³⁴ Kedykoľvek predstupoval Mojžiš pred Hospodina, aby sa s ním rozprával, odkladal si závoj, kým sa nevrátil späť. Keď vyšiel, oznamoval Izraelitom, čo mu bolo prikázané. ³⁵ Keď Izraeliti pozreli na Mojžišovu tvár, videli, že mu pokožka na tvári žiari. Mojžiš si na tvár dával závoj, kým sa nešiel rozprávať s Hospodinom.

Keď Mojžiš hovoril s Bohom a videl Jeho slávu, tvár mu žiarila. Ľud sa kvôli tomuto svetlu bál k nemu priblížiť, na Božiu slávu nemohli hľadieť ani na Jeho ľudskom prostredníkovi. Samotný Mojžiš pri rozhovore s Bohom závoj nepotreboval, nie Boh potrebuje závoj. Závoj bol čosi, čo mal pred sebou celý Izrael.

To Mojžiš z úcty k ľudu Izraela nosí závoj (namiesto toho, aby si ho dali všetci Izraeliti) a sníma si ho, keď hovorí s Hospodinom. Prostredník musí zakryť slávu závojom, aby ho mohol Izrael vidieť a hovoriť s ním. Je to predobraz väčšej reality. Tak ako Mojžiš privolil, že si dá závoj kvôli ľuďom, tak sa k tomu znížil aj Kristus. Inými slovami, vtelil

sa alebo prebýval³⁸¹ s nami, aby ľudstvo mohlo hovoriť s Prostredníkom Boha a hľadiť naňho. To preto, že Kristov jas bez závoja človečenstva by ľudí od strachu odháňal, presne tak ako keď Kristus prišiel za Adamom a Evou, keď zhrešili³⁸².

Čo sa to stalo ľudu Izraela? Nechceli **počuť** a zatvrdili si srdcia. Následne nemohli **vidieť** ani slávu, ktorou ich Boh túžil požehnať. Bránil tomu ich hriešny a telesný stav. Neviera v nich fungovala ako závoj na ich očiach a ušiach a bránila im v počutí a videní Božieho svetla.

2Kor 3,¹² Keď teda máme takúto nádej, vystupujeme s plnou otvorenosťou,¹³ nie ako Mojžiš, ktorý si kládol na tvár závoj, aby synovia Izraela **nezbadať koniec tej pomínuteľnej žiary**.

Oči Izraela nevideli koniec toho, čo je zrušené. Spomeňme si na použitie slova „koniec“ a pozrime si verš, ktorý v pôvodnom jazyku používa presne to isté slovo:

Rim 10,⁴ **Veď koncom Zákona je Kristus**, aby spravodlivosť dosiahol každý, kto verí.

„Koniec“ – cieľ alebo údel zákona – je Kristus. No koniec, cieľ alebo účel toho, čo je zrušené, je tiež Kristus. A tu sa môžeme spýtať: Čo je zrušené? Hoci sme vyzvaní, aby sme pamätali na Jeho ustanovenia a zákony³⁸³, obete a milodary sú zrušené³⁸⁴. Služba svätyně a áronského kňazstva je zrušená³⁸⁵. Aj kontext analyzovanej kapitoly nám vraví, že prvá zmluva, zmluva litery, služba odsúdenia, je odstránená, hoci je slávna. Rozhodne všetko z tohto, čo je zrušené a pripravené na úplné zmiznutie³⁸⁶ poukazuje na, smeruje k a má svoj konečný bod v Kristovi. Koniec, cieľ obetí, obete, svätyně, kňazstvo a stará zmluva je Kristus a vedie nás to ku Kristovi. Trochu ďalej vpredu to Pavol vo svojom liste hovorí veľmi jasno:

2Kor 3,¹⁸ Keď my všetci s odhalenou tvárou akoby v zrkadle pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na taký istý obraz v stále väčšej sláve – a to všetko mocou Pána... **4,**⁵ **Veď nehlásame samých seba, ale Ježiša Krista, Pána**, keďže my sme len vaši služobníci pre Ježiša.

To, čo Izraeliti nevideli, bol cieľ zrušeného. Nevideli Krista, ani Jeho slávu, mali z toho strach.

³⁸¹ Jn 1,14; Heb 10,20

³⁸² 1Moj 3,8

³⁸³ Mal 4,4 / Mal 3,22

³⁸⁴ Dan 9,27

³⁸⁵ Heb 10,1–2

³⁸⁶ Heb 8,13

2Kor 3,¹⁴ Ich myseľ sa však na tom zatvrdila. Až do dnešného dňa totiž ostáva ten istý závoj pri čítaní Starej zmluvy, a nie je odhalený, pretože iba v Kristovi sa odstraňuje.

Ľud Izraela bol slepý voči Kristovi vo všetkých udalostiach, ktoré sa mu diali kvôli jeho neviere. Ešte rozhodnejšie si zaumienili Boží hlas nepočúvať a pritom plniť všetky Jeho slová. A Pavol nám vraví, že toto sa deje až doteraz³⁸⁷. Máme ten istý problém ako Izraeliti, a stále je pre nás ťažké vidieť Krista v každom príbehu Starej zmluvy.

Tento závoj zacláňajúci svetlo, ktoré chcelo na nich svietiť (čiže Kristus³⁸⁸) zanechá Ľud Izraela len v tienoch. Žiadali o prostredníka v tele, Mojžiša, ale ani potom nemohli vidieť jeho tvár, kým učeníkom žiarila tvár premeneného Krista ako slnko³⁸⁹. Nedostali podstatu, ale len symboly zaslúbených skutočností. Jasne to vidíme v rôznych skúsenostiach izraelského národa:

- a. Boh sľúbil Ľudu Izraela, že ak bude počúvať Jeho hlas a ceniť si Jeho zmluvu, celý národ bude kráľovstvom kňazov. To sa však nikdy nestalo. Namiesto toho dostala kňazstvo Áronova rodina z kmeňa Léviho. A namiesto toho, aby bolo celosvetové, obmedzovalo sa zväčša na Ľud Izraela. Keď však prijmem Krista takého, aký sa zjavuje, a vidíme Jeho slávu, stávame sa kráľovským kňazstvom³⁹⁰, aby sme Bohu prinášali duchovné obete skrze Ježiša Krista³⁹¹.
- b. Boh zaslúbil, že ich vezme do svojho príbytku, do svätyne postavenej Hospodinovými rukami. Namiesto toho boli 40 rokov pútnikmi na púšti. Cez túto skúsenosť im bola zjavená strata tohto nebeského vstupu a tí, čo nezomreli na púšti vošli do Kanánu.
- c. Boh chcel prebývať v ich srdciach skrze svojho Svätého Ducha a mať tam svoj trón, vpísať im do srdca svoj zákon. Keď to nemohol urobiť kvôli zatvrdnutiu ich srdca, učil ich, čo v nich chce urobiť skrze svätyňu učinenu Ľudskými rukami, v ktorej bude v svätyňi svätých prebývať Šekina.
- d. Boh podľa zmluvy uzatvorenej s Abrahámom zaslúbil, že zákon im bude daný do mysle a vpísaný do srdca. Pre zatvrdenosť srdca ho dostali na kamenných doskách. Namiesto prijatia zákona Ducha života v Kristovi Ježišovi³⁹², živej skale, ktorá je uholným kameňom³⁹³, dostali zmluvu litery na studenom, mŕtvom kameni.

³⁸⁷ Sk 13,38–41; 28,24–29

³⁸⁸ Jn 1,9

³⁸⁹ Mt 17,2

³⁹⁰ 1Pt 2,9

³⁹¹ 1Pt 2,5

³⁹² Rim 8,2

³⁹³ 1Pt 2,4

- e. Namiesto prijatia služby Božej spravodlivosti, služby Hospodinovho Ducha, dostali len službu litery, službu smrti. A to preto, že to, čo je vôňou života pre tých, čo veria, je vôňou smrti tým, čo neveria.

Potom vidíme, že Ľud Izraela bol ponechaný s nedokonalou zmluvou, nedokonalou svätynou, nedokonalým kňazstvom, nedokonalou službou a nedokonalými milodarmi a obeťami. Napriek tomu vidíme Božiu milosť, milosrdenstvo, trpezlivosť a nežnú starostlivosť voči Jeho Ľudu. Dáva im dobrú zvesť o svojich zasľúbeniach, dáva im Krista ako posla zmluvy, lenže Ľud zavesil žiarivému svetlu Božej slávy v tvári Ježiša Krista do cesty závoj neviery.

Pri zatahnutom závoji s nimi Boh komunikuje cez symboly a predobrazy, ktoré prýštia z tieňa vyplývajúceho z tohto závoja brániacemu prieniku svetla. No predsa tiene samy osebe hlásali všetko hocikomu, kto chcel počuť a vidieť večné reality Božej slávy v Jeho Synovi. Tiene neustále svedčili hocikomu, kto si prial počuť o sláve Božieho láskavého charakteru zjaveného v Kristovi, o diele, ktoré chcel Boh vykonať jednotlivo pre každé z Jeho detí, o Božej otcovskej láske, nekonečne väčšej ako je Ľudská materská láska³⁹⁴, s akou sa Otec nežne díva na každé zo svojich stratených detí. A tá skutočnosť bola tam, mali ju na dosah, kedykoľvek si želali uchopiť ju vierou. V tomto starom zákone a zmluve, v tejto Tóre potom vidíme stelesnenie poznania a pravdy³⁹⁵.

Čítali sme, že závoj je zrušený alebo odňatý Kristom. Keď počujeme a ceníme si Božie slovo, dostávame Krista. Prijatím Krista môžeme uchopiť skutočnosti namiesto tieňov. Závoj by bol odňatý, keby sa Ľud Izraela pridržal Krista.

2Kor 3,¹⁶ No keď sa hocikto obráti k Pánovi, závoj je odňatý. ¹⁷ Pán je Duch, a kde je Pánov Duch, tam je sloboda. ¹⁸ Keď my všetci s odhalenou tvárou akoby v zrkadle pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na taký istý obraz v stále väčšej sláve – a to všetko mocou Pána, ktorý je Duch.

Pavol v tejto súvislosti vysvetľuje, že Pán Ježiš Kristus je sám Duch³⁹⁶ a tam, kde je Duch Pánov, je sloboda³⁹⁷. Tam, kde bola Ľudu Izraela ponúknutá sloboda a dostal zákon slobody³⁹⁸, novú zmluvu, práve tam bol Pán Ježiš Kristus, ktorý sa svojím Duchom snažil vložiť im Boží zákon do mysle a vpísať im ho do srdca. Duch Hospodinov, ktorý ich viedol, je Pán Ježiš Kristus³⁹⁹.

A teraz, vraví Pavol, my, čo sme dostali službu Ducha, sa pozeráme na slávu Pána Ježiša Krista bez závoja. Hospodinova sláva je Jeho charakter. Ježiš sa modlil k Otcovi: „*Otče,*

³⁹⁴ Ž 27,10

³⁹⁵ Rim 2,20

³⁹⁶ 2Kor 4,5

³⁹⁷ Jn 8,36

³⁹⁸ Jk 1,25; 2,12; Ž 119,44–45

³⁹⁹ Iz 63,10–14; 40,10–11; Jn 10,11, 16

*oslávil som Ťa na zemi*⁴⁰⁰. Otec je oslávený, keď Kristov Duch prebýva v srdci a zjavuje ovocie Ducha⁴⁰¹.

Ježiš vo svojej modlitbe rozvádza, z čoho toto oslávenie pozostáva. Kristus oznámil Otcovo meno⁴⁰². Počas celého svojho života a služby slovom a činom hlásal, že živý Boh je láska⁴⁰³, že miluje takou sebaobetavou láskou, že poslal na svet svojho vlastného Syna⁴⁰⁴, v Duchu a v ľudskom tele⁴⁰⁵, aby pritiahol ľudí späť domov⁴⁰⁶. A keď tak ako Mojžiš hľadáme na Pánovu slávu sťa v zrkadle, sme premieňaní na ten istý obraz toho, čo pozorujeme. Je to od slávy k sláve, keď chápeme nekonečné hlbiny Božieho charakteru a Jeho lásky, keď objavujeme stále hlbší a obklopujúcejší aspekt Jeho ohľaduplnosti voči svojim chybujúcim deťom, že sme Duchom Pánovým premieňaní od objavu k objavu, od zjavenia Krista po zjavenie Krista.

2Kor 4,¹ Preto teda, keď máme túto službu, ktorou sme boli z milosrdenstva poverení, nechabujeme. ² Zriekli sme sa skrytých nehanebností, nepočíname si chytrácky, ani neprekrúcame Božie slovo, ale zjavujeme pravdu, a tak sa pred Bohom odporúčame svedomiu všetkých ľudí.

Keď máme túto službu novej zmluvy, v ktorej hlásame slávu Pánovu, tajomstvo Božie, ktorým je Kristus v Jeho ľuďe⁴⁰⁷, zriekame sa skrytých nečestností, nepočíname si chytrácky, neprekrúcame Božie slovo. Keď je človek v službe litery, starej zmluvy, evidentne upadá do hrozného omylu chytráckeho používania a prekrúcania Božieho slova. Keď je človek v starej zmluve, nevidí v Starej zmluve Krista, ani Pánovu slávu, a teda nevidí, čo sa Kristus snaží urobiť teraz. Neuvedomuje si svoj vlastný stav a vzdoruje jeho odhaleniu, čo spôsobuje, že si počína nečestne. Pravda spôsobuje, že sa pred Bohom odporúčame svedomiu každého človeka.

2Kor 4,³ Ak aj naše evanjelium je zahalené, je zahalené pre tých, ktorí hynú.

⁴ V nich boh tohto veku zatemnil mysle neveriacich, aby nevideli svetlo evanjelia o sláve Krista, ktorý je obrazom Boha. ⁵ Ved' nehlásame samých seba, ale Ježiša Krista, Pána, keďže my sme len vaši služobníci pre Ježiša. ⁶ Lebo Boh, ktorý povedal: „Nech z temnôt zažiaril svetlo!“, zažiaril v našich srdciach, aby priviedol na svetlo poznanie Božej slávy na tvári Ježiša Krista.

⁴⁰⁰ Jn 17,4

⁴⁰¹ Jn 15,8; Gal 5,22–26

⁴⁰² Jn 17,6–8, 25–26

⁴⁰³ Jn 14,7–11; 17,23, 26

⁴⁰⁴ Jn 3,16; 1Jn 4,8–10, 14–16

⁴⁰⁵ Gal 4,4, 6

⁴⁰⁶ Lk 15,4

⁴⁰⁷ Kol 1,27

Keď sme a zostávame v prvej zmluve, so závojom neviery pred sebou, lebo nemôžeme hľadiet' na Kristovu slávu, znamená to, že sme stratení. To nepriateľ duší, ničiteľ, oslepuje chápanie tohto sveta, chápanie neveriacich, aby nevideli svetlo slávneho Kristovho evanjelia, obrazu Boha. Najstrašnejšie na tom je to, že žiarivé svetlo dobrej správy o spásе v Kristovi vyvoláva strach v duchu tých, čo sú zaslepení klamom hriechu a neviery. Aké neuveriteľné! To, čo je životom, je vnímané ako smrť, a to, čo je smrť, toho sa držia, akoby to bol život.

Podobenstvá

Pavol vo svojej službe Ducha hovoril jednoducho, priamo a otvorene⁴⁰⁸. Tak ako sa Hospodin rozprával s Mojžišom⁴⁰⁹, ktorý mohol vidieť Jeho slávu bez toho, aby potreboval závoj. Tak si kladieme otázku, čo sa stane, keď Hospodin nájde zatvrdnuté srdce, ktoré nie je ochotné počuť slovo a opatrovať ho? Čo sa stane, keď stretne ľudí, ktorí sú v starej zmluve a nemôžu hľadiet' na Jeho slávu s nezakrytou tvárou?

Mt 13,¹⁰ Učeníci pristúpili k Ježišovi a opýtali sa ho: „**Prečo im hovoríš v podobenstvách?**“¹¹ On odpovedal: „**Preto, že vám je dané poznať tajomstvá nebeského kráľovstva,** ale im nie je dané ...¹³ V podobenstvách im hovorím preto, že hľadajú, ale nevidia, počúvajú, ale nepočujú ani nechápu.¹⁴ Plní sa na nich Izaiášovo proroctvo: Budete len počúvať a počúvať, ale nepochopíte, budete len hľadiet' a hľadiet', ale nevidíte.¹⁵ **Lebo otupelo srdce tohto ľudu, ušami ťažko počuli, aj oči si zažmúrili, len aby očami nevideli a ušami nepočuli, aby srdcom nechápali a neobrátili sa, a ja ich neuzdravím.**¹⁶ **Ale vaše oči sú blahoslavené, že vidia, a vaše uši, že počujú.**¹⁷ Amen, hovorím vám, že mnohí proroci a spravodliví túžili vidieť, čo vy vidíte, ale nevideli, a počuť, čo vy počujete, ale nepočuli.“ ...

³⁴ Toto všetko hovoril Ježiš zástupom v podobenstvách. Bez podobenstiev im nehovoril nič,³⁵ aby sa splnilo, čo bolo povedané ústami proroka: Otvorím svoje ústa v podobenstvách, vyrozprávam, čo bolo skryté od založenia sveta.'

Tí, čo mali k Ježišovi blízko a nechceli Mu zámerne nerozumieť, dostali poznanie tajomstiev Božieho kráľovstva. Zvyšok, ktorý počúvať nechce, dostáva všetko cez podobenstvá.

Mk 4,³³ A mnohými podobenstvami im vrazil Slovo, podľa toho, **ako boli schopní počúvať.**³⁴ Bez podobenstva im ani nehovoril, ale **svojim učeníkom osamote všetko vysvetľoval.**

⁴⁰⁸ 2Kor 3,6,12

⁴⁰⁹ 4Moj 12,8

Ježiš hovorieval učeníkom veci jasne, bez tieňov vytvorených „závojom neviery“, lebo mali uši, aby počuli a oči, aby videli. Dôkazom toho je to, že Krista nasledovali a prijali. Vidíme v tom teda ďalší princíp v práci Boha s ľuďmi: svoj jazyk a spôsob priblíženia sa prispôsobuje ich stavu a tomu, čo zvládnu počuť. Čím je srdce otvorenejšie na prijatie Božieho slova a čím viac môže prijať zvesť bez pohoršenia sa, tým jasnejšie môže Hospodin všetko hlásať.

No ak je srdce zatvrdnuté, Hospodin hovorí pomocou ilustrácií a tieňov. Dáva ich s tým úmyslom, aby ľud tieto slová počul a – pretože je otvorenejší výkladu – bol ochotnejší prijať ich a teda si otvoriť srdce.

Iz 29,¹³ Pán povedal: „Pretože sa mi tento ľud chce stať blízkym iba svojimi ústami a ctí si ma iba svojimi perami, no jeho srdce je ďaleko odo mňa a jeho bázeň voči mne je naučeným ľudským príkazom,“

Tento stav ctenia perami, ale so srdcom ďaleko od Boha je prirodzený stav človeka. Podobenstvá oznamujú tajomstvo, veci skryté od založenia sveta tým, ktorých srdcia sú ďaleko od Boha a vzdorujú počutiu slova. Podobenstvo je súčasťou služby litery a starej zmluvy. Slovo sa im stáva cudzou rečou, až kým nespadnú dozadu, sú zlomení, zviazaní a uväznení⁴¹⁰, inými slovami, až kým služba smrti nemôže dokonat' svoje dielo:

Iz 30,⁸ Teraz choď, napíš to pred nimi na tabuľku, **zaznač to do knihy** a zostane to v budúcnosti ako svedectvo naveky! ⁹ Ved' je to národ odbojný, sú to lživí synovia, **synovia, čo nechcú počuť poučenie Hospodina,** ¹⁰ čo vravia vidcom: „Nedívajte sa!“ a tým, čo majú dar videnia: „Neukazujte nám, čo je správne, len nám pochlebujte a zavádzajte nás, ¹¹ odstúpte z cesty, uhnite z chodníka, odstráňte spred nás Svätého Izraela!“

Hoci ústami vyznávajú, že chcú nasledovať Hospodina, Boží zákon a fakty o svojej hriechnosti počuť nechcú, len príjemné veci. Hlas Svätého Izraela ich pohoršuje a neznesú počúvať ho, hoci sa im príhovára milosrdne. Strach z Boha v nich je ľudským príkazom: dostali učenia o Bohu, ktoré sú ľudské, nie Božie.

To preto Boh žiada, aby sa to zaznačilo do knihy. Tieto veci boli napísané pre nás, tých z nás, čo dospeli ku koncu vekov, aby sme sa poučili zo stavu našich praotcov a toho, čo sa stalo v minulosti. Ďalej tam stojí:

Iz 30,¹² Ved' takto hovorí Svätý Izraela: „**Preto, že ste opovrhli týmto slovom, dúfate v násilie a zvrátenosť** a spoliehate sa na ne. ¹³ Táto neprávosť sa vám stane otvorenou trhlinou na vysokom múre, čo sa už-už zosype, jeho pád príde zrazu a náhle. ¹⁴ Rozbije sa ako hlinený krčah, neľútostne tresknutý, takže sa v jeho črepech nenájde úlomok na odoberanie ohňa z vetry alebo načieranie vody z mláky.“

⁴¹⁰ Iz 28,12–13

¹⁵ Takto hovorí Pán, Hospodin, Svätý Izraela: „**V obrátení a upokojení bude vaša záchrana, v stíšení a dôvere bude vaša sila, ale vy nechcete,** ¹⁶ hovoríte: ‚Nie! Utečme na koňoch!‘ – Budete teda utekať! ‚Na rýchlych koňoch uháňajme!‘ Rýchli budú aj vaši prenasledovatelia! ¹⁷ Tisíc z vás zuteká pred hrozbou jedného a pred hrozbou piatich utečiete všetci, kým nezostanete ako opustený stožiar na vrchole hory a ako znak na pahorku.“

Kým Boh ponúka, že im bude útočiskom a silou, Jeho ľud Jeho slovo zahadzuje a v otázke spásy dôveruje násiliu a nepravosti. Toto odmietnutie počúvať Božie slovo sa skončí porušením ochrany⁴¹¹, ktorú Boh dáva. Rešpektuje ich slobodnú vôľu, prijíma rozhodnutie, že Ho vo svojich životoch nechcú ⁴¹² a sťahuje svoju ochranu ako ten, čo rozbil nádobu hrnčiara⁴¹³. Keby len vedeli, že Boh ich chce zachrániť bez násilia, v pokoji, odpočinku a dôvere v Jeho slovo!

Iz 30,¹⁸ **Preto Hospodin čaká,** aby sa zmiloval nad vami, a vstáva, aby vás **omilostil**, veď Hospodin je Bohom práva. Blahoslavení sú všetci, čo ho očakávajú. ¹⁹ Ľud na Sione, ty, čo bývaš v Jeruzaleme, nebudeš viac plakať. **Iste sa nad tebou zľutuje, keď budeš k nemu volať;** keď ňa bude počuť, odpovie ti.

²⁰ Pán vám síce dával chlieb úzkosti a vodu útlaku, ale tvoj učiteľ sa už neschová. Na vlastné oči uvidíš svojho učiteľa ²¹ a **na vlastné uši budeš počuť za sebou slovo: „Toto je cesta, kráčajte po nej!“**, hoci ty by si chcel ísť **napravo alebo naľavo.** ²² Nečistými sa ti stanú tvoje modly potiahnuté striebrom a pozlátané uliate sošky. Ako nečisté ich odhodíš a povieš: „Von!“ ²³ **Zošle dážď** na tvoje osivo, ktoré zaseješ na poli, a chlieb z úrody poľa bude výdatný a výživný. ...

Zasľúbenie znie, že keď sa vrátia k Bohu, omilostí ich, lebo je spravodlivý, zľutuje sa a vypočuje volanie svojho ľudu. Uvedomia si láskavý hlas božského Pastiera, prijmú Ho ako svojho učiteľa a ukáže im cestu. Keď budú nasledovať Pastierov hlas, už ich neoklamú predstavy vlastných myslí. Boh bude môcť vyliat úžasné zasľúbenia o osviežení Jeho prítomnosťou, to Božie tajomstvo, ktoré bolo po večné časy zahalené mlčaním⁴¹⁴.

⁴¹¹ Iz 5,5; Ecclesiastes 10,8; Job 16,11, 14

⁴¹² Iz 30,8

⁴¹³ Ž 2,9; Jer 19,11; Zj 2,27

⁴¹⁴ Rim 16,25; Zj 10,7

Boží vzor, klíč k zmluvám

Keď sme videli všetko toto, vráťme sa k zavedeniu tieňov alebo predobrazov, služby litery, ako prostriedku, ktorý má za cieľ priviesť nás ku Kristovi, a spojíme si to s Božím vzorom a spôsobom, akým sú v tomto modeli skryté poklady múdrosti⁴¹⁵. Otec je zdroj všetkého a existuje to skrze Jeho Syna⁴¹⁶. Čiže Otec je zdroj alebo dôvod a Syn je prostriedok alebo kanál, ktorým sa dostaneme k Otcovi a pomáha nám poznať Ho, *syn*, *kanál*, *zdroj*, *príjemca*.

Sám Ježiš povedal: „*Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa*“⁴¹⁸. Boha Otca prijímame jedine prijatým Krista⁴¹⁹.

Keď sme sa krátko pozreli na tieto pojmy, môžeme ich teraz vztiahnuť na starú a novú zmluvu pod Božím vzorom. Tak ako Ježiš je cesta k Otcovi:

- Stará zmluva je cestou k novej.
- Služba litery je cestou k službe Ducha.
- Služba odsúdenia je cestou k službe spravodlivosti.
- Smrť sebe je cestou k životu v Kristovi Ježišovi.

⁴¹⁵ Kol 2,2–3

⁴¹⁶ 1Kor 8,6

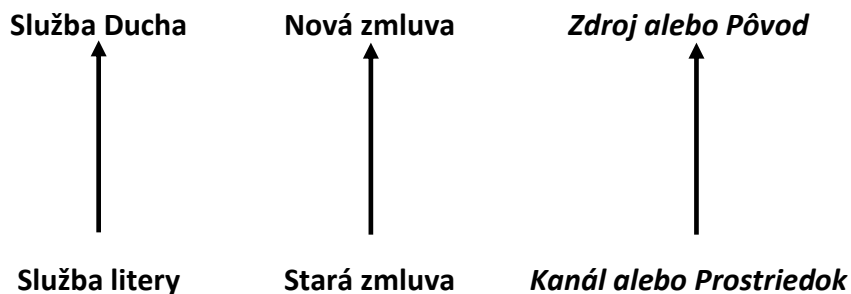
⁴¹⁷ Jn 17

⁴¹⁸ Jn 14,6

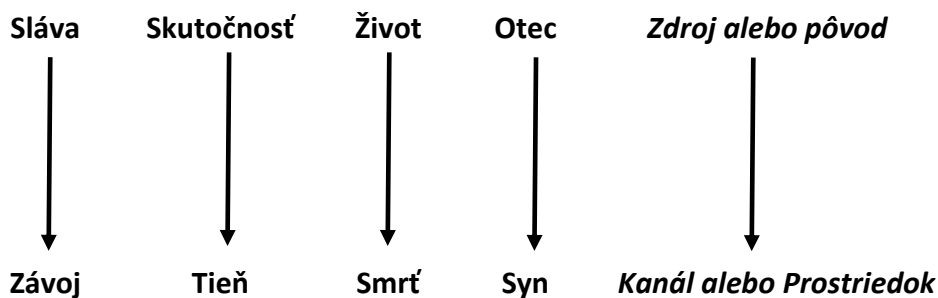
⁴¹⁹ Jn 13,20

- e. Tieň je cestou k skutočnosti.
- f. Podobenstvá sú cestou k Bohu, prehovárajú k nám priamo.
- g. Závoj je cesta k Božej sláve.
- h. Kamenné dosky sú cestou k srdcu.
- i. To, čo je slávne, ale hynie, je cestou k tomu, čo je mimoriadne slávne a zostáva.
- j. Zákon je cestou ku Kristovi.
- k. Boží zákon je cestou k Božej milosti.

Takto ustanovujeme vzťahy medzi časťami:

Boh uzatvára starú zmluvu, tú Ťudskú, aby nás priviedol k novej. Boh, ktorý je Duch, privolil k vteleniu svojho Syna, aby nás oslovil. Dáva službu litery s cieľom priviesť nás k službe Ducha.

Boh sa snaží priniesť nám život skrze službu smrti. Kristus vzal na seba kľatbu hriechu a niesol náš trest, aby nám dal svoj život. Lebo vraví:

5Moj 32,³⁹ ... Ja usmrcujem, ja oživujem, raním i hojím ...

Je nutné, aby Boh najskôr ranil, aby mohol zahojiť. Inými slovami potrebuje, aby sa zjavil hriech a jeho odsúdenie, aby potom mohol dať život. Tí, čo to prijímajú a veria tomu, to ukážu v krste. To preto je napísané:

Jn 3,³ Ježiš mu odpovedal: „Amen, amen, hovorím ti: **Ak sa niekto nenarodí znova,** nemôže uzrieť Božie kráľovstvo.“

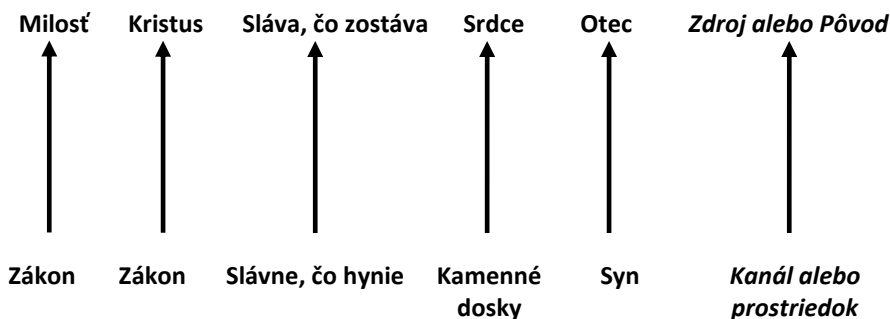
Rim 6,³ Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Krista Ježiša, boli sme pokrstení v jeho smrť? **4 Krstom sme teda spolu s ním boli pochovaní v**

smrti, aby sme tak, ako bol slávou Otca vzkriesený z mŕtvych Kristus, aj my kráčali v novote života. ⁵ Ak sme s ním zjednotení podobnosťou jeho smrti, budeme s ním zjednotení aj vo vzkriesení. ⁶ Ved' vieme, že **naš starý človek bol spolu s ním ukrižovaný, aby bolo zneškodnené telo hriechu, aby sme už viac neboli otrokmi hriechu.** ⁷ Lebo kto zomrel, stal sa slobodným od hriechu. ⁸ Veríme, že **ak sme zomreli s Kristom, spolu s ním budeme aj žiť.** ⁹ Ved' vieme, že Kristus, vzkriesený z mŕtvych, už viac nezomiera, smrť už viac nad ním nepanuje. ¹⁰ Totiž smrťou, ktorou zomrel, zomrel pre hriech raz navždy, ale život, ktorý žije, žije Bohu. ¹¹ Tak aj vy **usudzujte, že ste mŕtvi hriechu, ale žijete Bohu v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi.**

Mt 16,²⁴ Vtedy povedal Ježiš svojim učeníkom: „Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.“

Gal 2,²⁰ S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus, a to, čo teraz žijem v tele, vo viere Syna Božieho žijem, ktorý si ma zamiloval a vydal sám seba za mňa.

Jedine smrťou a ukrižovaním seba, starého človeka⁴²⁰, môžeme dostať Ducha života v Kristovi Ježišovi. Máme ísť v Jeho šľapajach a nežiť seba. Znamená to prijať službu smrti.

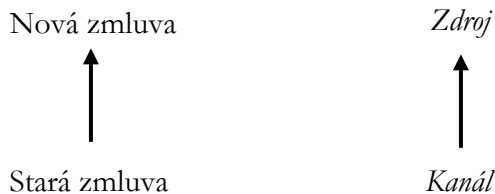

Zákon sme dostali, aby nám nielenže ukázal náš stav, ale tiež svedčil o Kristovi a privádzal nás k Nemu⁴²¹. Je teda cestou, ktorá nás vedie k Božej milosti. Ukazuje nám na vzácnosť Ježiša.

Kvôli povahe človeka treba v pláne spásy obidve zmluvy. Nová je zdrojom, stará kanálom. Nikto nebude zapečatený v novej zmluve, leda ak cez starú. Duch novej zmluvy je to, čo prijíma starú zmluvu ako prostriedok, pomocou ktorého sa môžeme priblížiť k novej.

⁴²⁰ Ef 4,22

⁴²¹ Rim 3,21–22; 10,4; Gal 3,24

Keď som prijal Krista, videl som ho a prijal ako svojho Spasiteľa a vrhol som sa mu do náručia s vierou, že ma zachráni. Bol som usvedčený z môjho hriechu, následne aj z viny a toho, že mzdou hriechu je smrť. Práve tam a vtedy sa zjavila Božia rozmáhajúca sa milosť a vierou som vstúpil do Jeho spásy a do novej zmluvy. No toľko som toho ešte nevedel! Netrvalo dlho a odhalil som svoj nedostatok viery v Jeho zasľúbenia a zhrešil som. Zoči-voči tomu som začal Hospodinovi dávať sľuby.

Inými slovami, vstupoval som do skúsenosti starej zmluvy. A bolo mi stále zjavnejšie, že sľuby dané Hospodinovi som vždy porušil! A to vie byť veľmi sklúčujúce. Ako to, že som nebol schopný dodržať ich? No Hospodin trpezlivo znášal moje odhodlanie skutkárčiť vo vlastnej sile – čo je znak starej zmluvy – a dovolil, aby mi okolnosti ukázali, že nie silou, ani mocou, ale len Božím Duchom⁴²².

Mal som v živote niekoľko prípadov, keď som sa poddal Hospodinovi a povedal: „Pane, neviem žiť podľa zákona! Zachráň ma!“ Každý z nich bol zjavením mojej slabosti a neschopnosti. Tieto skúsenosti zrazili moju pýchu a sebestačnosť do prachu. A takto uplynuli roky môjho života, v ktorých som skákal medzi starou a novou zmluvou.

Vždy som mal dve možnosti: spôsob života a slávu môjho Pána alebo cestu človeka na púšti, ktorá vedie k smrti a tme⁴²³. Dve cesty, počúvanie Kristovho hlasu a cenenie si ho, alebo zatvrdnutie srdca a hovorenie mojich vlastných slov.

Život posvätenia pozostáva z tohto príchodu a odchodu medzi starou a novou zmluvou. Je to tak kvôli nášmu hriešnemu stavu. Kristus nás pomocou svojho zákona a Ducha presvedča o hriechu a to spôsobuje, že k Nemu bežíme. Potom nám ukazuje a učí nás zákonu⁴²⁴, zjavuje nám viac z našej hriešnosti. To nám zjavuje ešte viac, aký vzácny je nám Kristus, pritahuje nás to bližšie k Nemu. Je to okruh posvätenia, proces, ktorým prekonávame všetok hriech a vchádzame do odpočinku, premieňaní na Jeho podobu. Takto nás Kristus môže zachrániť pred nami samými.

⁴²² Zach 4,6

⁴²³ 5Moj 30,15

⁴²⁴ Jn 14,15

V tomto procese si všimneme niekoľko vecí. Aby sa milosť mohla oveľa viac rozmáhať, rozmáhať sa musí aj hriech⁴²⁵. Vediať to dbáme na Pavlovu výstrahu pred tými, čo tejto koncepcii nerozumejú:

Rim 3,⁸ Či je to vari tak, ako nás ohovárajú a ako podľa niektorých vraj my hovoríme: „Robme zlo, aby vzišlo dobro?“ Ich odsúdenie je spravodlivé.

Tento proces neznamená, že hrešíme zámerne. Zjavenie Božej spravodlivosti nám ukazuje hriechy, o ktorých *nevieme* a ukazuje nám podrobnejšie, aká deštruktívna je pre nás i druhých hriechnosť, a preto prosíme o viac milosti. Nehrešíme vedome, aby sme donútili Boha dať nám viac milosti: to je zneužitím Jeho dobroty, keď si zlomyseľne myslíme, že môžeme z Boha urobiť svojho komplicu v bezbožnosti. O tomto postoji Písmo vyhlasuje:

Gal 6,⁷ Nemýľte sa! Boh sa nedá vysmievať, lebo čo človek rozsieva, bude aj žať. ⁸ Pretože kto rozsieva pre svoje telo, z tela bude žať porušenie. Ale kto rozsieva pre Ducha, z Ducha bude žať večný život.

Boh nám dáva svoju oveľa viac sa rozmáhajúcu milosť tým, že nám zjavuje našu hriechnosť pomocou svojho zákona a Ducha⁴²⁶. Problém je v tom, že nechápeme a máme sklón k prerušeniu toho procesu, pomocou ktorého nás chce Boh požehnať oveľa viac sa rozmáhajúcou milosťou. Tento proces požehnania skratujeme, keď neznesieme zjavenie o našom vlastnom hriechnom stave. Hoci je Božie slovo ako dvojsečný meč⁴²⁷, je to prostriedok, skrze ktorý nás Boh požehnáva.

Ako druhé si všimneme, že tí z nás, ktorých zastihol koniec vekov⁴²⁸ (doba konca), ktorí sa zúčastňovali na očisťovaní svätyne pri zavŕšení tajomstva Boha⁴²⁹, budú mať za sebou dostatočne veľakrát toto chodenie medzi zákonom a Kristom, medzi starou a novou zmluvou, až príde chvíľa, keď bude Kristus v našich životoch dokonale napodobený. To, čo sa stalo v živote Enocha (Henocha), Eliáša a ktovie, či bol aj niekto iný, sa stane realitou v 144 000. Kristus bude mať svoj trón v celej našej bytosti a bude schopný dať nám plnosť svojej viery, viery Ježiša.

Keď sa to stane, po prísnej službe smrti, ktorú Ježiš prirovnal k rodiacej žene⁴³⁰, podobne tomu, čím si prešli učeníci po ukrižovaní Ježiša, bude nás môcť zapečatiť v Božej zmluve vyliatia neskorého dažďa s charakterom Otca⁴³¹ na našich čelách a čo potvrdí, keď bude hovoriť novú zmluvu po piatej rane. Kiež nám Boh pomáha, aby sme Ho vždy počuli a

⁴²⁵ Rim 5,20

⁴²⁶ Jn 16,8

⁴²⁷ Heb 3,7–4,13

⁴²⁸ 1Kor 10,11

⁴²⁹ Zj 1,1; 10,7

⁴³⁰ Mt 24,8

⁴³¹ Zj 14,1

prijímali Jeho hlas, Jeho slovo, Jeho zákon a Jeho Ducha. Našou túžbou je, aby Boh nášho pokoja utešil naše srdcia, nás, členov Laodicejčanov⁴³². Dnes chce Kristus skrze svojho Ducha prebývať vo svojom ľude, aby v nás dielo dokončil, ktoré započal. Nech nám Boh pomáha prijat' Ho.

⁴³² Kol 2,1-2

Genéza starej zmluvy

Pád človeka

Keď sme videli starú zmluvu zjavenú v Ľude Izraela a v Abrahámovi, pýtame sa sami seba, kedy sa vlastne objavila po prvýkrát? Musíme sa vrátiť na začiatok.

Lk 3,³⁸ ... ktorý bol Enosov, ktorý bol Sétov, ktorý bol Adamov, ktorý bol Boží.

Kým všetci ostatní Ľudia by boli synmi Adama, sám Adam bol Boží syn. Bol hlavou Ľudstva. Po stvorení bol daný do ideálneho prostredia, aby dodržiaval Božie pokyny a nehrešil. Dostal dedičstvo, zem, nad ktorou mal vládnuť. Dostal aj záhradu, o ktorú sa mal starať, ktorú Boh už pripravil. Nedostal však všetko a povedalo sa mu:

1Moj 2,¹⁵ Hospodin, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade raj, aby ju obrábal a strážil. ¹⁶ Hospodin, Boh, prikázal človekovi: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady, ¹⁷ **ale nejedz zo stromu poznania dobra a zla, lebo v deň, v ktorom by si z neho jedol, určite zomrieš.**“

Tento príkaz nebol dodržaný, lebo človek bol pokúšaný a padol:

1Moj 3,¹ Had bol najľstivejší zo všetkých poľných zvierat, ktoré utvoril Hospodin, Boh. Povedal žene: „Či naozaj riekol Boh: **Nebudete jesť z niktorého stromu rajského?**“

Žena sa zjavne priblížila k stromu bez svojho manžela, lebo had najskôr pokúšal ju a ona potom Adama. Had položil Eve otázku, čím ju vyzval k rozhovoru. Znela: „Takže Boh povedal, že nebudete jesť zo **žiadneho** stromu v záhrade?“

Zámerom otázky bolo vyprovokovať odpoveď na vysvetlenie Božej požiadavky, ale súčasne dať strom poznania dobrého a zlého na roveň iným stromom v záhrade. Otázka tiež naznačovala, že Boh im zakázal jesť zo všetkých ostatných stromov. Had tak začal zdanlivo nevinnou otázkou zasievať pochybnosti o Božom charaktere.

1Moj 3,² Žena mu odpovedala: „Ovocie zo stromov v záhrade jesť smieme, ³ ale o ovocí stromu, ktorý je uprostred záhrady, Boh povedal: „**Nejedzte z neho, nedotknite sa ho, aby ste nezomreli!**“

Eve vysvetlila, že jesť môžu zo všetkých stromov, okrem toho jedného uprostred záhrady, čím nám tento strom lokalizovala. Následné hadove slová spôsobili, že sa otriaslo celé Evino vnímanie reality.

1Moj 3,⁴ No had žene povedal: „**Nie, určite nezomriete!** ⁵ Boh totiž vie, že v deň, keď budete z neho jesť, **otvorí sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo.**“

Had vyhlásil opak toho, čo Boh: „... určite nezomriete.“⁴³³ Uviedlo to myšlienku, že ich životy nie sú závislé od Boha. Satan ich učil, že život majú sami v sebe a nezávisia od nikoho, aby ho žili, ani od Boha nie. V tomto výroku ich učil, že aby žili, nemusia dodržiavať Boží zákon života, zákon lásky agapé.

A had toto chápanie spečatil tvrdením, že Boh ten strom zakázal, lebo veľmi dobre vedel o výhodách, ktoré by získali, keby z neho jedli. Takto vykreslil Boha ako zlého, ktorý nechce, aby sa mali lepšie, akoby nemal na srdci ich najlepší záujem. Boh podľa hada žgřlošil s božstvom a pripisoval Mu tým sebecké vlastnosti a egoistické pohnútky.

Had tiež ukázal žene cestu k vzostupu. Povedal jej: „Otvoria sa vám oči a budete ako bohovia.“ Toto bola iná motivácia k životu, opačná ako Božia láska agapé. Bol to Eros, zásada brania toho, čo nie je naše, alebo neposlúchania autority s cieľom dosiahnuť osvietený stav. Náš milujúci nebeský Otec nám dáva to najlepšie, ale prezentuje sa to ako despotizmus, ktorý nás brzdi, a tým, že ho prekonáme, staneme sa nadradenými.

Eva sa mohla stať takou ako Boh len Jeho neposlúchnutím a vzatím toho, čo mala zakázané. Takto bola uvedená sila, násilie a smrť. Táto životná filozofia – čo je hriech – by bola pre ľudstvo strašnou pohromou. Popiera dobrotu Božieho príkazu a verí, že človek sa môže rozhodovať lepšie. Satan naznačuje, že Boh nie je zdrojom toho, čo je zmysluplné, ale človek môže vlastnením nejakého predmetu, hmotného alebo nehmotného, získať to, čo je naozaj hodnotné, novú identitu, gnózu, osvietenie, sebarealizáciu. To, čo je stvorené je oceňované viac ako Stvoriteľ a Jeho slovo. Prečo byť Božím dieťaťom, keď Eva mohla byť bohom?

1Moj 3,⁶ Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý. Vzala z jeho ovocia, jedla, potom dala aj svojmu mužovi, ktorý bol s ňou, a jedol aj on.

Eva si podľa vlastného úsudku a nedbajúc na to, čo povedal Boh, myslela, že ten strom je dobrý. Myslela si, že môže získať potravu, múdrosť a krásu robením toho, čo Boh zakázal. V tomto strome a v tomto pokušení bola filozofia a učenie Lucifera. Jedla zo stromu a jesť dala aj svojmu mužovi.

Vidíme teda Erosa⁴³³, ako sa formuje tu na zemi, nový kľúčiaci poriadok. Všimame si, že Satan naviedol Evu, aby sa vydala presne tou istou cestou, akou sa predtým pustil on vo

⁴³³ Slovo „Eros“ sa v Písme nenachádza. No v gréckej filozofii máme pod týmto pojmom popis poriadku vecí, ktorý je z tohto sveta (1Jn 2,16). Eros je žiadostivosť, túžba, nutkanie prebudené príťažlivými vlastnosťami svojho objektu. Nemal by sa chápať ako zmyselná, pozemská láska, lebo je v ňom tendencia a snaha oslobodiť sa od toho, čo je čisto zmyselné. Kým zmyselná láska viaže dušu k materiálnemu svetu, úlohou filozofického Erosa je oslobodenie duše od okov zmyslov a jej pozdvihnutie do citlivejšieho sveta, sebavnímaného „nebeského“ sveta. Duchovnejšia úroveň sa tu dosahuje hľadaním Boha s cieľom uspokojiť sa. Človek hľadá Boha, aby naplnil svoju potrebu vlastniť Božie dary a tešiť sa z ich dokonalosti. Je to hľadanie s cieľom brať, slúžiť sebe, byť uspokojený.

svojej vzbure. Práve toto povedomie, že druhí majú niečo, čo ja nemám, táto nespokojnosť človeka so svojím súčasným stavom, toto prahunie po tom, čo majú druhí, toto chňapnutie s cieľom dosiahnuť ten domnelý ideálny stav, táto túžba byť ako Boh⁴³⁴ predstavovala hriech tak pre človeka, ako aj pre Lucifera.

Eva bola oklamaná, ale keď šla za Adamom, ten si uvedomil, čo sa stalo⁴³⁵. Príkaz dostal priamo od Boha, kým Eva ho len počula, keď jej ho odovzdal. Mal väčšiu zodpovednosť ako ona a jeho jedenie bolo väčšou vzburou proti Bohu. Nechcel ju stratit' a tak jedol bez toho, aby poriadne zvážil následky a poradil sa s Bohom – tým dramaticky rozšíril semeno vzbury. Práve Adamov hriech je pádom človeka⁴³⁶.

1Moj 3,7 Obom sa otvorili oči a spoznali, že sú nahí. Splietli figové listy a urobili si zástery.

Had sľúbil, že po zjedení ovocia sa im oči otvoria, ale som si istý, že neočakávali, že to bude takéto. Teraz mali nové poznanie, a síce, že sú nahí. Získali len poznanie neposlušnosti a nevernosti voči Bohu, ktoré prináša hanbu⁴³⁷ a vinu.

Jer 13,22 A keď povieš vo svojom srdci: Prečo by mali tie veci prísť na mňa? **Pre množstvo tvojej neprávosti** budú odhalené tvoje podolky, trýznené budú tvoje päty.

Nepravosť odkrýva nahotu človeka, no práve vina privádza hanbu na dušu⁴³⁸. A tak si splietli figové listy, aby sa zakryli. Prekvapení sa pýtame sami seba, či si strhli listy zo stromu? Plakali nad nimi, keď ich z neho odtrhli? Máme tu prvé odhalenie ich nového stavu. Človek nečakal na Boha, aby mu poskytol rúcho, namiesto toho rieši tento problém vlastným úsilím a ušije si ho sám, aby nahradil to rúcho nevinnosti, ktoré mu dal Boh. V tomto stave nahoty potrebuje Božiu zmluvu.

Ez 16,8 Keď som prešiel okolo teba a videl som, že nadišiel tvoj čas, čas lásky, **zastrel som ťa okrajom svojho plášťa, zakryl som tvoju nahotu, prisahal som ti lásku a uzavrel som s tebou zmluvu,** znie výrok Pána, Hospodina, a tak si sa stala mojou .

Keď človek zhrešil, stratil všetko. Boh ho stvoril dokonalého: „veľmi dobrého“⁴³⁹, a dal mu duchovné dedičstvo, a síce, že bol povahovo Boží syn⁴⁴⁰ (čoho viditeľným prejavom bolo svetelné rúcho⁴⁴¹) a hmotné dedičstvo, zem so všetkým na nej, okrem stromu

⁴³⁴ Iz 14,14

⁴³⁵ 1Tim 2,14

⁴³⁶ Rim 5,12

⁴³⁷ Zj 3,18

⁴³⁸ 1Moj 2,25

⁴³⁹ 1Moj 1,31

⁴⁴⁰ Mt 5,44–45

⁴⁴¹ 1Jn 1,5; Ž 118,27

poznania dobrého a zlého. Človek sa odcudzil svojmu Otcovi, zdroju života. Človek teda zomrie nahý, ako ho Boh varoval.

Dával mu Boh Jeho odev, Jeho prikrývku, Jeho lásku a potravu? Boh bol ten jediný, kto ho mohol vykúpiť a posvätiť. Nahota a hanba zjavovala jeho bezbožnosť a potrebu svätosti. Nebolo možné, aby sa človek sám prikryl svätosťou a znovu získal svoj stratený stav. Bol naplnený úzkosťou, strachom a nepokojom, nevedel však, čo je na to liekom. Zdedil myseľ Satana a hľadal lieky z vlastných snažení založených na Satanových zásadách. Teraz mal nového pána. Človek, v ktorom už neprebývala Božia láska⁴⁴², vnímal teraz Boha ako svojho nepriateľa⁴⁴³. No jeho vlastné, človekom vytvorené oblečenie bolo načisto nanič.

Iz 64,⁵ Všetci sme boli ako nečistí, všetky naše spravodlivé skutky boli ako poškvrené rúcho, všetci sme zvädli ako lístie, naše viny nás odnášali ako vietor.

Iz 59,⁶ Z ich pavučín nebude šat, nezakryjú sa tým, čo utkali. Ich výtvor je dielo záhuby, v ich dlaniach je skutok násilia.

Keď Adam prijal hadovu lož, nielenže uveril, že Boh nechce to, čo je preňho najlepšie, ale aj hanba a nahota, ktoré cítil, mu bola dôkazom Božej nevôle. Boha už nevnímal ako milosrdného a milujúceho, ale ako plného hnevu a pripraveného zabiť ho, aby dodržal svoje slovo, že človek určite zomrie. Aká hrozná výzva to bola pre Boha! Ako ukáže človeku, čo sa naozaj deje, keď všetko, čo urobil, bolo v očiach človeka podozrivé?

1Moj 3,⁸ Keď počuli hlas Hospodina, Boha, ktorý sa prechádzal po záhrade za popoludňajšieho vánku, **ukryl sa človek i jeho žena pred Hospodinom, Bohom**, medzi stromy záhrady. ⁹ Hospodin, Boh, zavolať na človeka a opýtal sa ho: „Kde si?“ ¹⁰ On odpovedal: „Počul som tvoj hlas v záhrade, **zľakol som sa, pretože som nahý, a tak som sa skryl.**“

Hospodin prichádza k nim. A ako reaguje človek? Boh volal, ale on sa skrýval, lebo bol vystrašený z toho, že je nahý. Adamovi a Eve bola ich nahota predzvesťou ešte horších vecí.

Heb 2,¹⁵ aby vyslobodil tých, ktorých po celý život zotročoval **strach pred smrťou**.

Kristus prišiel oslobodiť všetkých tých, čo boli zotročení strachom zo smrti. Adam a Eva, ktorých Kristus tiež prišiel vyslobodiť, boli vydesení a báli sa, čo sa im stane. Ešte stále im v ušiach zneli Božie slová „určite zomrieš“. Už jedli zo stromu a stále ešte neboli mŕtvi, preto predpokladali, že ako inak by zomreli, ak nie priamo Božím konaním? Had

⁴⁴² 1Jn 2,15

⁴⁴³ Rim 8,7

predsa povedal, že nezomrú z jedenia ovocia, takže príčinou smrti musí byť Boží nahnevaný úder.

Strach nie je nikdy dobrým radcom a, nanešťastie, naši prví rodičia boli uväznení strachom z neznáma. Premohli ich znepokojivé myšlienky a pocity, ktoré predtým nezakúsili. Zvíťazil nad nimi Satanov duch a už nevedeli dôverovať Bohu ako láskavému Otcovi. Tak ako márnokratný syn odišiel z domu a stratil pocit, že sú milovanými deťmi. Vo svojej mysli už nemali Otca. Teraz im chýbalo uznanie a požehnanie, boli načisto sami a potrebovali stáť sami.

1Moj 3,¹¹ Potom sa ho spýtal: „Kto ti povedal, že si nahý? Nejedol si azda zo stromu, z ktorého som ti zakázal jesť?“

Boh hneď v tej otázke naznačil, že tento stav neprišiel od Neho, čím Adamovi poukázal na to, že zaň je zodpovedný ten druhý hlas, ktorý počúvol. Potom položil otázku, ktorá mierila priamo k jadrú veci, a to nie preto, že by nepoznal odpoveď, ale chcel počuť, čo o tom povie Adam: „*Jedol si zo stromu, o ktorom som ti prikázal, aby si z neho nejedol?*“ Neposlúchol si ma? Odpoveď ukáže hĺbku problému hriechu u Adama. Čo odpovie človek? Bude schopný jednoducho uznať, že sa zmylil? Problém je, že človek už v hriechu nie je schopný odpovedať inak, než Adam.

1Moj 3,¹² Človek odvetil: „Žena, ktorú si mi dal, aby bola so mnou, dala mi z toho stromu, tak som jedol.“

Pre Adama bolo zrovna vtedy nemožné, aby uznal svoju chybu bez obvinenia niekoho iného. Tvrdil, že zo stromu mu dala žena, ktorú dostal od Boha. Všimnite si, že Evu spomenul dvakrát, Boha raz – nepreberal zodpovednosť a naznačoval, že čiastočne je na vine Boh. Ako odpovie Eva, keď Adam teraz ukázal na ňu ako zodpovednú za to, že ho donútila jesť?

1Moj 3,¹³ Nato povedal Hospodin, Boh, žene: „Čo si to urobila?“ Ona odpovedala: „**Had ma naviedol, tak som jedla.**“

Eva zareagovala rovnako: ukázal na hada, ktorý ju podviedol a spôsobil, že jedla. V tomto hovorila pravdu⁴⁴⁴, ale zodpovednosť za svoje činy zvalila na hada. Potom sa Boh prihovril hadovi:

1Moj 3,¹⁴ Hospodin, Boh, povedal hadovi: „Pretože si to urobil, budeš prekliaty, vyvrhnutý spomedzi všetkého dobytká a všetkých divých zvierat. Budeš sa plaziť po bruchu a hltáť prach po všetky dni svojho života.“

Boh vyhlásil kliatbu, ktorú tento čin uvalí na hada. Človeku však otvoril dvere, aby si vybral svätosť, ak to bude chcieť:

⁴⁴⁴ 1Tim 2,14

1Moj 3,¹⁵ “ Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš päťu!”

Boh sľubuje, že ustanoví nepriateľstvo, nedovolí, aby mal had nad ľudstvom plnú kontrolu. Urobil to, lebo v tej chvíli bol medzi hadom a ľudstvom zúfalý spoločný zámer. Tento sľub zlomí Satanov úplný vplyv nad človekom v podobe otročenia jeho systému myslenia, čím človeku umožní rozhodnúť sa medzi Božími alebo Satanovými cestami.

Takto boli človeku skrze Krista, zasľúbené Semeno, otvorené dvere nádeje. Toto je zasľúbenie a Božia zmluva, meniaci srdce človeka a dávajúca doňho ducha, ktorý je v nepriateľstve s duchom sveta. Lebo kým sa duch sveta, hľadájúci svoje vlastné, v snahe stúpať nahor zachvacuje, Kristov Duch Krista nehľadá svoje vlastné⁴⁴⁵, skôr je ochotný zostúpiť a zmariť sám seba⁴⁴⁶, aby zachránil a spasil to, čo je stratené.

Obeť starej zmluvy

1Moj 3,²¹ Hospodin, Boh, urobil Adamovi a jeho žene kožené šaty a zaodel ich.

Keď dal Boh svoju zmluvu, sľúbil nepriateľstvo a víťazstvo Semena a povedal im, aké následky uvedie hriech na človeka, urobil im kožené šaty. Ich človekom vyrobené rúcha nezakryjú hanbu ich nahoty. Zošité figové listy sú argumenty a činy človeka na zakrytie a ospravedlnenie jeho hriechu. Človek však zostáva priestupníkom, a medzi ním a Bohom je stále odcudzenie. Človek potrebuje Boha, aby mu ušil rúcho, lenže tieto rúcha z kože prinášajú so sebou smrť baránka. To hriešnik ho zabíja⁴⁴⁷. Aby bola zakrytá nahota človeka, len Božia moc mohla vyhotoviť nebeské rúcha. Kto však ohľadom Boha a človeka musel urobiť zmenu, keď prišlo na ich vzájomný vzťah?

Kol 1,¹⁹ Veď Boh chcel, aby v ňom prebývala všetka plnosť²⁰ a aby skrze neho a v ňom zmieril všetko, čo je na zemi i v nebesiach, keď nastolil pokoj preliatím jeho krvi na kríži.

Nie Boh je ten, kto potrebuje byť zmierený, nie On je ten, kto je v nepriateľstve s človekom. Celkom naopak: to človek je znepriatelený s Bohom. To človek stratil svoj pokoj. To ľudia potrebujú byť zmierení s Bohom, a Otec to robí skrze Krista a krv Jeho kríža tým, že nepripočítava prestúpenia ľudí⁴⁴⁸. To človek potrebuje byť zakrytý rúchom, nie Boh.

⁴⁴⁵ 1Kor 13,5

⁴⁴⁶ Fil 2,6–8

⁴⁴⁷ 3Moj 4

⁴⁴⁸ 2Kor 5,19

Prečo obeť baránka? Prečo smrť Krista? Bol Boh spokojný so smrťou svojho Syna a požadoval ju, aby nám odpustil naše hriechy? Aký je význam obeť baránka, ak nie ten, že Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna? Túži Boh po obetiach zvierat a tešia ho?

Ž 40,⁷ Obeť ani dary si nepraješ, ale otvoril si mi uši. Spaľovanú obeť ani obeť za hriech si nežiadal.

Boha neteší obeť a obetný dar, ani to nepožadoval.

Heb 10,³ Ale práve nimi sa z roka na rok pripomínajú hriechy. ⁴ Je predsa nemožné, aby krv býkov a capov odstraňovala hriechy.

Obeť býkov a capov nemôžu sňať hriech. Hriechy sveta sníma len Boží Baránok⁴⁴⁹.

Oz 6,⁶ lebo milosrdenstvo chcem, a nie obeť, poznanie Boha viac ako spaľované obeť.

Boh si želá milosrdenstvo a nie obeť. Chce, aby sme Ho poznali. Poznanie Boha prináša so sebou prijatie Božieho milosrdenstva. V tom zmysle nám chce dať Ježiš⁴⁵⁰ v zjavení Božieho charakteru⁴⁵¹ vedomie, že Boh nás naozaj miluje a Jeho plánu milosrdenstva môžeme dôverovať. Lebo práve poznaním Boha⁴⁵² je nám zjavená sláva Jeho charakteru⁴⁵³ a to s Ním zmieri naše úzkostlivé a podozrievavé srdcia. A potom môžeme byť k našim blíznym milosrdní a uzmierení.

A tak sa pýtame sami seba, prečo Boh ustanovil obeť? Ak ich nežiadal ani nepožadoval, potom to bol zjavne človek, kto potreboval niekoho, aby prevzal jeho vinu.

1Moj 3,¹² Človek odvetil: „Žena, ktorú si mi dal, aby bola so mnou, dala mi z toho stromu, tak som jedol.“

Adamova reakcia odhalila, že nechce niest váhu a bremeno hriechu – smrť, a nakoniec ho dal do Božích rúk. Zo svojej neposlušnosti obviňoval Evu a Boha. Vo svojom zúfalstve potreboval obetného baránka, niekoho iného ako seba, aby niesol ťarchu jeho viny. A tak Boh, aby mu priamo ukázal, čo psychologicky robí so svojím hriechom, dal mu obeť baránka ako prostriedok na ukázanie následku hriechu a uznanie toho, čo robí – to umožní, aby Adamovi vstúpilo do mysle pokánie a bol schopný uveriť, že Boh mu odpustil.

Hriech Adama a Evy spočíval aj v odmietnutí Božieho slova. To, ktoré malo byť uchovávané a opatrované v srdci, bolo vyhnané a v srdci sa opatrovalo nové, hadovo.

⁴⁴⁹ Jn 1,29

⁴⁵⁰ Mt 9,12–13

⁴⁵¹ 1Jn 2,12

⁴⁵² Lk 10,22

⁴⁵³ 2Moj 33,18–20

Toto duchovné vyhnanie znamenalo ukrižovanie Božieho slova, preliatie krvi Baránka od založenia sveta⁴⁵⁴.

Nakoľko nevedeli uznať svoj hriech a počúvať, Boh s nimi hovoril v podobenstvách. Adam a Eva nepočuli Boží hlas a nedržali sa ho, báli sa, a teda nemohli počuť Božiu otázku⁴⁵⁵, čo ich automaticky priviedlo k obeti baránka⁴⁵⁶, symbolu Krista. Inými slovami, Kristus je ukrižovaný, keď si zatvrdzujeme srdcia voči počutiu Božieho slova. Kristus je odmietnutý a stáva sa mužom bolesti⁴⁵⁷, ak si neotvárame srdcia, keď sa prihovára nášmu svedomiu.

Tento postoj človeka spôsobuje potrebu uzmierenia Boha. Človek Ho nechce počúvať, ale stále chce úľavu od svojej viny, a to vedie k narastajúcim obetiam a záslužným skutkom na získanie Božej priazne. Jasne to vidíme v exode Izraela z Egypta. Len raz ich Boh žiadal, aby obetovali baránka, a to v noci ich vyslobodenia pri odchode z Egypta. Tou obetou im túžil napísať do srdca realitu o cene ich vyslobodenia, ktoré umožnila jedine Kristova obet'.

My však vieme, čo sa stalo. Odmietli počúvať a byť zmierení s Bohom na Boží spôsob. Viedlo to k celému radu budúcich neprávostí, ktoré sa vynasnažia naprávať prinášaním obetí v snahe uzmierniť si Boha.

2Moj 20,²⁴ Urobíš mi oltár z hliny a budeš mi na ňom obetovať **svoje zápaly a svoje pokojné obeti, svoj drobný dobytok, ovce a kozy, a svoje voly**. Na každom mieste, na ktorom dám sláviť pamiatku svojho mena, prídem k tebe a požehnám ťa.

Z toho dôvodu dal Boh na usmernenie tejto krvilačnej bohoslužby pochádzajúcej z hriešneho srdca konkrétnejšie pokyny ohľadom „**tvojich** zápalov, **tvojich** pokojných obetí, **tvojich** oviec a **tvojich** volov“. Potvrzuje to nasledujúci verš:

Jer 7,²² Vaším otcom som nehovoril ani neprikazoval vtedy, keď som ich vyviedol z Egypta, o spaľovaných obetách a obetách s hostinou. ²³ Dal som im iba tento príkaz: „Poslúchajte môj hlas a budem vaším Bohom a vy budete mojim ľuďom. Kráčajte po každej ceste, ktorú vám prikazujem, aby sa vám dobre vodilo.“

Boh nikdy neprikázal, ani nepožadoval žiadne spaľované dary a obeť v ten deň, keď ich vyviedol z Egypta. Žiadal od nich len to, aby načúvali Jeho hlasu a počúvaním a ctením by sa stal ich Bohom a oni Jeho ľuďom. Toto je novozmluvné zasľúbenie, ktoré je možné len tým, že Svätý Duch im napíše Boží zákon do srdca. Zvieracie obeť sú prinášané v

⁴⁵⁴ Zj 5,6; 13,8

⁴⁵⁵ 1Moj 3,8, 10–12

⁴⁵⁶ 3Moj 4,1–4

⁴⁵⁷ Iz 53,3

starej zmluve⁴⁵⁸. Takže načo všetky tie pokyny ohľadom obetí v Pentateuchu? Lebo Biblia jasne vraví, že ich hovorí a dáva Boh. Odpoveď nachádzame v nasledujúcom verši:

Mk 10,² Tu prišli farizeji a skúšali ho otázkou, či je mužovi dovolené prepustiť manželku.

³ Odpovedal im: „Čo vám prikázal Mojžiš?“

⁴ Odpovedali: „Mojžiš dovolil napísať prepúšťací list a prepustiť ju.“

⁵ Ježiš im však povedal: „Takéto ustanovenie vám napísal pre tvrdosť vášho srdca ⁶ No už na začiatku ich Boh stvoril ako muža a ženu.

Práve kvôli tvrdosti ľudského sa Boh snaží zachrániť ho, čo vedie k prikázaniam, takým, ako sú tie písané, aby konfrontoval človeka s jeho vlastnými voľbami. V snahe prispôbiť sa chybnému ľudskému svetonázoru zavádza cestu pre spásu v ustanovení systému obetí a darov súvisiacich so svätynou. Boh dal svojmu ľudu pokyny, aby obmedzil prelievanie krvi v obetiach, ktoré sa zatvrdnuté srdce bude snažiť prinášať.

Ďalším príkladom tohto je to, že Boh nechce, aby mal Jeho ľud kráľa. Už samotná túžba po ňom bola odmietnutím Boha⁴⁵⁹. Boh však vo svojom milosrdenstve dal pokyny pre kráľa⁴⁶⁰, a to nie preto, že by ho chcel mať, ale preto, že hoci Jeho ľud kráľa žiadal, ešte stále prejavoval túžbu nasledovať Ho. Boh sa ju potom vynasnažil čo najviac udržiavať, pričom dal pokyny, aby na minimum obmedzil škodu, ktorú napácha dosadenie kráľa. V týchto príkladoch vidíme, že Boh dovoľuje človeku, aby mal svoju vlastnú vôľu, keď trvá na odmietnutí Božej rady.

Tak vidíme, že problém s hriechom sa začal pri Adamovi a s ním sa začala aj starozmluvná a novozmluvná skúsenosť. Adam sa snažil napraviť situáciu vlastnými prostriedkami, stvorenými jeho hriechom. A Boh mu musel ukázať, že vlastnými prostriedkami to nejde. Svätosťou môže prikryť len Boh. Toto poučenie si musia osvojiť všetci ľudia. Adamovi bolo zjavené v ustanovení obete baránka a neskôr pre Izrael bolo rozvinuté v svätynovej službe.

Rúcha mohol dať len Boh. To však neznamená, že keď sa to stalo, obeť baránka už nebola potrebná. Rovnako ako pri krste ju ustanovil Boh ako prostriedok prejavu viery v Božie zasľúbenia. Človek v tomto obrade uznáva vinu za spáchaný hriech, ktorý so sebou prináša smrť Krista. Je to služba smrti pre nezatvrdené srdce. V Písme čítame:

⁴⁵⁸ 2Moj 24,3–8; Heb 9,18–22

⁴⁵⁹ 1Sam 8,7

⁴⁶⁰ 5Moj 17,14–20

Heb 11,⁴ **Vo viere Ábel priniesol Bohu lepšiu obeť** ako Kain a ňou si získal svedectvo, že je spravodlivý, a Boh vydal o jeho daroch svedectvo; a ňou ešte aj ako mŕtvy hovorí.

Obete zvierat potrvajú až do polovice týždňa⁴⁶¹, keď Mesiáša vydajú na smrť. Ustanú po príchode Baránka, ktorý sníma hriechy sveta, čo bude znamením spravodlivosti z viery.

Pýtame sa však: Prečo Kristova smrť? Prečo Jeho smrť na kríži odstraňuje obetný systém? Páčila sa Bohu smrť Jeho Syna a požadoval ju, aby nám odpustil naše hriechy?

Ž 40,⁷ **Obetu ani dary si nepraješ, ale otvoril si mi uši. Spaľovanú obeť ani obeť za hriech si nežiadal.** ⁸ Vtedy som povedal: „Hľa, prichádzam. Vo zvitku je napísané o mne, ⁹ že mám plniť tvoju vôľu. A to chcem, Bože môj, vo svojom vnútri mám tvoj zákon.“

Vnuknutie vedie Dávida k tomu, aby napísal slová samotného Krista⁴⁶² pred Jeho vtelením. Boh nemá záľubu v obetiach a daroch. Kristus napriek tomu prichádza na tento svet ako obeť Bohu príjemnej vône⁴⁶³. Pavol ten verš vysvetľuje takto:

Heb 10,³ **Ale práve nimi sa z roka na rok pripomínajú hriechy.** ⁴ Je predsa nemožné, aby krv býkov a capov odstraňovala hriechy. ⁵ A preto keď Kristus prichádza na svet, hovorí: **Obety ani dary si neželáš, ale dal si mi telo.** ⁶ **Spaľované obety ani obety za hriech sa ti nepáčili.** ⁷ Vtedy som povedal: Hľa, prichádzam, vo zvitku knihy je o mne napísané, aby som plnil tvoju vôľu, Bože.

Hoci Boh Kristov kríž nechcel a ani nežiadal, poslal Krista na svet, lebo jedine Boží Baránok mohol sňať hriech sveta⁴⁶⁴.

Jn 17,⁴ **Ja som ťa oslávil na zemi tým, že som dokonal dielo, ktoré si mi dal vykonať.**

Kristus v modlitbe z Getsemane dokonal dielo, ktoré mu dal vykonať Jeho Otec a zostávalo v oznámení Otcových slov, mena a slávy⁴⁶⁵. To, čo odvtedy nasleduje v Ježišovom živote, je dielom človeka⁴⁶⁶. No vo svetle prečítaných textov je zjavné, že vtelenie Krista má do činenia s obeťou a darom. Keď ľud Izraela žiadal, aby s ním Boh už nehovoril, len prostredníctvom Mojžiša, čím si zvolil prostredníka z vlastnej rasy, zasľúbený je príchod Krista, aby mal účasť na tom istom ako Jeho bratia.

⁴⁶¹ Dan 9,27

⁴⁶² 1Pt 1,11

⁴⁶³ Ef 5,2

⁴⁶⁴ Jn 1,29

⁴⁶⁵ Jn 17,4, 6, 8, 22

⁴⁶⁶ Lk 22,53

5Moj 18,¹⁵ Spomedzi vás, z tvojich bratov, ti Hospodin, tvoj Boh, vzbudí proroka, ako som ja. Toho poslúchajte! ¹⁶ Bude to tak, ako si žiadal od Hospodina, svojho Boha, na Horebe v deň zhromaždenia, keď si vravel: ‚Kiež už nepočujem hlas Hospodina, svojho Boha, a nevidím už ten veľký oheň, aby som nezomrel.‘

Boh posielal proroka ako je Mojžiš na žiadosť ľudu Izraela. Odpoveďou na ňu je vtelenie Krista. Hoci v preklade AMP je to preložené ako „*toto je podľa všetkého, čo si žiadal od Hospodina*“,

- v CSB stojí: „*toto je to, čo si žiadal od Hospodina, svojho Boha*“ a
- v CEB je: „*toto je presne to, čo si požadoval od Hospodina, svojho Boha*“ a
- YLT uvádza: „*podľa všetkého, čo si žiadal od Jehovu, tvojho Boha*“.

Hoci Kristus dovoľoval svojmu Otcovi, aby Mu otváral uši, problém je v konečnom dôsledku v tom, že Izrael to nerobil. Zatvrdili si srdcia a odmietli volanie Svätého Ducha a tým vyhnali a zranili samotného zvoleného Prostredníka. Tento duchovný počin bude zjavený a fyzicky sa prejaví o 1500 rokov neskôr pri ukrižovaní.

Heb 2,⁹ **Hľadáme však na Ježiša, postaveného o niečo nižšie ako sú anjeli,** ktorý, pretože pretrpel smrť, bol ovenčený slávou a cťou, lebo z Božej milosti okúsil smrť za každého. ... ¹⁴ Keďže deti majú účasť na krvi a tele, podobne i on sa stal jedným z nich, **aby smrťou zničil toho, čo mal moc nad smrťou,** totiž diabla, ¹⁵ **aby vyslobodil tých, ktorých po celý život zotročoval strach pred smrťou.**

Kristus sa stal telom na žiadosť Izraela, následkom čoho mohol zomrieť. A smrťou za všetkých dosiahol dve veci:

- Po prvé, zničil ňou toho, kto má moc smrti.
- A po druhé, oslobodil ňou tých, čo boli po celý život v otroctve, čiže otročili hriechu.

Takto Kristus zakúsil smrť za všetkých, lebo tí, čo boli v otroctve, boli plní strachu zo smrti.

Heb 9,¹⁵ A preto je prostredníkom novej zmluvy, **aby smrťou podstúpenou na vykúpenie z previnení spáchaných za prvej zmluvy** dostali tí, čo sú povolání, prisľúbenie večného dedičstva.

Kristova smrť mala vyslobodiť, vykúpiť tých, čo sú povolání. Len tí mohli dostať zasľúbenie večného dedičstva prostredníctvom smrti. Aby sa tak stalo, museli byť vyslobodení zo svojich hriechov v prvej zmluve. Hriechom prvej zmluvy je odmietnutie Kristovho hlasu v duši a túžba robiť si to po svojom. Vtelenie a túžba je požiadavka Božieho ľudu, keď je v prvej zmluve, a prejav toho, čo robí jeho srdce. Otcova obeť v daní svojho Syna a Ježišov kríž nebol spôsobený tým, že neverili pohania, ale preto, že

neveril a srdce si zatvrdil Boží ľud. Lebo keby bol veril, pohania by sa obrátili⁴⁶⁷. Tak vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc⁴⁶⁸. Avšak:

Sk 3,¹⁷ „Teraz, bratia, viem, že ste z nevedomosti konali, ako aj vaši poprední muži. ¹⁸ Boh však takýmto spôsobom splnil to, čo predpovedal ústami všetkých prorokov, že jeho Mesiáš bude trpieť.“

Jn 12,³² A ja, keď budem vyzdvihnutý zo zeme, **všetkých pritiahnem k sebe.**

Boží Syn sa prihovril a Boh Otec privolil, že Ho dá ako zmierujúcu obeť, aby zomrel tou najpotupnejšou smrťou a ozrejmil nám náš stav, zjavil nám Otcovu lásku a presvedčil nás, že nám môže byť odpustené. Na úpätí kríža môžeme len mlčať.

Zach 13,⁶ A keď mu niekto povie: Aké sú to rany na твоjich rukách? riekne: To ma ranili v dome mojich priateľov.’

Obet' novej zmluvy

Plán spásy sa odvíjal vo fázach, v súlade s tým, ako človek odpovedal Bohu, ktorý ho oslovoval. Celý je zameraný na zmierenie človeka s Bohom a dosahuje sa krvou kríža Krista, Baránka, ktorý sníma hriech sveta.

Od chápania toho, že Syn je prostriedkom/kňazom Bohu Otcovi, jedinému zdroju života, závisí v podstate stabilita vesmíru. Syn je Božia spravodlivosť, a povaha Jeho vzťahu k Otcovi a stvoreným bytostiam – láska, súciti, poslušnosť a sebaobetavosť – je lepidlom, ktoré drží všetko zosúladené, a preto je Jeho Duch taký potrebný pre život vo večnom svetle Novej zmluvy.

Kol 1,¹⁷ A on [Kristus] je pred všetkým a všetko pretrváva v ňom. ¹⁸ **On je hlavou tela**, Cirkvi. On je počiatok, prvorodený z mŕtvych, aby tak mal vo všetkom prvenstvo. ¹⁹ Ved’ **Boh chcel, aby v ňom prebývala všetka plnosť** ²⁰ a aby skrze neho a v ňom zmieril všetko, čo je na zemi i v nebesiach, keď nastolil pokoj preliatím jeho krvi na kríži.

Jn 20,¹⁷ ... ,Vystupujem k svojmu Otcovi a k vášmu Otcovi, k svojmu Bohu a k vášmu Bohu.’

Daný je nám život jednorodeného Syna, ktorý sme odmietli kvôli svojej hriešnosti, ale naše odmietnutie bolo vyjasnené a prekonané krížom. Boh priviedol ľudstvo do bodu, v ktorom ho mohol oslovit’ dokonaným životom Krista, ktorý len uzdravoval, chodil a dobre robil⁴⁶⁹ a Jeho dobrovoľným podriadením sa vražednému nutkaniu. Tento impulz, ktorý bol v podobe semena v Adamovom ľudstve po tom, čo zhršil, sa teraz

⁴⁶⁷ Lk 10,13–15

⁴⁶⁸ Lk 2,35

⁴⁶⁹ Sk 10,38

prejaví a bude nám oznámený. Tak sme uschopnení vojsť do Novej zmluvy a prijať Krista to, v čo verí – to, čo je dôležité preňho, sa stane dôležitým aj pre nás a tak sa Jeho život stane našim.

Iz 53,⁴ Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili. **My sme si mysleli, že je ranený, Bohom doudieraný a opovrhnutý.** ⁵ On **však bol prebodnutý za naše hriechy**, zdrvený za naše nepravosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočinul na ňom a pre jeho rany sa nám dostalo uzdravenie.

Krista sme pokladali za raneného a zbitého od Boha, no v tom sa mýlime, nepoznáme Božiu spravodlivosť, ani povahu svojho bytia. To náš hriech Ho ranil, doudieral a potrestal. Ako sme sa mýlili!

Ž 36,¹⁰ **Zachovaj svoju milosť** tým, čo ťa poznajú, a **spravodlivosť** tým, čo majú úprimné srdce.

Božia spravodlivosť sa zjavila a naplnila v tom, že Boh nám dal Krista, aby ustál to, ako sme s Ním zaobchádzali, ukázal tak celému vesmíru⁴⁷⁰ Božie milosrdenstvo a takto nás zmieril skrze kríž. Keď sa to dosiahlo, systém zvieracích obetí mohol prestať, to, čo robilo ľudstvo od Adama bolo v plnosti predvedené a zjavené.

1 Jn 1,⁹ Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej nepravosti.

Boh odpúšťa naše hriechy len preto, že je spravodlivý, lebo to vyhlasuje text, daním milosrdenstva prejavuje svoju spravodlivosť. Kristus to zjavuje slovami:

Mt 26,²⁸ lebo toto je moja krv zmluvy, ktorá sa vylieva za mnohých na odpustenie hriechov.

Nová zmluva má lepšie obete a lepšieho prostredníka⁴⁷¹. Krv novej zmluvy je preliata krv Krista, obeť, ktorú vierou prijímame pri krste⁴⁷² a v službe spoločenstvu⁴⁷³. Keď hľadáme na Krista, je nám zjavovaná Božia sláva, Jeho láska, spravodlivosť a charakter. Zist'ujeme, že Boh pre nás vždy chcel, aby sme hľadeli na Neho a oceňovali Ho – aby sme Ho naozaj milovali v duchu a pravde. Otcovi sa páčime a približujeme sa k Nemu vierou v Neho – nie našimi prázdnyimi skutkami. S Ježišom sme schopní dodržiavať to najdôležitejšie prikázanie: „*Počuj, Izrael... Milovať budeš ... Boha celým svojím srdcom.*“⁴⁷⁴

Mich 6,⁶ S čím mám predstúpiť pred Hospodina a skloniť sa pred Bohom výsosti? Mám predstúpiť pred neho so spaľovanými obetami a s jednoročnými teľcami? ⁷ **Má Hospodin záľubu v tisícoch baranov a v**

⁴⁷⁰ Ef 1,10; 3,9–11

⁴⁷¹ Heb 12,24

⁴⁷² Rim 6,5–7

⁴⁷³ 1Kor 10,16

⁴⁷⁴ Mk 12,29.30

desaťtisícoch potokov oleja? Mám dať svojho prvorodeného za svoj priestupok, plod svojho tela za svoj hriech?“⁸ **Hospodin ti oznámil, človeče, čo je dobré a čo žiada od teba: len zachovávať právo, milovať láskavosť a v pokore chodiť so svojím Bohom.**

Boh od nás nežiada obete zvierat, ale len zachovávanie práva, milovanie láskavosti a v pokore chodenie s Bohom – a nerobíme to sami od seba, ale skrze Krista. Potom budeme prinášať ovocie obetí prijateľné Hospodinovi, v Božích spravodlivých skutkoch, v milosrdenstve a pokore.

Fil 4,¹⁸ Dostal som všetko, ba mám hojnosť; som zaopatrený tým, čo som od vás prijal prostredníctvom Epafrodita. Je to príjemná obeta ľúbeznej vône, milá Bohu.

Ž 116,¹⁷ Prinesiem ti obeť vďaka a budem vzývať meno Hospodina.

Heb 13,¹⁵ Skrze neho teda ustavične prinášajme Bohu obeť chvály, čiže ovocie pier, ktoré vyznávajú jeho meno.

Obete prijateľné Bohu v novej zmluve pozostávajú z pomoci danej tým, čo nesú slovo, modlitbu a vyznávajú Boží charakter, a piesne vďakyvdania⁴⁷⁵ a chvály.

Po ustanovení novozmluvnej obety je stále potrebné spomenúť nasledujúce: Kristus dal sám seba ako obeť, lebo nás miloval. Tento dar odzrkadľuje nielen Kristovu, ale aj Otcovu lásku, a tá je skutočným základom vzťahu, aký chce, aby sme s Ním mali. V starej zmluve človek začína videním koncepcie, že obeť je obeta a danie niečoho cenného. Je to zmluvná obeta, spôsob uzmierenia Boha uznaním našej hriechnosti a Božej existencie. Niektorí cítia nutkanie obetovať to najcennejšie, čo majú, aby si získali Božiu priazeň. No pri chodení s Bohom si človek uvedomuje, že Boh vlastne nechce prinášanie obetí, ale skôr pozornosť a poslušnosť človeka.

1Sam 15,²² Samuel však povedal: „Vari si Hospodin obľúbil viac spaľované obety a obety s hostinou ako poslušnosť vlastnému slovu? **Poslušnosť je lepšia než obeta, poddajnosť lepšia než tuk baranov.**“

Človek stále zostáva v starej zmluve, ak sa domnieva, že obeťou, ktorú chce Boh, je poslušnosť, spravodlivosť, dobré správanie a láska (radšej ako počúvanie, dostávanie a prijímanie). A v starej zmluve sa tými prostriedkami človek snaží získať Božiu priazeň. Práve tak sa Pavol snažil zapáčiť Bohu, keď bol farizej⁴⁷⁶. Je to hľadanie spravodlivosti cez zákon. Je to cesta starej zmluvy, keď sme ešte neobjavili Božiu lásku agapé. Je to snaha priblížiť sa k Bohu a získať si Jeho priazeň cez usporiadaný život, platenie desiatkov z máty, kôpru a rasce⁴⁷⁷, vegánstvo a nosenie starých handier.

⁴⁷⁵ Ž 107,22

⁴⁷⁶ Fil 3,3–9

⁴⁷⁷ Mt 23,23

Človek si často myslí, že Boh chce to, o čom kultúra okolo neho vraví, že je dobré; a často je svojím spoločenstvom vyzdvihovaný ako vzor svätosti, čo dobre slúži telesnému srdcu, ktoré potrebuje utíšiť svoju ničotu. No toto všetko je predsa len ľudským úsilím na zapáčenie sa Bohu – je to dost?

Ž 51,¹⁹ Skrúšený duch, to je obeta Bohu; skrúšeným a zdrveným srdcom nepohrdaš, Bože.

Zistujeme, že poníženosť a pokora je tým, čo robí človeka prijateľným pred Božou prítomnosťou. Keď je to tak, zdalo by sa, že odovzdanie svojich životov asketickému režimu ako mnísi alebo pustovníci im dá spravodlivosť. Človek sa však v tomto môže veľmi oklamať, myslieť si, že poníženie a pokora je cestou k Bohu, a že táto pokora ho robí Bohu prijateľným. Nie je však toto presvedčenie hocičím, len nie pokorou?

Vo všetkých týchto aspektoch obete je naďalej stredobodom človek. Stále je to o jeho ceste k Bohu. To kríž prináša svetlo sebeckému duchu prebývajúcemu v človeku a karhá ho. Nejestvuje žiadna cesta človeka k Bohu, to skôr Boh vo svojej sebaobetavej láske agapé zostupuje; a v Kristovi je cesta k Bohu, od Boha⁴⁷⁸. Kríž robí neplatnou každú obeť, ktorú môže človek priniesť ako prostriedok, ktorým príde k Bohu. Boha si nemusíme uzmierovať, ani si získavať Jeho priazeň, lebo tú už máme od večnosti. Na dôkaz toho nám dal svojho vlastného Syna⁴⁷⁹. A vidíme, že je to celkom odlišná obeť. Na tomto svete to nie je človek, kto obetuje, ani Boh, ktorý ju prijíma. V Kristovom kríži Boh nie je príjemcom. **Kristov kríž JE Božou vlastnou obeťou. Kristov kríž JE Kristovou vlastnou obeťou. A jej príjemcom je človek.**

2Kor 5,¹⁸ To všetko je z Boha, ktorý nás zmieril so sebou skrze Krista a dal nám službu zmierenia. ¹⁹ Ved' Boh v Kristovi zmieril svet so sebou. Nepočítal ľuďom ich previnenia a nám uložil ohlasovať slovo zmierenia.

Obeť teda už nie je cestou človeka k Bohu, ale Božou cestou smerom k človeku. A zakladá spôsob spoločenstva s Otcom a Synom⁴⁸⁰, ktoré je možné len prijatím Ducha za touto obeťou⁴⁸¹.

1Jn 3,¹ Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec, ...

1Jn 4,⁹ Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal na svet svojho jednorodeného Syna, aby sme skrze neho mali život.

1Jn 4,¹⁹ My milujeme, lebo on nás miloval prvý.

⁴⁷⁸ Jn 14,6

⁴⁷⁹ Rim 8,32

⁴⁸⁰ 1Jn 1,3

⁴⁸¹ 2Kor 13,14

Kristus je teda obeťou, žije životom sebazaprenia v snahe osloviť tých, čo Ho nenávidia – čiže ľudstvo –, hoci mu ustavične pľujeme do tváre. Pri pohľade na Krista vidíme obrovskú obeť, ktorú priniesol, aby sme uverili v milosrdenstvo nášho Boha.

Ef 5,² a žite v láske, ako aj Kristus miloval nás a vydal samého seba za nás ako dar a obeť Bohu príjemnej vône.

Poznaním a videním takého daru sme pozvaní k účasti na tej istej obeti odovzdaním sa Bohu.

Rim 12,¹ Povzbudzujem vás teda, bratia, pre Božie milosrdenstvo, aby ste odovzdávali svoje telá ako živú, svätú, Bohu príjemnú obeť, ako vašu rozumnú službu Bohu.

Sme pozvaní k uvažovaniu, aby sme dali svoje srdcia a telá Bohu, čo bude pre Boha prijateľná obeť, obeť novej zmluvy. Je to obeť chvály za to, čo Boh pre nás urobil.

Fil 2,⁵ **Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš;** ⁶ On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za lúpež,

Myseľ alebo Duch, ktorý bol v Kristovi je jediná prijateľná obeť, smrť seba a zrodenie do nového života Duchom. Jediná prijateľná obeť je byť ukrižovaný s Kristom a pre Krista žiť vo mne. A hoci sa kríž môže javiť ako veľký a ťažký a sebazaprenie ako nemožné, len uvedomenie si svojej neschopnosti a nespôsobilosti nás privedie k prosbe o pomoc. Jeho sľub, že bude s nami až do skonania sveta⁴⁸² sa potom stane realitou prijatím Božej lásky agapé, Ducha Jeho života⁴⁸³.

Dve zrkadlá

Príbeh o Adamovi a Eve nám opakuje myšlienku, ktorú sme videli už predtým v príbehoch Abraháma a ľudu Izraela. Božie slovo ukazuje človeku nielen Božiu spravodlivosť a dielo, ktoré chce vykonať, ale aj jeho prirodzený stav, čím funguje ako zrkadlo.

Jk 1,²² Bud'te uskutočňovateľmi slova, nielen poslucháčmi, ktorí klamú sami seba. ²³ Pretože ak je niekto iba poslucháč slova a neuskutočňuje ho, podobá sa mužovi, ktorý si v zrkadle prezerá svoju prirodzenú tvár. ²⁴ Pozrie na seba, odíde a hneď zabudne, ako vyzerá. ²⁵ Kto sa však zahľadí do dokonalého zákona slobody a vytrvá nie ako zábudlivý poslucháč, ale ako uskutočňovateľ skutku, ten bude blahoslavený pre svoje skutky.

⁴⁸² Mt 28,20

⁴⁸³ Rim 5,5

Je nemožné, aby sa človek posvätil sám, lebo Božie cesty a myšlienky prevyšujú naše⁴⁸⁴. Nikto sa teda nestáva činiteľom slova bez toho, aby si ho najskôr vypočul a ocenil⁴⁸⁵. Keď sa Božia komunikácia necení, ale skôr padá na kraj cesty alebo na nevhodnú pôdu, výsledkom je to, že neplodí⁴⁸⁶. Keď sa to stane, všimneme si, že sa udejú dve veci. Po prvé, zákon zjavuje náš stav. Ak však nezotrávame v hľadení na zákon a uvažovaní o sebe vo vzťahu k nemu, následne na svoj stav zabudneme. Je to prípad toho, čo má uši, aby počul, ale nepočuje. Po druhé sa stane to, že súčasne so zjavením nášho stavu skrze slovo alebo zákon vidíme zákon a premietame svoj vlastný stav na zákonodarcu, čím ukazujeme, že Boha nepoznáme. V kontexte obetí to nachádzame opísané nasledovne:

Ž 50,⁷ „Počúvaj, ľud môj, chcem prehovoriť, chcem svedčiť proti tebe, Izrael! Ja som Boh, tvoj Boh. ⁸ Nekarhám ťa pre tvoje obety, veď stále sú tvoje spaľované obety predom mnou. ⁹ Nevezmem býčka z tvojho domu ani capy z tvojich košiarov, ¹⁰ lebo moja je všetka lesná zver a na vrchoch dobytky na tisíce. ¹¹ Poznám všetko vtáctvo hôr, moje je všetko, čo sa hýbe na poliach. ¹² Ak by som bol hladný, nepovedal by som to tebe, veď môj je svet so všetkým, čo je v ňom. ¹³ Či jedávam mäso býkov a pijem krv capov? ¹⁴ Prines Bohu obeť vďaka a splň Najvyššiemu svoje sľuby!, ... ²¹ To si robil, a mlčal som. Domnieval si sa, že áno, i ja budem tebe podobný! Trešťať ťa budem a predostriem ti to pred oči!

Človek si vo svojom prirodzenom stave myslí, že Boh je ako on, a ignoruje Božiu veľkosť a svoju bezvýznamnosť a slabosť. Nakoľko slovo sa necení, človek zabúda na svoj stav a premieta ho na Boha. Hľadá na zákon, vidí odraz svojej vlastnej tváre a myslí si, že Boh je istotne taký ako on.

Iz 55,⁶ Hľadajte Hospodina, kým sa dá nájsť, volajte ho, dokiaľ je nablízku.

⁷ Bezbožný nech zanechá svoju cestu a hriešny svoje zmýšľanie. Nech sa vráti

k Hospodinovi a on sa nad ním zmiluje; k nášmu Bohu, lebo on veľa odpúšťa.

⁸ „**Veď moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty,**“ znie výrok Hospodina. ⁹ „**Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú moje cesty vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.**“ ¹⁰ Lebo ako padá dážď a sneh z neba a nevráti sa ta, ale zavlaží zem, zúrodní ju a dá jej vyklíčiť, vydá semeno na siatie a chlieb na jadenie, ¹¹ **tak sa stane s mojím slovom, ktoré mi vyjde z úst. Nevráti sa ku mne naprázdno, pretože urobí to, čo som si želal, a dosiahne to, kvôli čomu som ho poslal.**“

⁴⁸⁴ Iz 55,8–9

⁴⁸⁵ Ž 119,92

⁴⁸⁶ Mt 13,3–9

Keď Boh Adamovi pokynul, aby na znak uznania a pokánia zo svojho hriechu obetoval baránka, položil pred neho zrkadlo vo svojom slove. Jasne mu vravel, že odmietnutie Jeho slova spôsobuje utrpenie a preliatie krvi Baránka. Súčasne Adamovi ukázal, že len obetovaním Baránkovho života môže dostať Božiu spravodlivosť a zakryť nahotu svojej hanby. Tvrdosť srdca a nepriateľstvo viedlo človeka k presvedčeniu, že Boh požaduje obeť a smrť baránkov a že Kristus, Milovaný od Otca, bol Otcom zranený⁴⁸⁷. Myslíme si, že Božia spravodlivosť bola uspokojená preliatím nevinnej krvi Jeho Syna. To takto premieta človek svoj stav na Boha. Boh však požaduje, aby obeť bola prostriedkom na odradenie človeka od hrešenia, lebo jej prostredníctvom si uvedomí a pochopí Kristov kríž. Bolo to zrkadlo dané v Božom slove, aby si človek uvedomil, čo robí, cenu svojej spásy a bol odradený od hrešenia.

V rámci série príbehov, ktorými si prechádzame, je obriezka tým ďalším, ktorý nám ukazuje Božie slovo ako zrkadlo. Dostal ju Abrahám a jeho potomkovia, aby neustále pamätali na to, že Božia zmluva a zaslúbenia nepochádzajú zo sily tela, ale z Božej moci. Obriezka v tele by sa potom stala prostriedkom alebo nástrojom, ktorý povedie Abraháma a jeho potomstvo k pochopeniu pravej obriezky, ktorou je spravodlivosť z viery.

Abrahám mal spočiatku nejakú vieru, dostatočnú na to, aby vyšiel z Úru, ale nebola dokonalá, aby dostal Božie zaslúbenie v plnej miere – teda rad jeho nezdarov v starej zmluve, najmä jeho situácia s Hagarou a Izmaelom – a táto skúsenosť je typická pre to, čo prežívajú všetci ľudia, keď veria v Boha. Požiadavka obriezky bola zrkadlom, ktoré dal Boh Abrahámovi pred oči, aby on a ľudstvo poznali svoj pravý stav. Dal mu ju obriezku, aby zjavovala srdce ešte stále nedostatočne citlivé na vnemy Božieho Ducha, aby v ňom mohol mať vpísané tie zaslúbenia. Obriezka sa potom stala vyhlásením o stave človeka a znamením toho, čo chcel Boh urobiť.

Keď Boh vyhlásil zákon na vrchu Sínaj, Jeho zámerom bolo vpísať svoj zákon do srdc ľudu Izraela daním svojho Ducha. Dúfal, že si osvoja poučenia svojich praotcov a uvedomia si vlastnú slabosť a Božiu vernosť. Lenže oni si svoje srdcia zatvrdili a už nechceli počuť ten hlas, čo sa im prihováral. Boh im potom dal Desat' prikázaní, zrkadlo, ktoré im ukazovalo stav ich srdc. Neprijali vnútorný zákon a zostali so zákonom mimo svojich srdc, ktorý im odzrkadľoval a ukazoval, že vo svojich srdciach vzdorujú Božiemu Duchu. Súčasne to odrážalo ich stav a vravelo, čo chce urobiť Boh – posvätiť ich a zachrániť, vpísať im svoj zákon do srdc.

Pred zákonom požiadal Boh ľud Izraela, aby sa posvätil. Lenže človek sa nevie posvätiť sám. Ak je srdce zamerané na skutky alebo na starú zmluvu, slovo je prijaté ako niečo, čo treba robiť. Telesný človek ho vníma ako príkaz, ktorý musí plniť. Vidíme, že slovo sa potom dá chápať dvojako: duchovne alebo telesne. Práve tak sa Božie slovo stáva zrkadlom odrážajúcim náš stav, kým súčasne – možno po väčšinu času – súdime Boha

a meníme Ho na svoj obraz, čiže Ho nepoznáme a premietame naňho svoje vlastnosti. A otázka znie: vidíme toto v Kristovom živote? Prorokov inšpiroval Kristov Duch ⁴⁸⁸, preto bol tento zrkadlový stav zjavený v Jeho živote a v Jeho slovách?

Lk 17,⁷ „A kto z vás, kto má sluhu, ktorý orie, alebo pasie, kto z vás mu povie, keď sa vráti z poľa: ‚Pod’ a hneď si sadni k stolu!‘ ⁸ Vari mu skôr nepovie: ‚Priprav mi večeru, opáš sa a obsluhuj ma, kým sa ja nenajem a nenapijem; ty budeš jesť a piť až potom?‘ ⁹ Či azda bude ďakovať sluhovi, že urobil, čo mu rozkázal? Nezdá sa mi.

¹⁰ Tak aj vy, keď urobíte všetko, čo vám bolo prikázané, povedzte: ‚Sme neužitoční sluhovia. Urobili sme, čo sme boli povinní urobiť.‘“

Keď čítame tieto slová, myslíme si, že Kristus a Jeho kráľovstvo sú tej povahy. Spôsob, akým zaobchádzame s našimi sluhami sa odráža späť na nás. Ako si však počína Ježiš ako majster voči svojim „služobníkom“, učeníkom?

Jn 13,³ Ježiš vo vedomí toho, že Otec mu dal všetko do rúk a že od Boha vyšiel a k Bohu odchádza, ⁴ vstal od večere, odložil si vrchný odev, **vzal si zásteru a opásal sa.** ⁵ **Potom nalial do umývadla vodu a začal umývať učeníkom nohy a utierať ich zásterou,** ktorou bol opásaný.

Ježiš, vediac, že Otec mu dal všetko do rúk a že prišiel od Boha a k Bohu ide, vstal a obsluhoval svojich učeníkov. Aké neuveriteľné! Aký duch! Umyl nohy svojim učeníkom a osušil ich. Vzal chlieb, lámal a dal im jesť, to isté urobil s vínom. To takéto svedectvo nám dáva Ježiš o svojom živote:

Mk 10,⁴⁵ Lebo ani Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby sám slúžil a dal svoj život ako výkupné za mnohých.“

Z čítania týchto pasáží zistíme a vieme, že na sviatočnej hostine Baránka sa sám Hospodin opáše a bude nás obsluhovať⁴⁸⁹. Vari nerobíme to isté pri našich deťoch, nevyzývame ich, aby nás počúvali a poslúchali, lebo naše srdcia a slová obsahujú naše najlepšie túžby voči nim? No Ježiš nás týmto podobenstvom vedie k uvažovaniu o našich vzťahoch s Bohom a sebou navzájom, najmä keď to podáva v podobe otázky.

Prečítajme si ešte raz uvažovaný verš:

Lk 17,⁷ „A kto z vás, kto má sluhu ...

Kto z nás, kto má sluhu, by ho nepožiadal, aby obslúžil najprv nás, keď dokončil svoju prácu? Nefunguje to na svete takto? Poďakuje sa vôbec pán sluhovi? Kristus sa na to pýta, keď hovorí o ľuďoch v ich prirodzenom stave, ale nevraví, že je taký aj On.

⁴⁸⁸ 1Pt 1,11

⁴⁸⁹ Lk 12,37

Kristus nám vyhlasuje náš stav, vraví nám, že sme nevďační a v prvom rade slúžime sami sebe. Prečo potom službu sebe pripisujeme Jemu? Keď sme v tomto stave, v stave sluhov v Božom dome, robíme to, aby sme prislúchali, hľadáme spravodlivosť prostredníctvom skutkov zákona, Kristus sa vynasnaží priviesť nás k uznaniu, že v skutkoch nie je žiadna cnosť.

Hoci sme sa možno domnievali, že sme priniesli veľké obete a urobili skvelé skutky, v tom, že človek robí to, čo musí, niet žiadnej zásluhy. S akým duchom však majú do činenia tieto veci? Prejavuje sa tak nedostatok pokory. Skutky nikoho nespasia, ale ani život bez ovocia. Kristus nás predsa vyzýva, aby sme prijali Jeho Ducha lásky, aby sme Boha nevnímali ako nevládneho, neoblomného, prísneho a náročného Pána⁴⁹⁰, ale ako milujúceho Otca.

Jn 15,¹³ „Nikto nemá väčšej lásky ako ten, čo svoj život kladie za svojich priateľov. ¹⁴ Vy ste moji priatelia, ak robíte, čo vám prikazujem. ¹⁵ Už vás nenazývam sluhami, pretože sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od svojho Otca. ¹⁶ Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie, aby vaše ovocie zostávalo, a aby vám Otec dal všetko, o čo ho budete prosiť v mojom mene. ¹⁷ Prikazujem vám, aby ste sa navzájom milovali.“

Kristus zjavuje ich stav svojimi slovami v podobenstve. Nikto nepremieta toto, svoj vlastný stav, na Boha. Uvedomenie si svojej projekcie a nesprávnej charakterizácie Boha je najdôležitejšie pre chápanie moci hriechu, potreby byť pokorný, nesúdiť a že potrebujeme Spasiteľa, aby nám dal novú myseľ.

Pozrime sa na iný príbeh, v ktorom Ježišove slová a činy slúžili ako zrkadlo:

Mt 15,²¹ Ježiš odtiaľ vyšiel a utiahol sa do **okolía Týru a Sidonu**.

Prečo šiel Ježiš do Týru a Sidonu? Boh viedol Jeho činnosti každý deň a ukazoval Mu, aký bude Jeho deň.

Iz 50,⁴ Pán, Hospodin, mi dal jazyk učeníkov, **aby som vedel unaveného posilniť slovom**. Ráno čo ráno mi prebúdza ucho, aby som počúval ako učenci. ⁵ Pán, Hospodin, mi otvoril ucho a ja som sa nebúril, späť som neustúpil.

⁴⁹⁰ Mt 25,14–30

Ježiš dostával každý deň Božiu vôľu a vo vykonávaní vôle svojho Otca nachádzal potešenie. Šiel do regiónu Týru a Sidonu. Nehodlal len odpočívať od neustáleho vypočúvania farizejov a zákonníkov⁴⁹¹, ale tiež niekoho navštíviť.

Mt 15,²² Tu vyšla istá Kanánska žena z toho kraja a kričala: „Zmiluj sa nadou, Pane, **Syn Dávidov!** Moja dcéra je hrozne posadnutá démonom.“

Všímame si, že k Nemu prišla kanánska Sýrofeničanka. Nepatrila k izraelskému, ale k pohanskému národu. Izraelský ľud týchto ľudí odmietal a pohrdal nimi. Do týchto končín sa však dostala zvesť o prorokovi a Jeho zázrakoch. Dcéra tejto ženy bola vážne chorá a mučená démonom, a keď sa dopočula o Ježišovi, v srdci jej svitla nádej.

Jedného dňa počula, že Ježiš je v jej meste. Aké prekvapenie! Aká príležitosť! Ježiš sa jej dal do cesty, čomu učeníci nerozumeli. Lebo izraelský národ sa radoval zo svojej domnejšej nadradenosti, vôbec nevedel o potrebách svojich susedných národov. Požehnanie, ktoré im Boh dal, pokladali za plošinu, z ktorej pohrdali tými, ktorých považovali za odpojených od zmluvy. A tak boli učeníci podráždení, keď oslovila Krista ako Syna Dávidovho.

Mk 12,³⁵ Keď Ježiš učil v chráme, povedal: „Ako môžu zákonníci hovoriť, že **Kristus je Dávidov syn?**“

Táto žena, ktorá bola vraj odcudzená Božiemu ľudu, Ho vlastnými slovami uznala ako zasľúbeného Mesiáša! To, čo nebolo schopné uznať duchovné vedenie Božieho ľudu⁴⁹², prejavila s takou jednoduchou vierou osoba, ktorá nepatrila k izraelskému ľudu.

Mt 15,²³ On jej však neodpovedal ani slovo. Jeho učeníci prišli a prosili ho: „Zbav sa jej, lebo kričí za nami.“

Ježiš nepovedal ani slovo. Prečo nie? Vidíme, že učeníci zareagovali okamžite, dali najavo predsudky zo svojho náboženstva a národa. Peter bude na pochopenie potrebovať čas. A čo potreboval pochopiť?

Sk 10,³⁴ Peter sa teda ujal slova a povedal: „**Naozaj poznávam, že Boh nikoho neuprednostňuje,** ³⁵ ale v každom národe mu je milý ten, kto sa ho bojí a koná spravodlivo.“

Kristus nezareagoval okamžite a čo spôsobilo Jeho mlčanie? Odhalilo stav srdca učeníkov. Dalo priechod tomu, čo je v srdci. Čo žiadali učeníci? „*Pošli ju preč*“ – táto reakcia ukazuje, že v nich nebolo súcitu.

Keby bol Kristus odpovedal hneď, stav učeníkov by nebol odhalený. Jeho mlčanie si vykladali ako potvrdenie svojich náboženských predsudkov. Súčasne bolo skúškou viery

⁴⁹¹ Mt 15,1–6, 21

⁴⁹² Mt 26,63–64

pre ženu, aby zjavilo, či v tohto proroka skutočne verí alebo nie. Kristus teda šiel do Týru a Sidonu kvôli tejto žene, ale aj kvôli svojim učeníkom.

Mt 15,²⁴ Odpovedal im: „Som poslaný iba k ovciam, ktoré sa stratili z domu Izraela.“

A Kristus tu definoval svoje poslanie: bol poslaný k strateným ovciam domu Izraela. Ako čítame tento text? Čo uvádza a vysvetľuje o Kristovom poslaní a dome Izraela samotná Biblia? Zdalo sa, že Jeho odpoveď potvrdzuje predsudky učeníkov, je tak? V skutočnosti to bola skôr výčitka adresovaná im a všetkým tým, čo len ťažko chápali, že prišiel spasit' celý svet.

Jn 1,²⁹ Keď na druhý deň videl, ako Ježiš prichádza k nemu, povedal: „Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.“

Ježiš je Spasiteľ sveta, nie iba Židov. Ako povedali sami Samaritáni po vyučovaní Kristom:

Jn 4,⁴¹ A ešte omnoho viac ich uverilo pre jeho slovo. ⁴² A žene povedali: „Veríme už nie preto, čo si povedala; **veď sme sami počuli a vieme, že toto je naozaj Spasiteľ sveta.**“

Ježiš je svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, a to ich učil. Na čo teda odkazoval, keď hovoril o dome Izraela?

Jn 8,³⁹ Odpovedali mu: „Naším otcom je Abrahám!“ Ježiš im povedal: „Ak ste Abrahámove deti, mali by ste robiť Abrahámove skutky!“

O Židoch sa tu hovorí, že nie sú deťmi Abraháma, lebo nečinia jeho skutky. Inými slovami, príslušnosť k Abrahámovmu semenu a dedičstvu zasľúbení nepochádza z pokrvných vzťahov, ale z charakteru. Pavol, ktorého poučil sám Kristus, vraví⁴⁹³:

Rim 2,²⁸ Lebo **Židom nie je ten, kto je ním navonok**, ani obriezka nie je obriezka viditeľná na tele, ²⁹ ale **Židom je ten, kto je ním v skrytosti, a obriezka je obriezka srdca podľa Ducha**, nie podľa litery. Jeho chvála nepochádza od ľudí, ale od Boha.

Kto je naozaj Židom? Kto je súčasťou ľudu Izraela? Ten, kto je v duchu. Keď teda Ježiš poukazuje na dom Izraela, odkazuje na Jeho duchovné kráľovstvo, na tých, ktorých prišiel hľadať a spasit'. Poukazoval na kráľovstvo tých, čo prijímajú a dostávajú Svätého Ducha. Odkazoval na tých, čo sú vedení Bohom⁴⁹⁴. Nemal na mysli konkrétne etnikum alebo náboženstvo. Takže keď táto žena prišla ku Kristovi, uznala ho ako Mesiáša a prosila Ho o pomoc, ukazovala tým, že počuje hlas Svätého Ducha a je naozaj súčasťou Božieho Izraela. Ako zareagovala?

⁴⁹³ Gal 1,11–12

⁴⁹⁴ Rim 8,14

Mt 15,²⁵ No ona prišla, klaňala sa mu a hovorila: „Pane, pomôž mi!“

Verila, že Mesiáš je len pre fyzický Izrael? Myslela si, že Mesiáš nie je pre ňu? Rozhodne nie! Namiesto toho naliehala ešte neústupnejšie. Počula slová, ktoré povedal Ježiš svojim učeníkom a hoci možno v srdci pochybovala, držala sa presvedčenia, že Mesiáš je skutočne Spasiteľ sveta. Pokľakla a prosila o pomoc. Teraz Ježiš povedal:

Mt 15,²⁶ On jej však povedal: „Nie je dobré vziať **chlieb** deťom a hodiť ho šteňatám.“

Jeho slová sa zdajú byť príkre. Čo sa to tu deje? Spojme si tento verš s nasledujúcim textom:

Jn 6,³⁵ Ježiš im odpovedal: „Ja som chlieb života ... ³⁷ Všetci, ktorých mi dáva Otec, prídu ku mne, a toho, kto prichádza ku mne, neodoženiem.“

Z tohto verša vieme, že túto ženu viedol Otec a Ježiš ju neodhánal. Ježišov výrok bol taký, že dovoľoval prejav pochybností, že má predsudky ako my ľudia, keď pritom to, čo chce Boh pre nás je hlbšie skúmanie Božieho slova. Musíme pamätať, že starozmluvnú náтуру máme v sebe všetci a pri výklade toho, čo sa deje, musíme vždy preverovať svoje domnienky.

Čo teda vidíme v tomto príbehu? Ženinu lásku k dcére, Ježišove oči a tvár, to, čo počula o Mesiášovi, Duch, ktorý ju volá – všetko ju viedlo k tomu, aby sa ozvala ešte raz. A všimnime si jej žiadosť:

Mt 15,²⁷ No ona povedala: „Áno, Pane, **veď aj šteňatá sa živia omrvinkami,** ktoré padajú zo stola ich pánov.“

Potvrdila Hospodina, dodala, že aj šteňatá jedia z odrobiniek. Hoci sa mohla uznať za dcéru nebeského kráľovstva, bola pokorná a rozhodla sa stotožniť so psami. Pripomína nám to podobienstvo o farizejovi a publikánovi⁴⁹⁵.

Máme tu ženu, ktorá nie je z Božieho ľudu, je v pohanskom prostredí a ukázala, že nemá ambície ohľadom veľkosti. Vedela však, kto je Ježiš a bola ochotná Ho nasledovať a prosiť o pomoc. Tiež poukázala na pánov pri stole, čím odkazovala na Židov, ktorým boli zverené Božie výroky⁴⁹⁶ a ktorých si Boh túžil použiť ako svojich služobníkov na požehnanie národov⁴⁹⁷ a pritom sa naďalej pokorovala. Čo viac sa od nej dalo žiadať? Hoci samu seba nazvala psom, stále vierou lípla na Ježišovi. Aké neuveriteľné! A teraz prichádza poučenie pre učeníkov:

Mt 15,²⁸ Vtedy jej Ježiš povedal: „Žena, **veľká je tvoja viera! Nech sa ti stane, ako si želaš!**“ A v tú hodinu jej dcéra ozdravela.

⁴⁹⁵ Lk 18,10–14

⁴⁹⁶ Rim 3,2

⁴⁹⁷ 2Moj 19,5

Nádherne slová od Ježiša! Vyskúšal vieru tejto ženy, aby zistil, či naozaj verí v Mesiáša pre svet, alebo či sa drží predsudkov. Jeho slová ju mohli zatvrdiť, ale vďaka jej viere prečistili jej vieru v Neho. Dostala podľa miery svojej viery. A tam, kde vodcovia Izraela váhali, ona zvíťazila, čím dokázala, že „poslední budú prví a prví poslední“⁴⁹⁸. V tejto odpovedi sa prejavila ako dcéra Izraela, lebo lipla ku Kristovi a nepustila sa⁴⁹⁹.

Touto skúsenosťou Ježiš ukázal stav svojich učeníkov. Jeho slová vyzneli tak, že svoje vlastné predsudky a neznášateľnosť premietli naňho. Jeho slovo a počínanie sa zmenilo na zrkadlo, ktoré, po vyriešení príbehu, nimi malo otriast' ohľadom ich domnienok o Kristovi a Jeho diele. Táto lekcija im pomôže, aby boli k pohanom otvorenejší a pripravení ísť ku Galilejskému jazeru do kraja Desat'mestia.

Aké by mohli byť naše nepoznané predsudky?

Teraz sme sa pozreli na niekoľko príkladov, v ktorých sme zistili, že podľa učenia Písma je Božie slovo a Jeho zákon uvedený tak, aby sa stal zrkadlom hlásajúcim náš skutočný stav. Problém je, že človek premieta na Boha svoj vlastný obraz a pripisuje Mu svoje vlastnosti. Na vyriešenie tohto nám Boh dáva ďalšie zrkadlo. Čítame:

Kol 1,¹⁵ On je **obraz** neviditeľného Boha, ...

Heb 1,³ On je odlesk jeho slávy a **obraz jeho podstaty**...

Jn 1,¹⁸ Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boží, ktorý je v lone Otca, **nám ho zjavil**.

Mt 11,²⁷ Všetko mi odovzdal môj Otec. Nikto nepozná Syna, iba Otec a ani Otca nepozná nikto, iba Syn a ten, komu to chce Syn zjaviť.

Spomeňte si, Kristovo vtelenie bolo nutné, lebo ľudstvo zostalo uväznené v starej zmluve. Pre Izraelitu v tomto vzťahu s Bohom bola Božia sláva spaľujúcim ohňom⁵⁰⁰. Mojžiš, ktorý si zjavne nezatvrdil srdce tak, aby nemohol počuť Boží hlas, mohol vojsť do oblaku, ktorý prikrýval vrch a mať spoločenstvo s Bohom až do tej miery, že tvár mu žiarila Božou slávou. No tí, čo hľadali spravodlivosť skrze zákon boli oslepení, báli sa a videli v tom spaľujúcom ohni svoju vlastnú projekciu. Na tomto všetkom bolo úžasné to, že kým Mojžiš bol najpokornejším človekom na zemi⁵⁰¹ a odzrkadľoval Krista do tej miery, že Boh vyhlásil, že v Jeho vtelení bude Kristus ako Mojžiš⁵⁰², ľud Izraela ho obvinil z bezbožnosti a z toho, že ich chce zabiť na púšti⁵⁰³, čím odzrkadľoval, ako boli slová im ním dané posudzované podľa charakteru poslucháčov⁵⁰⁴.

⁴⁹⁸ Mt 20,16

⁴⁹⁹ 1Moj 32,26–28

⁵⁰⁰ 2Moj 24,17

⁵⁰¹ 4Moj 12,3

⁵⁰² 5Moj 18,15–18

⁵⁰³ 2Moj 16,2–3; 4Moj 16,12–14, 41

⁵⁰⁴ Sk 7,38

Táto situácia je ešte naliehavejšia, keď Boh dáva Izraelu svoju vôľu.

Mt 19,⁷ Oni mu povedali: „Prečo teda **Mojžiš prikázal** dať prepúšťací list a prepustiť ju?“⁸ Nato Ježiš povedal: „**Mojžiš vám dovolil** prepustiť manželku **pre tvrdosť vášho srdca**, ale od začiatku to nebolo tak.“

Učeník si myslí, že to Boží prorok Mojžiš **prikazuje** dať prepúšťací list, a pritom je to niečo, čo bolo **strpené** pre tvrdosť ich srdc. Božou vôľou však je, aby to, čo Boh spojil, žiadny človek nerozdelil. Človek sa vo svojom telesnom stave domnieva, že to, čo dá Boh nakoniec, je Jeho vôľa, no pritom dáva človeku tú jeho (lebo rozvod chce človek).

Ž 81,¹² Môj ľud však nedbal na môj hlas, Izrael ma neposlúchol.¹³ Nechal som ich teda v tvrdosti ich srdca, **nech idú podľa svojich zámerov**.

Ez 20,²⁴ pretože neplnili moje nariadenia a zavrhli moje ustanovenia, znesvätili moje soboty a svoje oči upierali k modlám svojich otcov.²⁵ **Preto som im aj ja vydal nedobré ustanovenia a nariadenia, ktorých plnením nebudú žiť.**

Práve tvrdohlavý odpor voči počúvaniu Božieho hlasu vedie nakoniec Boha k tomu, aby im dal to, čo chceli ich srdcia. Prejavuje sa to v ustanoveniach a výnosoch, ako je ukameňovanie a pokyny pre vojnu, ktorých plnením nemôžu žiť, kým v nich zostávajú. Žiadny človek v prvej zmluve nevníma tieto Božie pokyny a slová ako Jeho dokonalú vôľu. Vidí teda len odraz svojej vlastnej prirodzenej tváre.

Chápanie človeka je nesprávne kvôli jeho nenávisti voči Bohu (jeho „nepriateľstvo“ voči Bohu⁵⁰⁵, zjavené v obviňovaní Boha za svoje ťažkosti ako Adam), a tak Boh nakoniec dal svojho Syna. Jediné On môže oznamovať Otca, On je ten, kto Ho zjavuje. Kristus sa potom stáva zrkadlom, obrazom, jasom Otcovej slávy. A práve toto druhé zrkadlo potrebujeme, aby sme sa udržali nakalibrovaní s cieľom prijať Božie slovo v jeho pôvodnom duchu, bez jeho skazenia našimi vlastnými telesnými šošovkami. Ako vraví Písmo:

2Kor 3,¹⁸ Keď my všetci **s odhalenou tvárou akoby v zrkadle pozeráme na slávu Pána**, premieňame sa na taký istý obraz v stále väčšej sláve – a to všetko mocou Pána, ktorý je Duch.

Sme zmenení na obraz Syna, keď sa pozeráme na Hospodinovu slávu, bez toho, aby sme odvracali pohľad od Toho, kto funguje ako zrkadlo, ktoré nám zjavuje Otca. Čiže existujú dve zrkadlá: Boží zákon a Kristov život. Keď sú obidve oddelené, na očiach máme závoj. Keď nevidíme Kristovo evanjelium v dispensácii Starej zmluvy a Božie konania s človekom cez starú zmluvu, potom nemôže vidieť zákon v jeho správnom svetle a svoje vlastnosti premietame na zákonodarcu. Prvé zrkadlo, zrkadlo zákona, je spojené s dielom služby smrti. A druhé, Hospodinova sláva, ktorou je Kristov život na

⁵⁰⁵ Rim 8,7

tejto zemi⁵⁰⁶, je služba Ducha. Kristus a Jeho život, tak ako bol zjavený na tejto zemi, je úplným zjavením celosti Božieho charakteru. Lebo je napísané:

1Tim 3,¹⁶ Nepochybne, veľké je tajomstvo zbožnosti: **Boh bol zjavený v tele,**
...

Sám Ježiš povedal svojim učeníkom:

Jn 14,⁹ Ježiš mu povedal: „Filip, toľký čas som s vami a nespoznal si ma? **Kto videl mňa, videl aj Otca.** Ako to, že teraz hovoríš: ‚Ukáž nám Otca!‘? ¹⁰ Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne? **Slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám od seba, ale Otec, ktorý zostáva vo mne, on činí tie skutky.“**

Zrkadlá teda znázorňujú zmluvy. Zrkadlo zákona a Božie slovo má za cieľ rozmáhanie sa hriechu. Ukazuje nám náš stav a to, čo si myslíme o Bohu a človeku. Okrem toho nám bol daný aj Boží Syn so zámerom rozmáhania sa hriechu. Ukazuje nám náš stav a čo si si myslíme o Bohu a človeku. Kristova prítomnosť robí zjavnými zlé skutky.

Jn 1,⁹ Bolo tu pravé svetlo, čo osvecuje každého človeka, to prichádzalo do sveta.

Jn 3,¹⁹ Súd je v tom, že svetlo prišlo na svet, ale **Iudia milovali väčšmi tmu než svetlo, lebo ich skutky boli zlé.** ²⁰ Veď každý, kto robí zle, nenávidí svetlo a nejde na svetlo, **aby jeho skutky nevyšli najavo.**

V zrkadle zákona a Božieho slova vidíme aj krásu slávy Jeho charakteru.

Ž 119,¹⁸ Otvor mi oči, aby som videl divy tvojho zákona!

Rim 7,¹² A tak **Zákon je svätý,** aj prikázanie je sväté, spravodlivé a dobré.

Podobne nám dal svojho Syna, aby sme v Ňom videli plnosť krásy Jeho charakteru prežitého v ľudskej prirodzenosti. Boh nám dal svojho Syna, aby sme v Ňom našli človeka, živú cestu Božieho života.

A pýtame sa sami seba: sú tie zrkadlá dve alebo jedno? Lebo nemôžeme oddeliť Božie slovo Božím Slovom. Nemôžeme oddeliť Písma od Krista⁵⁰⁷.

Najskôr musíme zvážiť stav človeka. Prvou podmienkou je temnota, čo je starý človek, prvý človek, ten telesný, Adam po páde, v nepriateľstve voči Bohu. Na druhej strane máme druhého človeka, duchovného, nového, druhého Adama, ktorý sa teší v Bohu a jase Jeho slávy, a to až tak, že ten, kto videl Jeho, videl Otca. Hoci sme všetci narodení z tela, z prvého Adama, sme povolani a pozvaní k zrodeniu z Ducha, aby sme boli synmi Krista, druhého Adama, lebo Boh nás predurčil, aby sme boli učeniami na Jeho obraz⁵⁰⁸.

⁵⁰⁶ Jn 17,4

⁵⁰⁷ Jn 3,34

⁵⁰⁸ 1Kor 15,45–50

Práve tento proces premeny na Jeho obraz, v ktorom sa neukazuje, čím budeme, predstavuje tretí stav človeka.

Všetky Božie komunikácie s človekom sú Jeho snahou priviesť ľudstvo od prvého človeka k druhému. Zámerom Božieho slova je verne ukázať veci tela, aby sa prvému človeku stal zjavným jeho stav.

Čo sa týka prvého človeka, dosvedčuje Božiu povahu zákona, lebo je bez ospravedlnenia⁵⁰⁹. Keď vezmeme do úvahy nepohodlie z prijatia mzdy hriechu, zrovna tak mohol dostať slovo, ale odmietnuť Ducha, ktorý s ním prichádza. Lipol by na litere a pritom odmietal usvedčanie o svojom prirodzenom stave. Neuvedomujúc si hĺbku svojho nepriateľstva voči Bohu pripisuje zákonodarcovi svoje vlastnosti, ktoré vidí odzrkadlené. Neprijímaním Ducha zostáva neschopným vidieť veci Ducha⁵¹⁰ a zostáva telesný. Preto sa odťahuje od hľadania na slovo a zabúda na svoj stav.

A čo Ježiš? Vieme, že je slávny, „*plný milosti a pravdy*“⁵¹¹. Zjavuje však aj hriech? Z toho, ako naňho reagovali Židia a ako žil je zjavné, že ho odhaľuje. No ako môže verne zjavovať dve také protikladné veci, Božiu slávu a hriech? Nerobí to na Satanov spôsob, lebo nemá nič do činenia so žalobcom⁵¹². Ani nemá hriech, ale zjavuje ho v tom, že bol učený hriechom za nás⁵¹³, aby sme svoj hriech videli v Ňom⁵¹⁴. To preto text vraví: „*Blahoslavený je, kto sa nado mnou nepohorší*“⁵¹⁵, čo naznačuje, že veriaci už nenachádza v Ježišovi zjavenie svojich vlastných hriechov, lebo boli očistené, boli odstránené.

Na začiatku Ježišovej služby, po noci neúspešného rybárčenia, padol Peter pred Ním na kolena so slovami: „*Pane, odíď odo mňa, lebo som briešny človek*“⁵¹⁶. V každodennej životnej činnosti sa ocital blízko Hospodina a seba vnímal ako hriešnika. Ježišova odpoveď na to je dôležitá, lebo rovno tam mu povedal: „*Neboj sa*“ (v. 10). Jasnejšie zjavenia prídu neskôr s Ježišom.

Preto vidíme, že s Božím slovom je to rovnaké ako s Božím Slovom, Ježišom Kristom. Tak ako je živé Božie Slovo ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč, rozsudzujúci túžby a úmysly srdca⁵¹⁷, tak Mária priniesla dieťa do chrámu a dozvedela sa, že ten istý meč jej prenikne dušou, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc⁵¹⁸. Toto sa dialo Petrovi pri jeho stretnutí s Ježišom. Ten meč, o ktorom sa hovorilo, zjavoval v ňom veci tela. **Zrkadlá teda znázorňujú zmluvy, keďže zjavujú, aký je človek.** Funkciou zákona a

⁵⁰⁹ Rim 1,20; 2,1

⁵¹⁰ Jn 3,3; 1Kor 2,14

⁵¹¹ Jn 1,14

⁵¹² Zj 12,10; Jn 5,45

⁵¹³ 1Kor 5,21

⁵¹⁴ Iz 53,3–4

⁵¹⁵ Mt 11,6

⁵¹⁶ Lk 5,8

⁵¹⁷ Heb 4,12

⁵¹⁸ Lk 2,35

Božieho slova je v skutku verne zobrazovať veci tela, ale má tiež viesť k veciam Ducha.
Zrkadlá teda znázorňujú zmluvy, lebo zjavujú, aký je Boh.

No prečo je to tak, že v zákone, v Božom slove, vidia niektorí samých seba odzrkadlených vo svojom skutočnom a degradovanom stave, kým iní vidia Božiu slávu a sú premenení na tú podobu? Prečo je to, že kým niektorí vidia zákazy a požiadavky, iní vidia zasľúbenia? Prečo niektorí vidia Nie a iní Áno, niektorí vidia to, čo hynie a iní to, čo zostáva? Kto sú tí jedni a kto tí druhí? Je to možné, aby v jednej a tej istej veci videli také odlišné veci?

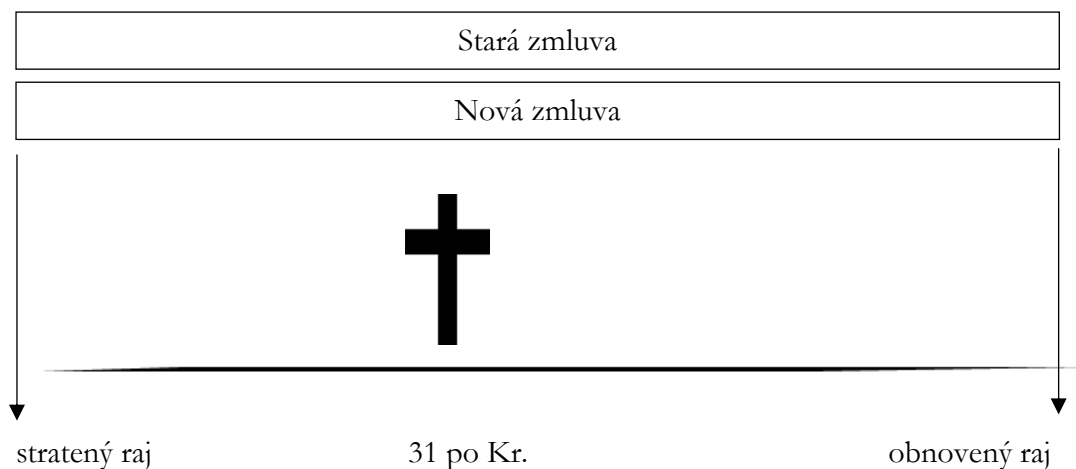
Samotná povaha zrkadla určuje, že veci vyzierajú tak odlišne, a to nie preto, že by sa nejako zmenilo zrkadlo alebo to, čo sa pred ním kladie. Človek, ktorý prichádza pozorovať zrkadlo nachádza len to, čo je schopný vidieť. V prípade telesného človeka bude vidieť len veci tela, lebo sa nám povedalo, že telesný človek nerozpoznáva duchovné veci⁵¹⁹. No ak je funkciou Božieho slova ukazovať telesné s cieľom viesť k duchovnému, vyvstáva otázka, ako dochádza k zmene videnia od telesného k duchovnému? Práve hľadením len na Toho, kto nám bol daný, Toho jedného, ktorý bol nami vyzdvihnutý, môže usvedčenie z hriechu zostať a priamo tam v Kristovi začať letmo vidieť obet' za pokoj človeka a prijať Jeho Ducha.

⁵¹⁹ 2Kor 2,14

Pod zákonom

Deti Abraháma

Dospeli sme k záveru, že stará a nová zmluva sú dve skúsenosti srdca, ktoré bežia súbežne od začiatku až do konca dejín.

Celými našimi životmi súbežne prebiehajú dve skúsenosti. V každom z nás sa prejavujú obidve zmluvy.

Rim 4,¹⁶ Preto hovoríme: Je to z viery, aby bolo jasné, že je to z milosti, aby prisľúbenie bolo platné pre celé potomstvo; nielen pre tých, čo sú zo Zákona, ale **aj pre tých, ktorí žijú podľa Abrahámovej viery. On je otcom nás všetkých**

Dedičia, tí, ktorí sa stali jedným s Kristom, budú prejavovať tú istú Abrahámovu vieru. V tomto zmysle je Abrahám naším otcom, keď prežívame skúsenosť jeho života. Ako sa to prejavuje? Ktoré udalosti sú spoločné a typické pre všetky životné skúsenosti detí Abraháma?

1. Počujeme o Bohu a Jeho láske a o tom, ako dal svojho Syna Ježiša Krista, a v určitom bode v našich životoch prijmeme Pastierov hlas a počujeme a rozhodneme sa odovzdať Mu svoje životy, učiac sa a veriac, že:

- a. On je tým, kto nám odpúšťa naše hriechy a
- b. On nás povedie v kresťanskom živote, dávajúc nám milosť a silu chodiť po Jeho cestách do nebeského Kanánu, ktorým je obnovená zem.

V tomto procese začíname pri čítaní a počúvaní Jeho slova nadobúdať vedomosti o veľkých a najvzácnejších zaslúbeniach, ktoré nám dal. A vierou vstupujeme do novej alebo druhej zmluvy.

2. Životné okolnosti ukazujú náš nedostatok dôvery v Božie zaslúbenia, On stále zachraňuje, veľakrát dokonca bez toho, aby sme o tom vedeli. Vyslobodzuje nás z priepasti našich chýb a stavia nás späť na pevnú skalú, aby sme sa dozvedeli viac o Jeho zaslúbeniach a o tom, čo chce urobiť pre nás, v nás a s nami. Začína nám byť zjavovaná slabosť našej telesnej prirodzenosti, keď vidíme, ako zlyhávame vo svojich slovách, činoch a myšlienkach.

3. Chyby spôsobujú, že o určitých Božích zaslúbeniach pochybujeme a váhame. Niektoré z nich sa rozhodneme urobiť sami. Príkladom je skúsenosť Hagar a Izmaela. Ovocím je nezhoda a svár, skutky bez Božieho Ducha, ktoré vychádzajú zo sily nášho tela. Zatiaľ si myslíme, že Boh nás úžasne v práci našich vlastných rúk požehnáva a neuvedomujeme si, že je to vlastne asi také dobré ako figové listy, ktoré zakrývali Adama a Evu. Je to skúsenosť *Áno* a *Nie*.

4. Boh nám cez životné skúsenosti, vypočuté kázne, prečítané veci alebo slová priateľa zjavuje, že dielo našich rúk, naše snahy, nemajú žiadnu zásluhu, a ak sa nenarodíme z Ducha a nedovolíme Mu prebývať v našom srdci, naše skutky sú mŕtve. Boh sa snaží priviesť nás k pochopeniu, že sa musíme narodiť znovu, že je potrebné, aby sme mali pravú obriezku, nutnú na obrátenie nášho srdca. Boh chce, aby sme sa vrátili k našej prvej láske, k agapé, kým my sme stále v erose alebo nanajvýš v láske fileo. Keď si to začíname uvedomovať, vidíme Božie zaslúbenia a zdá sa, že je im ťažké uveriť!

Skrátka Ho nepoznáme dostatočne, aby sme Mu zverili absolútne všetko. Oznamujeme Mu svoje plány, hovoríme Mu o svojich rozhodnutiach a žiadame Ho, aby nás požehnal. Pozeráme sa na Hagar, aby sme dostali ovocie poslušnosti. Sme v prvej zmluve. No Boh nám to zjavuje, dáva nám vedieť, že nás chce požehnať a dať nám do života svoje slovo, svoje zaslúbenia a svoju zmluvu. A najťažšie na uverenie je zaslúbenie, tak ako u Abraháma, že On môže dať život do tohto tela smrti⁵²⁰. Zist'ujeme, že je pre nás veľmi ťažké veriť, že nás môže oslobodiť od hriechu⁵²¹. Ak však prijmeme Jeho slovo a ďalej rastieme vo viere, *Nie* pochybnosti sa nakoniec zmení na plné *Áno* a *Amen* Hospodinovi.

5. Začneme podrobnejšie chápať všetko, čo Hospodin plánuje urobiť v našich životoch, a ako veľmi nás požehnáva a stará sa o nás. Napriek tomu v určitých životných skúsenostiach stále ukazujeme chyby a neveríme Božím zaslúbeniam. Stále ešte v plnej miere nepoznáme Boží charakter a bojíme sa, že nás neochráni v každej situácii. Sú veci, ktoré Mu odovzdávame len ťažko.

⁵²⁰ Rim 7,23–24

⁵²¹ 1Jn 3,9; Jn 8,36

6. Dostávame potvrdenie, že sme Božie deti a Boh môže splniť svoje zaslúbenia v našich životoch. Takto sme znovuzrodení. Začíname si uvedomovať, že sme naozaj boli učinení Božími deťmi; Boží Duch to zjavuje a volá v našich srdciach: „Abba, Otče“⁵²². Začíname si stále viac uvedomovať, že je to nie našou vlastnou silou, ale Božím duchom, a že Boh pôsobí v nás chcenie i činenie toho, čo sa Jemu páči⁵²³. Prestávame byť otrokmi v dome nášho Nebeského Otca.

7. Keď ovocie Ducha začne dosahovať určitú zrelosť, znovu bude v rozpore s ovocím tela. Tiež to vyvolá reakcie v tých, čo sa nenarodili podľa Ducha. Stále viac si budeme uvedomovať, že vždy, keď sme konali vo vlastnej sile a rozume, ovocie bolo ovocím tela, so všetkými jeho negatívnymi následkami. Jasne uvidíme, že telo nič neosoží⁵²⁴. Budeme si vedomí toho, že z nás a v nás samých nie je nič dobré⁵²⁵, a že žijeme a svoj život máme z Božej milosti a milosrdenstva⁵²⁶. Sláva človeka padá do prachu⁵²⁷. Nejestvuje absolútne nič, pre čo by sme sa mohli oslavovať, nič, za čo by sme si mohli pripísať zásluhu, lebo spasení sme milosťou, a to je dar od Boha⁵²⁸. Budeme vedieť, že nemôžeme urobiť nič⁵²⁹.

V konečnom rozhodnutí, po živote zdieľania, chodenia medzi Sárrou a Hagarou, medzi prvou a druhou zmluvou, medzi skutkami Ducha a tela, sa nakoniec celkom odovzdáme do Kristovho náručia a dovolíme Mu robiť všetko. Vtedy pošleme prvú zmluvu a jej ovocie preč z domu.

8. Zoči-voči skúške nášho života budeme konfrontovaní s rozhodnutím, či máme poslať prvú zmluvu preč z nášho života. A budeme schopní len čakať na Hospodina a dôverovať, že zabezpečí spásu. My, Boží ľud, Mu ochotne ponúkame seba v deň, keď sa ujme moci⁵³⁰. A rovno tam, v tom stave, nás bude môcť Hospodin zapečatiť v Jeho novej zmluve navždy. Keď celkom opustíme seba, bude schopný konať svoje dielo, očistiť nás od všetkého hriechu a zapečatí nás svojím Duchom. Trvalo to roky poddávania sa, chýb a videnia Božej mocnej ruky. To, čo sa začalo s *Áno a Amen*, ktoré sa hriechom zmenilo na *Áno a Nie*, viedol Boh k *Nie a Áno*, aby sa to nakoniec znovu skončilo v *Áno a Amen*.

⁵²² Rim 8,15–16

⁵²³ Fil 2,13

⁵²⁴ Jn 6,63

⁵²⁵ Rim 3,10

⁵²⁶ Sk 17,28

⁵²⁷ 1Pt 1,24

⁵²⁸ Ef 2,8

⁵²⁹ Jn 15,5

⁵³⁰ Ž 110,3

Toto je cesta pred nami. V otcovi viery, v Abrahámovom živote, vidíme zjavenú cestu viery. Boh nás pozýva, aby sme chodili v Ňom. No predsa Ho tak často nechápeme alebo nevenujeme dost' pozornosti, alebo si možno neceníme Jeho slová, alebo ignorujeme Jeho zasľúbenia, alebo si zatvrdzujeme srdcia. No On vie, akí sme, a nezúfa⁵³¹. Nikdy neprestane byť taký⁵³² a dúfa vo všetko, a pritom naďalej klope na dvere nášho srdca. A zjavuje sa, aby sme Ho spoznali, aby sme Mu dôverovali a dovolili mu pôsobiť. Problém je, že Mu to nedovoľujeme!

Hoci konáme z pozície sebadôvery, Hospodin predsa len ide pred nami, pripravuje cestu a čistí, čo sme zbabrali. To preto je tiež začiatok a koniec, alfa a omega⁵³³. A zjavuje sa nám v našom stave, prispôsobuje sa nám, aby sme sa naučili, že On je ten, kto nás udržiava a potešuje⁵³⁴. Chce robiť veci, ktoré oko nevidelo, ani ucho nepočulo, čo ani nevstúpilo do srdca človeka, veci, ktoré pripravil tým, čo Ho milujú⁵³⁵. A tak chce na tejto ceste života splniť všetky svoje zasľúbenia, chce byť našim úplným štítom a odmenou, chce nás posvätiť krstom svojho slova⁵³⁶ a navždy nás zapečatiť v tejto voľbe. Nech nám Boh pomáha v tomto chodení a nech zapečatí svoju zmluvu, novú zmluvu, v našich srdciach.

⁵³¹ 1Kor 13,7

⁵³² 1Kor 13,8

⁵³³ Zj 1,8

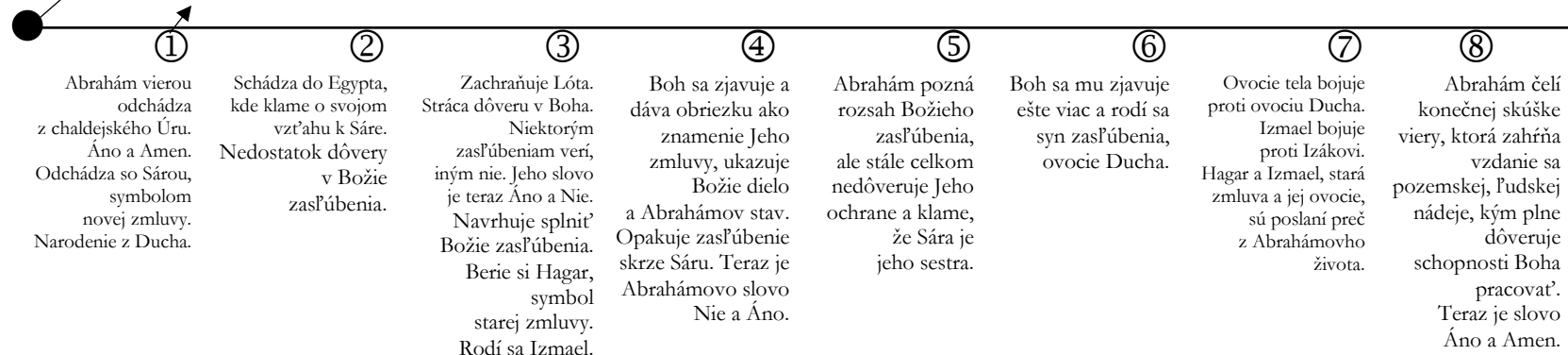
⁵³⁴ Iz 51,12

⁵³⁵ 1Kor 2,9

⁵³⁶ Ef 5,26

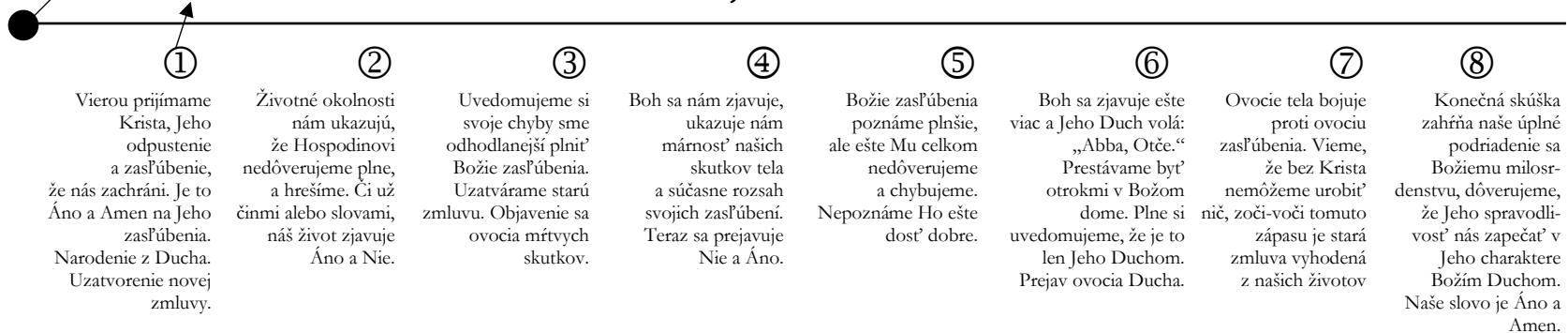
Narodenie z tela
Narodenie z Ducha

Život Abraháma

Narodenie z tela
Narodenie z Ducha

Život veriaceho, Abrahámovho dieťaťa

Večnosť zákona

Biblia hojne svedčí o zákone a vo svojom stanovisku je dôsledná a jednotná. Keď Kristus začal svoju službu po ohlásení, že Božie kráľovstvo sa priblížilo a dal jeho praktické zásady, vyhlásil:

Mt 5,¹⁷ „Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov. Neprišiel som zrušiť, ale naplniť. ¹⁸ Amen, hovorím vám: Pokiaľ sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani najmenšie písmenko, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nestane.“

Je zaujímavé, že Ježiš spája splnenie všetkých vecí so splnením zákona a s novým nebom a novou zemou. Vidíme, že zákon bude naďalej fungovať v usvedčení z hriechu, až kým bezbožní nezomrú a zem sa nevráti do svojho rajského stavu. Potom bude zákon splnený, lebo keď bude každá myšlienka a čin na novej zemi ovocím Ducha, proti takým veciam nielo zákona⁵³⁷.

Na novej zemi budú všetci v Kristovi a zákon nás už nebude musieť privádzať k Nemu. Bude tam dokonalá jednota s Kristom a všetkými Jeho deťmi, a my budeme úprimne a prirodzene robiť dobre, čo je dokonalou vôľou Krista. Nebude tam žiadny legalistický duch, skôr budeme ako deti milujúceho Otca v radostnej službe a spoločenstve. S potešením budeme konať Jeho vôľu.

Tiež si všímame, že Kristus pridaním prorokov definuje zákon nielen ako Desiat' prikázaní a Pentateuch, ale tiež ako Starú zmluvu.

Ž 19,⁸ Hospodinov zákon je dokonalý, občerstvuje dušu. ...

Nakoľko je Boží zákon dokonalý, môže byť len večný. Boží zákon obracia dušu, privádza ju ku Kristovi.

Ž 119,⁴ Vydal si svoje rozkazy, aby sa dôsledne dodržiavali.

Ž 119,⁴¹ Kiež tvoja milosť, Hospodin, zostúpi na mňa, i tvoja spása, ako si povedal, ⁴² aby som odpovedal tomu, kto ma potupuje, lebo dôverujem tvojmu slovu. ⁴³ Neber mi nikdy z úst slovo pravdy, lebo čakám na tvoje rozhodnutie.

⁴⁴ Ustavične chcem plniť tvoj zákon, naveky, navždy. ⁴⁵ Voľne sa budem prechádzať, lebo dbám na tvoje rozkazy.

Počúvanie a dodržiavanie Božieho zákona je Božie milosrdenstvo, spása a sloboda⁵³⁸. To preto je to zákon slobody.

⁵³⁷ Gal 5,23

⁵³⁸ Jk 1,25

Pod hriechom

Keď sme teraz preukázali večnosť zákona, pozrime sa, ako je nám predstavený náš vlastný stav:

Rim 3,⁹ Čo teda? Máme azda nejakú prednosť? Vôbec nie. Ved' práve sme obvinili Židov aj Grékov, že **všetci sú pod hriechom**,¹⁰ ako je napísané: Nieto spravodlivého, niet ani jedného,¹¹ niet rozumného, niet nikoho, kto by hľadal Boha.¹² Všetci sa odvrátili, napospol sa stali neužitočnými. Niet nikoho, kto by robil dobro, niet ani jedného.'

Všetci ľudia zhrešili, všetci sú pod hriechom, nikto nehľadá Boha. Zist'ujeme, že zákon je daný konkrétne týmto druhom ľudí:

Rim 3,¹⁹ Vieme však, že **to, čo hovorí Zákon, hovorí tým, čo sú pod Zákonom**, aby umĺkli všetky ústa a aby celý svet bol vinný pred Bohom.²⁰ Pretože zo skutkov Zákona nebude pred ním ospravedlnený nijaký človek. Ved' zo Zákona pochádza poznanie hriechu.

Zákon bol daný tomu druhu ľudí, ktorí otročia hriechu a preto sú pod kliatbou odsúdenia. Byť pod zákonom znamená byť v prirodzenom stave človeka, v ktorom vládne hriech a následkom toho je človek pod Božím súdom a odsúdením smrti, ktoré hriech so sebou prináša. Nie je možné, aby sa človek stal spravodlivým skutkami zákona.

Rim 6,¹⁴ Lebo hriech nebude panovať nad vami, ved' nie ste pod Zákonom, ale pod milosťou.

Existujú dva stavy: byť pod zákonom, alebo byť pod milosťou. Čo to znamená byť pod milosťou? Znamená to, že hriech už nad nami nepanuje. Inými slovami, že dostávame víťazstvo nad hriechom.

Ef 2,⁵ ... — milosťou ste spasení! —

Byť pod milosťou znamená dostať spásu Hospodinovu. Byť „pod zákonom“ znamená, že človek je stratený. A kto je zachránený?

Mt 7,²¹ Nie každý, kto mi hovorí: ‚Pane, Pane!‘ vojde do nebeského kráľovstva, ale iba **ten, kto plní vôľu môjho Otca**, ktorý je v nebesiach.

Ten, kto činí Božiu vôľu bude v nebeskom kráľovstve. Božou vôľou je, aby boli Jeho prikázania dôsledne dodržiavané. Spása je teda s dôsledným dodržiavaním prikázaní – kde? V srdci. Inými slovami, byť pod milosťou znamená spásu žitím Otcovej vôle a dodržiavaním Jeho prikázaní.

Keď sme teraz dostali Božiu milosť, ktorá spočíva v novej zmluve, odpustení a Božom Duchu, aby sme chodili po Jeho ceste, mali by sme naďalej hrešiť? Mali by sme hrešiť, aby Boh mohol zjavovať svoju milosť ešte hojnejšie? Boh chráni! Namiesto toho spočíva prijatie milosti presne v zomretí hriechu. Umretie hriechu je víťazstvom Krista v nás.

Cesta, v ktorej sa milosť rozmáha nie je cez hrešenie človeka, ale cez to, že Boh dáva Jeho zákon. A mohli by sme sa spýtať: čo je hriech?

1Jn 3,⁴ Každý, kto pácha hriech, porušuje zákon, lebo hriech je porušenie zákona.

Takže keď sme teraz pod milosťou, nehrešíme. Zákon sme si uchovali v srdci a následkom toho ho prestávame porušovať.

Rim 6,⁶ Ved' vieme, že náš starý človek bol spolu s ním ukrižovaný, aby bolo zneškodnené telo hriechu, aby sme už viac neboli otrokmi hriechu.

Byť zasadený v podobe Kristovej smrti spočíva v ukrižovaní starého človeka s Kristom. Byť v Kristovi znamená toto:

Gal 2,¹⁹ S Kristom som ukrižovaný. ²⁰ Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus.
A život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ...

Umrie telo hriechu, aby sme už neslúžili hriechu. Inými slovami, prestávame porušovať Boží zákon.

Rim 6,¹¹ Tak aj vy súdte o sebe, že ste mŕtvi hriechu, ale živí Bohu v Kristu Ježišovi, v našom Pánovi. ¹² Nech teda nekraľuje hriech vo vašom smrteľnom tele. Neposlúchajte jeho žiadosti ¹³ ani neodovzdávajte hriechu svoje údy ako nástroje nespravodlivosti, ale odovzdajte sa Bohu ako tí, ktorí boli mŕtvi a ožili, a svoje údy odovzdajte Bohu ako nástroje spravodlivosti. ¹⁴ Lebo hriech nebude panovať nad vami, **ved' nie ste pod Zákomom, ale pod milosťou.**

Dostávame sa k veršu, o ktorom uvažujeme a vidíme, že byť pod milosťou znamená, že človek hriechu je mŕtvy. Byť pod milosťou znamená, že činíme vôľu nášho Otca v nebi, ktorá pozostáva v dôslednom dodržiavaní Jeho prikázaní. Byť pod milosťou znamená byť v Kristovi, byť novým stvorením; hriech už nepanuje v našich telách, neposlúchame vášne, už neotročíme hriechu. Keď sme teda pod milosťou, hriech už nebude mať nad nami moc, ani nebude nad nami panovať.

Následkom toho vidíme, že byť pod zákonom znamená, že človek hriechu je nažive, že nie sme v Kristovi, že starý človek žije a nenarodili sme sa v Kristovi, že poslúchame žiadosti tela, že sme otroci hriechu a že panuje nad nami. Toto je prirodzený stav každého človeka. Všetci ľudia, ktorí sú pod zákonom sú pod odsúdením hriechu, ktorým je smrť, až do chvíle, keď prejavia svoju vieru v Krista.

Ak je zákon zasľúbením, ako aj naozaj je, potom skryto hlása stav tých, ktorých oslovuje. „Nezabiješ“ znamená, že nech ste teraz kdekoľvek, zabijate⁵³⁹. Keď si to uvedomíme, plnšie sa odovzdáme Ježišovi.

⁵³⁹ Mt 5,21–22; Jk 2,10; 2Moj 15,24; 16,2; 17,4

Keď človek prebýva v Kristovi, je ospravedlnený. Nikto nemôže ísť znovu späť pod zákon dvoma spôsobmi. Ak zhreší, dostáva sa pod odsúdenie hriechu a zostáva v jeho jurisdikcii, až kým znovu nepríde ku Kristovi. Druhý spôsob, akým sa dostáva pod zákon je vtedy, keď súc v Kristovi vojde zákon, spôsobí, že človek si uvedomí hriech, ktorý si predtým nevedomoval. Keď sa to stane, znovu je odsúdený kvôli hriechu, až kým si znovu nepríde ku Kristovi po Jeho milosť a odpustenie.

A Pavol ďalej vraví:

Rim 6,¹⁵ Čo teda? **Máme azda hrešiť, pretože nie sme pod Zákomom, ale pod milosťou?** Určite nie! ¹⁶ Či neviete, že ak sa niekomu oddávate za poslušných otrokov, ste otrokmi toho, koho poslúchate – buď otrokmi hriechu, ktorý vedie k smrti, alebo otrokmi poslušnosti, ktorá vedie k spravodlivosti? ¹⁷ Ale vďaka Bohu, že vy, ktorí ste boli otrokmi hriechu, stali ste sa zo srdca poslušnými vzoru učenia, ktorému ste boli zverení. ¹⁸ Boli ste oslobodení od hriechu a stali ste sa otrokmi spravodlivosti.

Posilňuje tu chápanie, že ak sme pod milosťou, zachovávame Jeho prikázania. A predstavuje nám myšlienku, že byť pod zákonom znamená byť otrokmi hriechu. Sme nimi až do okamihu, keď celým srdcom prijmem dobrú správu a poddáme sa tomuto učeniu. Boh nás potom oslobodí z otroctva hriechu a jeho odsúdenia smrti, aby sme boli služobníkmi spravodlivosti.

Telo proti Duchu

Pozrime si teraz nasledujúci príklad, v ktorom nachádzame termín „pod zákonom“:

Gal 5,¹⁶ Hovorím však: Žite podľa Ducha a nebudete spĺňať žiadosti tela. ¹⁷ Lebo telo si žiada proti Duchu a Duch proti telu. Navzájom si odporujú, aby ste nerobili, čo by ste chceli. ¹⁸ Ale ak vás vedie Duch, nie ste **pod Zákomom**.

¹⁹ A skutky tela sú zjavné: smilstvo, nečistota, chlipnosť, ²⁰ modloslužba, čary, nepriateľstvá, svár, žiarlivosť, hnevy, zvady, rozbroje, roztržky, ²¹ závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné. O tomto vám vopred hovorím, ako som už skôr povedal, že tí, ktorí robia také veci, nebudú dedičmi Božieho kráľovstva.

²² No ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, ²³ miernosť, sebaovládanie. Proti takýmto veciam nie je zákon. ²⁴ Tí, čo patria Ježišovi Kristovi, ukrižovali svoje telo s vášňami a žiadosťami.

Existujú dva stavy: byť v Duchu, alebo spĺňať žiadosti tela. Žiadosť tela je v protiklade s Duchom, a túžba Ducha je v rozpore so žiadosťou tela. Medzi tými dvoma silami prebieha zápas, ktorý sa prejavuje v ľudoch. Ak sme vedení Duchom, nie sme pod zákonom.

Znovu tu máme definíciu, čo to znamená byť pod zákonom: je to plniť žiadosť tela. Byť pod zákonom znamená nenasledovať Ducha. Na druhej strane:

Rim 8,³ Čo bolo nemožné Zákonom pre slabosť spôsobenú telom, to vykonal Boh, keď poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela a pre hriech odsúdil hriech v tele, **⁴ aby sa splnila požiadavka Zákona v nás, ktorí žijeme nie podľa tela, ale podľa Ducha.**

Teraz môžeme veriť, že je to možné (nie vlastnými prostriedkami). Všetko je možné tomu, kto verí⁵⁴⁰. Ak teda chodíme podľa Ducha, spravodlivosť zákona bude naplnená v nás. Keď sme pod milosťou, spravodlivosť zákona je zjavená. Keď je to tak, čítame:

Rim 8,¹ A tak teraz už nie je žiadne **odsúdenie** pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi.

Niet odsúdenia pre tých, čo chodia podľa Ducha, pre tých, ktorí sú v Kristovi Ježišovi; na druhej strane tí, čo chodia podľa tela sú pod odsúdením hriechu.

Zákon nie je proti ovociu Ducha, skôr ho schvaľuje alebo ukazuje súlad s ním, takže niet odsúdenia, lebo niet hriechu, ani porušenia zákona. Proti Duchu nie je žiadny zákon, lebo ten je pre tých, čo ho prestupujú, pre tých, čo sú pod ním. Lebo je napísané:

1Tim 1,⁹ a uvedomuje si, že **Zákon nie je určený spravodlivému, ale pre tých, čo prestupujú Zákon, pre vzdorovitých, bezbožných a hriešnikov, pre nehanebníkov a svetákov, pre otcovrahov a matkovrahov, pre vrahov vôbec, ¹⁰ pre smilníkov a súložníkov s mužmi, pre obchodníkov s ľuďmi, pre klamárov a krivoprišažníkov a pre čokoľvek iné, čo sa ešte prieči zdravému učeniu**

Zákon bol daný a položený nie proti spravodlivému, ale proti tomu, kto prestupuje Boží zákon. Bol položený proti bezbožným. Jeho zámerom je, aby ho mohol dodržiavať každý, lebo pár veršov predtým stojí, že koniec prikázania je láska z čistého srdca a dobrého svedomia. Zákon bol navrhnutý s tým zámerom, aby bol dodržiavaný. Pre človeka, ktorý ho zachováva, niet sporu so zákonom. Zákon však automaticky uzná za vinného človeka, ktorý ho neposlúcha, a ten je potom pod zákonom alebo pod odsúdením hriechu.

Zákon ako polícia, ktorá uväzňuje

Pozrime si ďalší prípad, v ktorom nachádzame výraz „pod zákonom“. Začneme jeho predošlým kontextom:

⁵⁴⁰ Mk 9,23

Gal 3,⁶ Je to ako s Abrahámom, ktorý uveril Bohu a počítalo sa mu to za spravodlivosť. ⁷ Vedzte teda, že tí, čo sú z viery, sú Abrahámovými synmi. ⁸ Keďže Písmo predvídalo, že Boh z viery ospravedľňuje pohanov, už vopred ohlásilo Abrahámovi radostnú zvesť: V tebe budú požehnané všetky národy. ⁹ Teda tí, čo sú z viery, dostávajú požehnanie s veriacim Abrahámom.

¹⁰ Ale **všetci, čo sú zo skutkov podľa Zákona, sú pod kliatbou**, lebo je napísané: Prekliaty je každý, kto nezotrváva vo všetkom, čo je napísané v knihe Zákona, a neplní to. ¹¹ Je zrejmé, že pred Bohom nikto nie je ospravedlnený zo Zákona, pretože spravodlivý z viery bude žiť. ¹² Zákon však nie je z viery, ale kto plní prikázania, bude žiť z nich.

¹³ Kristus nás vykúpil spod kliatby zákona tým, že sám sa stal kliatbou za nás, lebo je napísané: Prekliaty je každý, kto visí na dreve, ¹⁴ aby v Kristovi Ježišovi prišlo Abrahámovo požehnanie na pohanov, aby sme skrze vieru dostali prisľúbenie Ducha. ¹⁵ Bratia, po ľudsky hovorím: Veď potvrdený závet človeka nikto neruší, ani nik k nemu nič nepridáva.

¹⁶ Prisľuby boli dané Abrahámovi a jeho potomkovi. Nehovorí: „a potomkom“, akoby šlo o mnohých, ale o jedného: a tvojmu potomkovi, a ním je Kristus.

¹⁷ Myslím to takto: Zmluvu, ktorú predtým potvrdil Boh, neruší Zákon vydaný po štyristotridsiatich rokoch, aby tak zasľúbenie zbavil platnosti. ¹⁸ Veď ak je dedičstvo zo Zákona, tak už nie je zo zasľúbenia. No Abrahámovi ho daroval Boh cez zasľúbenie.

Zmluva daná Abrahámovi bola už potvrdená a nedalo sa k nej nijako pridať, ani ju urobiť neplatnou. Zákon, na ktorý sa tu odkazuje, nie je len Desat' prikázaní alebo mravný zákon, ale celý Pentateuch, lebo z neho cituje: „*Prekliaty, kto nebude zachovávať slová tohto zákona a neuskutoční ich*“⁵⁴¹ a „*Človek, ktorý bude podľa nich konať, bude z nich žiť*“⁵⁴². Hlavným bodom je to, že zákon, inými slovami Pentateuch, pod ktorý spadá aj Desat' prikázaní, vôbec nezneplatňuje Božie zasľúbenia. A vraví nám to, že zasľúbenie nie je skrze zákon. Keby bolo, prestalo by byť zasľúbením.

Zasľúbenie teda nie je skrze zákon, Boh namiesto toho dáva zdarma svoj dar. Toto zasľúbenie je splnené alebo prichádza do života tých, čo sú v Kristovi, tých, čo sú Jeho a tých, do dostali Jeho vieru. Súčasne je zákon daný so zámerom, aby bol zachovaný v srdci. Obidve veci sú súčasné, jedna neuberá z druhej. A apoštol pokračuje:

⁵⁴¹ 5Moj 31,9–13, 24–26; 30,10; 27,26

⁵⁴² 3Moj 18,1–5

Gal 3,¹⁹ Čo teda Zákon? Bol pridaný z dôvodu previnení do čias, kým nepríde prisľúbený potomok; bol odovzdaný skrze anjelov rukou prostredníka.²⁰

Keď ide o jedného, netreba prostredníka. A Boh je jeden.

Keďže zákon nerobí zasľúbenia neplatnými, načo teda je? Aký je jeho účel, ak sa cezeň nedá dosiahnuť dedičstvo? Pavol vraví, že bol pridaný. Slovo „pridaný“ samo osebe, vo svojom pôvodnom jazyku, gréčtine, sa v liste Hebrejom prekladá ak ako „vyslovený“, čím odkazuje na ten istý incident. Zákon bol pridaný, vyslovený, vošiel do svedomia svojich poslucháčov kvôli prestúpeniam.

Prestúpenia v Božom ľude spôsobili, že Boh pokladal za nutné zjaviť mu jeho stav, aby ho mohol zachrániť. Zákon bol teda pridaný, aby sa rozmnožil hriech, bol pridaný, aby mohla pôsobiť jeho služba smrti. No súčasne, v tom istom čase a na tom istom mieste, na ktorom sa množil hriech, oveľa viac sa rozmáhala Božia milosť v úsilí pokryť všetok hriech. Takže zákon bol daný, kým nepríde Semeno, ktorému boli dané všetky zasľúbenia. Spomíname si, že sa nepominie ani najmenšie písmenko, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nestane⁵⁴³. Toto zjavne neodkazuje na prvý príchod, ale na čas, keď Ježiš dostane dedičstvo⁵⁴⁴, ktorým je Jeho kráľovstvo⁵⁴⁵ a keď sa naplnia zasľúbenia dané semenu a bude daná odmena a dedičstvo.

Kristus v tomto zmysle pri svojom prvom príchode nedostal žiadne zo zasľúbeného dedičstva, práve tak ako Abrahám. Ten, čo nemal kam hlavu zložiť, dostal na ňu trňovú korunu, potom ho ukrižovali a Jeho vlastní Ho neprijali⁵⁴⁶. Kontext to potvrdzuje tvrdením, že dedičstvo nie je zo zákona, ale zo zasľúbenia⁵⁴⁷, a že zákon bol pridaný, kým nepríde Semeno, ktorému bolo dané zasľúbenie. Dedičstvo je teda zo zasľúbenia, a zákon je až do príchodu Semena, ktoré to zasľúbenie dostalo. Keď následne Semeno príde, kráľovstvo už bude Jeho⁵⁴⁸.

Okrem toho si všímame, že Pavol toto napísal minimálne 17 rokov⁵⁴⁹ po Kristovom nanebovstúpení, keď bol Jeho prvý príchod minulosťou, a uvádza, že zákon bol pridaný, kým nepríde Semeno, a to v Pavlovej vlastnej budúcnosti. Presne tento zákon hodlá priviesť ku Kristovým nohám nielen Pavla a Galat'anov, ale aj nás. Keď je Kristus prijatý, sme adoptovaní a stávame sa dedičmi podľa zasľúbenia⁵⁵⁰, ktoré bude prijaté po druhom príchode. Je preto významné, že v text stojí „tým, ktorí dostali zasľúbenie“. Vzt'ahuje sa na zasľúbenie dedičstva dané Abrahámovi a Semenu, nie na zasľúbenie samotného

⁵⁴³ Mt 5,17,18

⁵⁴⁴ Ez 21,27

⁵⁴⁵ Dan 7,13–14, Zj 11,15–18, Ž 2

⁵⁴⁶ Mt 8,20; 27,29; Jn 1,11

⁵⁴⁷ Gal 3,18

⁵⁴⁸ Zj 11,15

⁵⁴⁹ Gal 1,18; 2,1

⁵⁵⁰ Gal 3,22–29

Semena. Zákon bol teda vyslovený kvôli prestúpeniam a svoju úlohu privádzania hriešnika ku Kristovým nohám bude plniť, až kým nezaznie: „*Kto robí nepravosť, nech len robí nepravosť ešte... spravodlivý nech číni spravodlivosť ešte*“⁵⁵¹. Boží zákon bude naďalej plniť túto úlohu, až kým človeka hromadne neprivedie do plnosti novej zmluvy a nezapečatí ho cez Božie slová vyhlasujúce Jeho zmluvu⁵⁵².

Načo teda zákon? Bude sa naďalej využívať na usvedčenie z hriechu, až kým bezbožní nezomrú a zem nebude ponechaná v jej rajskom stave. Bude pokračovať, až kým sa nevpíše do srdca Božieho ľudu. Potom sa nezruší, ale bude na mieste, pre ktoré bol pôvodne navrhnutý: v srdci. Tak bude prežívaný v živote každého človeka, ktorý prijal vieru Ježiša. Pavol tento posledný bod rozvádza v nasledujúcich veršoch:

Gal 3,²¹ *Je teda Zákon proti Božím prísľubom? Vôbec nie! Veď keby bol býval daný Zákon, ktorý by mohol oživovať, spravodlivosť by bola naozaj zo Zákona.* ²² *Ale Písmo všetko uzavrelo pod hriech, aby sa prísľúbenie dostalo z viery Ježiša Krista tým, ktorí veria.*

Na otázku, či je zákon proti Božím zasľúbeniam, alebo či robí neplatnými Božie zasľúbenia znie ako odpoveď zvučné Nie. V rovnakom zmysle by sme sa mohli spýtať: Ukazujeme nedostatok viery v Božie zasľúbenia, pohrdáme Božimi zasľúbeniami, ak dodržiavame zákon? Alebo by sme sa mohli spýtať: Popierame Krista, ak dodržiavame zákon? A Pavol okamžite odpovedá: Vôbec nie. A vysvetľuje, že keby zákon mohol dať život, spravodlivosť by skutočne bola skrze neho. Tak vidíme, že zákon nie je v rozpore s Božimi zasľúbeniami, lebo niet šance na prijatie dedičstva jeho zachovávaním.

Heb 7,¹⁹ *Veď Zákon nič neprivedol k dokonalosti; uvedená bola iba lepšia nádej a skrze ňu sa blížime k Bohu.*

Zákon nemôže dať človeku život, ani ho zdokonaľiť – to robí Božie Slovo. Takže zákon je Božie zasľúbenie rovnako ako Božie pôsobenie skrze Jeho slovo, ktoré nám dnu uvádza lepšiu nádej v podobe vychovávateľa/pestúna. To Duch oživuje⁵⁵³. Kristus, druhý Adam, je oživujúci Duch⁵⁵⁴. Večný život je v Ňom; ten, kto má Syna, má život, a ten, kto nemá Syna, nemá život⁵⁵⁵. Keby život prišiel skrze zákon, alebo keby nám ho zákon mohol dať, nebolo by bývalo treba Krista a Jeho zasľúbení.

Písmo všetko uzavrelo pod hriech a tým sprístupňuje Božie zasľúbenia všetkým. Zákon je teda definovaný ako Písma. Môže človek robiť skutky bez života, alebo potrebuje život, aby robil skutky? Lebo aby sa Božia spravodlivosť zjavila skrze skutky, treba najskôr prijať Jeho život, Jeho Ducha. Keď je človek usvedčený z hriechu a uvedomí si,

⁵⁵¹ Zj 22,11

⁵⁵² Heb 12,26–27

⁵⁵³ 2Kor 3,6; Jn 6,63

⁵⁵⁴ 1Kor 15,45

⁵⁵⁵ 1Jn 5,11–12

že je pod zákonom alebo pod odsúdením hriechu, len potom sa môže zväziť, prijať a stať účinným zasľúbenie, ktoré je vierou v Ježiša Krista. Povieme to znovu: Kristus prišiel zachrániť hriešnikov bez ohľadu na to, či si svoj stav uvedomujú alebo nie.

K usvedčeniu z hriechu však dochádza skrze zákon. Ak človek nepozná svoj hriešny stav, nebude presvedčený k viere v Krista na odpustenie svojho hriechu, lebo tí, čo veria, sú zdraví, nepotrebujú lekára⁵⁵⁶. Je teda vonkoncom nutné, aby bol zákon na svete a viedol všetkých ľudí k lipnutiu na zasľúbeniach. A text ďalej vraví:

Gal 3,²³ Ale prv, ako prišla viera, boli sme strážení pod zákonom, zavrení s určením pre vieru, ktorá mala byť zjavená.

Prv, ako sa viera v Ježiš zjavila v našich životoch, boli sme zajatí, pod zákonom. Keď sme pod zákonom, sme bez viery, sme pod odsúdením hriechu, lebo všetko, čo nie je z viery, je hriech⁵⁵⁷. Zákon nás vyhlasuje za vinných, pod odsúdením hriechu, zatvorených s určením pre vieru, ktorá nám bude ukázaná a daná.

A ako sa môže človek vyslobodiť z tohto väzenia? Vykúpený môže byť len vierou v Ježiša Krista, jediného východiska. Niet cesty, ktorou sa človek môže vyslobodiť z odsúdenia sám.

Ako dlho musia byť ľudia zatvorení, uväznení zákonom, pod odsúdením hriechu? Celý čas, ktorý treba, kým nedostanú a neprijmú vieru v Ježiša. Len čo človek pochopí, hoci aj chabo, veľké pravdy Božieho daru spásy skrze Krista, zjavuje vieru, ktorú dostal, a stáva sa slobodným človekom. V tomto zmysle sú uväznení všetci ľudia, sú uviaznutí bez nejakého východiska. A väzeň môže skúsiť rôzne spôsoby úniku, ale Písma nám vravia, že odsúdeniu hriechu zjavenému zákonom môže uniknúť jedine vierou v Ježiša.

Zákon je dôležitý, aby nás priviedol ku Kristovi Vykupiteľovi

Prípád priestupníka zákona je najhorší, lebo je nielen odsúdený na to, aby bol hriešnikom po celý život, ale hriech, ktorý v ňom prebýva ho tiež odsudzuje na smrť.

Nemôže skúsiť prekopať si cestu von zo svojho väzenia, ani podplatiť dozorcov. Môže sľúbiť, že už znovu nezahreší, môže skúsiť všetko, na čo si zmyslí a všetko, čo by mohlo byť možné, ale je nemožné, aby sa vyslobodil. No zjaví sa nádej, a je ňou Kristus. Sľúbil, že oslobodí všetkých tých, čo v Neho veria. A nešťastný hriešnik, veriac, že Ježiš môže spasť do krajnosti, sa drží Kristom ponúkaného zasľúbenia a stáva sa slobodným.

Pavol nám vraví, že skôr, ako sa mohla nádej prejavíť, zjavíť alebo prijať v našich životoch, všetci sme boli zatvorení, uväznení pod zákonom. Nielen Židia, ale aj všetci tí,

⁵⁵⁶ Mk 2,17

⁵⁵⁷ Rim 14,23

čo sú pod odsúdením hriechu. Inými slovami, celé ľudstvo. Len čo človek chce byť slobodný, zákon mu ukáže jedinú únikovú cestu: Ježiša Krista, ktorý je koncom zákona⁵⁵⁸. Apoštol teda pokračuje:

Gal 3,²⁴ Takže zákon bol naším pestúnom, *vedúcim nás ku Kristovi, aby sme boli ospravedlnení z viery.*

Zákon je rozhodne potrebný, aby vzal hriešnika ku Kristovi. Keď sme už pri Kristových nohách, vyučuje nás. A Pavol pokračuje:

Gal 3,²⁵ Ale keď prišla viera, nie sme viac pod pestúnom, ²⁶ lebo vierou ste všetci Božími synmi v Kristovi Ježišovi. ²⁷ Veď všetci, čo ste boli pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli.

Slobodní sme presne v tej chvíli, keď prijmeme Krista vierou a uveríme v Neho⁵⁵⁹. Už niet odsúdenia pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi, ktorí nechodia podľa tela⁵⁶⁰, ale podľa Božieho Ducha⁵⁶¹. Ak je Kristus v nás⁵⁶², sme novým stvorením⁵⁶³. Čiže chodíme v novote života⁵⁶⁴ a už nie sme pod pestúnom/vychovávateľom alebo pod zákonom, ale pod milosťou. Práve toto znamená obliecť si Krista, rúcho Božej spravodlivosti utkané Kristom na nebeských krosnách.

Ak sa neotvoríme⁵⁶⁵ Kristovi, sme pod odsúdením⁵⁶⁶, ospravedľujeme sa sami, Kristus sa stal pre nás márnym a vypadli sme z milosti⁵⁶⁷. Keď rozpoznáme svoj stav a prijmeme Krista a Jeho odpustenie, sme ospravedlnení⁵⁶⁸, nie však Mojžišovým zákonom, ale vierou⁵⁶⁹ Krista⁵⁷⁰ od Boha⁵⁷¹. Kým prebývame v Kristovi, počujeme a ceníme si Jeho hlas, chodíme v novote života a sme ospravedlnení. Preto sme ospravedlnení slovom a skutkom⁵⁷²: Kristovými slovami a činmi⁵⁷³, lebo sme mŕtvi hriechu⁵⁷⁴ a On žije v nás. Tak

⁵⁵⁸ Rim 10,4

⁵⁵⁹ Jn 8,36

⁵⁶⁰ 2Kor 4,10; Gal 2,19–21

⁵⁶¹ Rim 7,21–8,2

⁵⁶² Rim 8,9–11

⁵⁶³ 2Kor 5,17

⁵⁶⁴ Rim 6,4

⁵⁶⁵ Zj 3,20

⁵⁶⁶ Mt 12,37

⁵⁶⁷ Gal 5,4

⁵⁶⁸ Sk 13,38–39

⁵⁶⁹ Lk 18,13–14

⁵⁷⁰ Rim 3,26; Gal 2,16

⁵⁷¹ Rim 3,26

⁵⁷² Mt 12,37; Rim 2,13; Jk 2,21, 24–25; Gal 5,6

⁵⁷³ Iz 59,21; Gal 2,20

⁵⁷⁴ Rim 5,6–11

spravodliví žijú z viery⁵⁷⁵ Krista, žiadny človek však nie je ospravedlnený zákonom alebo skutkami zákona, lebo cez neho prichádza len poznanie hriechu⁵⁷⁶.

A Pavol tento odsek uzatvára nasledovne:

Gal 3,²⁸ Nie je ani Žid, ani Grék, nie je ani otrok, ani slobodný, nie je muž a žena, lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi. ²⁹ A ak ste Kristovi, ste Abrahámovo semeno a podľa prisľúbenia dedičia.

Tak ako je pre celé ľudstvo určený zákon, ktorý nás privádza ku Kristovi, sú preň aj Božie zasľúbenia, a to bez ohľadu na náš pôvod alebo stav. A Pavol toto chápanie opakuje a to, čo povedal uzatvára nasledujúcim textom:

Gal 4,¹ Hovorím však: Kým je dedič maloletý, ničím sa nelíši od otroka, hoci je pánom všetkého, ² ale je pod poručníkmi a správcami až do času, ktorý určil otec. ³ A tak aj my, keď sme boli maloletí, boli sme v otroctve pod živlami sveta,

⁴ Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna narodeného zo ženy, narodeného **pod Zákomom**, ⁵ aby vykúpil tých, čo sú pod Zákomom, a aby sme dostali synovstvo. ⁶ A keď ste synmi, poslal nám Boh do srdca Ducha svojho Syna, ktorý volá: „Abba, Otče.“ ⁷ A tak už nie si otrok, ale syn; a ak syn, tak skrze Krista aj dedič.

Stav hriešnika pred prijatím Krista tu Pavol ilustruje obrazom diet'at'a. Až dotedy je každý človek uväznený, uzavretý hriechom a jeho odsúdením a slúži falošným bohom – živlom sveta. Pavol to potvrdzuje o pár veršov neskôr, keď píše:

Gal 4,⁸ Ale vtedy, keď **ste nepoznali Boha**, slúžili ste tým, čo podľa svojej prirodzenosti nie sú bohmi.

Diet'a teda znázorňuje fázu, v ktorej nepoznáme Boha a zmietajú nami prázdne modly prostredia, do ktorého sme vrástli. Aby nás Boh vyslobodil, poslal svojho Syna narodeného zo ženy a pod zákonom, čiže pod odsúdením hriechu. Kristus nás vykúpil z kľatby hriechu tým, že dovolil, aby sa stal kľatbou za nás⁵⁷⁷. To takto poslal Boh svojho Syna pod zákonom.

Ako je zjavené v svätynovej službe, hriešnik kladie svoje hriechy na hlavu baránka⁵⁷⁸. Tak Boh poslal svojho Syna, aby bol učiný pod zákonom, aby oslobodil tých, čo boli pod ním. Byť pod zákonom teda znamená byť pod odsúdením alebo kľatbou hriechu, a my sme dali Krista do tejto pozície.

⁵⁷⁵ Gal 3,11

⁵⁷⁶ Rim 3,20, 24, 28; Gal 2,26

⁵⁷⁷ Gal 3,13

⁵⁷⁸ 3Moj 4

1Tim 1,¹⁵ Spôľahlivé je toto slovo a hodno, aby bolo úplne prijaté: **Ježiš Kristus prišiel na svet spasíť hriešnikov.** Ja som prvý z nich.

Lk 19,¹⁰ Lebo Syn človeka prišiel hľadať a **spasiť, čo sa stratilo.**

Kristus prišiel spasit' stratených. A ako sa to deje? Uvedomením si, čo pre nás urobil, prijatím zjavenia, že Boh nás tak miloval, že poslal svojho Syna. Sme prijatí za deti, keď sa dozvieme o tejto Otcovej láske a prijmemo ju, lebo hriech nám ju zatemnil a bolo ju treba zjaviť cez príchod Jeho Syna. Toto je viera v Ježiša, viera v to, čo nám zjavil o Otco-vi a Jeho láske. A ako adoptovaným deťom posla Boh Ducha svojho Syna, ktorý nám v srdci volá „Abba, Otče“. To takto sa stávame Božími deťmi⁵⁷⁹, a znamená to slobodu. To takto dostávame novú zmluvu, Božie zasľúbenia, takto sme pod milosťou.

⁵⁷⁹ 1Jn 3,1

Pod milosťou a odpustením

Nová zmluva je vytvorená z dvoch základných aspektov:

1. Odpustenia hriechu a zaslúbenie, že Boh si už nikdy nespomenie na naše hriechy a prestúpenia.

1Jn 1,⁹ Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej neprávosti.

Ak len prosíme o odpustenie našich hriechov, On je verný a spravodlivý a odpustí nám. Aby sme mohli vyznať svoje hriechy, najskôr si ich potrebujeme uvedomiť, alebo vedieť o nich, a toto sa deje cez zákon a Svätého Ducha.

2. Druhý aspekt je ten, že On nám dá svoje zákony do mysle a vpíše nám ich do srdca. Vysvetlené je to nasledovne:

Heb 8,¹⁰ Lebo toto je zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po tých dňoch, hovorí Pán. Svoje zákony vložím do ich mysle a napíšem ich na ich srdcia.

Budem ich Bohom a oni budú mojím ľuďom. ¹¹ A nikto už nebude poučať svojho blížneho ani brat svojho brata slovami: „Poznaj Pána!“, lebo ma budú poznať všetci, od najmenšieho po najväčšieho,

Božie vpísanie Jeho zákonov do našich srdc a myslí spôsobí, že sa stane naším Bohom.

2Kor 6,¹⁶ Ako patrí k sebe Boží chrám a modly? My sme predsa chrám živého Boha, ako hovorí Boh: Budem v nich prebývať a medzi nimi prechádzať sa, a budem ich Bohom a oni budú mojím ľuďom. ¹⁷ Preto vyjdite spomedzi nich a oddeľte sa, hovorí Pán, nečistého sa nedotýkajte a ja vás prijmem ¹⁸ a budem vám Otcou a vy mi budete synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán.

Keď sa staneme Božím chrámom, dá nám svoje zákony do srdc a myslí, stáva sa naším Bohom a my Jeho ľuďom, a spoznávame Ho.

Ef 2,¹⁸ Ved' skrze neho máme v jednom Duchu obaja prístup k Otcovi. ¹⁹ A tak teda už nie ste cudzinci a prisťahovalci, ale ste spoluobčania svätých a členovia Božej rodiny. ²⁰ Ste vybudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je Ježiš Kristus. ²¹ V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie **vo svätý chrám v Pánovi;** ²² **v ňom ste aj vy spoločne budovaní na Boží príbytok v Duchu.**

Keď môže Boh prebývať v nás skrze Jeho Ducha, len vtedy môže urobiť všetko, čo nám zaslúbil.

Hojná milosť

Duch milosti nám nielen vpiše zákon nášho nebeského Otca do mysle a srdca, prichádza k nám aj s bohatými darmi.

Rim 12,⁶ Máme však **rozličné dary podľa milosti, ktorá nám bola daná**. Ak má niekto dar prorockva, nech je v súlade s vierou,

Ef 4,⁷ Každému z nás však bola daná **milosť podľa miery Kristovho daru**.

⁸ **Preto je povedané:** Keď vystúpil na výšiny, zajal zajatcov a ľuďom dal dary.

⁹ A čo iné znamená „vystúpil“, ako že aj zostúpil do nižších častí zeme?

¹⁰ Ten, čo zostúpil, je ten istý, čo aj vystúpil nad všetky nebesia, aby všetko naplnil. ¹¹ A on ustanovil jedných za **apoštolov, iných zasa za prorokov**

a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov,

¹² **aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela,**

¹³ **až kým všetci nedospějeme k jednote viery a poznania Božieho Syna,** v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista,

1Pt 4,¹⁰ Každý, **ako ktorý dostal dar milosti, tak si tým slúžte navzájom** ako dobrí správcovia rôznej milosti Božej.

2Kor 9,⁶ Je to tak: Kto skúpo seje, skúpo bude aj žať, kto však seje štedro, štedro bude aj žať. ⁷ Každý tak, ako si umienil v srdci: Nie s nevôľou alebo z donúte-nia, lebo ochotného darcu miluje Boh. ⁸ **Veď Boh má moc rozhojniť vo vás všetku milosť, aby ste mali vždy a vo všetkom všetkého dostatok na každý dobrý skutok,**

Boh si želá, aby všetka Jeho milosť sa v nás rozmáhala. Praje si, aby sme vždy mali vo všetkom dostatok, a aby sme mali dostatok na každé dobré dielo. Dal nám teda schopnosti, aby sa navzájom poučovali. Čiže všimame si, že zoči-voči hriechu reaguje Boh tak, že nám nielen odpúšťa, ale dáva nám aj svojho Ducha a život, a spolu s tým schopnosti, zručnosti a talenty na zdokonaľovanie svätých na Kristov obraz. Sumár daru bol urobený na mieru Krista, lebo On nám bol daný.

1Kor 1,⁴ Neprestajne ďakujem svojmu Bohu za vás, pre Božiu milosť, ktorá vám bola daná v Ježišovi Kristovi,

Ježiš a Mojžiš

Dary Ducha sú plnosťou Krista:

Jn 1,¹⁴ To Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami a my sme videli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, **plný milosti a pravdy**. ¹⁵ Ján vydal o ňom svedectvo a volal: „To je ten, o ktorom som povedal: Ten, čo

prichádza po mne, je predom mnou, lebo bol prv ako ja.“¹⁶ **Z jeho plnosti sme my všetci prijali, a to milosť za milosťou.**

Keď sa Kristus stal telom, videli sme ho plného milosti a pravdy. Videli sme v ňom dary, ktoré nám dá. A ďalej sa tam vraví:

Jn 1,¹⁷ Zákon bol totiž daný skrze Mojžiša, **ale** milosť a pravda prišli skrze Ježiša Krista.

Všimneme si, že slovo „ale“ je kurzívou, je to pridané slovo, ktoré použil prekladateľ, aby podľa svojho chápania text objasnil. Práve tu môžu naše predpojaté názory a predsudky pracovať proti nám. V niektorých prekladoch by sa mohlo zdať, že Ježiš a Mojžiš sú navzájom v protiklade. Pozrime sa, čo vravia o Mojžišovi samotné Písma:

4Moj 12,⁶ povedal im: „Počujte moje slová: Ak je medzi vami prorok, ja, Hospodin, dám sa mu poznať vo videní, budem sa s ním zhovárať vo sne. **⁷ S mojim služobníkom Mojžišom to tak nie je. On je dôverníkom v celom mojom dome.** ⁸ S ním sa zhovám zoči-voči, vo videní, nie v hádankách. On smie zazrieť Hospodinovu podobu. **Prečo ste sa teda odvážili hovoriť proti môjmu služobníkovi Mojžišovi?“**

Boh sa bude zhovárať s prorokmi cez videnia alebo sny, ale s Mojžišom sa rozprával zoči-voči, jasne, a nie cez predobrazy alebo podobienstvá.

5Moj 34,¹⁰ V Izraeli však už nepovstal prorok ako Mojžiš, ktorému by sa dal Hospodin poznať z tváre do tváre.

Žiadny iný prorok nebol ako on. Zákon a to, čo napísal, nebol jeho vlastný výmysel.

5Moj 4,⁵ Pozri, učil som vás ustanovenia a právne predpisy, ako mi prikázal **Hospodin, môj Boh**, aby ste ich zachovávali aj v krajine, ktorú prichádzate obsadiť. ⁶ Zachovávajte ich a plňte, lebo **v tom bude vaša múdrosť a rozumnosť** v očiach národov, ktoré, keď sa dopočujú o všetkých týchto ustanoveniach, povedia: **‘Tento veľký národ je naozaj múdry a rozumný.’**

To pre toto sám Ježiš povedal:

Jn 5,⁴⁶ “ Lebo keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne, veď **on písal o mne.** ⁴⁷ Ale ak neveríte jeho písmam, akože uveríte mojim slovám?!”

Veriť Mojžišovi znamená veriť Ježišovi. Ak neveríme Mojžišovi, neveríme ani Ježišovi, lebo Mojžiš napísal to, čo dostal od Ježiša.

Jn 1,¹⁷ Zákon bol totiž daný skrze Mojžiša, no milosť a pravda prišli skrze Ježiša Krista.

Mojžiš a Ježiš nestoja proti sebe, nie sú v opozícii. Zákon, ktorý dal Mojžiš, prišiel od Krista. Tak vidíme, že zákon, milosť a pravda prichádzajú od Krista. Tento verš **nedáva** do protikladu zákon s milosťou a pravdou.

Ž 119,¹⁴² Tvoja spravodlivosť je spravodlivosť večná, tvoj zákon je pravda.

Boží Zákon je pravda. **Do kontrastu sa tu dáva Mojžišova moc s Ježišovou.** Hoci Mojžiš činil Hospodinovu vôľu, nemal moc, ani schopnosť dať tento zákon, túto pravdu, do srdca – svojho alebo ľuď. Nemá ju ani žiadny iný človek.

Ježiš Kristus je však cesta, pravda a život. Len On môže zmeniť naše srdcia na mäsité a dať nám do srdca pravdu, život a Božie prikázania. Pavol pri porovnávaní Mojžiša s Kristom vraví:

Heb 3,¹ Preto, bratia, ktorí ste svätí a máte účasť na nebeskom povolaní, pozorne sa zahľad'te na Ježiša, apoštola a veľkňaza nášho vyznania. ² On je verný tomu, ktorý ho ustanovil, ako aj Mojžiš bol verný v celom jeho dome. ³ **On je však hoden o toľko väčšej slávy ako Mojžiš, o koľko väčšiu cenu ako dom má ten, kto ho postavil. ⁴ Veď každý dom musí niekto postaviť; a ten, kto postavil všetko, je Boh. ⁵ Aj Mojžiš bol verný v celom jeho dome ako služobník na svedectvo o tom, čo sa neskoršie malo hlásať. ⁶ No Kristus ako Syn je nad celým jeho domom. A jeho domom sme my, ak si zachováme pevnú dôveru a nádej, ktorou sa chválime.**

Mojžiš bol verný v celom Božom dome, dal ľudu Božiu vôľu, zákon a slovo. Kristus má však oveľa väčšiu česť, lebo On urobil a dal všetko Mojžišovi. To preto patrí väčšia česť tomu, kto dom učinil (Kristovi), než samotnému domu (Mojžišovi). A keď je tam napísané „dom“, hovorí sa o ľuďoch ako o príbytkoch Božieho Ducha. A odkazuje to na Krista ako na Syna nad **Jeho** domom. To preto má Kristus oveľa viac cti.

2Kor 12,⁹ Ale on [Boh] mi povedal: „**Stačí ti moja milosť, lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti.**“ Preto sa budem radšej chváliť svojimi slabosťami, aby vo mne prebývala **Kristova sila.**

Milosť je tiež Kristova moc, používaná v ľudstve a pre ľudstvo, robiac to, čo pre ľudstvo nemôže urobiť žiadny iný človek.

Jn 1,¹⁷ Zákon bol totiž daný skrze Mojžiša, no milosť a pravda prišli skrze Ježiša Krista. ¹⁸ Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodený Boží, ktorý je v lone Otca, nám ho zjavil.

Kristus je zjavením Otca. Keď vidíme Krista plného milosti a pravdy, vidíme Otca plného milosti a pravdy.

Kristus prišiel splniť zákon, ktorý dal Mojžišovi, a ukázať jeho splnenie v Božom Duchu, čím v úplnosti zjavil Otcov charakter. Zákon potom prichádza prostredníctvom Mojžiša, ale **zákon plný milosti a pravdy je Ježišov život na tejto zemi,** lebo žiadny človek nikdy nevidel Boha, ale jednorodený Syn, ktorý je v lone Otca, nám ho zjavil.

Od počiatku

Teraz by sme si ohľadom **Jn 1,17** mohli klásť otázku, odkedy je dostupná milosť skrze Ježiša Krista? Niektorí po náhlivom prečítaní povedia, že od Jeho prvého príchodu. Mohlo by to byť tak, že dostupná je len od Jeho smrti a vzkriesenia?

U **Jn 1,1** čítame, že Kristus je Slovo, ktoré bolo na počiatku. Kristus je Slovo a je Boh. Všetko bolo učené skrze Neho. On je svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, ktorý prichádza na svet. Pre každého narodeného človeka je vždy plný milosti a pravdy⁵⁸⁰. Samotný kontext nám potom vraví, že v existencii človeka nebol nikdy čas, v ktorom by Kristus nebol svetlom ľuďí.

No predsa len, ak zväžíme, že zákon dal Mojžiš, vieme v jeho dobe vidieť Krista plného milosti a pravdy? Všetci jedli z toho istého duchovného pokrmu a pili ten istý duchovný nápoj⁵⁸¹.

Iz 63,¹⁰ Oni sa však búrili a zarmucovali **jeho svätého ducha**, preto sa obrátil proti nim ako nepriateľ, sám proti nim bojoval. ¹¹ Spomenul si však na dávne dni, na Mojžiša a jeho ľud. Kde je ten, čo vyviedol z mora pastiera svojho stáda? Kde je **ten, čo mu vložil do vnútra svojho svätého ducha**, ¹² čo viedol za pravicu Mojžiša svojím slávnym ramenom, čo rozdelil vody pred nimi, aby si urobil meno večným, ¹³ a čo ich viedol hlbínami ako kone v púšti bez potknutia? ¹⁴ **Duch Hospodina ich viedol do pokoja, ako keď dobytok zostupuje do údolia. Tak si viedol svoj ľud**, aby si svoje meno urobil slávnym.

Hospodin im dal svojho Ducha a viedol ich ním.

Agg 2,⁵ **Toto je zmluva, čo som uzavrel s vami pri vašom odchode z Egypta, že môj duch ostane medzi vami**, nebojte sa! ⁶ Lebo takto hovorí Hospodin zástupov: ‚Bude to len o malú chvíľu a ja zatrasiem neбом a zemou, i morom a suchou zemou. ⁷ Keď zatrasiem i všetkými národmi, prídu skvosty všetkých národov a naplním tento dom slávou,‘ hovorí Hospodin zástupov. ⁸ ‚Moje je striebro, moje je zlato,‘ znie výrok Hospodina zástupov. ⁹ ‚Budúca sláva tohto domu bude väčšia ako predchádzajúca,‘ hovorí Hospodin zástupov, ‚a na tomto mieste budem udeľovať pokoj,‘ znie výrok Hospodina zástupov.“

Ľudu, ktorý odíde z babylonského zajatia, sľubuje Boh presne tú istú zmluvu ako tým, čo odišli z Egypta. Spočívá v prítomnosti Božieho Ducha v Jeho ľude, pričom zmluva

⁵⁸⁰ Jn 1,4–9, 14

⁵⁸¹ 1Kor 10,1–4; Jn 6,35; 7,37–39

je definovaná ako slovo⁵⁸² a zazmluvnený Boží Duch⁵⁸³. Toto slovo je ostrejšie ako dvojsečný meč a bude prebývať⁵⁸⁴ medzi⁵⁸⁵ nimi. Krista plného milosti a pravdy teda jasne vidíme v Mojžišovej dobe a v celom období izraelského národa. Bola to tá istá zmluva, ktorá bola uzatvorená s Abrahámom, Izákom a Jákobom. Kristus bol aj voči nim plný milosti a pravdy.

Gal 3,¹⁴ aby v Kristovi Ježišovi prišlo **Abrahámovo požehnanie** na pohanov, aby sme skrze vieru **dostali prislúbenie Ducha**.

Vždy bolo Božím plánom, aby sa to požehnanie, ktoré dostal Abrahám, dostalo ku každému národu, kmeňu, ľudu a jazyku⁵⁸⁶. Tak by boli požehnané všetky pokolenia zeme. Toto požehnanie spočívalo konkrétne v zaslúbení Ducha.

Všímame si, že u **Jn 7,39** vraví, že Svätý Duch ešte neprišiel, lebo Ježiš ešte nebol oslávený. Pôsobenie Božieho Ducha v ľuďoch sa nezačína oslávením Krista, čo akoby naznačoval tento verš. Vieme to z veršov, ktoré sme si práve prečítali, i kvôli iným veršom, napr. nasledujúcemu:

1Moj 6,³ Hospodin povedal: „**Môj duch nezostane večne v človekovi**, lebo je telo; jeho vek bude stodvadsať rokov.“

Za dní Noacha bojoval Boží Duch s človekom. Nie preto, že by chcel bojovať proti nemu, ale preto, že sa ho snažil zachrániť pred cestou skazy, po ktorej sa človek pustil. Vidíme, že Svätý Duch sa ešte v Kristových nasledovníkoch neprejavil tak ako napríklad v tomto prípade:

1Sam 10,⁹ Len čo sa Šaul obrátil a odchádzal od Samuela, **Boh mu premenil srdce na iné**. V ten deň sa dostavili všetky tie znamenia. ¹⁰ Keď prišli odtiaľ do Gibey, šla mu v ústrety skupina prorokov. **Vtedy sa ho zmocnil Boží Duch a on tiež vystupoval medzi nimi v prorockom vytržení**. ¹¹ Všetci,

⁵⁸² 5Moj 4,13; Strong H1697

⁵⁸³ Strong H3772. קָרַח *kârath*, *kó-rat'*; primárny koreň; *rezať* (odrezať, zrezať alebo rozrezať); nepriamo *zničiť* alebo *stráviť*; špec. pre *zmluvu* (t.j. spojiť sa alebo dohodnúť sa, pôvodne odrezaním mäsa a prechádzaním medzi kusmi), —byť požutý, byť spolčený, zmluva, rezať (zrezať, odrezať), zničiť, zlyhať, drevorubač, byť oslobodený, seknúť (odseknúť), spolčiť sa ([uzatvoriť zmluvu]), × prehrať, zahynúť, × načisto, × chýbať.

⁵⁸⁴ Strong H5975 אָמַד *'âmad*, *ó-mad'*; primárny koreň; *stáť*, v rôznych súvislostiach (doslova) a obrazne, neprechodné a prechodné), ...

⁵⁸⁵ Heb 4,12–13

Strong H8432 אֵימָת *tâvek*, *tó'-vek*; z nepoužívaného koreňa s významom *odseknúť*; *rozpoltenie*, t.j. (nepriamo) *stred*, — uprostred, × medzi, polovica, × (tam, k tomu), stred, pol [–noc], stred (medzi), × von (z), × cez, × v (v rámci).

⁵⁸⁶ 1Moj 12,3; Zj 7,9

ktorí ho predtým poznali a uvideli ho v prorockom vytržení, si vzájomne kládli otázku: „Čo sa stalo Kíšovmu synovi? Či je aj Šaul medzi prorokmi?“

Svätý Duch sa v Kristových učeníkoch a nasledovníkoch ešte neprejavil tak ako v iných v minulosti. No zist'ujeme, že v biblickom zázname sú Turíce prirovnané k obdobiu dažďa, konkrétne k ranému dažďu⁵⁸⁷. To preto, že hojnosť Božej milosti, Turíce, je v biblickom kalendári prezentovaná v čase, v ktorom bolo vyliatie Božieho Ducha na Jeho ľud najhojnejšie. V tomto zmysle nebol Hospodinov Duch nikdy vyliaty tak ako tu, Duch nikdy nepršal na Boží ľud ako dažď. Vieme aj to, že dôjde aj k oveľa väčšiemu prejavu, zvanému neskorý dažď. Prečo bol v tejto dobe daný vo väčšej miere?

Rim 5,²⁰ Navyše k tomu pristúpil Zákon, aby sa rozmohlo previnenie. Kde sa však rozmohol hriech, tam sa ešte väčšmi rozmohla milosť,

Aký väčší hriech by tam mohol byť, než ukrižovanie Božieho Syna? Peter to popisuje takto:

Sk 2,²² „Muži Izraela, počujte tieto slová: Ježiša Nazaretského Boh medzi vami potvrdil mocnými činmi, divmi a znameniami, ktoré uprostred vás, ako sami viete, vykonal Boh skrze neho.²³ A tohto muža, vydaného na základe určeného Božieho zámeru a predvídania, **ste rukou zločincov pribili na kríž a zabili.**

²⁴ Boh ho však vzkriesil a zbavil múk smrti, lebo ho nemohla držať vo svojej moci.“

Židia kričali na svojich nenávidených vládcov, Rimanov, aby zabili ich Mesiáša, človeka, na ktorého čakali viac ako tisícročie. Petrova kázeň im roztrhla srdcia a hrôza z toho, čo spôsobili ich donútila k hľadaniu Boha svojím srdcom – a tam našli milosť v úžasnej hojnosti.

Takže niežeby Božia milosť nebola pred ukrižovaním dostupná, iba nebola ocenená. Dávaná bola od začiatku, ale mysleli sme si, že ju nepotrebujeme, lebo sme nepoznal hĺbku svojho nepriateľstva voči Božiemu Synovi.

2Tim 1,⁸ Nehanbi sa teda za svedectvo o našom Pánovi ani za mňa, jeho väzňa, ale spolu so mnou znášaj utrpenie za evanjelium, posilňovaný Božou mocou.

⁹ Boh nás zachránil a povolal svätým povolaním, nie podľa našich skutkov, ale **podľa svojho vlastného rozhodnutia a milosti, ktorú nám dal v Ježišovi Kristovi pred večnými vekmi.** ¹⁰ Táto milosť sa teraz stala známou zjavením nášho Spasiteľa Ježiša Krista; on odstránil smrť a svojím evanjeliom vyviedol na svetlo život a neporušiteľnosť.

⁵⁸⁷ Sk 2,14–16; Joel 2,23; 5Moj 11,14; 32,2; Oz 6,3

Skôr, ako človek vošiel do hriechu, a skôr ako som existoval ja, už sme boli v Božích plánoch. Skôr, ako existoval človek, už bolo Božou vôľou, aby nám dal svoje odpustenie a milosť, keby sme prípadne zhrešili.

Keď Adam zhrešil, Boh mal možnosť prejavit' milosť, ktorú voči ľuďom vždy prechoval. Mal pre nás liek, lebo aj schopnosť kajat' sme dostali v Ježišovi Kristovi. Boh mi už odpustil. Boh nám už odpustil. Boh už všetko dal vo svojom počatí Synovi, ktorý je plne schopný robiť prostredníka za náš hriech!

Mohli by ste sa spýtať: Čo musím urobiť, aby som sa chopil tejto milosti? Spomeňme si na príbeh bratov z galátskeho zboru. Pravdu prijali s radosťou a potešením a Boží Duch v nich mocne pôsobil. No čoskoro prišli medzi nich muži, ktorí tvrdili, že musia robiť určité veci, aby boli spasení. A list Galatským je presne Pavlovým pokusom o záchranu, aby im znovu priniesol späť evanjelium o Božej milosti⁵⁸⁸. Tu je jeho odpoveď na otázku, ako sa chopiť milosti:

Gal 3,¹ Kto vám počaril, nerozumní Galaťania? Ved' vám bol pred očami vyobrazený Ježiš Kristus ukrižovaný! ² Len to by som sa chcel od vás dozvedieť, či ste prijali Ducha zo skutkov podľa Zákona, alebo tým, že ste počúvali posolstvo viery? ³ Takí ste nerozumní? Začali ste Duchom a teraz završujete telom? ⁴ Či ste toľko vytrpeli nadarmo? Keby len nadarmo! ⁵ **Ten, ktorý vám dáva Ducha a robí medzi vami mocné činy, robí to na základe skutkov podľa Zákona, alebo tým, že ste počúvali posolstvo viery?**

Apoštol sa ich pýta: „Ako ste dostali Ducha? Zo skutkov, alebo z počutia vierou?“ A odpoveď už poznáme, však? Duch sa prijíma počúvaním posolstva viery. A čo to slovo vraví človeku? „Tobo, kto prichádza ku mne, neодоženiem“⁵⁸⁹. A aj keď sme boli uvrhnutí Kristovi k nohám ako hriešnici, čo nám povie? „Ani ja ťa neodsudzujem. Chod' a odteraz už nebreš“⁵⁹⁰. Prijímame toto slovo vierou? A čo iné toto slovo vraví?

Heb 10,¹⁷ a na ich hriechy a ich neprávosti si už viac nespomeniem.

Práve takto dostávame Božiu milosť, len počutím Jeho hlasu a tým, že si ho ceníme, prijímaním Jeho odpustenia a Jeho Ducha, Božej milosti, Božej zmluvy.

⁵⁸⁸ Gal 1,6

⁵⁸⁹ Jn 6,37

⁵⁹⁰ Jn 8,11

Od založenia sveta

Definovanie „sveta“

Ak hľadáme definíciu pojmu „svet“, nájdeme ju v nasledujúcom verši:

1Jn 2, 16 Veď nič z toho, čo je vo svete – **žiadostivosť tela, žiadostivosť očí a vystatovanie sa blahobytom** –, nie je z Otca, ale zo sveta.

Čo je to svet? Čo všetko je vo svete? Sú tam tri prvky:

- a. žiadostivosť tela
- b. žiadostivosť očí
- c. vystatovanie sa blahobytom (pýcha života).

Ak sa vrátíme späť k začiatku ľudských dejín, vidíme Evu zoči-voči stromu poznania dobrého a zlého.

1Moj 3, 6 Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý. Vzala z jeho ovocia, jedla, potom dala aj svojmu mužovi, ktorý bol s ňou, a jedol aj on.

V tomto verši máme svet a jeho založenie. Keď Eva zbadala strom, čo videla a čo sa stalo? Videla, že strom:

- a. je dobrý na jedenie – prejavila sa žiadostivosť tela,
- b. je lákavý na pohľad – prejavila sa žiadostivosť očí,
- c. je vábivý na získanie múdrosti – byť ako Boh: prejavila sa pýcha života.

Človek sa v rajskej záhrade rozhodol na základe týchto svetských/telesných zásad, a teda sa radikálne odtiahol od Božej lásky agapé. Tak bol založený svet – ten padlý, ktorý obývame – a na tejto zemi začal existovať hriech.

Spomíname si, že Božia milosť (odpustenie a dar Svätého Ducha) bola ľudstvu dostupná od založenia sveta⁵⁹¹. Keby človek zhrešil, už pred stvorením bolo v Božom pláne dať mu odpustenie a silu na prekonanie hriechu.

Boh, plný lásky agapé, stvoril rozumné bytosti so schopnosťou prijímať maximálnu radosť cez dokonalú slobodu voľby. Táto sloboda so sebou prináša slobodu zvoliť si Ho. Táto sloboda nadväzovať kontakt so svojim okolím znamenala, že každá rozumná bytosť je jedinečná. Boh nestvoril klony.

Voľnosť rozvoja charakteru znamenala rozmanitosť bytostí a ich schopností. Mali sa slobodne venovať tomu, čo ich zaujímalo v tej oblasti, v ktorej ich Boh požehnal – lebo

⁵⁹¹ Ef 1,3–10

všetky dobré dary prišli od Neho⁵⁹². Ako fungovala slobodná súčinnosť medzi všetkými bytosťami?

Inteligentný dizajn a agapé vesmíru spočíva presne v tom, že Kristus, jednorodený Boží Syn, dostal všetko od Otca, aby to dal im. Zist'ujeme teda, že Boh rád dáva a Syn rád prijíma. A táto radosť medzi Otcom a Synom sa odovzdáva zvyšku inteligentného stvorenia, čo pridáva k radosti zo slobodného požehnaní s cieľom požehnávať.

V stvorení vesmíru sa teda vytvoril okruh dobročinnosti, v ktorom nikto nežije sám pre seba, ale každý dostáva od Boha skrze Krista, aby dal seba na požehnanie druhým. Nikto nebol stvorený sám pre seba a nikto nežije sám sebe⁵⁹³. A presne v tomto dizajne, v ktorom je neobmedzená sloboda spolu s rozmanitosťou darov, čo má za následok nekonečnú rozmanitosť bytostí, sú otvorené dvere pre niekoho, aby sa rozhodol odmietnuť Božiu lásku, závidieť postavenie niekoho iného – napokon samotného Boha – a túžiť po ňom.

Boh a Jeho Syn pri tvorení prvej rozumnej a mravnej bytosti zvažil a uvážil možnosť vzbury a na Kristovu žiadosť⁵⁹⁴ vytvoril plán na jej vyriešenie, keby k nej došlo. Práve vtedy dal Otec svojmu Synovi večnú zmluvu alebo Jeho zasľúbenia. Je to večná zmluva, Boží plán a zasľúbenia dané Kristovi⁵⁹⁵. Toto je milosť, ktorá existovala ešte pred založením sveta v Ježišovi Kristovi.

Definovanie strateného

Pôsobenie milosti sa však začína prejavovať až s pádom človeka. Je to vykúpenie, ktoré sa nachádza v osobe Krista.

Iz 42,6 „Ja, Hospodin, som ťa povolal v spravodlivosti, uchopil som ťa za ruku, stvárnil som ťa a **urobil som ťa zmluvou ľudu**, svetlom pohanov,⁷ aby sa slepým otvorili oči, aby väzni boli vyvedení zo žalára a z väznice tí, čo sedia v temnote.

Kristus ako opatrovník Božích zasľúbení tieto zasľúbenia stelesňuje a je daný ľudu za zmluvu. Ako je odpustenie a milosť v Ježišovi? Aby sme odpovedali na tieto otázky, vráťme sa na začiatok, k tomu, čo sa stalo človeku, keď zhrešil. Aké boli následky hriechu? V podstate dva:

⁵⁹² Jk 1,17

⁵⁹³ Rim 14,7

⁵⁹⁴ Zach 6,13; Ž 110,4

⁵⁹⁵ V duchu významu slova „zmluva“ v hebrejčine (Strong H#1285, z 1262 v zmysle odrezania) prináša plán spásy so sebou Božie právomoci, danie BOŽIEHO Syna svetu a Jeho smrť v rukách hriešnikov. V duchu významu slova „zmluva“ v gréčtine prináša plán spásy so sebou lámanie Kristovho tela (Mt 26,26, 1Kor 11,24, Ef 5,2).

- a. človek bol stratený
- b. majetok človeka bol stratený, stratil vládu nad zemou.

Ako bol človek stratený?

Rim 3,¹⁰ ako je napísané: Nieto spravodlivého, niet ani jedného, ¹¹ niet rozumného, niet nikoho, kto by hľadal Boha. ¹² **Všetci sa odvrátili, napospol sa stali neužitočnými. Niet nikoho, kto by robil dobro, niet ani jedného.**

Rim 5,¹² A tak: Cez jedného človeka vošiel do sveta hriech a cez hriech smrť. Takto **prešla smrť na všetkých ľudí, pretože všetci zhrešili.**

Človek stratil kontrolu nad sebou. Zvolil si hriech, zdedil Satanovo zmýšľanie a stal sa otrokom hriechu. Bol to stav otroctva a nebol schopný zvolit' si nasledovanie Boha znovu, vo vlastnej sile a vôli. Stalo sa mu to nemožným. Všetci boli jednomyselne stratení. Nikto nehľadá Boha. Všetci zišli z cesty. Všetci sa stali bezcennými. Všetci sa znepriatelili s Bohom. Keď vošiel hriech, následkom toho vošla pre všetkých ľudí aj smrť.

Verš nám vraví:

1Moj 2,¹⁷ ale nejedz zo stromu poznania dobra a zla, lebo v deň, v ktorom by si z neho jedol, určite zomrieš.

Človek sa odrezal od zdroja života a istotne by bol v ten istý deň zomrel, keby nebol Kristus dal sám seba, aby sa stal jeho štítom a odmenou. Kristus sa postavil medzi mzdu hriechu a človeka.

Vzbura človeka proti Bohu mala okamžitý vplyv na prírodu. Človek mal nad ňou vládu a príroda ho v jeho vzbure nasledovala. Jej nesúlad sa prejavil ako trnie a bodľáče. už nebude podriadená človeku tak ako predtým.

Heb 2,⁶ Tak o tom ktosi kdesi svedčí: Čo je človek, že naňho pamätáš, alebo syn človeka, že oňho dbáš? ⁷ Postavil si ho o niečo nižšie, ako sú anjeli, potom si ho ovenčil slávou a cťou a **ustanovil si ho nad dielami svojich rúk.** ⁸ Všetko si mu položil pod nohy. Keď mu totiž podriadil všetko, nenechal nič, čo by mu nebolo podriadené. **Teraz však ešte nevidíme, že mu bolo podriadené všetko.**

Tak vidíme, že človek ešte nemá podriadené stvorenie, dielo Božích rúk. Boh podrobil svet a všetko v ňom človeku, ale ten poriadok držal spolu v Kristovi Ježišovi. Teda keď človek zhrešil, vlastníctvo bolo stratené. V rovnakej miere, v akej sa človek nepodriadil Bohu, sa ani stvorenie nepodriadilo človeku.

Božia spása v Kristovi

Hriech okamžite prináša so sebou smrť⁵⁹⁶ a tam sa postavil Kristus, aby sa to nestalo, aby človek nedostal mzdu hriechu, ale mohol mať druhú šancu. Potom čítame zasľúbenie, evanjelium, kázané Eve:

1Moj 3,¹⁵ nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš pätu!

Keď sa človek odovzdal hriechu, nachádzal v ňom – v sebecktví – potešenie, a nebolo žiadneho súladu s Bohom. Boh stvoril vesmír podľa zásad lásky agapé, ktorými je dať sa do služby druhým. Je to prijímanie všetkých Božích požehnaní cez jej rôzne kanály s cieľom stať sa prostriedkom požehnania pre druhých. Základným princípom vesmíru bolo žiť pre najvyššie blaho druhých, prejavovať Božiu lásku cez radosť v Jeho službe.

Pri vstupe hriechu sa človek postavil na miesto Boha. Počnúc rajom berie z ovocia poznania dobrého a zlého čosi priamo protikladné Božej vôli, a to aby uspokojil seba a stal sa takým ako Boh⁵⁹⁷. Lenže Boh taký nie je⁵⁹⁸, Lucifer o Jeho charaktere klamal. Následkom tejto lži prijal človek Satanovu mentalitu a myšlienky⁵⁹⁹, vrátane jeho systému hodnôt, a prestal sa povahou podobat' na Boha. Tento proces vedie v mysli človeka k úplnému prekrúteniu všetkých predstáv o Bohu.

Všetky Satanove lži o Bohu sa človeku javia ako prirodzené a logické. Človek vo svojej telesnej prirodzenosti vníma Boha ako tyrana, diktátora a nemilosrdného sudcu, ktorý nedáva ľuďom ani štipku milosrdenstva, ale bude od nich požadovať všetko. Satan pôsobil, že vnímajú Boha ako sebeckého.

Práve vtedy sa Kristus stavia ako prostredník a zahajuje zmierenie človeka s Bohom, a to nie preto, lebo Boh je znepriatelený s človekom, ale preto, že človek teraz pokladá Boha za svojho nepriateľa.

Kol 1,²¹ Aj vás, ktorí ste kedysi boli *odcudzení a nepriateľskí k Bohu svojím zmýšľaním* a zlými skutkami, teraz s ním zmieril.

Človek chybne verí, že Boh sa oddelil od ľudstva a je príčinou ľudského utrpenia. Toto nepriateľstvo je v mysli človeka, nie Boha. Kristovým poslaním je preto obnoviť naše uvažovanie a chápanie⁶⁰⁰ a viesť nás do pokoja s Bohom. Robí to tým, že nám ukazuje, aký je Boh naozaj. Kristus si berie toto dielo zmierenia na svoje plecia vo chvíli, keď

⁵⁹⁶ 1Moj 2,17

⁵⁹⁷ 1Moj 3,5

⁵⁹⁸ 1Kor 13,5

⁵⁹⁹ Iz 14,13–14

⁶⁰⁰ Ef 4,23

človek zhreší, a dáva únikové dvere tým, že vkladá do človeka nepriateľstvo proti starému hadovi (**Zj 12,9**). Sú to dvere, ktoré môže otvoriť, ak si tak praje⁶⁰¹.

Inými slovami, toto nepriateľstvo, ktoré Boh najskôr vkladá do človeka skrze Krista, lebo nepriateľstvo je v Semene ženy, ktorým je Kristus, je pre človeka možnosťou, aby si vyberal inakšie, aby si vybral Boha. Tento plán spočíval v tom, že Boží Syn⁶⁰², Otcov Milovaný⁶⁰³, Božie slovo⁶⁰⁴, Božia moc⁶⁰⁵, obraz neviditeľného Boha⁶⁰⁶, pôvodca života⁶⁰⁷, odblesk Otcovej slávy⁶⁰⁸, Boží Duch⁶⁰⁹, ten, kto stvoril vesmír a všetok život spolu s Otcom⁶¹⁰, dá svoj život⁶¹¹, aby mohol mať hriešnik spravodlivú druhú šancu.

Kristov život bol daný, aby človek vedel uniknúť hriechu a odsúdeniu, ktoré hriech prináša. Presne toto je spása, Božia milosť v Ježišovi Kristovi. A pýtame sa sami seba, ako sa to stane?

Jn 1,9 Bolo tu pravé svetlo, čo osvecuje každého človeka, to prichádzalo do sveta.

Na tomto svete nebolo človeka, ktorý by nebol dostal Kristovo svetlo. Boh skrze Krista vstúpil myšlienku Božej milosti a človek ju dostáva ako súčasť dedičstva Adama a Evy. Vstúpil myšlienku Božieho odpustenia a náklonnosti k dobrému. Boží Duch teda zápasí s každým človekom – v jeho svedomí, myslí a srdci – v diele, ktoré je svojím rozsahom a dôsledkami nekonečné.

Kristov Duch koná v každom človeku jedinečné, individuálne dielo, určené pre každého v jeho jedinečnom prostredí, veľmi starostlivo, aby mu ukázal Božiu lásku a uviedol ho znovu do radosti spoločenstva s Bohom a Jeho Synom⁶¹². Toto vstúpené nepriateľstvo pestuje a podnecuje Boží duch, vedie všetkých k pokániu, aby všetci boli spasení. Hoci nie každý si zvolí Krista, On sa predsa Jeho Duchom prihovára za všetkých, aby mali život. Kde inde to vidíme?

⁶⁰¹ Zj 3,20

⁶⁰² Mt 3,17; Rim 8,32

⁶⁰³ Mt 12,18

⁶⁰⁴ Jn 1,1

⁶⁰⁵ 1Kor 1,24; Mt 28,18

⁶⁰⁶ 2Kor 4,4; Kol 1,15

⁶⁰⁷ Sk 3,15

⁶⁰⁸ Heb 1,3

⁶⁰⁹ Iz 63,14; Rim 8,9–10

⁶¹⁰ Heb 1,1–3; Kol 1,16

⁶¹¹ Jn 10,15

⁶¹² 1Jn 1,3

Božia múdrosť

1Kor 1,²³ my však hlásame Krista ukrižovaného – pre Židov síce pohoršenie a pohanov bláznovstvo,²⁴ ale pre povolaných, tak Židov, ako aj Grékov, **Krista, Božiu moc a Božiu múdrosť. ...**³⁰ Vy ste však z neho v **Ježišovi Kristovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha,** spravodlivosťou a posvätením i vykúpením,

Boh dáva svoju múdrosť v osobe Krista. Vidíme to jasne, keď sa Kristus identifikuje ako múdrosť.

Lk 11,⁴⁹ Preto aj **Božia múdrosť vyriekla: ‚Pošlem k nim prorokov a apoštolov.** Niektorých z nich budú zabíjať a iných prenasledovať,

Mt 23,³³ Hadi, vreteničie plemeno! Ako uniknete odsúdeniu do pekla?

³⁴ Preto, hľa, ja **k vám posielam prorokov, múdrych ľudí a zákonníkov.**

Vy niektorých z nich zabijete a ukrižujete, iných budete bičovať vo svojich synagógach a prenasledovať z mesta do mesta,

Ježiš sa v rozhovore s farizejmi krátko pred svojím ukrižovaním identifikuje ako Božia múdrosť. V Lukášovej verzii Ježiš vraví, že Božia múdrosť posielala prorokov a apoštolov, a v Matúšovej verzii: „... *ja k vám posielam prorokov, múdrych ľudí a zákonníkov*“⁶¹³. Kristus prirodzene poukazoval na Božie slovo, a v tom nachádzame rozšírenie Krista v Jeho službe ako Božiu Múdrosť pre svet.

Prís 1,²⁰ **Múdrosť** na ulici kričí, hlasne volá na námestiach,²¹ **na baštách znie jej volanie** a v mestských bránach prednáša reči:²² „Vy neskúsení, dokedy budete mať radi prostoduchosť, a dokedy sa budú posmešní schuti vysmievať a blázni nenávidieť poznanie?“²³ **Venujte pozornosť mojim výčitkám! Hľa, vylejem na vás svojho ducha, oznámim vám svoje slová.**

Jn 7,³⁷ **Posledný veľký deň sviatkov** Ježiš vstal a zvolal: „Ak je niekto smädný, nech príde ku mne a nech sa napije ten,³⁸ kto verí vo mňa. Ako hovorí Písmo: Prúdy živej vody budú tiecť z jeho vnútra.“³⁹ **To povedal o Duchu,** ktorého mali prijať tí, čo v neho uveria. Duch totiž ešte nebol, lebo Ježiš ešte nebol oslávený.

Kristus, Božia Múdrosť, chodí dnes po našich uliciach a parkoch. Prichádza do našich domovov so slovami milosrdenstva. Neviditeľný ľudským očiam je v našom strede, aby uzdravoval a požehnával. A „na uliciach“, „na baštách“ a „v mestských bránach“ znie Jeho hlas a Jeho slová. Zasľubuje, že dá svojho Ducha a oznámi svoje slová, aby bol nájdený život. To preto tam stojí:

⁶¹³ Mt 23,34

Prísl 2,¹⁰ lebo múdrosť ti vojde do srdca a poznanie ti oblaží dušu. ¹¹ Rozvaha bude nad tebou bdieť a rozumnosť ťa bude strážiť, ¹² **aby ťa uchránila od zlej cesty**, od človeka, čo vraví zvrátenosti.

Prísl 3,¹³ Blažený človek, čo našiel múdrosť, a muž, čo získal rozumnosť! ...
¹⁸ **Je stromom života** pre tých, čo sa ňou posilňujú, blažení sú tí, čo sa jej pridržajú.

Prísl 4,⁷ Začiatkom múdrosti je toto: získaj múdrosť, za všetko, čo si nadobudol, kúp si rozumnosť... ⁹ **Položí ti na hlavu pôvabný veniec, obdarí ťa vzácnou korunou.**

Božia múdrosť, Kristus, sa snaží prebývať v srdci. A ak prebýva, Jeho prítomnosť nás vyslobodí z cesty zla. Prijat' to znamená jest' zo stromu života, lebo v Ňom je život⁶¹⁴. Tu na zemi dostávame Jeho milosť, keď Ho prijímame ako Múdrosť, a dá nám korunu⁶¹⁵ keď vojdeme do Jeho kráľovstva.

Prísl 8,¹ Vari múdrosť nevolá a rozum nevydáva svoj hlas? ² Na vrchole výšin popri ceste a na rázcestí stojí, ³ pri bránach, čo vedú do mesta, vo vchodoch dverí hlasito volá: ⁴ „**Na vás volám, muži, môj hlas znie ľudom!**“ ⁵ Vy, neskúsení, osvojte si rozvážnosť, a vy, hlúpi, naučte sa rozlišovať! ⁶ Počúvajte len, veď podstatné veci rozpoviem a **moje pery sa otvoria tomu, čo je správne.** ⁷ **Áno, moje podnebie vypovie pravdu, ale nepravosť je ohavná mojim perám.**

Múdrosť apeluje a volá. Kričí v meste na ľudí, aby počuli pravdu, zvolili si dobré, vybrali si život. Okrem doslovného významu slova „mesto“ je tu aj iný význam, v akom sa používa v Písme? Priamo v Prísloviach nachádzame:

Prísl 25,²⁸ Preborené mesto, bez múru, je muž, ktorý neovláda svojho ducha.

K mestu je prirovnávaný človek. Jeho bránami sú zmysly, ktorými komunikujeme s vonkajším svetom a vnímame ho, a stenami je duch a charakter človeka. Tak vidíme, že Múdrosť, Kristov Duch, je tu daný v našom prežívaní sveta, práve tam, kde vychádza to, čo je v srdci človeka.

Múdrosť dostal človek na to, aby vedel, ako si má voliť cestu života a pravdu. Bola daná vopred, našej myslí, aby si človek vedel vyberať. Tam, kde napísané „synovia človeka“, je v hebrejskej pôvodine „ben Adam“. Inými slovami, Múdrosť bola daná všetkým Adamovým synom⁶¹⁶.

⁶¹⁴ Jn 3,36; 6,40; 1Jn 2,25; 5,11–12

⁶¹⁵ 2Tim 4,8; 1Kor 9,25; Jk 1,12; 1Pt 5,4

⁶¹⁶ Prísl 8,31; 1Moj 5,2; 3,15

Takže celé ľudstvo dostáva Božiu Múdrosť, Kristovho Ducha. To preto tam stojí, že je svetlom, ktoré osvecuje každého človeka prichádzajúceho na svet. Táto voda, tento Duch vychádzajúci z Krista, bol Ním kázaný v Kázni na vrchu:

Mt 5,⁴⁵ aby ste boli synmi svojho Otca v nebesiach. Lebo on dáva vychádzať slnku nad zlými aj nad dobrými a **zosiela dážď na spravodlivých aj nespravodlivých.**

Boh Otec nielenže doslova posielal slnko a dážď na každého, spravodlivého a nespravodlivého, ale tiež chce každému poskytnúť slnko spravodlivosti⁶¹⁷ a duchovnú vodu padajúcu z neba, v Kristovi. To preto Písmo vraví:

Sk 4,¹² A v nikom inom niet spásy, lebo pod nebom niet iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení.

Je veľmi veľa ľudí, ktorí o Kristovi a Jeho príbehu nikdy nepočuli. Počuli a prijali však Jeho podnety a nasledovali Jeho hlas. A tak prídu od východu a od západu a budú sedieť spolu s patriarchami s Ježišom, kým mnohí, ktorí o Ježišovi počuli a vedia zopakovať Jeho príbehy spamäti budú vyhodení do vonkajšej tmy⁶¹⁸, lebo Ho nenasledovali vo svojom duchu.

Rim 2,¹⁴ Keď teda pohania, ktorí nemajú Zákon, od prírody konajú, čo žiada Zákon, aj keď nemajú Zákon, sami sú si Zákonom. ¹⁵ Ukazujú, že majú dielo Zákona napísané vo svojich srdciach. Ich svedomie bude svedčiť spolu s myšlienkami, ktoré sa navzájom obviňujú alebo tiež obhajujú,

Sú pohania, ktorí možno nikdy nepočuli o Kristovi, ale majú zákon napísaný vo svojich srdciach! Ako je to možné? Tak, že si ich nezatvrdili voči svetlu sveta, ktorému boli verní podľa prostredia, v ktorom sa nachádzali⁶¹⁹.

Celý svet bol teda daný do Kristových rúk pre našu spásu. Kristus dal sám seba za svet. V Ňom sa zjavila Božia milosť každému človeku, osobne a nežne pri privádzaní každej duše k Bohu. Toto dielo bolo zväčša neviditeľné, ale zväčšilo a zjavilo sa v Jeho prvom príchode. Na konci času, keď sa svet stane vo svojej telesnej ideológii jednej mysle a preto sa priblíži k sebazničeniu, potrebným sa stane konečné veľké zjavenie Krista pre spásu tých, čo chcú byť spasení, a na skončenie veľkého sporu.

Utrpenia Krista

Túto intervenciu Krista v spásu ľudstva vidíme podrobnejšie v Mojžišovej dobe:

⁶¹⁷ Mal 4,2

⁶¹⁸ Mt 8,12

⁶¹⁹ Psalms 87,4–6

2Moj 23,²⁰ Posielam pred tebou **anjela**, aby ťa chránil na ceste a dovedol na miesto, ktoré som pripravil. ²¹ **Maj sa pred ním na pozore a poslúchaj ho**, neodporuj mu (Roh.: nepopudzuj Ho k hnevu), lebo vám neodpustí priestupky, pretože **je nositeľom môjho mena**. ²² **Ak ho však budeš ochotne poslúchať**

a urobíš všetko, čo hovorím, potom budem nepriateľom tvojich nepriateľov a odporcom tvojich odporcov.

Vieme, že tým anjelom, ktorý ich viedol na ceste, v ktorom je meno Jehovah, je samotný Kristus. Všimnite si, že pozvanie pre nás znie „*mať sa pred Ním na pozore*“. Výraz tu preložený ako „pred Ním“ znamená v pôvodnej hebrejčine „pred Jeho tvárou“ alebo „pred Jeho prítomnosťou“. Výzvou nie je len uctievať Jeho prítomnosť, ale aj počúvať Jeho hlas. Verš ďalej vraví: „... *neodporuj Mu*.“ Ak si vyhľadáme toto slovo v slovníku, nájdeme:

4843. מָרַר *mârar*, *maw-rar'*; prim. koreň; prop. kvapkať [pozri 4752]; ale použité len ako denom. z 4751; byť (kauzat. urobiť) horký(m) (lit.) alebo obraz.) – (byť, byť v, zaobchádzať, mať, urobiť) horký(m) (trpko, roztrpčenosť), byť pohnutý hnevom, (byť, vážne) zarmútiť/ený, provokovať, sužovať.

Vraví to, aby sme Ho neroztrpčili alebo nezarmútili. Pripisuje to väčší význam výzve mať sa na pozore pred Jeho tvárou. Toto isté slovo znie o Kristovi nasledovne v tomto verši:

Iz 22,⁴ Preto hovorím: „Nepozerajte na mňa, **budem horko plakať**. Neusilujte sa ma potešovať nad skazou dcéry môjho ľudu!“

Hospodin tu vraví, že bude horko plakať pre skazu dcéry svojho ľudu. Slovo, ktoré analyzujeme v 2. Mojžišovej, ktoré bolo preložené ako „*neodporuj Mu*“ (neprovokuj Ho), bolo v tomto prípade preložené ako „*budem plakať*“. Verš v **2Moj** vraví, že by sme nemali Krista rozplakať a pokračuje: „... *neodpustí vám priestupky*.“ Slovo „odpustiť“ má niekoľko významov:

5375. נָסָא *nâsâ'*, *naw-saw'*; alebo

נָסָא *nâcâh* (Psa. 4,6 [7]), *naw-saw'*; prim. koreň; *zdvihnúť*, vo veľmi rozmanitých použitíach, doslova a obrazne, absol. a rel. (nasledovne), – ...

Vidíme, že v prvom rade to znamená „zdvíhať“, tak doslova, ako aj obrazne. Znamená to vziať, niesť atď. Vraví to, že On už neponesie – alebo nezodvihne – alebo neodnesie ich priestupky. Keď sa pozrieme na rôzne verše, čítame, že Kristus skutočne a doslova niesol svoj ľud:

5Moj 1,³¹ a na púšti. Tam si videl, že Hospodin, tvoj Boh, **ťa niesol** po celej ceste, ktorou ste sa uberali, ako muž nosieva svojho syna, kým ste neprišli na

toto miesto. ³² No napriek tomu ste neverili Hospodinovi, svojmu Bohu, ³³ ktorý vás predchádza, aby vám vyhliadol táborisko. On vám ohňom v noci a oblakom cez deň ukazuje cestu, ktorou máte ísť.

To isté slovo, ktoré sme práve videli, sa tu nachádza vo svojom pôvodnom jazyku v slove „*niesol*“. Tak vidíme, že Kristus niesol ľuď Izraela svojím Duchom, a niesol ho ako človek dvíha a nosí svoje dieťa⁶²⁰. Láskavo, nežne a oddane podopieral a udržoval nažive celý národ, neustále sa prihovárал a apeloval na ich srdcia. To isté slovo nájdeme aj v nasledujúcom verši, keď sa hovorí o Ježišovi:

Iz 53,⁴ Naozaj, on **niesol** naše choroby a naše bolesti ho obťažili. My sme si mysleli, že je ranený, Bohom doudieraný a opovrhnutý.

Tu je to slovo preložené ako „*niesol*“. Niektoré verzie vravia „*vzal na seba*“ (Roháček). A tu sa to vzťahuje nielen na Izrael, ale na celé ľudstvo. Niesol nás v našich bôľoch (Roháček: „*chorobách*“); telesných a mravných chorobách. Trpel našou bolesťou. Tak ako otca nesúceho svoje dieťa dojma jeho horúčka až tak, že trpí spolu s ním, tak aj Kristus nesie ľudstvo a trpí vtedy, kedy ľudia. To preto je napísané:

Ž 28,⁹ Spas ľuď svoj! Požehnaj svoje dedičstvo! Buď mu pastierom naveky!
(Kat.: **Dvíhaj ich** až naveky, Roh.: ... nos ich až na veky!).

Dvíhaj ich až naveky, navždy, nos ich na veky, prosí úpenlivo žalmista. Tak vidíme, že sme napomínaní, aby sme sa starali o Kristovu prítomnosť a udržiavali ju, aby sme chránili Jeho tvár a počúvali Jeho hlas. Lebo ak to neurobíme, bude horko plakať a bude nás musieť nechať ísť, už nebude môcť niesť naše priestupky. Bude nás musieť prenechať nespútaným vášňam nášho neobnoveného srdca.

Kristov Duch klope na dvere každého srdca, prosí o vypočutie Jeho múdreho hlasu. Kristus od samotného počiatku, počnúc Adamom, Kainom, Ábelom, Sétom, predpotopnými ľuďmi a všetkými tými, čo nasledovali až po našu dobu, zápasí skrze svojho Ducha pri dverách každého srdca.

Gal 3,¹ Ó, nerozumní Galaťania, kto vás tak omámil, aby ste neboli poslušní pravde, ktorým bol Ježiš Kristus prv napísaný pred očami jako medzi vami ukrižovaný?

Ako bol Ježiš Kristus predstavený Galaťanom? Ako ukrižovaný. Kde? V Jeruzaleme? Nie, medzi nimi v Galácii! Kedy? Rovno tam a vtedy! Prečítajte si ten text starostlivo ešte raz. Ježiš Kristus bol jasne predstavený a vyučovaný nie symbolicky, ani predobrazne, ale jasne ako ukrižovaný medzi samotnými Galaťanmi. A to ako? Pozrime sa trochu viac na bezprostredný kontext, aby sme si urobili úplnejšiu predstavu:

⁶²⁰ Iz 49,22; 5Moj 33,12

Gal 2,²⁰ S Kristom spolu ukrižovaný som a žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus, a to, čo teraz žijem v tele, vo viere Syna Božieho žijem, ktorý si ma zamiloval a vydal sám seba za mňa.

Som ukrižovaný s Kristom. Kedy? Teraz. A čo sa deje teraz? Som ukrižovaný. Sám? Nie, aj Kristus je teraz ukrižovaný, vraví Pavol. Ako je to možné? Myšlienka kríža bola predstavená a vysvetlená samotným Kristom dokonca ešte pred Jeho ukrižovaním. Všimnite si, čo vraví:

Mk 8,³¹ Potom ich začal učiť, že Syn človeka musí mnoho trpieť. Zavrhnú ho starší, veľkňazi i zákonníci, zabijú ho, ale na tretí deň vstane z mŕtvych.

³² Hovoril im to celkom otvorene. Peter ho odvedol nabok a začal mu dohovárať. ³³ On sa obrátil k učeníkom a Petra pokarhal: „Chod' za mňa, satan, lebo nemyslíš na Božie veci, ale na ľudské.“

³⁴ Zavolať k sebe zástup aj s učeníkmi a povedal im: „Ak ma niekto chce nasledovať, **nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.** ³⁵ Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho. Kto však stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho. ³⁶ Veď čo osoží človeku, ak získa aj celý svet, ale uškodí svojmu životu? ³⁷ Čo dá človek na výmenu za svoju dušu?“

Vziať kríž znamená:

- zaprieť sám seba,
- nasledovať Krista, ktorý pokorne nesie ten svoj,
- ak si to situácia vyžaduje, trpieť a dať naše životy za Krista,
- zomierať sebe, nehanbiť sa za Kristove slová,
- byť odmietnutý staršími, vedúcimi kňazmi a zákonníkmi,
- znášať odpor a odmietnutie tých, na ktorých apelujeme,
- dostať potupu; kríž je potupou Krista.

Vidíme Krista, vidíme, že každodenne trpí mukami ukrižovania⁶²¹. Prečo? Ako? Lebo nosí vo svojom Duchu každého človeka na tejto planéte a volá pri dverách každého srdca a ustavične naráža na ich nepriateľstvo. Prečo nesie tento kríž? Lebo nás tak miluje, ako deti, že bol ochotný dať svoj život za každého jedného z nás.

Vo svojej láske nás túži zachrániť. Tak ako otec voči svojim deťom túži, aby sme počúvali Jeho hlas. A výzva pre celý svet znie, aby sme sa mali pred Ním na pozore, aby sme chránili Jeho tvár, aby sme sa ho držali. Zachováva vás, hoci to neviete a myslíte si, že v piesku je dvojito stôp namiesto jedných.

Naše vzbury, naše odmietnutie, slová, zatvrdenie srdca, zapchatie uší voči Jeho volaniu, výčitkám a usvedčeniu Ho zraňujú. Strašne ho zraňuje, keď vidí, ako si Jeho deti volia cestu skazy. Vie, že ak budeme naliehať, potom z úcty k nám nás bude musieť

⁶²¹ Gal 3,1; Heb 6,6

prenechať bez ochrany nášmu vlastnému osudu, rukám ničiteľa. To preto je zronený a plače.

Pozrite sa, ako to popisuje nasledujúci verš. Ľud Izraela bol v modlárstve osemnásť rokov a klaňal sa všemožným bohom, okrem toho Pravého. A Boh ho nakoniec ponechal v tých rukách, ktoré si vybrali, a potom sa vrátili k Bohu:

Sud 10,¹⁶ Odstránili spomedzi seba cudzích bohov a slúžili Hospodinovi a ten už nevládal hľadieť na utrpenie Izraela.

Boha zarmútilo trápenie Izraela. Keď zažije odmietnutie, keď im musí dovoliť, aby Ho vyhľadali zo svojich životov a nechať ich, aby si poradili, ako chcú, trpí a je zronený zo všetkého toho trápenia, ktoré na nich následkom toho prichádza. Je to kríž, lebo On potom znáša naše utrpenie za následky hriechu. Kríž na Golgote zjavil ľudstvu utrpenia Krista a Otca od založenia sveta.

Iz 63,⁷ Dobrodennia Hospodina chcem spomínať, chvályhodné skutky Hospodina za všetko, čo nám Hospodin poskytol. Za jeho veľkú dobrotu k domu Izraela, ktorú preukázal ako svoje zľutovanie a za množstvo svojich dobrodení. ⁸ On povedal: „Sú predsa môj ľud, synovia, ktorí nesklamú.“ A stal sa im spasiteľom ⁹ vo všetkom ich súžení. Ani posol, ani anjel, no on sám ich zachránil vo svojej láske a zhovievavosti, on ich vykúpil, pozdvihol ich a niesol, po všetky dni, od nepamäti.

Vo všetkom ich súžení bol súžený aj On. Niekedy vidíme trpieť svoje deti, lebo sa udreli, alebo ich niečo bolí. Prechádzajú situáciou, ktorá ich strašne zarmucuje a plačú. Srdcia nás rodičov sú dojaté a cítime tú bolesť spolu s nimi. Ako túžime rozšíriť svoje srdce a prikryť ich bolesť! Rovnako, ba ešte oveľa viac, zjavuje Otcovu lásku ku každému človeku na tejto zemi Kristova láska, lebo On je svätý, čistý, dokonalý, plný lásky agapé, a my sme slabí a zlí⁶²².

Moja myseľ nevie takú lásku, také milosrdenstvo ani dosiahnuť, ani pochopiť. Lebo koľko úmrtí bolo dnes? Koľko samovrážd? Koľko hladných a bez domova? Je to strašné. Kristus to všetko vidí a Jeho srdce je vytrhnuté. Musí to všetko niesť a súčasne nežne a láskyplne prosiť o vypočutie. A počuje Ho Jeho ľud? Počujeme Ho?

To preto verš vraví, že Kristus je medzi Galat'anmi ukrižovaný. A je taký aj dnes, medzi nami. Každé zatvrdnutie srdca je tŕňom na Jeho hlave. Každé odmietnutie hlasu Ducha Jeho milosrdenstva je klincom na Jeho rukách. Ako nám to predstavuje Biblia, toto je Baránok zabitý od založenia sveta⁶²³. A to všetko preto, aby sme Ho prijali a dostali s Ním Jeho odpustenie a život.

⁶²² Lk 11,11-13

⁶²³ Zj 13,8

Prebývanie v Kristovi

Božie zaslúbenia sú spoľahlivé. Božie slovo je mocné a tvorivé, aby vytvorilo to, čo obsahuje. Tak ako zem potrebuje dážď, aby rastliny zarodili⁶²⁴, aj ľudia potrebujú Božie slovo, aby mali život⁶²⁵ a prinášali ovocie Ducha⁶²⁶. Božie slovo je tvorivé, Boh povedal a stalo sa⁶²⁷, a povoláva k jestvovaniu toho, čoho niet⁶²⁸. Všetci tí, čo sú Kristovi, sa z moci Božieho všemocného slova stávajú spoludedičmi a účastníkmi Božích zaslúbení. A ako sa stanú Kristovými? Počúvaním a zachovávaním Božieho slova, ktorým je Kristus.

Božia zmluva voči ľudstvu je zjavená v pokání z hriechov a dare Svätého Ducha. Boh nám odpustil a od samotného založenia sveta nám ponúka svoje odpustenie. Ležalo Mu na srdci, aby nám ho dal v prípade hriechu.

Pokánie samo osebe má niekoľko účelov. Jedným je to, že si potrebujeme uvedomiť svoje chybné správanie a dať to najavo uznaním hriechu. Boh to robí cez Jeho pridelené zrkadlo. Nie je to spravodlivé, lebo Boží zákon bol prestúpený. Našimi hriechmi a omylmi sme ublížili Bohu a Jeho Synovi a spôsobili im bolesť. A tak hoc i len z tohto jedného dôvodu by sme mali prosiť o odpustenie, aby sme napravili vzťah a prijali uzdravenie. No i táto schopnosť rozpoznať našu skutočnú prirodzenosť a chcieť sa zmeniť pochádza od Krista.

Sk 5,³¹ Boh ho však svojou pravickou povýšil za Vodcu a Spasiteľa, aby daroval Izraelu pokánie a odpustenie hriechov.

To Kristus Ježiš nám dáva pokánie, a pokánie a odpustenie hriechov by sa malo kázať a prijímať v mene jednorodeného Božieho Syna⁶²⁹. Všimnime si tento dôležitý bod: pravé pokánie nie je ľudom prirodzené. Človek vo svojom prirodzenom stave sa síce z následkov svojich činov kajú, ale to pokánie nie je pravé a nefalšované. Zdrojom jediného pravého pokánia, ktoré je na život⁶³⁰, je Kristus Ježiš. To iné pokánie, kajanie sa z následkov, je telesné a nie je na život.

Pokánie nie je len povedomie, nie je to iba rozumový súhlas s pravdou, prináša so sebou žiaľ, smútok a bolesť. Kajanie sa znamená dostať od Krista Jeho zármutok a bolesť

⁶²⁴ Iz 55,10–11

⁶²⁵ Jn 6,63; 1Moj 2,7

⁶²⁶ Mt 7,19; Gal 5,22–23; Rim 8,1

⁶²⁷ 1Moj 1,3, 6–9; Ž 33,8–9

⁶²⁸ Rim 4,17

⁶²⁹ Lk 24,47

⁶³⁰ Sk 11,18

spôsobenú hriechom a takto sa stávame účastníkmi Jeho Ducha⁶³¹ a utrpení⁶³². No tento smútok, pochádzajúci z vedomia hriechu v našom živote, nie je na smrť, ale na život.

2Kor 7,¹⁰ Ved' zármutok podľa Božej vôle prináša pokánie na spásu, a to netreba ľutovať. Zármutok podľa sveta však prináša smrť.

Spomíname si na Petra a Judáša, dvoch ľudí, ktorí zapreli svojho Pána. Kristus sa pozrel na obidvoch. Peter horko plakal, ale Judáša, hoci sa kajal, viedlo jeho pokánie k sebaodsúdeniu a smrti. A ako je to, že Kristus nám dáva pokánie?

Rim 2,⁴ Alebo opovrhujes bohatstvom jeho dobroty, trpezlivosti a zhovievavosti a nevieš, že **Božia dobrota ťa vedie k pokániu?**

Hojnosť Božej dobroty, Jeho trpezlivosť a zhovievavosť, práve ony nás vedú k pokániu. Božia veľkorysosť preteká nad rámec ľudského chápania. K pokániu nás vedú práve tieto Božie vlastnosti, zjavované Kristom. Boh vyvýšil Ježiša cez Jeho život a vzkriesenie, aby sme k Nemu vzhliadali o milosť.

Sk 3,²⁶ Predovšetkým pre vás vzbudil Boh svojho Služobníka a poslal ho, aby vám priniesol požehnanie a odvrátil každého z vás od nepravostí.

Jn 16,⁸ No keď príde, ukáže svetu, čo je hriech, čo spravodlivosť a súd,

Nakoniec sme si uvedomili, že všetko prichádza a je dané skrze Krista a Jeho Ducha. Táto centralita nám zjavuje ďalší bod: Boží Syn je skutočne človeku všetkým. Dáva nám absolútne všetko, nič nie je mimo Neho. V tomto zmysle počujeme, ako Kristus vraví Mojžišovi:

2Moj 33,¹⁴ On odpovedal: „Ja sám pôjdem s vami a **privediem vás k odpočinku.**“

V tomto zaslúbení dal svojho Ducha po hroznom hriechu zlatého teľat'a. A skrze toto zaslúbenie dal Boh odpočinok⁶³³ Mojžišovi, tak ako si to prial urobiť s celým Izraelom⁶³⁴. A o veľa rokov neskôr čítame, že Kristus vraví ešte raz:

Mt 11,²⁸ Pod'te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; **ja vám dám odpočinúť.**

Odpočinok sa dá nájsť iba v Kristovi, prijatím Jeho Ducha. A z čoho pozostáva? Z toho, že ja je mŕtve a Kristus žije vo mne. Už nekonám svoju vlastnú vôľu, ale Božiu, skrze Jeho Syna, ktorý vždy činí vôľu svojho Otca⁶³⁵. Už sa nemusíme usilovať, aby sme

⁶³¹ Rim 8,26

⁶³² 1Pt 4,13

⁶³³ Iz 63,11, 14

⁶³⁴ Heb 4,5–6

⁶³⁵ Jn 8,29

pracovali na Božej spravodlivosti, ale odpočívať s vedomím, že Kristus to urobí pre nás a v nás. Už nemusíme budovať svoju identitu, ani svoju hodnotu, lebo sme sa stali Božími deťmi, prijatými v Milovanom.

To Kristus je Bohom s nami⁶³⁶ vždy, až do skonania sveta. Kým je ponechaný čakajúci a volajúci pri dverách, odpočinku nebude. Až keď je ego ukrižované a Kristus je kráľom v našich srdciach (na toto sa narodil⁶³⁷), až vtedy bude v duši pokoj. Odpočinok, ktorý Kristus ponúkol ľudu Izraela na púšti je ten istý, ktorý prišiel ponúknuť svojim učeníkom a každému, kto Ho chce počúvať. A je to ten istý odpočinok, ktorý ponúka nám dnes:

Heb 4,⁶ Ak teda trvá možnosť, aby doň niektorí vošli, a pretože tí, ktorým sa evanjelium zvestovalo ako prvým, pre neposlušnosť nevošli, ⁷ Boh znova určuje iné dnes, keď po toľkom čase hovorí ústami Dávida, ako už bolo povedané: **Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia.** ⁸ Ved' keby ich bol Jozua voviedol do odpočinku, nebol by už potom hovoril o inom dni. ⁹ A tak ostáva sobotný odpočinok pre Boží ľud; ¹⁰ lebo kto vošiel do jeho odpočinku, ten si odpočinul od svojich diel tak, ako Boh od svojich.

¹¹ Usilujme sa teda vojsť do toho odpočinku, aby nikto nepadol podľa toho istého príkladu neposlušnosti. ¹² Ved' Božie slovo je živé a účinné, ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč. Preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca. ¹³ A nieto tvorstva, ktoré by bolo preň neviditeľné. Všetko je obnažené a odkryté pred očami toho, ktorému sa budeme zodpovedať.

Božie slovo rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca; rozsudzovanie je Jeho osobná charakteristika. Niet stvorenia, ktoré by On, Božie Slovo, nemal na očiach. Všetko je obnažené a odkryté pred očami toho, „ktorému sa budeme zodpovedať“. Pozvánka dnes pre nás znie, aby sme zvážili a mali vieru v Neho, nebáli sa, že o nás vie všetko, ale boli utešení, že to vie niekto taký dobrý a čistý, kto je ochotný uzdraviť nás, ak chceme počúvať.

Odpočinok, ktorý nám Boh ponúka je odpočinok milovaného Božieho Syna, a keď Ho prijmeme, dostaneme Ducha, ktorý verí, že Boh miluje ako Otec. Potom počujeme Kristovho Ducha volať v našich srdciach „Abba, Otče!“

Prijatie Svätého Ducha je preddavkom, zálohou dedičstva. Je to prvá splátka a záruka, že dostaneme aj zvyšok.

Ef 1,¹¹ **V ňom sme sa stali aj dedičmi** predurčenými podľa rozhodnutia toho, ktorý koná všetko podľa zámeru svojej vôle, ¹² aby sme boli na chválu jeho

⁶³⁶ Mt 1,23

⁶³⁷ Jn 18,37

slávy; my, ktorí sme už predtým mali nádej v Kristovi. ¹³ V ňom ste aj vy, ktorí **ste počuli slovo pravdy**, evanjelium o svojej spáse, **a uverili ste mu, dostali pečať prisľúbeného Ducha Svätého**, ¹⁴ **ktorý je zárukou nášho dedičstva** na vykúpenie tých, ktorých si získal, na chválu jeho slávy.

Dedičstvo je celé v Kristovi⁶³⁸. Bolo predurčené⁶³⁹ od založenia sveta. A ako záruku (preddavok), ako prvú splátku dedičstva až do vykúpenia nadobudnutého majetku dostávame Svätého Ducha zasľúbenia.

Všetky naše skutky

Čo teda robí Svätý Duch? Píše nám Boží zákon do srdc. Vkladá nám ho do myslí. A takto z nás robí zachovávateľov Jeho slova. Čo je teda Božie dielo? Pozrime sa, čo vraví Ježiš:

Jn 6,²⁸ Oni mu povedali: „Čo máme robiť, aby sme konali Božie skutky?“ ²⁹ Ježiš im odpovedal: „**Toto je Boží skutok, aby ste verili v toho, ktorého on poslal.**“

Božie dielo je to, že veríme Kristovým slovám. Všimnite si, že je to Božie dielo, nie ľudské. Ani len viera v Toho, ktorého Boh poslal, nie je naša vlastná, je to dar od Boha. Tak ako Boh svojím slovom stvoril svet, znovu ním tvorí aj človeka.

Ohľadom diela spásy, to je rozhodne celé Božie.

Fil 2,¹³ Ved' Boh pôsobí vo vás, že chcete i konáte, čo sa jemu páči.

Ef 2,¹⁰ Ved' **sme jeho dielo**, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil.

Heb 13,²¹ nech **vás ráči učiť dokonalými v každom skutku dobrom**, aby ste činili jeho vôľu, **pôsobiac vo vás** to, čo je ľúbe pred jeho tvárou, skrze Ježiša Krista, ktorému sláva na veky vekov. Amen.

Ž 138,⁸ Hospodin **dokončí svoj zámer so mnou**. Hospodin, tvoje milosrdenstvo trvá naveky. Neopúšťaj **dielo svojich rúk!**

Fil 1,⁶ Som presvedčený, že ten, čo vo vás začal dobré dielo, ho aj dokončí, až do dňa Krista Ježiša.

A Boží ľud pri vstupe do Nového Jeruzalema nakoniec vyhlási:

Iz 26,¹² Hospodin, ty nám daruješ pokoj, ved' aj všetky naše diela si za nás urobil!

K tomuto „urobeniu všetkých našich diel za nás“ patrí aj viera. A tiež tam stojí:

⁶³⁸ Heb 1,2

⁶³⁹ Rim 8,32

Iz 29,²³ Lebo keď uvidí svoje deti, **dielo mojich rúk vo svojom strede**, posväti moje meno, posväti Svätého Jákobovho, v bázni sa bude triasť pred Bohom Izraela.

Ž 85,¹³ Hospodin dá požehnanie a naša zem vydá svoju úrodu.¹⁴

Predchádzať ho bude spravodlivosť a **dobré položí svoje kroky na cestu.**

Nie silou, ani mečom, ani vôľou muža alebo ženy, ale Božím duchom⁶⁴⁰. Boh začína pracovať v nás a to dielo dokončí On. On vopred pripravil dobré skutky, a ak počujeme Jeho hlas, postaví nás na cestu svojich krokov a teda Jeho spravodlivosť pred nás.

Príjemné a ľahké

Ak je to tak, vidíme, že spása je relatívne jednoduchá a ľahká. Povedalo sa nám: „Počujte a žite.“ Nechávame Ho, aby on pracoval na spáse.

Mt 11,²⁸ Pod'te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť.²⁹ Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše.³⁰ Veď **moje jarmo je príjemné a bremeno ľahké.**“

Kristus nám vraví, aby sme niesli Jeho kríž alebo jarmo, a nabáda nás, aby sme sa učili od Neho, ktorý je tichý a pokorný srdcom. Bremeno, Kristovo jarmo, je ľahké, je jednoduché. Spočíva v zapieraní sa a v ukrižovaní s Kristom. Do duše vstúpi pokoj a pokora, nech sú okolnosti akokoľvek úmorné, lebo v zasľúbenom diele nášho Otca máme istotu. Prečo? Vďaka istote vzťahu medzi Bohom a Jeho Synom:

Mt 11,²⁷ **Všetko mi odovzdal môj Otec.** Nikto nepozná Syna, iba Otec a ani Otca nepozná nikto, iba Syn a ten, komu to chce Syn zjaviť.

Kristus bezvýhradne dôveroval svojmu Otcovi a vedel, že všetko dostal od Neho. Nech to bolo čokoľvek, dobré alebo zlé, Kristus to všetko dostal od svojho Otca – čiže Ten na to dozeral a dovolil to. A Syn vedel, že Otec je skutočne Jeho Otcem a On je skutočne Jeho Synom. Tento vzťah nie je symbolický, ale skutočný⁶⁴¹. Všetko, čo mal a prežil bolo dokonalou vôľou Jeho Otca; bolo to pre Neho rozhodne to najlepšie.

Rovnako je to s nami ohľadom Krista. Vieme, že nám dal všetko. Vieme, že Otec Ho miluje, nás miluje tak ako Jeho⁶⁴² a dal nám všetko, čo len mohol. A vieme, že seba-zaprenie, to vzatie Kristovho kríža alebo jarma, je jednoduché a ľahké, lebo vieme, že Otec a Syn nás milujú a pretože hľadáme na Krista a tiež Ho vidíme na Jeho kríži. A

⁶⁴⁰ Zach 4,6

⁶⁴¹ 2 Jn 1,3

⁶⁴² Jn 17,26

vieme, že všetko, čo sa odohráva v našom živote je pre dobro tých z nás, čo dostali Božiu lásku do srdca⁶⁴³. To, čo sa nám deje v živote, je dokonalou vôľou nášho nebeského Otca, tým najlepším, čo sa nám mohlo stať.

Keď teraz vidíme, že je také ľahké byť spasený, prečo je tu napísané nasledujúce?

Mt 7,¹³ Vchádzajte tesnou bránou! Veď priestranná brána a široká cesta vedú do záhuby a mnoho je tých, čo ňou vchádzajú. ¹⁴ Do života vedie tesná brána

a úzka cesta, a málo je tých, čo ju nachádzajú.

Keď je teda dielo spásy také ľahké, prečo ju nachádza tak málo ľudí? A snáď môžeme začať načrtávať odpoveď. Možno ako prvé treba zdôrazniť to, že dvere sú Kristus⁶⁴⁴, Ten ukrižovaný⁶⁴⁵, čo je pre mnohých kameňom úrazu alebo bláznovstvom⁶⁴⁶. Život Krista, plný lásky agapé, vyprázdnený od sebalásky, plný Božej lásky, je niečo, čo prirodzené ľudské telesné srdce nechce prežívať. Bezbožné srdce odmieta vojsť cez tieto dvere. Toto je svedectvo Písom o našich telesných srdciach:

Jer 17,⁹ Nadovšetko klamlivé je srdce, je nenapraviteľné, kto sa v ňom vyzná?

Čo je tá najklamlivejšia vec na svete? Srdce. Ktoré? Naše vlastné. Ľudstvo však odmieta túto diagnózu svojho stavu uznať. Človek v tom klame sám seba. Odmieta uznať, že ten jediný, kto ho môže zachrániť, je Boh. Namiesto toho je presvedčený, že v tejto spásy môže zohrať nejakú úlohu. Urazí sa, keď začuje pravdu. Celá Jeho bytosť sa vzbúri, keď sa jej dotkne pravda, a to aj na nevedomej úrovni. To preto sa také ľahká spása stáva pre ľudí takou ťažkou: zraňuje ich pýchu a je vnímaná ako povýšenecká. Tento pocit ešte zhoršuje naša hlboko zakorenená nedôvera a odcudzenie od Boha. Človek vzdoruje úplnej kapitulácii pred Bohom a snaží sa Mu pomáhať, a v tomto stave robí jediné: nevchádza cez úzku bránu.

Celú túto situáciu v plnosti prežíval izraelský národ pri odchode z Egypta a ich príbeh bol daný na naše napomenutie. Boh urobil absolútne všetko, vyslobodil ich z otroctva a od Egyptanov, zabezpečil im vodu a chlieb. Všetko, čím si prešli, bolo starostlivo naplánované, aby sa naučili, že vo všetkom sú závislí od Boha. V každej skúške však zlyhali.

Boh si ich pritáhoval k sebe, aby sa im dal poznať, aby verili, že bude v nich pôsobiť. Ľud si však zatvrdil srdcia. Žiadal, aby Boh s ním už nehovoril, ale prihovárал sa im cez prostredníka. Potom dostal zoznam vecí, ktoré hodlal robiť. Desať príkazov bolo daných takým spôsobom, aby bolo zjavné, že ich splnenie presahuje všetky ľudské možnosti. No ich zachovávanie je podstatné pre spásu ľudstva. Boh si zaumienil

⁶⁴³ Rim 8,28

⁶⁴⁴ Jn 10,7

⁶⁴⁵ Mt 10,38

⁶⁴⁶ 1Kor 1,23

zachovávať prikázania sám v nás. Takto urobil spásu ľahkou pre každého človeka a odstránil všetky výhovorky. A toto sú Božie slová:

Ž 81,⁹ Počuj, ľud môj, usvedčujem ťa, **kiežby si ma poslúchol**, Izrael!

¹⁰ **Nebudeš mať iného boha**, nebudeš sa klaňať cudziemu bohu!

Iz 55,³ Nakloňte si uši a poďte ku mne, **počúvajte a budete žiť**. Uzavriem s vami večnú zmluvu, preukážem milosrdenstvo prisľúbené Dávidovi.

Božie slovo, keď ho počúvame a ceníme si ho, premieňa srdce. Jeho slovo a Jeho Duch premieňa dušu zo zákona hriechu na smrť na zákon Kristovho Ducha na život.

Jn 15,³ Vy ste už čistí pre slovo, ktoré som vám povedal.

Jn 8,³¹ Vtedy povedal Ježiš Židom, ktorí v neho uverili: „**Ak vy zostanete v mojom slove**, budete naozaj mojimi učeníkmi, ³² **poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.**“

Ef 5,²⁵ Muži, milujte svoje ženy tak, ako aj Kristus miloval Cirkev a vydal za ňu samého seba, ²⁶ aby ju **posvätil očistným kúpeľom vody a slovom**; ²⁷ aby si pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet poškvrný ani vrásky, ani nič podobné, aby bola svätá a bez poškvrný.

Božie slovo je životodarné. A tak ako sa Boh svojím slovom snažil dať Izraelu zasľúbenú zem, chce tak urobiť i dnes. Vraciame sa k tomu, čo nikdy neprestalo byť naliehavým a aktuálnym:

Zj 3,²⁰ Hľa, stojím pri dverách a klopem. **Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere**, vojdem k nemu a budem jesť s ním a on so mnou.

Heb 12,² **Upierajme zrak na Ježiša**, pôvodcu a završovateľa našej viery. Miesto radosti, ktorá sa mu ponúkala, pretrpel muky na kríži, pohrdol potupou a teraz sedí po pravici Božieho trónu.

2Kor 4,⁵ Ved' nehlásame samých seba, ale Ježiša Krista, Pána, keďže my sme len vaši služobníci pre Ježiša. ⁶ Lebo Boh, ktorý povedal: „Nech z temnôt zažiarí svetlo!“, zažiaril v našich srdciach, aby priviedol na svetlo poznanie Božej slávy na tvári Ježiša Krista. ⁷ Tento poklad však máme v hlinených nádobách, aby nesmierna moc bola z Boha, a nie z nás.

⁸ Zo všetkých strán sme sužovaní, no nie stiesnení; sme bezradní, no nie zúfalí;

⁹ sme prenasledovaní, no nie opustení; sme zrážaní k zemi, no nehynieme;

¹⁰ **stále nosíme na tele Ježišovo zomieranie, aby bol na našom tele zjavný aj Ježišov život.** ¹¹ Lebo dokiaľ žijeme, pre Ježiša sme neustále vydávaní na smrť, aby sa aj Ježišov život zjavil na našom smrteľnom tele. ¹² A tak v nás pôsobí smrť, no vo vás život.

Čo bolo vždy naliehavé a aktuálne? Počúvať Ježišov hlas a otvoriť dvere svojho srdca. V každom jednom okamihu vzhliaď k Ježišovi, hľadieť na majestát Jeho slávy v týchto hlinených nádobách. Toto je naše zvrchované povolanie.

1Jn 3,⁶ Kto zostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel; ani nepoznal.

Prebývanie v Kristovi znamená poznať Krista a On nás oslobodí od hriechu.

Vzhládanie k Ježišovi

Ked' hľadáme na Ježiša, vidíme, ako prebýval vo svojom Otcovi. Je naším vzorom, ktorý máme nasledovať. Tak ako Kristus prebýval vo svojom Otcovi, mali by sme aj my prebývať v ňom. A ako Kristus prebýva vo svojom Otcovi?

Jn 14,¹⁰ „Neveríš, že ja som v Otcovi a Otec je vo mne? Slová, ktoré vám hovorím, nehovorím sám od seba, ale Otec, ktorý zostáva vo mne, koná svoje skutky.“

Ako bol Ježiš v Otcovi a ako v ňom zostával? Tým, že Otcovi dovoľoval, aby v ňom prebýval. Tým, že dovolil, aby Jeho slová neboli Jeho vlastné, ale dovoľovaním Otcovi, aby prebýval v ňom a konal skutky. A ako v ňom Otec prebýval? Vysvetľuje to ďalší verš:

Sk 10,³⁸ Viete o Ježišovi z Nazareta, ako **ho Boh pomazal Duchom Svätým** a mocou, takže chodil, dobre robil a liečil všetkých diablom utláčaných, pretože Boh bol s ním.

Iz 61,¹ Duch Pána, Hospodina, je nado mnou, lebo ma Hospodin pomazal, poslal ma hlásať radostnú zvesť chudobným, obviazať rany tým, čo majú skrúsené srdce, zvestovať slobodu zajatcom a väzneným prepustenie,

Boh, Otec, pomazal Krista svojím Duchom. To takto prebýval Otec v Kristovi. Boli v neustálom vzájomnom spoločenstve, Ježiš pritom dobrovoľne podriaďoval svoju vôľu svojmu Otcovi.

Ježiš vysvetlil svojím učeníkom vzor, ktorý mali nasledovať. Tak ako si Kristus počínal pri svojom Otcovi, mali si počínať aj učenici pri Kristovi.

Jn 14,²⁰ “V ten deň spoznáte, že ja som vo svojom Otcovi a vy ste vo mne a ja vo vás.“

Máme tu predstavený Boží Vzor. Otec je zdrojom a Kristus kanálom (prostriedkom). Ako bude teda Kristus vo svojich učeníkoch?

1Jn 3,²⁴ ... A že zostáva v nás, poznávame prostredníctvom Ducha, ktorého nám dal.

Prebýva v nás prostredníctvom Ducha, ktorého nám dal.

Jn 15,¹ „Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník. ... ⁵Ja som vinič a vy ratolesti...“

Kristus je pravý vinič a Otec je vinohradník. Otec zasadil vinič, Krista, do ľudstva, a kým farizeji ho pokladali za koreň zo suchej zeme (**Iz 53,2**), pre všetkých tých, čo v Neho verili, bol plodným spojením so zdrojom života. Len skrze vinič môžu ratolesti, učenici, dostávať duchovný život a prinášať ovocie Ducha. Život viniča sa stáva životom ratolestí.

Jn 15,² „Každú ratolesť na mne, ktorá neprináša ovocie, odrezáva, a každú, ktorá prináša ovocie, čistí, aby prinášala viac ovocia. ³ Vy ste už čistí pre slovo, ktoré som vám povedal. ⁴ **Zostaňte vo mne a ja vo vás. Podobne ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak nezostane na viniči, tak ani vy, ak nezostanete vo mne.** ⁵ Ja som vinič a vy ratolesti. **Kto zostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia, pretože bezo mňa nemôžete nič urobiť.** ⁶ Ak niekto nezostáva vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia do ohňa a zhoria. ⁷ **Ak zostávate vo mne a ak aj moje slová zostávajú vo vás, proste, čo len chcete, a stane sa vám.“**

Celý dôraz podobenstva, ktorý umocňuje to, čo povedal v 14. kapitole Jána, je na zotrúvaní učeníkov v Kristovi skrze prijatie Ducha a Kristovo slovo, a dovoľovaní Bohu, aby v nich takto pôsobil.

Ako môžeme urobiť tento duchovný život istým a neodpadnúť do života hriechu, ktorý je nám na našom padlom svete taký prirodzený?

Ž 5,³ Hospodine, ráno počuj môj hlas; **ráno ti predložím svoju vec** a počkám.

Iz 50,⁴ Pán, Hospodin, mi dal jazyk učeníkov, aby som vedel unaveného posilniť slovom. **Ráno čo ráno mi prebúdzajú ucho, aby som počúval ako učenici.** ⁵ Pán, Hospodin, mi otvoril ucho a ja som sa nebúril, späť som neustúpil.

Prísl 8,¹⁷ Milujem tých, čo ma milujú. Tí, čo ma túžobne hľadajú, nachádzajú ma.

Jn 6,⁴⁸ „Ja som chlieb života. ⁴⁹ Vaši otcovia jedli mannu na púšti a pomreli. ⁵⁰ Toto je ten chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby nezomrel nik, kto bude z neho jesť. ⁵¹ **Ja som ten živý chlieb, ktorý zostúpil z neba.** Ak niekto je z tohto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta. ... ⁶³ **Duch oživuje, telo nič neosoží! Slová, ktoré som vám povedal, sú Duch a život.“**

Iz 30,²¹ a na vlastné uši budeš počuť za sebou slovo: „**Toto je cesta, kráčajte po nej!**“, hoci ty by si chcel ísť napravo alebo naľavo.

- Prebývame v Kristovi, keď sme v každej vedomej chvíli v Jeho prítomnosti.
- Prebývame v Kristovi, keď je ukrižovaný pred nami, a berieme kríž, jarmo, zapierame sa a hľadáme Naňho, počujeme Jeho hlas a neodmietame Ho.
- Prebývame v Kristovi, keď – počujúc Jeho hlas – sa s Ním stretávame zavčas rána.
- Prebývame v Kristovi, keď – čeliac pokušeniu – počujeme Jeho hlas, ako nám vraví cestu pravdy.
- Prebývame v Kristovi, keď radenie sa s Ním sa stáva ako dýchaním a piesňami, ktoré ho chvália a unášajú nás, keď si vybavujeme veci. Chceme vedieť, čo si myslí čo robí. Je pre nás všetkým. Bez Neho nemôžeme urobiť nič. On je naša spása, túžba všetkých národov⁶⁴⁷.

Iz 42,¹ Hľa, môj služobník, podporujem ho, môj vyvolený, ktorého som si obľúbil. Svojho ducha som vložil na neho, prinesie právo národom.

² Nebude kričať ani nezvýši hlas, nedá počuť svoj hlas na ulici.

³ Nalomenú trstinu nedolomí, hasnúci knôt nedohasí, podľa pravdy bude súdiť. ⁴ Neochabne a nepodlomí sa, kým nezaloží právo na zemi. Na jeho náuku čakajú ostrovy.

⁵ Takto hovorí Boh, Hospodin, ktorý stvoril nebesá, rozvinul ich a rozprestrel zem s jej porastom, dáva na jej dych ľudu a vzduch tým, čo po nej chodia:

⁶ „Ja, Hospodin, som ťa povolal v spravodlivosti, uchopil som ťa za ruku, stvárnil som ťa a **urobil som ťa zmluvou ľudu**, svetlom pohanov, ⁷ aby sa slepým otvorili oči, aby väzni boli vyvedení zo žalára a z väznice tí, čo sedia v temnote.

Kristus je Semeno, ktorému boli dané zaslúbenia. Súčasne je Božím zaslúbením pre tento svet. Kým zmluva je urobená Kristovi, On sám je daný a urobený zmluvou pre ľudí. Dostal zmluvu od svojho Otca, aby nám ju priniesol. On sám je život⁶⁴⁸ pre pokolenia zeme. Ľudská a božská prirodzenosť Krista je tak daná, aby nás zachránila pred odsúdením hriechu. Kristus je človeku všetkým, je jeho štítom a odmenou.

⁶⁴⁷ Hag 2,7

⁶⁴⁸ Jn 1,4

Biblia opisuje dielo spásy ľudstva ako súčasť dvoch veľkých zmlúv. Na rozdiel od všeobecného chápania sú tieto dve zmluvy skúsenosťou srdca.

Čo je to stará zmluva a nová zmluva?

Aký je vzťah Boha a človeka ku každej z nich?

Čo je evanjelium a aký je jeho vzťah k zmluvám?

V čom spočíva Kristovo dielo?

Akú úlohu zohrávajú skutky v jednotlivých zmluvách?

Čo je to viera a akú úlohu zohráva pri spasení človeka?

Aký je stav každého človeka?

Ako sa človek dostal do tohto stavu a ako je zachránený?

V čom spočíva Božie dielo?

Táto kniha podrobne opisuje mechanizmus otroctva, stav človeka, Božiu lásku a ústrednú úlohu Krista pri približovaní Božích prisľúbení a ich uskutočňovaní.